

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΙΘ΄

Δευτέρα 19 Μαΐου 2025

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Άδεια απουσίας των Βουλευτών κ.κ Χ. Στυλιανίδη, Έ. Ακρίτα, Χ. Θεοχάρη, , σελ. 11924, 11925
2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθήτριες και μαθητές και συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 14ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Κρήτης και από το Δημοτικό Σχολείο Ελιάς Ηρακλείου Κρήτης., σελ. 11923, 11929
3. Ειδική Ημερήσια Διάταξη: Ειδική Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου., σελ. 11911 - 11918
4. Τήρηση ενός λεπτού σιγής στη μνήμη των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου., σελ. 11918
5. Ανακοινώνεται η υπ' αριθμόν 3288 από 19/05/2025 πρόταση που κατέθεσαν ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής κ. Νικόλαος Ανδρουλάκης και 32 Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας για τη σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης Α) κατά των πρώην Υπουργών Μεταφορών και Υποδομών Κωνσταντίνου Αχιλλέα Καραμανλή και Χρήστου Σπίρτζη, καθώς επίσης Β) κατά των πρώην Υφυπουργών: 1) Μιχάλη Παπαδόπουλου, 2) Ιωάννη Κεφαλογιάννη, 3) Γεωργίου Καραγιάννη, 4) Μαρίας Χρυσοβελώνη, 5) Νικόλαου Μαυραγάνη και 6) Αθανάσιου Μωραΐτη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος, 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και 5 του ν. 3126/2003: «Ποινική Ευθύνη των Υπουργών», όπως ισχύουν, για τη διερεύνηση τυχόν αδικημάτων που έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην πρόταση., σελ. 11950 - 12012
6. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 11911, 11918, 11919, 11922, 11923, 11929, 11934, 11935, 11939, 11940, 11941, 11942, 11946, 11948, 11949, 11950

B. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων:
 - α) Προς την Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Αδικαιολόγητη καθυστέρηση υλοποίησης δεσμεύσεων Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.», σελ. 11919
 - β) Προς τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με θέμα: «Διψήφιες αυξήσεις στους ναύλους φορτηγών οχημάτων», σελ. 11921
 - γ) Προς τον Υπουργό Υγείας, με θέμα: «Η κυβερνητική αδιαφορία οδηγεί σε κατάρρευση τα Γενικά Νοσοκομεία Θήβας και Λιβαδειάς και συνολικά τις δημόσιες δομές υγείας της Βοιωτίας.», σελ. 11922
 - δ) Προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών:
 - i. με θέμα: «Ολοκλήρωση του έργου του Φράγματος Αχυρών - Πότε επιτέλους θα πάψει να είναι έργο-φάντασμα;», σελ. 11925
 - ii. με θέμα: «Νέα σημαντική καθυστέρηση ολοκλήρωσης του τμήματος Κρηνίδες - Σταυρός του οδικού άξονα Δράμα - Καβάλα», σελ. 11926
 - ε) Προς την Υπουργό Πολιτισμού, με θέμα: «Να μην απολυθεί ο εργαζόμενος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και να μονιμοποιηθούν όλοι οι συμβασιούχοι», σελ. 11928
 - στ) Προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:
 - i. με θέμα: «Παγίωση του Μέτρου 23, από την Ε.Ε., με τρόπο που να συμπεριλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερους

αγρότες και με τη μέγιστη δυνατή οικονομική κάλυψή τους, καθώς και καλύτερη ενημέρωση και μεγαλύτερη «διαφάνεια» στην υφιστάμενη υλοποίηση του Μέτρου», σελ. 11930

ii. με θέμα: «Οι Εβρίτες αλιείς αδυνατούν πλέον να επιβιώσουν. Η Κυβέρνηση πρέπει να δώσει άμεσα λύσεις», σελ. 11940

iii. με θέμα: «Αδικαιολόγητος ο αποκλεισμός μελισσοκόμων από τις αποζημιώσεις στη Βόρεια Εύβοια», σελ. 11942

iv. με θέμα: «Απαγόρευση υποβρύχιας ερασιτεχνικής αλιείας τον Μάιο και περιορισμοί στην ερασιτεχνική αλιεία», σελ. 11943

v. με θέμα: «Η ζημιά στους κτηνοτρόφους από την ευλογιά και την πανώλη είναι πολύ μεγαλύτερη από το ποσό που έλαβαν», σελ. 11944

ζ) Προς την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας με θέμα: «Για τη μονιμοποίηση των εργαζομένων στις δομές πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών», σελ. 11932

η) Προς τον Υπουργό Ανάπτυξης με θέμα: «Υστέρηση της Δυτικής Ελλάδας σε μια σειρά από οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες», σελ. 11934

θ) Προς την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης:

- i. με θέμα: «Τέσσερις απολύσεις στην Τράπεζα Αττικής - από την παρενόχληση στην καταστολή της συνδικαλιστικής δράσης», σελ. 11936

ii. με θέμα: «Να ανακληθούν τώρα όλες οι απολύσεις στην επιχείρηση Allou Fun Park. Να διασφαλιστούν όλες οι θέσεις εργασίας και να καταβληθούν όλα τα οφειλόμενα δεδουλευμένα στο σύνολο των εργαζομένων», σελ. 11938

ι) Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

i. με θέμα: «Άμεσα να παρθούν μέτρα αντιπυρικής προστασίας μπροστά στην έναρξη της αντιπυρικής περιόδου στο Δήμο Πεντέλης», σελ. 11946

ii. με θέμα: «Ανάγκη άμεσης τροποποίησης των διατάξεων του ΠΔ 194/2025», σελ. 11948

iii. με θέμα: «Απαξίωση των περιουσιών των κατοίκων της υπαίθρου με το προεδρικό διάταγμα ΠΔ 129/2025», σελ. 12013

iv. με θέμα: «Απαξίωση της ιδιοκτησίας που βρίσκεται εντός οικισμών με πληθυσμό κάτω των δυο χιλιάδων κατοίκων», σελ. 12015

v. με θέμα: «Αφαίρεση και Διαχείριση Αποβλήτων Αμιάντου στη Χίο», σελ. 12018

vi. με θέμα: «Η Δυτική Μακεδονία αναζητά ξεκάθαρες απαντήσεις για τη μονάδα καύσης απορριμμάτων», σελ. 12019

vii. με θέμα: «Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων στον Έβρο για την εγκατάσταση ΑΠΕ», σελ. 12021

viii. με θέμα: «Ποιο είναι το όφελος για τους καταναλωτές από την αύξηση των εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί από ορυκτό αέριο;», σελ. 12022

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Κατάθεση σχεδίου νόμου:

Οι Υπουργοί Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικαιοσύνης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Τουρισμού, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Επικρατείας, καθώς και ο Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

κατέθεσαν στις 16-5-2025 σχέδιο νόμου: «Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας - Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη- και λοιπές διατάξεις», σελ. 11923

2. Κατάθεση Εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής:

Η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει τις Εκθέσεις της επί των σχεδίων νόμων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: α) «Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης σχετικά με τη Συνεργασία στους Τομείς Αεροναυτικής και Ναυτικής Έρευνας και Διάσωσης μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου, εκπροσωπούμενης από το Υπουργείο Άμυνας της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου» και β) «Κύρωση της Τεχνικής Διευθέτησης μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Στρατηγείου Συμμαχικής Διοίκησης Μικτής Δύναμης Νάπολης αναφορικά με την Παροχή Υποστήριξης Φιλοξενούντος Έθνους για την Εκτέλεση της Άσκησης ?NOBLE JUMP 2017?», σελ. 11923

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. ,	σελ. 11934 - 12014
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. ,	σελ. 12014 - 12025
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,	σελ. 11911 - 11924
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,	σελ. 11924 - 11934

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί της ειδικής ημερήσιας διάταξης:

ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Α. ,	σελ. 11911
ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ Κ. ,	σελ. 11915
ΔΕΛΗΣ Ι. ,	σελ. 11913
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Π. ,	σελ. 11917
ΚΑΖΑΜΙΑΣ Α. ,	σελ. 11916
ΜΕΝΔΩΝΗ Σ. ,	σελ. 11918
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,	σελ. 11911
ΠΕΡΚΑ Θ. ,	σελ. 11915
ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ Π. ,	σελ. 11912
ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ. ,	σελ. 11914
ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ Π. ,	σελ. 11912

Β. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. ,	σελ. 11934, 11935, 11939, 11940, 11941, 11942, 11946, 11948, 11949, 11950
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. ,	σελ. 12015, 12016, 12017, 12018, 12019, 12024
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,	σελ. 11911, 11918, 11919, 11922, 11923
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,	σελ. 11929

Γ. Επί των επικαίρων ερωτήσεων:

ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΣ Ν. ,	σελ. 11938, 11939
ΒΛΑΣΗΣ Κ. ,	σελ. 11919, 11920
ΒΡΕΤΤΟΣ Ν. ,	σελ. 11943, 11944
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Σ. ,	σελ. 11923, 11924
ΓΚΙΚΑΣ Σ. ,	σελ. 11921, 11922
ΔΕΛΗΣ Ι. ,	σελ. 11928, 11929
ΔΙΓΕΝΗ Α. ,	σελ. 11932, 11933
ΖΑΜΠΑΡΑΣ Μ. ,	σελ. 11925, 11934, 11935
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Α. ,	σελ. 11936, 11937
ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ Π. ,	σελ. 11934, 11935
ΚΑΖΑΝΗ Α. ,	σελ. 11942, 11943
ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ Κ. ,	σελ. 11936, 11937, 11939, 11940
ΚΕΛΛΑΣ Χ. ,	σελ. 11941, 11942, 11943, 11944, 11945, 11946

ΚΟΚΚΑΛΗΣ Β. ,	σελ. 11930, 11931, 11944, 11945
ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. ,	σελ. 12019
ΚΤΕΝΑ Α. ,	σελ. 11946, 11947
ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Σ. ,	σελ. 12018, 12019
ΝΑΤΣΙΟΣ Δ. ,	σελ. 11949, 12013
ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ Γ. ,	σελ. 11920, 11921, 11922
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Α. ,	σελ. 11926, 11927
ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Π. ,	σελ. 12015, 12016, 12017, 12021, 12022
ΠΕΡΚΑ Θ. ,	σελ. 12022, 12023, 12024
ΠΟΥΛΟΥ Π. ,	σελ. 11922, 11923, 11924
ΡΑΠΤΗ Ε. ,	σελ. 11932, 11933
ΣΑΛΜΑΣ Μ. ,	σελ. 12013
ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ Δ. ,	σελ. 11930, 11931
ΤΑΓΑΡΑΣ Ν. ,	σελ. 11946, 11947, 11948, 11949, 12013, 12014, 12015, 12016, 12017, 12018, 12019
ΤΑΧΙΑΟΣ Ν. ,	σελ. 11925, 11927
ΤΣΑΦΟΣ Ν. ,	σελ. 12019, 12021, 12022, 12023, 12024
ΤΣΙΡΩΝΗΣ Σ. ,	σελ. 11919, 11920, 11926
ΦΩΤΗΛΑΣ Ι. ,	σελ. 11928, 11929
ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ Ρ. ,	σελ. 11940, 11941

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Κ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΙΘ'

Δευτέρα 19 Μαΐου 2025

Αθήνα, σήμερα στις 19 Μαΐου 2025, ημέρα Δευτέρα και ώρα 13.05', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Γ' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΠΟΥΡΑ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Ειδική Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Κατά τη σημερινή συνεδρίαση θα τοποθετηθούν για πέντε λεπτά –περίπου, αυτό είναι ενδεικτικό– εκ μέρους του Προεδρείου ο ομιλών, η Υπουργός Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη εκ μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης και οι συνάδελφοι Βουλευτές που έχουν οριστεί από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες των κομμάτων τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στεκόμαστε σήμερα με δέος και συγκίνηση μπροστά στη μνήμη των τριακοσίων πενήντα τριών χιλιάδων Ελλήνων Ποντίων που βρήκαν τραγικό θάνατο κατά τη διάρκεια της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού, ενός από τα πιο σκοτεινά και επώδυνα κεφάλαια του εικοστού αιώνα που σηματοδεύτηκε από μαζικές σφαγές και βίαιους εκτοπισμούς και τον ξεριζωμό των Ελλήνων του Πόντου από τις πατρογονικές τους εστίες.

Η 19^η Μαΐου δεν είναι απλώς μια επέτειος, είναι ημέρα θρήνου. Είναι μία κραυγή της ιστορικής μνήμης. Είναι ένα χρέος απέναντι στους αδικωμένους και στις επόμενες γενιές. Είναι μια υπενθύμιση πως η λήθη τρέφει την επανάληψη της βαρβαρότητας, ενώ η μνήμη είναι θεμέλιο της δικαιοσύνης και της ειρήνης.

Η Γενοκτονία των Ελλήνων Ποντίων δεν ήταν ένα τυχαίο ή παροδικό γεγονός. Υπήρξε μία συστηματική επιχείρηση εξόντωσης, βασισμένη σε εθνικιστικό φανατισμό που εκτυλίχθηκε μέσα από σφαγές, πορείες θανάτου, πείνα, διώξεις και βιασμούς.

Ο Ελληνισμός του Πόντου με ιστορία αιώνων με πνευματική και πολιτισμική ακτινοβολία χτυπήθηκε βάναισα, αλλά δεν εξαφανίστηκε. Αναγεννήθηκε μέσα από τις στάχτες του. Οι πρόσφυγες έφεραν μαζί τους την ψυχή, την εργατικότητα, τη γλώσσα, τα τραγούδια, τις παραδόσεις και τις αξίες τους και τα διέσωσαν σε κάθε γωνιά της Ελλάδας. Σε όποιο μέρος της χώρας και αν εγκαταστάθηκαν, οι Ελληνοπόντιοι συμπατριώτες μας στάθηκαν όρθιοι και πρόκοψαν.

Ο ποντιακός πολιτισμός, δηλαδή η γλώσσα, η μουσική, οι παραδόσεις, το ήθος, παραμένει ζωντανός και δημιουργικός, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη φυσιογνωμία της σύγχρονης Ελλάδας

και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του εθνικού μας πλούτου. Ωστόσο, η ιστορική δικαίωση παραμένει ανοικτή πληγή, γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο επιμένουμε να διεκδικούμε την αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων και από τη διεθνή κοινότητα και από την ίδια την Τουρκία. Η αναγνώριση δεν αφορά μόνο τον Πόντο, αφορά το παγκόσμιο καθήκον μνήμης απέναντι σε κάθε γενοκτονία, απέναντι σε κάθε έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, απέναντι σε κάθε αδικία που επιχειρείται να σβηστεί.

Η Βουλή των Ελλήνων από το 1994 με ομόφωνη απόφασή της καθιέρωσε τη σημερινή ημέρα ως Ημέρα Εθνικής Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Είναι χρέος μας να ενισχύουμε τη γνώση, την έρευνα, την εκπαίδευση και τη δημόσια ιστορία γύρω από τη Γενοκτονία. Να δίνουμε φωνή στους αλησμόνητους, να διαφυλάττουμε τη συλλογική μας συνείδηση. Ας σκύψουμε με σεβασμό στο παρελθόν, όχι για να μείνουμε εκεί, αλλά για να χτίσουμε ένα μέλλον όπου η ανθρωπιά, η δικαιοσύνη και η ειρήνη, θα είναι οι ακλόνητες αρχές κάθε κοινωνίας.

Η Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, θα μείνει ζωντανή μέχρι να μετατραπεί σε ημέρα δικαίωσης.

Αιωνία η μνήμη των Ελλήνων του Πόντου που χάθηκαν. Δύναμη και περηφάνια στους απογόνους τους. Τιμή και ευθύνη σε όλους εμάς.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Τώρα τον λόγο έχει εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας ο κ. Απόστολος Βεσυρόπουλος.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ιστορία και οι μνήμες δεν σβήνουν ποτέ είτε πρόκειται για λαμπρές στιγμές είτε για μαύρες σελίδες της ιστορίας. Η 19^η Μαΐου, Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου καθιερώθηκε εδώ και τριάντα ένα χρόνια από τη Βουλή των Ελλήνων. Οποιαδήποτε προσπάθεια αλλοίωσης της ιστορίας, δεν πρόκειται να ευοδωθεί όσο οι μνήμες παραμένουν ζωντανές και άσβεστες.

Όταν υπάρχει επαρκής και στοιχειοθετημένη τεκμηρίωση μιας ιδιαίτερα απεχθούς και απάνθρωπης αντιμετώπισης του Ποντιακού Ελληνισμού που αποτελεί στίγμα για την ανθρωπότητα, η προσπάθεια για να καταστεί γνωστή σε όλο τον πολιτισμένο κόσμο η Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού, δεν θα σταματήσει ποτέ, το οφείλουμε στις αρχές και τις αξίες του πανανθρώπινου πολιτισμού. Το οφείλουμε στις ανθρώπινες ψυχές των προγόνων μας, στους ανθρώπους που σφαγιάστηκαν.

Ήδη υπάρχουν χώρες που έχουν αναγνωρίσει επίσημα τη Γενοκτονία των Ποντίων, όπως η Σουηδία, η Αρμενία, και η Κύπρος και είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι υπάρχουν εννέα πολιτείες στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής που έχουν και

αυτές αναγνωρίσει το ιστορικό γεγονός της Γενοκτονίας των Ποντίων. Αναφέρομαι στη Νέα Υόρκη, στο Νιου Τζέρσεϋ, στη Νότια Καρολίνα, στην Πενσιλβάνια, στην Τζόρτζια, στη Φλόριδα, στην Καλιφόρνια, στο Ρόουντ Άιλαντ και στη Μασαχουσέτη. Το ίδιο συνέβη και σε πολιτείες της Νότιας Αυστραλίας, ενώ τη Γενοκτονία των Ποντίων αναγνώρισαν και πόλεις του Καναδά, όπως το Τορόντο και η Οτάβα. Σημαντική συμβολή σε αυτή την εξέλιξη είχε η ελληνική Ομογένεια, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι Έλληνες δεν ξεχνούν.

Υπάρχει παράλληλα μία σημαντική εξέλιξη που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για να υπάρξει ευρύτερη αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων και από άλλες χώρες.

Συγκεκριμένα, το 2007 η Διεθνής Ένωση Μελετητών Γενοκτονιών αναγνώρισε επίσημα τη Γενοκτονία των Ποντίων και των Ελλήνων της Ανατολίας. Προφανώς, όλα αυτά δεν αρέσουν στους αυτοργούς της Γενοκτονίας των Ποντίων.

Η ιστορία, όμως, δεν παραγράφεται, δεν διαγράφεται και κυρίως δεν ξαναγράφεται. Η 19^η Μαΐου αποτελεί μία μαύρη κηλίδα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Συνδέεται με μία από τις μεγαλύτερες γενοκτονίες του 20^{ου} αιώνα. Η 19^η Μαΐου συνιστά την εμβληματική επέτειο ενός εγκλήματος κατά της ανθρωπότητας.

Η Γενοκτονία των Ποντίων ξεκινά το 1908 με την άνοδο των Νεότουρκων και κορυφώνεται την πενταετία 1919-1924. Πρόκειται για μία εγκληματική πράξη, που στράφηκε εναντίον του άμαχου ελληνικού πληθυσμού του Πόντου και οδήγησε στην εξορία όλων των ανδρών δεκαοκτώ με σαράντα ετών και στον βίαιο εκτοπισμό και ξεριζωμό όλων των γυναικόπαιδων από τα χωριά του Ποντιακού Ελληνισμού.

Σε όλα αυτά πρέπει να προστεθεί και η βίαιη στρατολόγηση των Ελλήνων του Πόντου σε τάγματα εργασίας, που κορυφώθηκε με πορείες θανάτου στις ερήμους στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας. Ποντιακά χωριά κήκαν και ερημώθηκαν, άνθρωποι σφαγιάστηκαν, γυναίκες βιάστηκαν και δολοφονήθηκαν, όπως και ανήλικα παιδιά. Οι άνθρωποι, που έχασαν τη ζωή τους, υπερβαίνουν τις τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες. Παράλληλα, καταστράφηκαν ολοσχερώς οκτακόσιες δεκαπέντε κοινότητες, χίλιες εκατόν τριάντα τέσσερις εκκλησίες και εννιακόσια εξήντα σχολεία. Όσοι κατάφεραν να επιζήσουν πήραν τον δρόμο της προσφυγιάς.

Σαφέστατα και πρόκειται για γενοκτονία με την πλήρη έννοια του όρου, που καθιερώθηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και ορίζεται ως σειρά βίαιων εγκλημάτων, που διαπράττονται εις βάρος ενός συνόλου, με στόχο τον φυσικό αφανισμό του. Δεν πρέπει, βεβαίως, να ξεχνάμε ότι οι φυσικοί αυτοργόι -εκτός από τη Γενοκτονία των Ποντίων- βαρύνονται και για τη Γενοκτονία των Αρμενίων, δύο γενοκτονίες που οργανώθηκαν και εκτελέστηκαν από το ίδιο καθεστώς.

Όλα αυτά τα χρόνια η ιστορία και οι μνήμες, όπως ανέφερα και στην αρχή της ομιλίας μου, παραμένουν ζωντανές. Η «κιβωτός» του Ποντιακού Ελληνισμού διασώθηκε και φρόντισε αυτές οι μνήμες αλλά και τα ιστορικά γεγονότα να μη σβήσουν ποτέ.

Υπήρχαν, όμως και μεγάλα έργα όπως «Η Γη του Πόντου» του Δημήτρη Ψαθά, που πέρα από την αναφορά στη ζωή και στον πολιτισμό του Ποντιακού Ελληνισμού αναφέρεται και στη γενοκτονία. Δεν είναι τυχαίο ότι το σπουδαίο αυτό έργο έχει χαρακτηριστεί ως «η Βίβλος του Ποντιακού Ελληνισμού».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Γενοκτονία των Ποντίων είναι ένα ιστορικό γεγονός με βαρύνουσα σημασία, ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Αυτό δεν σβήνει ποτέ. Η Βουλή σήμερα τιμά αυτή την Ημέρα. Ο αγώνας για την αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων από όλον τον σύγχρονο κόσμο αποτελεί μέγιστο χρέος όλων μας. Το οφείλουμε στα παιδιά μας, το οφείλουμε στις ψυχές και στη μνήμη των αγαπημένων μας προγόνων.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Βεσυρόπουλο.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής Β3' Νοτίου Τομέα Αθηνών και Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Παύλος Χρηστίδης.

Ορίστε, κύριε Χρηστίδη, έχετε τον λόγο.

ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, δεν

υπάρχει ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη.

Ανεβαίνω σήμερα στο Βήμα αυτό όχι μόνο ως Βουλευτής του ελληνικού Κοινοβουλίου αλλά και ως απόγονος προσφύγων, ως παιδί και εγγόνι εκείνων που ξεριζώθηκαν, αλλά δεν ξεχάστηκαν, δεν ξεχνούνται. Εκείνων που έζησαν τον τρόπο, τον διωγμό, τη γενοκτονία, αλλά δεν λύγισαν. Εκείνων, που σήμερα συμπληρώνοντας εκατόν έξι χρόνια, θυμόμαστε, γιατί δεν μπορούμε να ξεχάσουμε. Εκείνων που ο Ελληνισμός τιμά και θα τιμά πάντοτε.

Πάνω από τριακόσιες πενήντα χιλιάδες Πόντιοι Έλληνες χάθηκαν, σφαγιάστηκαν από το κίνημα των Νεότουρκων του Κεμάλ. Πέθαναν στους δρόμους του ξεριζωμού, εκτοπίστηκαν, βασανίστηκαν. Το μόνο τους έγκλημα; Ότι ήταν Έλληνες, ότι είχαν ρίζες, ότι είχαν πολιτισμό, ότι είχαν γλώσσα και παιδεία, ότι δεν λύγισαν.

Και όμως, μέσα από τις στάχτες της καταστροφής, οι Έλληνες Πόντιοι δεν έγιναν ποτέ σκιά του εαυτού τους. Επανάκησαν τη ζωή τους. Πέρασαν από τα αντίσκηνα της προσφυγιάς στα θρανία, στα εργοστάσια, στα χωράφια, στις επιχειρήσεις με το κεφάλι ψηλά και την αξιοπρέπεια τους αλώβητοι και συνέβαλαν καθοριστικά στο να αναστηθεί η Ελλάδα όχι μόνο οικονομικά αλλά και πολιτισμικά, με τη γλώσσα, με τη μουσική, με τις παραδόσεις, με την αντοχή, με την ψυχή τους.

Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσα ξεπεράσαμε ως λαός δεν σημαίνει πως πρέπει να τα ξεχάσουμε. Και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο δεν ζητάμε εκδίκηση. Ζητάμε δικαιοσύνη. Ζητάμε τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων από ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα και προφανώς, από την υπεύθυνη Τουρκία, όπως ακριβώς έχει αναγνωριστεί και η Γενοκτονία των Αρμενίων, όπως ακριβώς αναγνωρίστηκε και το Ολοκαύτωμα. Γιατί η σιωπή είναι συνενοχή και η λήθη είναι η πιο ύπουλη μορφή της αδικίας.

Το ΠΑΣΟΚ γνωρίζει πολύ καλά, καθώς ήταν η πρώτη πολιτική δύναμη που αγκάλιασε έμπρακτα το αίτημα των Ποντίων για δικαίωση. Ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου με πολιτικό θάρρος που το 1994 αναγνώρισε επίσημα τη Γενοκτονία των Ποντίων από τη Βουλή των Ελλήνων και όρισε τη 19^η Μαΐου ως Ημέρα Μνήμης. Ήταν μια πράξη γενναιότητας και ιστορικής αποκατάστασης. Ήταν ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης εκείνος που από τα πρώτα χρόνια έδωσε όνομα σε αυτό που πολλοί φοβούνταν να προφέρουν: Γενοκτονία.

Ήταν η πρόταση της αείμνηστης Φώφης Γεννηματά πριν από λίγα χρόνια για τη δημιουργία μιας Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη συστηματική μελέτη και ανάδειξη αυτής της Γενοκτονίας των Ποντίων, ώστε να στηρίξουμε όλοι μαζί πολιτικά σε επίπεδο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές τον αγώνα που δίνουν φορείς και σύλλογοι, πολλοί εκ των οποίων και σήμερα μας παρακολουθούν, τόσα χρόνια.

Πρέπει να το κάνουμε αυτό με επιμονή, με τεκμηρίωση, με πόνο, όχι για να ανοίξουμε πληγές, αλλά για να μη μείνουν ανοιχτές αυτές που ήδη έχουμε. Οφείλουμε να κινητοποιηθούμε σε διεθνές επίπεδο, να δώσουμε φωνή στους αδικωμένους. Πρέπει το αίτημα της αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ποντίων να γίνει κεντρικό και σταθερό στοιχείο της εξωτερικής μας πολιτικής, γιατί κάθε φορά που κάποιος στον πλανήτη αρνείται τη Γενοκτονία των Ποντίων είναι σαν να σβήνει για δεύτερη φορά τη μνήμη των παππούδων και των γιαγιάδων μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνω με μία σκέψη. Ο Πόντος δεν χάθηκε. Ζει στις ψυχές μας, ζει στον ήχο της λύρας, στα χείλη του κάθε παιδιού που μαθαίνει και προφέρει τα ποντιακά, στην ψυχή κάθε Έλληνα και κάθε Ελληνίδας που τιμά την ιστορία, αλλά για να δικαιωθεί χρειάζεται μνήμη, χρειάζεται φωνή, χρειάζεται δικαίωση. Πρέπει να το κάνουμε εμείς σε κάθε φωνή την οποία έχουμε και από αυτό εδώ το Βήμα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Χρηστίδη.

Τον λόγο τώρα έχει η Βουλευτής Επικρατείας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, κ. Πόπη Τσαπανίδου.

Κυρία Τσαπανίδου, έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΘΕΝΑ (ΠΟΠΗ) ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαι πραγματικά πολύ συγκινημένη που βρίσκομαι σήμερα σε αυτό το Βήμα και με την ιδιότητα τη βουλευτική, αλλά και κυρίως ως Πόντια, ως εγγονή ενός παππού ο οποίος στις πορείες θανάτου ήταν μικρό παιδί, έχασε την οικογένειά του και υιοθετήθηκε από τους Τσαπανιδέους, χωρίς ποτέ να ξέρουμε ουσιαστικά από πού κρατάμε. Μία ιστορία ανάμεσα στις χιλιάδες ιστορίες που βιώνουν ακόμη και σήμερα οι ελληνικές οικογένειες.

Θα σας ζητήσω, αν θέλετε, για μία στιγμή να κρατήσετε την ανάσα σας και να προσπαθήσετε να ακούσετε τον παφλασμό του Ευξείνου, εκείνης της θάλασσας που γέννησε έναν λαό και που στη συνέχεια σκέπασε τον πόνο αυτού του λαού.

Της θάλασσας στην άκρη εκείνη του κόσμου, στο τόξο εκείνο, που ξεκινούσε από τις συμπληγάδες και έφτανε μέχρι τον Καύκασο, εκεί που οι Ίωνες της Μιλήτου έχτισαν την πρώτη τους αποικία, τη Σινώπη, ακολούθησε η Κερασούντα, η Τραπεζούντα, η Οινόη, ακολούθησε η Αμισός, η Τρίπολη, πόσες άλλες ακόμη σπουδαίες πόλεις. Σήμερα λοιπόν, τη 19^η Μαΐου, ισορροπούμε σε δύο κόσμους, στον Πόντο που χάθηκε και στον Πόντο που ζει μέσα μας. Εκεί που οι Έλληνες ανέπτυξαν ναυτιλία, μεταλλεία, γεωργία, εκεί που έχτισαν λαμπρά σχολεία, φώτισαν μυαλά και κράτησαν όρθια την Ορθοδοξία μας.

Γι' αυτό κυνηγήθηκαν άγρια. Όχι γιατί έκαναν κάτι λάθος, δεν έκαναν κάτι κακό. Δεν ηττηθήκαν έντιμα σε έναν πόλεμο. Κυνηγήθηκαν, βασανίστηκαν, σφαγιάστηκαν, υπέφεραν γιατί ήταν Έλληνες Χριστιανοί Ορθόδοξοι. Τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες τα αθώα θύματα της ποντιακής Γενοκτονίας, της Γενοκτονίας του Ελληνισμού του Πόντου, γέροντες, παιδιά, άντρες, γυναίκες, 353.000 ψυχές, που έπεσαν θύματα μιας συστηματικής γενοκτονίας, που είχε αυτόν τον στόχο, είχε στόχο να σβήσει τη μνήμη, την ταυτότητα, την ύπαρξη, τη διαφορετική ύπαρξη.

Δεν λύγισαν όμως. Έδειξαν ανθεκτικότητα, κοινωνική συνοχή, έδειξαν κοινωνική δομή και εσωτερική συνοχή και ξαναέχτισαν, με πολύ κόπο είναι αλήθεια, τις ζωές τους. Κουβάλησαν μαζί τους τον πολιτισμό τους, τη γλώσσα τους, τη μουσική τους, αυτή τη βαθιά αίσθηση κοινότητας και κατέθεσαν τον πολιτισμό αυτόν παρά το τραύμα του ξεριζωμού στον κορμό της σύγχρονης Ελλάδας ως πολύτιμο κομμάτι της ταυτότητάς μας μέχρι και σήμερα.

Και εμείς, οι απόγονοι τους, δεν τους ξεχνάμε. Ξέρετε δεν θα μπορούσαμε να τους ξεχάσουμε γιατί κουβαλάμε στο DNA μας αυτό το τραύμα. Αυτό το διαγενεαλογικό τραύμα, το οποίο δεν ξεκινάει και σταματάει στο άτομο, αλλά μεταφέρεται από γενιά σε γενιά. Αυτό είναι σπουδαίο να το καταλάβουμε, τι είναι αυτό που μας κάνει και ανατριχιάζουμε στον ήχο της λύρας, τι είναι αυτό που μας κάνει και συγκινούμαστε στον ρυθμό ενός πυρρίχιου.

Για εμάς, τους Πόντιους πρόσφυγες της τρίτης, τέταρτης γενιάς η ιστορία των παππούδων μας δεν είναι απλώς μία ιστορία. Είναι ένα βίωμα, είναι ένα καθημερινό βίωμα. Ξέρετε, βιώνουμε στο σήμερα ανεξήγητες για πολλούς ψυχικές, συναισθηματικές, αλλά και σωματικές ακόμη αντιδράσεις για ένα τραύμα το οποίο δεν το ζήσαμε, το κληρονομήσαμε, όμως, από τους προγόνους μας. Πέρασε μέσα από την κάθε ιστορία του κάθε προγόνου μας και μέσα από το συλλογικό πεδίο σε εμάς. Και έτσι μπορεί σήμερα να βιώνουμε ένα άγχος αποχωρισμού, να φοβόμαστε την εγκατάλειψη, μπορεί να θέλουμε να ελέγχουμε πολύ το περιβάλλον μας ή να έχουμε μια βαθιά αίσθηση απώλειας ακόμη και αν δεν έχουμε χάσει ποτέ το σπίτι μας, ακόμη και αν γεννηθήκαμε και μένουμε στο ίδιο σπίτι. Γιατί πονάμε μια μνήμη που δεν ζήσαμε, αλλά την κληρονομήσαμε. Μέσα σε αυτόν τον πόνο υπάρχει και το νήμα της ευθύνης. Αυτό το νήμα φέραν οι πρόγονοί μας, αυτό 19 Μαΐου κρατάμε σήμερα και εμείς, κρατάει σήμερα κάθε πολίτης αυτής της χώρας.

Κάθε δημοκρατία που σέβεται τον εαυτό της ξέρει ότι η μνήμη δεν είναι μία απλή τελετή. Είναι ένα εργαλείο ευθύνης και η ευθύνη μας είναι, πρώτον, να κρατήσουμε το γεγονός της γενοκτονίας ζωντανό στον δημόσιο λόγο, γιατί η σιωπή είναι συνηγορία. Δεύτερον, να υπερασπιζόμαστε το διαφορετικό όπου στη γη, γιατί έχουμε βιώσει στο πετσί μας τι σημαίνει να κυνηγείσαι, να βασανίζεσαι, να σκοτώνεσαι, επειδή είσαι διαφορετικός. Και τρί-

τον, να μετατρέπουμε αυτό το τραύμα σε δημιουργία. Όπως το έκαναν οι πρόγονοί μας, ακόμη περισσότερο οφείλουμε να το κάνουμε και εμείς.

Η πολιτική μας φωνή, λοιπόν, οφείλει να είναι καθαρή: Διεθνής αναγνώριση της ποντιακής Γενοκτονίας, της Γενοκτονίας του Ελληνισμού του Πόντου, προστασία των μνημείων, αλλά και του πολιτισμού και πολιτικής μέριμνα. Δεν θα μπω σε πολιτική αντιπαράθεση -έχουμε κάνει και εμείς ως ΣΥΡΙΖΑ, έχουν μείνει πολλά λειψά- αλλά χρειάζεται πολιτειακή μέριμνα, έτσι ώστε αυτοί που έχουν αυτήν την προσφυγική ρίζα να μη νιώθουν σε αυτή τη χώρα πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Γιατί αυτά δεν είναι προνόμια. Είναι δικαιοσύνη και η δικαιοσύνη μάς θωρακίζει απέναντι στον κυνισμό και τελικά στη λήθη.

Σήμερα λοιπόν, 19 Μαΐου, κλείνοντας, θα ήθελα να κλείσω ακριβώς όπως άρχισα, να σας ζητήσω για μία στιγμή ακόμη να κρατήσετε την ανάσα σας, ίσως να κλείσετε τα μάτια σας, και να ακούσετε πάλι αυτόν τον παφλασμό του Ευξείνου και, αν μπορείτε, ελάτε σε επαφή με αυτήν την ιστορία που κυλά, αλλά δεν σβήνει. Γιατί, όπως λέει και ο στίχος, «Η Ρωμανία κι αν πέρασεν, ανθεί και φέρει και άλλο» και εμείς, παιδιά του Ευξείνου, δεν παραιτηθήκαμε ποτέ. Στους 353.000 νεκρούς οφείλουμε τιμή και μνήμη. Στους ζωντανούς, όμως, οφείλουμε αλήθεια, ισοτιμία και δικαιοσύνη, που θα μαλακώσει το τραύμα. Σε αυτόν τον διπλό όρκο ας σταθούμε αντάξιοι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε την κ. Τσαπανίδου.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ο κ. Ιωάννης Δελής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου σήμερα, κυρίες και κύριοι, έναν αιώνα και πλέον μετά από τον βάρβαρο ξεριζωμό τους με εκατοντάδες χιλιάδες θύματα και πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες. Ποιοι ήταν όμως οι βασικοί παράγοντες που συντέλεσαν στη Γενοκτονία των Ποντίων;

Κατ' αρχάς η άνοδος του τουρκικού αστικού εθνικισμού, καθώς για την ανερχόμενη τουρκική αστική τάξη, που διεκδικούσε τότε το έθνος-κράτος της, το χτύπημα των βασικών ανταγωνιστών της, της ελληνικής και της αρμενικής αστικής τάξης, αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για την εδραίωση της κυριαρχίας της στον συγκεκριμένο γεωγραφικό οικονομικό χώρο.

Ύστερα, οι επιδιώξεις της αστικής τάξης της Ελλάδας, που λόγω των βλέψεών της στην ιδιαίτερα πλούσια περιοχή της Μικράς Ασίας έκαναν τον Πόντο να έρχεται σε δεύτερη μοίρα. Γι' αυτό υποτιμήθηκε η οργάνωση ή η βοήθεια οποιασδήποτε μορφής προς αυτόν. Ακόμα οι επιλογές της ελληνικής άρχουσας τάξης του Πόντου, αφού οι ιδιαίτερες και συχνά αντικρουόμενες επιδιώξεις στους κόλπους της ποντιακής πολιτικής, οικονομικής, θρησκευτικής ηγεσίας είχαν ως αποτέλεσμα μία σειρά από κινήσεις, οι οποίες εν τέλει άφησαν έκθετο και ανυπεράσπιστο τον ποντιακό λαό.

Την κρίσιμη ώρα μάλιστα, όπως αναφέρει ο Διοικητής της Ελληνικής Μεραρχίας του Καυκάσου Ιωάννης Καλτσιδής, οι Έλληνες αρχηγοί της πρωτεύουσας του Πόντου αναγκάστηκαν να φύγουν και ο λαός έμεινε με τα όπλα στα χέρια εκτεθειμένος στην τουρκική προέλαση δίχως οδηγίες, δίχως αρχηγούς και πρόγραμμα ενεργειών.

Η Γενοκτονία, λοιπόν, των Ποντίων σχετίζεται άμεσα με τις ενδοϊμπεριαλιστικές συγκρούσεις που έλαβαν χώρα τότε για τη νομή της κλυδωνιζόμενης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στο πλαίσιο του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και για την αναδιανομή φυσικά των παγκόσμιων αγορών και πλουτοπαραγωγικών πηγών. Άλλωστε οι σφαγές, οι εθνοκαθάρσεις, οι προσφυγοποιήσεις, οι αναγκαστικές αφομοιωτικές πολιτικές ήταν κοινός παρονομαστής στα Βαλκάνια τότε και όχι μόνο, όπου οι λαοί πλήρωσαν με το αίμα τους τις μεγαλειώδεις επιδιώξεις των εθνικών τους αστικών τάξεων.

Έναν αιώνα, λοιπόν, και πλέον μετά, η Γενοκτονία των Ποντίων διδάσκει ότι οι λαοί δεν αποτελούν παρά κρέας για τα κανόνια των

αντίπαλων στρατοπέδων, διαπραγματευτικά χαρτιά και πιόνια σε μία γεωστρατηγική σκακιέρα με μεγάλους ανταγωνιστές ανάμεσα στους ιμπεριαλιστές, ότι η στοίχιση των λαών πίσω από ομόφυλες, ομόθηρσες, αλλά με διαμετρικά αντίθετα ταξικά συμφέροντα ηγεσίες τους τούς μετατρέπει σε βόλια για τα όπλα τους. Οι λαοί βέβαια, πρέπει να χαράξουν τον δικό τους δρόμο για την κοινωνία στην οποία θα κάνουν κουμάντο οι ίδιοι και θα χτίσουν μια πατρίδα στην οποία θα είναι πραγματικά ευτυχημένοι.

Πρόκειται για διδάγματα εξαιρετικά επίκαιρα και σήμερα φυσικά, όπου ο ιμπεριαλισμός συνεχίζει να γεννά πολέμους, σφαγές, προσφυγιά, οι ιμπεριαλιστές του NATO και της Ευρωπαϊκής Ένωσης μαζί με το κράτος-δολοφόνο του Ισραήλ διαπράττουν τούτη την ώρα τη γενοκτονία του λαού της Παλαιστίνης, επιδιώκοντας την εκτόπιση εκατομμυρίων ανθρώπων από τη Γάζα και συνεχίζουν βέβαια να επαναχαράσσουν τα σύνορα της ευρύτερης περιοχής, ενώ οι κυβερνήσεις της χώρας μας βαθιά ολοένα και περισσότερο την εμπλοκή σε αυτούς τους επικίνδυνους σχεδιασμούς.

Σήμερα λοιπόν, εκατόν έξι χρόνια μετά, η μεγαλύτερη τιμή για τη μνήμη, την ιστορία του ποντιακού λαού, είναι ο αγώνας για να μη ζήσει ποτέ ξανά κανείς λαός όσα έζησε ο ίδιος. Γι' αυτό απαιτείται να δυναμώσει η πάλη για να απεμπλακεί η χώρα μας από τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, τους σχεδιασμούς των Αμερικανών και του NATO στην περιοχή, για να κλείσουν οι στρατιωτικές βάσεις, οι καθιστούν τη χώρα μας μαγνήτη επιθέσεων, και να μπει βέβαια στο στόχαστρο του λαού μας αυτό το βάρβαρο σύστημα της εκμετάλλευσης, των πολέμων και της προσφυγιάς.

Όλα αυτά τα χρόνια, κύριε Πρόεδρε, κλείνοντας, το ΚΚΕ στηρίζει κάθε δίκαιη διεκδίκηση του οργανωμένου ποντιακού κινήματος, όπως και όλες τις διεκδικήσεις του λαού κόντρα στις επιλογές των κυβερνήσεων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στεκόμαστε στο πλευρό των χιλιάδων ομογενών, που ύστερα από τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και την καπιταλιστική παλινόρθωση, εγκαταστάθηκαν στην πατρίδα μας και συνεχίζουν μετά από τόσα χρόνια να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα αποκατάστασης. Είτε πρόκειται για τους ανασφάλιστους επηρίλικες που διαμένουν στην Ελλάδα και οι οποίοι πρέπει να λαμβάνουν πλήρες επίδομα χωρίς την προϋπόθεση σαραντάχρονης διαμονής στην Ελλάδα, όπως θέσπισε τότε ο ανεκδιήγητος νόμος Κατρούγκαλου, και χωρίς βέβαια τον απαραίτητο εξαναγκασμό για αποποίηση της υπηκοότητας της χώρας προέλευσής τους είτε πρόκειται για την προστασία των ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση, που έχουν πάρει στεγαστικά δάνεια, προκειμένου να μπορέσουν να σώσουν τη μοναδική τους κατοικία, είναι συνεχώς οι παρεμβάσεις του ΚΚΕ για τα ζητήματα αυτά. Θεωρούμε, φυσικά, ότι πρέπει να αναδειχθεί και να στηριχθεί από το ελληνικό κράτος η πολιτιστική, πνευματική δραστηριότητα των Ποντίων όλων των γενεών. Αλλωστε η αξιοποίηση της ιστορικής μνήμης από τον λαό οφείλει να οδηγεί στην αποκάλυψη της εθνικιστικής ρητορικής, στην εξουδετέρωση του δηλητηριού του εθνικιστικού μίσους.

Μαζί με τον λαό, λοιπόν, και τη νεολαία υψώσουμε φραγμό και καταδικάζουμε κάθε προσπάθεια αναβίωσης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, κάθε προσπάθεια εκμετάλλευσης από επιτήδειους δημαγωγούς, που ψηφοθηρούν ανενδοίαστα με το κάλπικο ενδιαφέρον τους για τον Ποντιακό Ελληνισμό και τη Γενοκτονία. Φυσικά, δηλώνουμε για μία ακόμη φορά ότι είμαστε σταθερά στο πλευρό των ποντιακών οργανώσεων και στηρίζουμε τόσο στο Εθνικό Κοινοβούλιο όσο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το δίκαιο αίτημα για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Δελή.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής Α' Ανατολικής Αττικής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Στυλιανός Φωτόπουλος.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα, 19 Μαΐου, ερχόμαστε στην Εθνική Αντιπροσωπεία για να τιμήσουμε την Ημέρα Μνήμης

της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, μία από τις πιο σκοτεινές σελίδες της ανθρωπότητας.

Πριν από εκατόν έξι χρόνια, στις 19 Μαΐου του 1919, ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάστηκε στη Σαμψούντα του Πόντου, σηματοδοτώντας την κλιμάκωση μιας συστηματικής εκστρατείας εξόντωσης των Ελλήνων του Πόντου. Από το 1914 ως το 1923 το τουρκικό κράτος σε όλες του τις μορφές με μεθόδους, όπως μαζικές σφαγές, πορείες θανάτου, βασανιστήρια και εκτοπισμούς, εξολόθρευσε πάνω από 353.000 Έλληνες του Πόντου. Οι επιζώντες κατέφυγαν ως πρόσφυγες στην Ελλάδα, αλλά και αλλού, όπως στη Σοβιετική Ένωση, αφήνοντας πίσω μια πατρίδα χιλιετιών.

Η Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού δεν ήταν απλώς μια τοπική τραγωδία, αλλά μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου εθνοκάθαρσης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, που στόχευε στους χριστιανικούς πληθυσμούς, όπως τους Αρμένιους και τους Ασσύριους. Οι Έλληνες με παρουσία στον Πόντο από τον 7^ο αιώνα π.Χ. υπέστησαν ανείπωτες φρικαλεότητες. Γυναίκοι και ηλικιωμένοι οδηγήθηκαν στις εξοντωτικές πορείες χωρίς τροφή ή νερό, ενώ οι Τσέτες με παρακρατικές ομάδες εκτελούσαν, βιάζαν και λεηλατούσαν υπό την επίβλεψη των τουρκικών αρχών.

Ας δούμε λίγο και τη στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου. Οι Πόντιοι αντιμετώπιζαν με διωγμούς και σφαγές από τους Νεότουρκους και αργότερα τον κεμαλικό στρατό ζητούσαν υποστήριξη, για να αντιμετωπίσουν τις τουρκικές θηριωδίες. Το 1920 εκπρόσωποι των Ποντίων υπέβαλαν γραπτό υπόμνημα στον Ελευθέριο Βενιζέλο, προτείνοντας τη διάθεση είκοσι χιλιάδων ενόπλων μαχητών για να ενισχύσουν τον ελληνικό στρατό στην Μικρά Ασία υπό την προϋπόθεση παροχής όπλων και πολεμοφοδίων. Ο Βενιζέλος φέρεται να απέρριψε την αποστολή στρατιωτικών δυνάμεων στον Πόντο ή την παροχή όπλων στους Έλληνες του Πόντου.

Πολλοί ιστορικοί κατηγορούν τον Ελευθέριο Βενιζέλο για αδιαφορία, υποστηρίζοντας ότι η άρνησή του να εξοπλίσει τους Πόντιους συνέβαλε στην κλιμάκωση της Γενοκτονίας. Πολλοί ιστορικοί, επίσης, θεωρούν ότι η στάση του υπαγορεύθηκε από Βρετανούς ή από υποτίμηση του ποντιακού ζητήματος.

Επισημαίνεται ότι ενώ ο ελληνικός στρατός συμμετείχε σε επιχειρήσεις στην Ουκρανία το 1919, δεν έγινε αντίστοιχη προσπάθεια στον Πόντο. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του το 1931 να προταθεί ο Μουσταφά Κεμάλ για το Νόμπελ Ειρήνης ενισχύει την κριτική και αποτελεί προσβολή προς τα θύματα της Γενοκτονίας.

Ποια ήταν, όμως, η στάση των ευρωπαϊκών δυνάμεων, Γερμανών, Γάλλων και Ιταλών απέναντι σε αυτή την ανθρωπιστική καταστροφή; Η στάση τους κυμαίνεται από συνενοχή έως αδιαφορία, αντανακλώντας τα γεωπολιτικά συμφέροντα της εποχής. Οι Γερμανοί σύμμαχοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο. Γερμανοί στρατιωτικοί σύμβουλοι, όπως ο στρατηγός Όττο Λίμαν Φον Σάντερς συνεργάστηκαν στενά με τους Νεότουρκους. Υπάρχουν ενδείξεις ότι οι Γερμανοί αξιωματικοί όχι μόνο γνώριζαν για τις απελάσεις και τις σφαγές, αλλά και παρείχαν τεχνογνωσία και υλική υποστήριξη. Ορισμένες πηγές υποστηρίζουν ότι η οργάνωση των εκτοπισμών επηρεάστηκε από γερμανικές στρατηγικές, ενώ η σιωπή τους απέναντι στις θηριωδίες συνιστά ηθική συνενοχή.

Οι Γάλλοι επέδειξαν αμφιλεγόμενη στάση. Κατά τη διάρκεια της ελληνικής εκστρατείας στη Μικρά Ασία, η Γαλλία μαζί με την Ιταλία υπέγραψαν το 1921 τη Συμφωνία της Άγκυρας με τον Μουσταφά Κεμάλ, αποσύροντας ουσιαστικά την υποστήριξή τους από την Ελλάδα. Η συμφωνία αυτή εξασφάλιζε γαλλικά οικονομικά συμφέροντα στην Τουρκία, ενώ οι Έλληνες του Πόντου και της Μικράς Ασίας εγκαταλείπονταν στη μοίρα τους. Ωστόσο, περιοχές υπό γαλλικό έλεγχο, όπως η Συρία, αποτέλεσαν καταφύγιο για χιλιάδες Ποντίους και Αρμένιους πρόσφυγες.

Οι Ιταλοί ακολούθησαν παρόμοια τακτική. Ενδιαφέρθηκαν κυρίως για την εξασφάλιση εδαφικών και οικονομικών κερδών στη Μικρά Ασία, υποστηρίζοντας αρχικά την ελληνική παρουσία, αλλά σύντομα υιοθέτησαν ουδετερότητα που ευνοούσε τον Κεμάλ. Η ιταλική στάση χαρακτηρίστηκε από διπλωματικό κυνισμό, καθώς οι Ιταλοί απέφευγαν να παρέμβουν υπέρ των αμάχων

Ελλήνων του Πόντου, προκειμένου να διατηρήσουν τις σχέσεις τους με την αναδυόμενη κεμαλική Τουρκία.

Η αδιαφορία ή η έμμεση συνενοχή αυτών των δυνάμεων υπογραμμίζει μία πικρή αλήθεια, τα ανθρωπιστικά ιδεώδη υποτάσσονται στα γεωπολιτικά συμφέροντα. Οι Έλληνες του Πόντου, όπως και άλλοι διωκόμενοι λαοί, έγιναν θύματα όχι μόνο της τουρκικής πολιτικής, αλλά και της διεθνούς αδράνειας.

Σήμερα η ημέρα μνήμης δεν είναι μόνο μια πράξη τιμής στα θύματα, αλλά και μια υπενθύμιση της ανάγκης για δικαιοσύνη. Η Ελλάδα καθιέρωσε τη 19^η Μαΐου ως ημέρα μνήμης μόλις το 1994 και όχι χωρίς αντιδράσεις. Η διεθνής αναγνώριση της Γενοκτονίας παραμένει κεντρικός στόχος. Από τα βουνά του Πόντου μέχρι τις κοιτότητες της Ελλάδας, της Αυστραλίας και Ηνωμένων Πολιτειών και αλλού στον κόσμο ο Ποντιακός Ελληνισμός παραμένει ζωντανός. Εκδηλώσεις, όπως αυτές σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και αλλού, με επιμνημόσυνες δεήσεις, καταθέσεις στεφάνων και πορείες διατηρούν τη μνήμη ζωντανή και ενισχύουν το αίτημα για ιστορική λογοδοσία. Ας διδάξουμε στα παιδιά μας την ιστορία, ας συνεχίσουμε να χορεύουμε τον πυρρήσιο, να τραγουδάμε τα ποντιακά τραγούδια και να μιλάμε την ποντιακή διάλεκτο.

Κλείνοντας, ας θυμόμαστε ότι η μνήμη δεν είναι παθητική. Είναι δέσμευση να υπερασπιστούμε τη ρίζα μας. Οι πρόγονοί μας, που άντεξαν την προσφυγιά και ανοικοδόμησαν τη ζωή τους, μας δίδαξαν την ανθεκτικότητα. Ας τιμήσουμε το κληροδοτήμα τους, απαιτώντας την αναγνώριση της Γενοκτονίας και διατηρώντας άσβεστη τη φλόγα της μνήμης. Ως απόγονοι αυτών που δεν γενοκτονήθηκαν έχουμε ιερό καθήκον να μην αφήσουμε κανέναν να ξεχάσει, γιατί τότε οι γενοκτόνοι και οι απόγονοί τους θα έχουν πετύχει τον σκοπό τους.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Φωτόπουλο.

Τον λόγο τώρα έχει η Βουλευτής Φλώρινας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς, η κ. Πέτη Πέρκα.

ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ) ΠΕΡΚΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητές συναδέλφισσες και συνάδελφοι, σήμερα η Βουλή των Ελλήνων στέκεται μπροστά στην ιστορία όχι μόνο για να εκπληρώσει μια τυπική υποχρέωση, αλλά για να αναδείξει την ανυπέρβλητη ηθική μας ευθύνη απέναντι στα θύματα της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, μια Γενοκτονία που εμπνέεται από το ίδιο τοξικό, εθνικιστικό μίσος που σήμερα εξαπολύεται εναντίον του λαού της Παλαιστίνης.

Εκατόν έξι χρόνια μετά, η μνήμη αυτή δεν είναι απλώς ένα ιστορικό γεγονός, αλλά μια ζωντανή πληγή και μια προειδοποίηση. Τα τάγματα θανάτου, οι μαζικές εκτελέσεις, οι πορείες του θανάτου μέσα από τις χιονισμένες στέπες της Ανατολίας, ο ξεριζωμός από τις πατρογονικές εστίες, όλα αυτά, αποτελούν το αμαρτηρό μνημείο μιας εγκληματικής πολιτικής εξόντωσης που εφαρμόστηκε με ψυχρό αίθριο εθνικής καθαρότητας.

Όμως, η Γενοκτονία των Ποντίων δεν ήταν ένα μεμονωμένο έγκλημα. Ήταν μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής καταπίεσης. Περισσότεροι από τριακόσιες πενήντα χιλιάδες Πόντιοι εξολοθρεύθηκαν, περισσότεροι από τετρακόσιες χιλιάδες ξεριζώθηκαν και έφτασαν στην Ελλάδα, αφήνοντας πίσω τους έναν πολιτισμό τριών χιλιετιών.

Οι Πόντιοι πρόσφυγες, παρά τον διωγμό και την περιθωριοποίηση, δεν έμειναν θύματα. Έγραψαν με το αίμα και τον ιδρώτα τους τη δική τους ιστορία αντοχής, αγώνα και δημιουργίας. Οι μαζικές σφαγές, οι εκτοπισμοί και η προσφυγιά σήμαναν το ξεριζωμό του Ποντιακού Ελληνισμού από τα σπίτια του, αλλά όχι και το τέλος της συνεισφοράς του.

Η άφιξη των Ποντίων στις νέες πατρίδες ήταν η απαρχή μιας δύσκολης, αλλά δημιουργικής πορείας για τον Ποντιακό Ελληνισμό. Οι πρόσφυγες μετέφεραν στην Ελλάδα την ιδιαίτερη πολιτισμική τους ταυτότητα, προϊόν της μακραίωνης παραμονής τους στον γενέθλιο τόπο, την ιστορία, τα ήθη, τα έθιμα, τις αξίες, τον χορό, το τραγούδι και με αυτά πορεύτηκαν δεκάδες χρόνια, μεταφέροντάς τα από γενιά σε γενιά. Από τις φτωχογειτονιές των αστικών κέντρων μέχρι τα χωράφια της βόρειας Ελλάδας, συνέτελεσαν καθοριστικά στην οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική

ανάπτυξη της χώρας μας.

Όμως, αυτή η προσφορά δεν πρέπει να μας κάνει να ξεχνάμε το τραύμα του ξεριζωμού, της κοινωνικής διάκρισης, του ρατσισμού που αντιμετώπισαν. Διότι η μνήμη δεν είναι μόνο τιμή, είναι και αγώνας κατά της λήθης. Και σήμερα, η ιστορία επαναλαμβάνεται.

Στη Γάζα, ένας ολόκληρος λαός θάβεται ζωντανός κάτω από τα ερείπια, με την ανοχή και αβλεψία των δυτικών κυβερνήσεων. Χιλιάδες παιδιά σκοτώνονται, νοσοκομεία ισοπεδώνονται, ολόκληρες οικογένειες εξαφανίζονται και η πλειονότητα των κυβερνήσεων του πολιτισμένου κόσμου κωφεύει μπροστά στην ανείπωτη τραγωδία του λαού της Παλαιστίνης. Αυτό δεν είναι πόλεμος. Είναι συστηματική εξόντωση. Είναι η ίδια λογική που εξολόθρευσε Πόντιους, Αρμένιους και Σύριους και θα έπρεπε να τυγχάνει και της ίδιας αντιμετώπισης από όλα τα κόμματα του Ελληνικού Κοινοβουλίου και από όλη τη Δύση.

Εμείς, ως μια σύγχρονη δημοκρατική χώρα, δεν έχουμε το δικαίωμα να κοινοποιούμε την ιστορία χωρίς να τη συνδέουμε με το παρόν. Η Νέα Αριστερά, πιστή στις αξίες της διεθνούς αλληλεγγύης, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, καλεί όλους μας να σταθούμε απέναντι στην υποκρισία και την ιστορική αμνησία, να απαιτήσουμε την πλήρη αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων όχι μόνο ως συμβολική πράξη, αλλά ως βήμα για τη διεκδίκηση της ιστορικής αλήθειας, να καταδικάσουμε τον σύγχρονο ιμπεριαλισμό που παράγει γενοκτονίες.

Κάποιες γενιές, μετά από χρόνια, μπορεί από αυτό το βήμα να ζητήσουν να αναγνωριστεί η γενοκτονία των Παλαιστίνων, αγαπητοί συνάδελφοι. Σήμερα, δεν μιλάει κανείς. Να στηρίξουμε τους λαούς που αγωνίζονται για ελευθερία, γιατί η πάλη τους είναι και δική μας πάλη. Να φωνάξουμε για δικαιοσύνη όχι μόνο για τα εγκλήματα του χθες, αλλά και για αυτά που διαπράττονται σήμερα μπροστά στα μάτια μας. Η μνήμη των Ποντίων προσφύγων δεν είναι μόνο ένα παρελθόν, είναι ένα όπλο για το μέλλον.

Ας κάνουμε, λοιπόν, αυτή τη μέρα υπόμνηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της πάλης για ελευθερία και της δίκαιης ιστορικής μνήμης. Ας κάνουμε αυτή τη στιγμή μία στιγμή διαμαρτυρίας και ελπίδας για τους Πόντιους που χάθηκαν, αλλά δεν ξεχάστηκαν, για τους Παλαιστίνιους που πεθαίνουν σήμερα, χωρίς να έχουν καν το δικαίωμα να θρηνηθούν, για όλους τους κατατρεγμένους που συνεχίζουν να αγωνίζονται για μια δίκαιη και ελεύθερη ζωή.

Σήμερα, το συγκείμενο λέει «Γενοκτονία». Μνημονεύουμε το παρελθόν, τα μάτια μας ανοιχτά με αλληλεγγύη στο παρόν και διεκδικούμε το μέλλον.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε την κ. Πέρκα.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής Πιερίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νίκης, ο κ. Κομνηνός Δελβερούδης.

ΚΟΜΗΝΗΣ ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στεκόμαστε σήμερα με σεβασμό και δέος μπροστά σε μία από τις πιο σκοτεινές και δυσάρεστες σελίδες της ιστορίας του Ελληνισμού, τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου.

Η σημερινή ημέρα-ορόσημο, η 19^η Μαΐου, έχει καθιερωθεί ως ημέρα τιμής και μνήμης για τα πάνω από τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες θύματα του Ποντιακού Ελληνισμού, που εξοντώθηκαν, ξεριζώθηκαν και εκποτίστηκαν από τα πάτρια εδάφη τους κατά τα έτη 1914 έως 1923.

Η ημερομηνία, φυσικά, δεν είναι τυχαία. Στις 19 Μαΐου του 1919, ο αιμοσταγής Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάστηκε στη Σαμψούντα και τότε, ξεκίνησε η δεύτερη και πιο βίαιη φάση του σχεδίου αφανισμού των Ελλήνων του Πόντου, που καταστρώθηκε από τους Νεότουρκους και εκτελέστηκε πιστά και βίαια με τις αναρίθμητες και καλά οργανωμένες φρικτές τουρκικές θηριωδίες.

Η Γενοκτονία των Ποντίων δεν είναι μόνο ένα εθνικό τραύμα. Είναι ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Πρόκειται για μια οργανωμένη και συστηματική εξόντωση, η οποία περιλάμβανε σφαγές, πορείες θανάτου, βιασμούς, απαγχονισμούς, βασανιστήρια

και εκτοπίσεις. Είναι ένα έγκλημα που δεν μπορεί να ξεχαστεί και δεν επιτρέπεται να ξεχαστεί. Είναι ένα έγκλημα που δεν τιμωρήθηκε ποτέ, ενώ αντιθέτως, επιχειρείται και η παραχάραξή του.

Η ιστορική αλήθεια είναι αδιαπραγμάτευτη και εμείς εδώ, σήμερα -και πρώτος ο ομιλών, ως Έλληνας Πόντιος στην καταγωγή- έχουμε χρέος να την υπερασπιστούμε, να κρατήσουμε ζωντανή τη μνήμη των αδικωμένων προγόνων μας, να διδάξουμε στις επόμενες γενιές τι συνέβη, γιατί συνέβη και πώς μπορούμε να αποτρέψουμε την επανάληψη παρόμοιων εγκλημάτων. Όσο δεν υπάρχει παραδοχή και μεταμέλεια, η απειλή επιστροφής της βαρβαρότητας παραμένει ενεργή και λαός που ξεχνά την ιστορία του, είναι καταδικασμένος να την ξαναζήσει.

Τεράστια η ευθύνη όλων και κυρίως, ημών των πολιτικών να σεβαστούμε την ιστορική αλήθεια με ενέργειες που τιμούν και σέβονται τη θυσία των χιλιάδων αδελφών μας.

Δεν αποτελεί, κύριοι, σεβασμό στη μνήμη των σφαγιασθέντων Ποντίων η φωτογράφιση κορυφών Ελλήνων πολιτικών κάτω από το πορτρέτο του σφαγέα των παππούδων μας Μουσταφά Κεμάλ. Δεν είναι δυνατόν να παρακολουθούμε Έλληνα Υφυπουργό Εξωτερικών να απευθύνεται σε Τούρκους συνέδρους σε άπταιστα τουρκικά μέσα στην Κωνσταντινούπολη, λίγα μόλις μέτρα μακριά από την Αγία Σοφία, την οποία έχουν μετατρέψει σε τζαμί.

Αλήθεια, πώς μπορεί να αισθάνθηκαν οι ξεριζωμένοι Έλληνες του Πόντου και της Μικράς Ασίας, όταν είδαν έναν Έλληνα υποστράτηγο να παρίσταται επίσημα στη δεξίωση της τουρκικής πρεσβείας για την ημέρα που γιορτάστηκε η σφαγή των Ελλήνων της Μικράς Ασίας; Και όλα αυτά σε ένα γενικότερο πλαίσιο ενεργειών και δηλώσεων, που καταδεικνύουν το πνεύμα της ηττοπάθειας, της υποτέλειας που διακατέχει την Ελληνική Κυβέρνηση και εκφράζεται με λανθασμένες πολιτικές συνεχών υποχωρήσεων, με κρυφές ατζέντες και αποκλίσεις, με σύμφωνα φιλίας και διακηρύξεις, χωρίς αντίκρισμα, που καταλήγουν τελικά στον κάδο των απορριμμάτων από έναν αλαζόνα και προκλητικό γείτονα, που μιλάει συνεχώς για «γαλάζιες πατρίδες», για τουρκικές μειονότητες, για νυχτερινές επιδρομές, τη στιγμή που η Κυβέρνηση παρακολουθεί άφωνη και αμήχανη, προσέχοντας μόνο να μην ταραχθούν τα ήρεμα νερά.

Σε αντιπαραβολή, λοιπόν, με αυτή την κυβερνητική αμήχανη αφωνία έρχεται ένα εικοσιδυάχρονο κορίτσι να υψώσει με τόλμη, στεντορεία τη φωνή, σεβόμενη τη χώρα που εκπροσωπεί και την ποντιακή καταγωγή της και να γίνει η φωνή των τριακοσίων πενήντα τριών χιλιάδων Ποντίων στα πέρατα της οικουμένης.

Ο λόγος, φυσικά, για την ταλαντούχα Κλαυδία, που μας έκανε να νιώσουμε βαθιά υπερηφάνεια τόσο για την αδιαμφισβήτητη υπέροχη και μελωδικότατη φωνή της όσο και για το θάρρος της να αρθρώσει αλήθειες με τρόπο αξιοπρεπή σε έναν κόσμο ψεύτικο και αναξιοπρεπή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Ποντιακός Ελληνισμός δεν χάθηκε και δεν ήταν δυνατόν να χαθεί, επειδή οι ρίζες του απλώνονται στα βάθη των αιώνων. Παρά τις απώλειες, παρά τον πόνο και τον ξεριζωμό, οι Πόντιοι κράτησαν ζωντανή την ταυτότητά τους, τον πολιτισμό της, τη θρησκευτική τους συνείδηση, τη γλώσσα τους, τη ήθη και τα έθιμά τους. Έφεραν μαζί τους έναν ολόκληρο θησαυρό πολιτισμού και αξιών και τον ενσωμάτωσαν στον εθνικό κορμό, συμβάλλοντας και στην ανοικοδόμηση της σύγχρονης Ελλάδας.

Η αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων από τη διεθνή κοινότητα δεν αποτελεί πράξη εκδίκησης. Είναι πράξη δικαιοσύνης και ιστορικής ευθύνης. Ήδη αρκετές χώρες έχουν προχωρήσει σε επίσημες αναγνωρίσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της οποίας είμαστε μέλη ως Ευρωπαίοι πολίτες, ακούει; Μέχρι στιγμής δεν έχει εκδοθεί ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που να αναγνωρίζει ρητά τη Γενοκτονία των Ποντίων, παρόλο που κατά καιρούς έχουν γίνει προσπάθειες από διάφορους Έλληνες Ευρωβουλευτές. Αλλά πού να ακούσει; Όταν έχει σαν μέλος της την Κύπρο μας, χώρα που ένα μεγάλο κομμάτι της είναι υπό τουρκική στρατιωτική κατοχή εδώ και πενήντα χρόνια και δεν βγάζει μιλιά, θα ασχοληθεί με την αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων;

Το αίτημα για καθολική αναγνώριση δεν είναι απλώς ένα ηθικό καθήκον. Είναι ένα εργαλείο ειρήνης, γιατί μόνο όταν αναγνωρίζουμε τις πληγές του παρελθόντος μπορούμε να χτίσουμε και ένα μέλλον ειρηνικό, χωρίς μίσος, χωρίς φανατισμό, χωρίς νέους ξεριζωμούς.

Η σημερινή μέρα, λοιπόν, δεν είναι απλώς μια ημέρα πένθους, είναι και μια ημέρα τιμής για εκείνους που χάθηκαν, αλλά και για εκείνους που επέζησαν και κράτησαν ψηλά τη σημαία του Ποντιακού Ελληνισμού. Είναι μια μέρα μνήμης, αλλά και ευθύνης για δικαίωση. Διότι η λήθη είναι δεύτερη γενοκτονία κι εμείς δεν θα επιτρέψουμε να ξεχαστεί η ημέρα αυτή.

Αιώνια η μνήμη των 353.000 αδικωμένων προγόνων μας, Ελλήνων του Πόντου! «Ρίζα μ', πατρίδα μ', λύομαι κι αροθυμώ, ν' ανασπάλω κι εμπορώ»!

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Δελβερούδη.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής Επικρατείας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας κ. Αλέξανδρος Καζαμίας.

Κύριε Καζαμιά, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και της Μικράς Ασίας είναι χαραγμένη στη συλλογική μνήμη ως ένα από τα τραγικότερα γεγονότα της σύγχρονης ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας. Εκατοντάδες χιλιάδες Πόντιοι, στη συντριπτική πλειονότητά τους γυναίκες, ηλικιωμένοι και παιδιά, σκοτώθηκαν από τις στρατιωτικές δυνάμεις των Νεοτούρκων σε μία συστηματική επιχείρηση μαζικών αντιποίνων που ξεκίνησε στις αρχές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και συνεχίστηκε σχεδόν για μία δεκαετία, ως την επαύριο της Μικρασιατικής Καταστροφής.

Μαζί με τους Έλληνες του Πόντου την ίδια τραγική μοίρα είχαν και οι Αρμένιοι και οι Ασσύριοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η σημερινή επέτειος καθιερώθηκε με μόρφωση απόφαση της Βουλής των Ελλήνων το 1994. Ως ημέρα μνήμης επελέγη η 19^η Μαΐου 1919, όταν ο Κεμάλ Ατατούρκ αποφάσισε να αποβιβαστεί στη Σαμψούντα του Πόντου και ξεκίνησε η τελευταία και σκληρότερη φάση αυτής της μαύρης σελίδας της σύγχρονης ιστορίας.

Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και της Μικράς Ασίας συνδέθηκε με την φρίκη των στρατοπέδων συγκέντρωσης και με τους μαζικούς θανάτους στα βάρβαρα τάγματα εργασίας, όπου χιλιάδες άνδρες υποχρεώνονταν σε καταναγκαστικά έργα κάτω από ακραίες και εξοντωτικές συνθήκες.

Όπως γνωρίζουν οι νεότερες γενιές από το αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα του Ηλία Βενέζη: «Το νούμερο 31328», μέσα από μία οργανωμένη μαζική βία που προμήνυε τη ναζιστική θηριωδία και το Ολοκαύτωμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι περισσότεροι από αυτούς τους νέους ανθρώπους πέθαναν από την πείνα, τις αρρώστιες και τις κακουχίες.

Η γενοκτονία είναι το ειδικότερο έγκλημα πολέμου σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει χειρότερο έγκλημα το οποίο μπορεί να διαπράξει ένας στρατός ή ένα κράτος σε βάρος μιας εθνότητας, θρησκευτικής ή άλλης μειονότητας ή πλειοψηφικής ομάδας από τη γενοκτονία. Γι' αυτό η μνήμη των θυμάτων κάθε γενοκτονίας είναι και πρέπει να είναι η πιο θλιβερή και σοβαρή επέτειος στην ιστορία κάθε λαού.

Η Πλεύση Ελευθερίας θεωρεί πως η Βουλή έπρεπε να είχε τιμήσει τους νεκρούς της Γενοκτονίας του Πόντου και της Μικράς Ασίας μέσα από μία πιο αναβαθμισμένη τελετή μνήμης, όχι μόνο με σύντομες αναφορές των εκπροσώπων των κομμάτων, όπως αυτές που κάνουμε τώρα.

Το 2015, όταν Πρόεδρος της Βουλής ήταν η επικεφαλής της Πλεύσης Ελευθερίας, την ημέρα της θλιβερής επετείου είχαν προσκληθεί στη Βουλή για πρώτη φορά όλα τα ποντιακά σωματεία και οι ενώσεις, ενώ στην Αίθουσα της Γερουσίας πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη συζήτηση για τη Γενοκτονία των Ποντίων, με προβολή στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η Ζωή Κωνσταντοπούλου, επίσης, συμμετείχε στο Παγκόσμιο Κοινοβουλευτικό Φόρουμ στο Γερεβάν της Αρμενίας, το οποίο

υιοθέτησε διακήρυξη κατά της γενοκτονίας, με ειδική μνεία κατόπιν πρότασής της στη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Έκτοτε, δυστυχώς, η Βουλή έχει υποβαθμίσει την επέτειο αυτή.

Η γενοκτονία ενός λαού και η μνήμη της δεν είναι και δεν πρέπει να είναι μόνο θέμα εθνικό. Είναι ταυτόχρονα και ένα πρώτης τάξεως διεθνές ζήτημα, ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας που αφορά εξίσου όλους τους λαούς του κόσμου. Γι' αυτό, το μήνυμα της Ημέρας Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, όπως και κάθε άλλης γενοκτονίας, εμπερικλείεται στο οικουμενικό σύνθημα: «Ποτέ Ξανά» που ακούστηκε μέσα από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης των ναζί και από τους επιζήσαντες του Ολοκαυτώματος στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Δυστυχώς, όμως, η ανθρωπότητα δεν φαίνεται να διδάσκεται τίποτα από τα φοβερά εγκλήματα του παρελθόντος. Η σημερινή Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων του Πόντου και της Μικράς Ασίας μάς κάνει να θυμόμαστε αναπόφευκτα κάθε άλλη γενοκτονία, εθνοκάθαρση και κάθε τραγωδία εξολόθρευσης και ξεριζωμού. Η σημερινή ημέρα μνήμης υπάρχει για να μας υπενθυμίζει -ιδίως στις νεότερες γενιές- ότι είμαστε ένας λαός που έζησε και γνώρισε στην ιστορία του αυτά τα ακραία και φρικτά εγκλήματα πολέμου.

Αυτή η ιστορία αναπόφευκτα -κι αν πράγματι γνωρίζουμε και τιμούμε την ιστορία αυτή- θα έλεγα πως μας υποχρεώνει ηθικά και να καταλαβαίνουμε και να συναισθανόμαστε και να στηρίζουμε αλλά και να υπερασπιζόμαστε όλους εκείνους τους άλλους λαούς που βιώνουν τα ίδια πράγματα σήμερα, τη γενοκτονία, την εθνοκάθαρση, τον διωγμό και την προσφυγιά.

Η αλληλεγγύη μας σήμερα στον παλαιστινιακό λαό που βιώνει εδώ και ενάμιση χρόνο μια φρικτή γενοκτονία στη Λωρίδα της Γάζας είναι μια στάση που οφείλουμε, όχι μόνο στο Διεθνές Δίκαιο και την ανθρωπιστική ηθική, αλλά και στην ίδια την ιστορία μας ως Έλληνες. Είναι κάτι που πρέπει να θυμόμαστε διαρκώς, ιδίως όταν τιμούμε σημαντικές μέρες όπως η σημερινή. Η σιωπή, η αδιαφορία, η απάθεια απέναντι στα φρικτά εγκλήματα που διαπράττει σήμερα η Κυβέρνηση Νετανιάχου κατά των Παλαιστινίων με 55.000 νεκρούς, κυρίως γυναίκες και παιδιά, και πάνω από 100.000 τραυματίες, είναι ξένα προς το ήθος και τις παραδόσεις μας.

Συχνά οι γενοκτονίες συντελούνται διότι οι γειτονικοί λαοί δεν αντιδρούν, δεν παρεμβαίνουν και επιλέγουν με δειλία και ελαφρότητα μια στάση κατευνασμού των εγκλημάτων πολέμου και συνενοχής με τις θηριωδίες τους. Η ζωντανή μνήμη των λαών είναι εκείνη που συγκροτεί και ορίζει την ταυτότητά τους.

Με τη σημερινή επέτειο η Βουλή και όλη η Ελλάδα θυμάται, όχι μόνο τους χιλιάδες Έλληνες του Πόντου και της Μικράς Ασίας που έχασαν τη ζωή τους στις φρικτές σφαγές των ετών 1914-1923, αλλά και όσους επέζησαν και έφτασαν ως πρόσφυγες στην Ελλάδα και σε άλλα κέντρα της διασποράς, μεταλαμπαδεύοντας τις ξεχωριστές τους παραδόσεις, τις μνήμες τους και τον ιδιαίτερο πολιτισμό τους, παλεύοντας να ενταχθούν ισότιμα στις κοινωνίες υποδοχής τους και να κάνουν μια νέα αρχή.

Εκ μέρους των Βουλευτών της Πλεύσης Ελευθερίας, απευθύνω χαιρετισμό σε όλες τις ποντιακές ενώσεις, τις ομοσπονδίες και τους συλλόγους τους οποίους ευχαριστούμε για το σημαντικό έργο τους στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και για την πολύτιμη πολιτιστική τους προσφορά.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Καζαμία.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Σπαρτιατών κ. Πέτρος Δημητριάδης. Ορίστε, κύριε Δημητριάδη, έχετε τον λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα είναι μία ημέρα όχι μόνο μνήμης, αλλά και πένθους, διότι συμπληρώνονται 106 χρόνια από την αποφράδα εκείνη ημέρα, τη 19^η Μαΐου 1919, που ο σφαγέας του Μικρασιατικού Ελληνισμού Κεμάλ Ατατούρκ αποβιβάζεται στη Σαμψούντα, ξεκινώντας έτσι το τελικό στάδιο για την εξόντωση του Ποντιακού Ελληνισμού, θέτοντας με τον τρόπο αυτόν τέρμα σε μία παρουσία που μετρούσε πάνω από τις τρεις χιλιετίες.

Ο Ποντιακός Ελληνισμός βρισκόταν στην περιοχή από τον 8^ο αιώνα π.Χ. και επί τρεις χιλιάδες χρόνια κρατούσε ζωντανή τη φλόγα του Ελληνισμού. Επρόκειτο για μια άλλη Ελλάδα. Μάλιστα να πω ότι κατά τον Μεσαίωνα οι Πόντιοι είχαν ιδρύσει ένα ανεξάρτητο ελληνικό κράτος, την αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, και η Τραπεζούντα ήταν η τελευταία μεγάλη πόλη που έπεσε στα χέρια των Οθωμανών το 1361. Μιλάμε, λοιπόν, για μια ζωντανή παρουσία των Ελλήνων στην περιοχή. Το λέω γιατί πολλές φορές ξέρετε μιλάμε για τον Ελληνισμό του Πόντου της Μικράς Ασίας, αλλά ξεχνάμε ότι εκείνοι οι άνθρωποι ήταν μια άλλη Ελλάδα από την Ελλάδα τη μητροπολιτική.

Θα έλεγα, λοιπόν, το εξής: Ο Κεμάλ Ατατούρκ ξεκίνησε ένα σχέδιο. Το σχέδιο αυτό είχε ξεκινήσει το 1908 όταν οι Νεότουρκοι είχαν αποφασίσει να εξοντώσουν όλους τους χριστιανούς της Μικράς Ασίας. Μάλιστα δε να πω ότι σε αυτό το σχέδιο ήταν αρωγός και η Γερμανία, της οποίας ο Πρέσβης, ο Λίμαν φον Σάντερς, όχι μόνο συμβούλεψε, αλλά ενορχήστρωσε και τη σφαγή των χριστιανών. Μάλιστα, οι Γερμανοί εμπνεύστηκαν από αυτές τις θηριωδίες για τις δικές τους θηριωδίες στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Από εκεί, λοιπόν, ξεκίνησε.

Δυστυχώς ακόμα και σήμερα η Τουρκία όχι μόνο δεν αναγνωρίζει τις γενοκτονίες, αλλά αντιθέτως τις εορτάζει. Σήμερα για τους Τούρκους είναι μια μέρα γιορτής. Αυτοί, λοιπόν, θεωρούν ότι είναι θρίαμβος εναντίον μας. Αυτό, λοιπόν, αποτελεί υπενθύμιση ότι η Τουρκία δεν μπορεί να είναι ποτέ σύμμαχος και φίλος, είναι πάντοτε εχθρός μας.

Μάλιστα δε να πω ότι ο Ποντιακός Ελληνισμός υπέφερε τα πάνδεινα και εάν δεν υπήρχαν οι ηρωικοί Πόντιοι αντάρτες, οι οποίοι πολέμησαν μετά μανίας τους Οθωμανούς, ενδεχομένως σήμερα ο Ποντιακός Ελληνισμός θα είχε εκλείψει.

Μετά, λοιπόν, τον ξεριζωμό του 1923 οι Πόντιοι ήρθαν στη μητροπολιτική Ελλάδα, δεν έχασαν τις ρίζες τους, αντιθέτως συνέβαλαν τα μέγιστα στην ανοικοδόμηση της Ελλάδος και υπερασπίστηκαν τη μητροπολιτική Ελλάδα. Μάλιστα, οι Πόντιοι υπήρξαν οι πρωτεργάτες της αντίστασης κατά των Βουλγάρων στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο όταν οι Βούλγαροι είχαν εγκατασταθεί εκεί ως σύμμαχοι των Γερμανών και άρχισαν να σφαγιάζουν τον Ελληνισμό της περιοχής.

Θέλω να πω και το εξής: Λέμε πολλές φορές ότι οι πατρίδες αυτές είναι χαμένες. Δεν είναι χαμένες, είναι αλησμόνητες. Χαμένο είναι κάτι το οποίο το ξεχνάς. Εμείς, όμως, δεν ξεχνάμε. Όλοι αυτοί οι πολιτισμοί εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμα και σήμερα, επιβιώνουν μέσω των τραγουδιών, των θηών και εθίμων και της μνήμης. Γι' αυτόν τον λόγο όλες αυτές οι περιοχές δεν θα ξεχαστούν ποτέ. Εμείς δεν πρόκειται να ξεχάσουμε τίποτα.

Απαιτούμε, λοιπόν, το εξής: Πρώτα απ' όλα, αναγνώριση της Γενοκτονίας σε διεθνές επίπεδο, πίεση προς την Τουρκία να αναγνωρίσει πλήρως τη Γενοκτονία και κυρίως και πιο σημαντικό να κάνουν τελετές μνήμης για όλους τους Έλληνες της Μικράς Ασίας συλλογικές και κυρίως να ανεγείρουμε και ένα μεγαλοπρεπές μνημείο σε μια πλατεία της Αθήνας εις μνήμη των χαμένων αδελφών μας Ελλήνων που χάθηκαν στη Μικρά Ασία. Αυτό για εμάς δεν είναι μόνο αιτούμενο, είναι και απαίτηση. Πρέπει κάποια στιγμή ξέρετε να θυμόμαστε τα γεγονότα για να μην τα ξεχάσουμε διότι μπορεί να τα ξαναζήσουμε και ένας λαός που ξεχνάει την ιστορία του την ξαναζεί.

Επειδή, λοιπόν, βλέπω το τελευταίο διάστημα μια συνεχή υποχωρητικότητα κατά της Τουρκίας και μια τάση για φίλια, να πω, λοιπόν, ότι δεν υπάρχει καμία φίλια. Οι Τούρκοι δεν είναι ποτέ φίλοι και δείγμα αποτελεί και η Γενοκτονία της Ελλήνων της Μικράς Ασίας.

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι εμείς συμπαραστεκόμαστε σε όλες τις ποντιακές ομοσπονδίες, στηρίζουμε τα αιτήματά τους και θεωρούμε πως θα πρέπει να γίνει ένας αγώνας για να αναγνωριστεί η Γενοκτονία. Δεν θα ησυχάσουμε ποτέ εάν δεν αναγνωριστεί η Γενοκτονία διεθνώς, ακόμα και από τους Τούρκους.

Και, τέλος, θέλω να πω ότι ο Πόντος και η Μικρά Ασία δεν πεθαίνει ποτέ, διότι όπως λέει και η φράση: «Η Ρωμανία κι αν πέρασεν, ανθεί και φέρει κι άλλο».

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των Σπαρτιατών)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Δημητριάδη.

Εκ μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης τον λόγο τώρα έχει η Υπουργός Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη.

Κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, με αίσθημα ευθύνης και συγκίνησης έχω την τιμή να παρίσταμαι σήμερα εδώ στην Εθνική Αντιπροσωπεία εκπροσωπώντας την Κυβέρνηση στην ειδική συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων για την ημέρα μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, τη 19^η Μαΐου, μια ημερομηνία που σφραγίζει τη μοίρα του Ποντιακού Ελληνισμού υποβάλλοντας ταυτόχρονα σε όλους τον πολιτικό κόσμο, την ακαδημαϊκή κοινότητα, την κοινωνία των πολιτών το ιερό καθήκον της διατήρησης της μνήμης και ακόμα περισσότερο της απόδοσης δικαιοσύνης.

Η σχεδόν τριχιλιετής παρουσία των Ελλήνων του Πόντου στην ιστορική τους κοιτίδα, στον Εύξεινο Πόντο και στην ενδοχώρα του, τερματίστηκε με τον πιο βίαιο και αποτρόπαιο τρόπο. Με συστηματικές και ομαδικές εξοντώσεις, αναγκαστικές εκτοπίσεις, σφαγές σε μαζική κλίμακα, ο πληθυσμός των Ελλήνων Ποντίων μειώθηκε δραστικά. Εκατοντάδες χιλιάδες υπήρξαν τα θύματα και οι επιζήσαντες πληθυσμοί πήραν τον δρόμο του εξριζωμού από την πατρογονική εστία. Ελάχιστα δείγματα της παρουσίας τους παρέμειναν όρθια, καθώς την ανθρωποσφαγή συνόδευσε η συστηματική καταστροφή της μοναδικής πολιτιστικής κληρονομιάς που είχαν δημιουργήσει επί χιλιετίες.

Έναν και πλέον αιώνα μετά, η Γενοκτονία των Ελλήνων Ποντίων έχει περάσει από το στάδιο της μαρτυρίας σε εκείνο της επισημασμένης ιστορικής έρευνας. Τα ιστορικά τεκμήρια μετουσιώθηκαν σε μελέτες, που αποδεικνύουν ότι οι συστηματικές διώξεις και οι σφαγές στοιχειοθετούν Γενοκτονία, όπως αυτή η έννοια έχει διαπλαστεί νομικά, αλλά και ιστορικά, διότι η εξόντωση του ελληνικού στοιχείου της Ανατολίας, της Ιωνίας και του Πόντου ήταν σχεδιασμένη και αποσκοπούσε στον αφανισμό του.

Την ίδια τραγική μοίρα βίωσε και ο βασανισμένος λαός των Αρμενίων. Ακριβώς αυτή η συστηματικότητα και η μαζικότητα καταδεικνύει ότι υπήρχε σχέδιο όχι για τη συρρίκνωση, αλλά για την πλήρη απομείωση των μη μουσουλμανικών πληθυσμών. Οι σφαγές και οι διωγμοί που είχαν ήδη αρχίσει, αυξήθηκαν σε ένταση και σε μέγεθος με την ανάδυση του τουρκικού εθνικού κιβωτίου.

Και εδώ έγκειται και το βαρύ χρέος της γειτονικής χώρας. Η θεμελίωση του τουρκικού εθνικού κράτους πέρασε μέσα από τον πόλεμο που οδήγησε και στη Μικρασιατική Καταστροφή και τη συνακόλουθη αποκάθαρση της νέας κρατικής οντότητας από αλλογενείς και αλλοθρησκούς πληθυσμούς. Η ιστορία έχει πολλές όψεις και η σύγχρονη Τουρκία έχει κάθε δικαίωμα να τιμά το ιδρυτικό της γεγονός, παραδεχόμενη όμως παράλληλα ότι είχε και πολλές σκοτεινές και αιματοβαμμένες πλευρές.

Η αναγνώριση της Γενοκτονίας από την Τουρκία θα συνιστούσε αναμφίβολα πράξη γενναιοψυχίας και δικαιοσύνης τόσο απέναντι στα θύματα και τη μνήμη τους όσο και στους σημερινούς Τούρκους πολίτες, που δεν δικαιούνται να επωμίζονται ένα τόσο μεγάλο άγος για το οποίο δεν φέρουν ευθύνη.

Παράλληλα, θα αποτελούσε ένα κρίσιμο βήμα για την αποκατάσταση σχέσεων ειλικρινούς φιλίας με τις γειτονικές χώρες, αλλά και θεμέλιο για ένα μέλλον ειρήνης, καταλλαγής, συνεννόησης και κοινής ευημερίας.

Στο πλαίσιο αυτό η κίνηση αυτή θα ήταν κρίσιμη για την προσαρμογή της πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκεται στα εδάφη της Τουρκίας, ένα μοναδικό παλίμψηστο επάλληλων κρατικών πολιτισμών, που παρά τη βίωση και την καταστροφή έχουν αφήσει έντονα τα ίχνη τους.

Είναι αλήθεια ότι προοδευτικά πληθαίνουν και στην Τουρκία οι φωνές που με γενναιοψυχία και με κινδύνους μιλούν για την ανάγκη αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ελλήνων Ποντίων και των Αρμενίων. Η αναγνώριση της Γενοκτονίας του Ελληνισμού του Πόντου πολλαπλασιάζεται στη διεθνή κοινότητα από χώρες, διεθνείς οργανισμούς, ομοσπονδιακές και υποκρατικές οντότητες. Ο όρος της γενοκτονίας διαπλάστηκε μετά το Ολοκαύτωμα για να περιγράψει το πραγματικά άφατο, την εξόντωση με πραγματικά βιομηχανικές μεθόδους ενός λαού μέχρις ενός, εξ ου και το Ολοκαύτωμα των Εβραίων στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο συνιστά κάτι μοναδικό που δεν επιδέχεται συγκρίσεις ή αναλογίες.

Η αναγνώριση, όμως, και η μελέτη του Ολοκαυτώματος άνοιξε τον δρόμο για τη συστηματική μελέτη παρόμοιων ιστορικών συμβάντων, που δεν προσέγγιζαν μεν σε κλίμακα την τραγική μοίρα των Εβραίων, στόχευαν όμως και αυτά στη συστηματική εξόντωση που υπερέβαινε σαφώς την έννοια της εθνοκάθαρσης.

Στην περίπτωση αυτή εμπίπτει και η Γενοκτονία του Ελληνισμού του Πόντου, αλλά και των Αρμενίων, η αναγνώριση της οποίας από όλο και περισσότερα έθνη αποτελεί έμπρακτη πρακτική πράξη δικαιοσύνης. Σε αυτή τη γραμμή πρέπει να εξακολουθήσουμε να κινούμεθα ως θεσμικός θεματοφύλακας της μνήμης τόσο η εκάστοτε Κυβέρνηση όσο και η Εθνική Αντιπροσωπεία μέσω της κοινοβουλευτικής διπλωματίας.

Από το 1994 και εντεύθεν τόσο οι κυβερνήσεις -όποιες και αν ήταν οι πολιτικές καταβολές τους- όσο και το Κοινοβούλιο και τα μέλη του υπηρέτησαν με προσήλωση τον στόχο της διεύρυνσης της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας, όσο και της διαφύλαξης και της διάχυσης της μνήμης της και μάλιστα σε μια στιγμή που η αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου έχει οικουμενική ακτινοβολία, καθώς εκκινεί από το παρελθόν για να φωτίσει και το παρόν και το μέλλον. Οι βίαιοι εκτοπισμοί πληθυσμών, η στυγνή παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας κυρίαρχων χωρών, οι εθνοκαθάρσεις, η κράτηση και η εν ψυχρώ δολοφονία ομήρων, αλλά και οι εκατόμβες αθώων πολιτών είναι δυστυχώς παρούσες.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το βάρος της ιστορίας επιβάλλει στην πολιτεία και στους θεσμούς της τη συνεχή και αταλάντευτη προσπάθεια της διεθνούς αναγνώρισης όχι μόνο της τραγικής μοίρας των Ελλήνων του Πόντου που βίωσαν πρώτα την εξολόθρευση και μετά την προσφυγιά, την πιο τραγική στιγμή στη μακραίωνη ιστορία τους, αλλά και της ανιδιοτελούς προσφοράς τους στο έθνος. Οι ίδιοι φρόντισαν, μόλις ρίζωσαν στις νέες τους πατρίδες, να διαφυλάξουν και να διδάξουν στις επόμενες γενιές ακέραια την τεράστια πολιτιστική τους κληρονομιά παράλληλα με την πολύτιμη συμβολή τους στην οικοδόμηση της σύγχρονης Ελλάδας.

Και βέβαια ο Ποντιακός Ελληνισμός θα καταλάβει τη θέση που δικαιούται στο Μουσείο Προσφυγικού Ελληνισμού, στην υλοποίηση του οποίου προχωρά η πολιτεία στο πρώην στρατόπεδο Παύλου Μελά στη δυτική Θεσσαλονίκη. Θα αποτελεί μια ακόμα πολύτιμη κιβωτό της εθνικής μας μνήμης που θα ανακεφαλαιώνει την ιστορία του μοναδικού Ελληνισμού της Ανατολής. Θα καταγράψει την πολύτιμη προσφορά τους στο έθνος.

Τιμή και δόξα στα θύματα της Γενοκτονίας. Αιώνια τους η μνήμη!

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε την κυρία Υπουργό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας καλώ να τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

(Στο σημείο αυτό τηρείται στην Αίθουσα ενός λεπτού σιγή)

Αιώνια η μνήμη τους!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι σας, ολοκληρώθηκε η Ειδική Συνεδρίαση για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και η τήρηση ενός λεπτού σιγής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Εισερχόμαστε στη συζήτηση των

ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Με έγγραφό της η Γενική Γραμματέας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων κ. Χριστίνα Τσάκωνα, μας ενημερώνει ότι σήμερα θα συζητηθούν οι εξής επίκαιρες ερωτήσεις:

Η υπ' αρ. 867/9-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υπουργό Υγείας κ. Σπυρίδωνα - Αδωνι Γεωργιάδη.

Η υπ' αρ. 888/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υπουργό Ανάπτυξης κ. Παναγιώτη Θεοδωρικάκο.

Η υπ' αρ. 871/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υφυπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού κ. Κωνσταντίνο Βλάση.

Οι υπ' αρ. 880/12-5-2025 και 883/12-5-2025 επίκαιρες ερωτήσεις θα απαντηθούν από τον Υφυπουργό Υποδομών και Μεταφορών κ. Νικόλαο Ταχιάο.

Οι υπ' αρ. 861/7-5-2025, 863/8-5-2025, 864/9-5-2025, 866/9-5-2025 και 874/12-5-2025 επίκαιρες ερωτήσεις θα απαντηθούν από τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Νικόλαο Ταγαρά.

Οι υπ' αρ. 857/6-5-2025 και 859/7-5-2025 επίκαιρες ερωτήσεις και η υπ' αρ. 3182/7-2-2025 ερώτηση (κατ' άρθρον 130 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής) θα απαντηθούν από τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Νικόλαο Τσάφο.

Οι υπ' αρ. 872/12-5-2025 και 876/12-5-2025 επίκαιρες ερωτήσεις θα απαντηθούν από τον Υφυπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Κωνσταντίνο Καραγκούνη.

Η υπ' αρ. 884/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υφυπουργό Πολιτισμού κ. Ιάσονα Φωτήλα.

Η υπ' αρ. 877/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από την Υφυπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας κ. Ελένη Ράπτη.

Η υπ' αρ. 879/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Διονύσιο Σταμενίτη.

Οι υπ' αρ. 854/6-5-2025, 858/7-5-2025, 869/11-5-2025 και 885/12-5-2025 επίκαιρες ερωτήσεις θα απαντηθούν από τον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Χρήστο Κέλλα.

Η υπ' αρ. 868/10-5-2025 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Στέφανο Γκίκα.

Τέλος, η υπ' αρ. 891/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση που απευθύνεται προς τον Υπουργό Επικρατείας κ. Χρήστο-Γεώργιο Σκέρτσο, δεν θα απαντηθεί λόγω αναρμοδιότητας.

Ξεκινάμε με τη δέκατη με αριθμό 871/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Αχαΐας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νίκης κ. Σπυρίδωνα Τσιρώνη προς τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Αδικαιολόγητη καθυστέρηση υλοποίησης δεσμεύσεων Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.»

Την απάντηση θα δώσει ο Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού κ. Κωνσταντίνος Βλάσης.

Ορίστε, κύριε Τσιρώνη, έχετε τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΣΙΡΩΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, σήμερα χιλιάδες εκπαιδευτικοί περιμένουν επιτέλους μια απάντηση σε δύο σημαντικά θέματα και αφού έχουν εισπράξει την ολιγωρία ή ακόμα και τον εμπαιγμό -θα έλεγα- από το Υπουργείο σας εδώ και έναν χρόνο.

Πρώτο θέμα, απαντώντας στην από 11 Φεβρουαρίου του 2025 επίκαιρη ερώτησή μου προς τον Υπουργό Παιδείας η τότε Υφυπουργός κ. Μακρή δεσμεύτηκε για την άμεση έκδοση σχετικής εγκυκλίου με την οποία ο χρόνος απόσπασης των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών ειδικού επιστημονικού και βοηθητικού προσωπικού ειδικών κατηγοριών από το 2020 και μετά θα λογίζεται ως χρόνος υπηρετήσεως στην οργανική τους θέση, αναφέροντας ότι για όλους τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς ειδικών κατηγοριών από το 2020 και μετά θα ισχύσει αναδρομικότητα εφαρμογής των διατάξεων του ν.5128/2024 σύμφωνα με τις οποίες ο

χρόνος της απόσπασής τους θα λογίζεται ως χρόνος υπηρετήσεως στην οργανική τους θέση. Έχει παρέλθει διάστημα τριών μηνών από τη δημόσια δέσμευση της Υφυπουργού για την ως άνω επίλυση του ζητήματος των μεταθέσεων και ουδεμία σχετική ενέργεια προς αυτό.

Οπότε ως προς το πρώτο θέμα σας ρωτώ: Πότε θα εκδοθεί η σχετική εγκύκλιος με την οποία ο χρόνος απόσπασης των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών ειδικών κατηγοριών από το 2020 και μετά θα λογίζεται ως χρόνος υπηρετήσεως στην οργανική τους θέση;

Και το δεύτερο θέμα: Στην από 10 Απριλίου 2025 απάντηση του Υπουργού σε ερώτησή μου σχετικά με τη χορήγηση της άδειας άνευ αποδοχών λόγω ανατροφής τέκνου στους εκπαιδευτικούς, αναφέρεται ότι δεν προκύπτει υποχρεωτική διάρκεια της χορηγούμενης άδειας άνευ αποδοχών μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους, κάνοντας έτσι αποδεκτό ότι οι ισχύουσες διατάξεις δεν δύνανται να ερμηνευθούν κατά τρόπο ώστε το υποχρεωτικό όριο της διάρκειας της άδειας ανατροφής τέκνου άνευ αποδοχών να συμπίπτει με τη λήξη του σχολικού έτους. Στην ως άνω απάντηση καταλήγει κατά λέξη: «Τέλος η υπηρεσία μας έχει υποβάλει ιεραρχικά προς υπογραφή σχέδιο εγκυκλίου, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα».

Δεδομένου ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αιτηθούν τη συγκεκριμένη άδεια μέχρι τις 31 Μαΐου και η σχετική εγκύκλιος ακόμα δεν έχει εκδοθεί, πότε θα εκδοθεί η σχετική εγκύκλιος με την οποία θα καθορίζεται πως δεν είναι υποχρεωτική η λήξη της άδειας ανατροφής τέκνου άνευ αποδοχών για τους εκπαιδευτικούς στις 31 Αυγούστου, δηλαδή στη λήξη του σχολικού έτους; Όπως καταλαβαίνετε, βρισκόμαστε στις 19 Μαΐου και δεν πάει άλλο γι' αυτούς ο εμπαιγμός. Σεβαστείτε τουλάχιστον τον οικογενειακό προγραμματισμό που έχουν να κάνουν αυτές οι χιλιάδες οικογένειες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΣΗΣ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Κύριε Πρόεδρε, κύριε συνάδελφε, σας ευχαριστώ για την ερώτησή σας η οποία αναφέρεται πραγματικά σε ένα ευαίσθητο θέμα που αφορά ειδικές κατηγορίες εκπαιδευτικών και κατά τεκμήριο ανθρώπους με αυξημένες οικογενειακές και κοινωνικές ανάγκες, όπως αναφέρατε.

Αναφορικά τώρα με το πρώτο ερώτημα για τον χρόνο απόσπασης των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών οι οποίοι είναι εκπαιδευτικοί ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και ειδικού βοηθητικού προσωπικού ειδικών κατηγοριών από το 2020 και μετά, θα ήθελα να επαναλάβω αυτό που είχε επισημάνει και η Υφυπουργός Ζέττα Μακρή σε απάντησή της. Έχουμε ήδη εξετάσει ρύθμιση με αναδρομικό χαρακτήρα ώστε ο χρόνος απόσπασης να λογίζεται ως χρόνος υπηρετήσεως στην οργανική θέση και για εκείνους που διορίστηκαν από το 2020 και μετά και αποσπάστηκαν με βάση τις ευεργετικές διατάξεις των ειδικών κατηγοριών. Η ρύθμιση αυτή αφορά γύρω στους πεντακόσιους εκπαιδευτικούς που αποσπάστηκαν κατά την τετραετία 2020-2024 σε εφαρμογή των εξαιρετικών διατάξεων. Να επισημάνουμε ότι πολλοί εκπαιδευτικοί αποσπάστηκαν για δύο συνεχόμενες χρονιές.

Θέλω τώρα να σας διαβεβαιώσω πως για το ζήτημα αυτό η θέση του Υπουργείου Παιδείας παραμένει σταθερή και αυτό θα πιστοποιηθεί στην πράξη μέσα από επερχόμενη νομοθετική ρύθμιση. Ζητάμε ωστόσο την κατανόηση τη δική σας όσο και κυρίως των ενδιαφερομένων γι' αυτό το θέμα. Διότι η αλλαγή ηγεσίας στο Υπουργείο Παιδείας, κύριοι συνάδελφοι, μέσω του πρόσφατου ανασχηματισμού αναγκαστικά επηρέασε χρονικά αυτή τη νομοθετική ρύθμιση. Θα σας θυμίσω ότι κάνατε την ερώτηση τέλος Φλεβάρη και αρχές Μάρτη έγινε ο ανασχηματισμός. Σε κάθε περίπτωση, η αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος αποτελεί άμεση προτεραιότητά μας και μάλιστα σήμερα που μιλάμε βρίσκεται σε ώριμη φάση.

Σχετικά τώρα με το δεύτερο ερώτημά σας, κύριε συνάδελφε, οφείλω να παραδεχτώ ότι έχουμε να κάνουμε με ένα ζήτημα αρκετά ευαίσθητο, αλλά και πολυσύνθετο σε σχέση με τη διευθέτησή του. Είναι αλήθεια πως μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί η

σχετική εγκύκλιος. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι έχει πάψει και η διαδικασία διερεύνησης της βέλτιστης δυνατής λύσης. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται για εμάς στο επίκεντρο της πολιτικής μας και αναγνωρίζουμε το δικαίωμα στην οικογενειακή φροντίδα αναζητώντας συνεχώς τρόπους για να ενισχύσουμε την απαιτούμενη ισορροπία ανάμεσα στην επαγγελματική και οικογενειακή του ζωή, διασφαλίζοντας παράλληλα την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων μας.

Θα επανέλθω, όμως, στη δευτερολογία μου για να έχω χρόνο ακριβώς για το θέμα της άδειας ανατροφής τέκνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Ορίστε, κύριε Τσιρώνη, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΣΙΡΩΝΗΣ: Κύριε Υπουργέ, καταλαβαίνω την αλλαγή στο Υπουργείο, αλλά γι' αυτό και κράτησα μία περίοδο μέσα στην οποία προσπάθησα να έρθω σε επαφή με την Υπουργό κ. Ζαχαράκη και μέσω υπομνήματος που έφτασε σε αυτήν να αναφερθώ και πάλι σε αυτό το θέμα. Ωστόσο καταλαβαίνετε ότι η Κυβέρνηση, όπως και κάθε Υπουργείο πρέπει να έχει μια συνέχεια. Σας λέω ότι η πρώτη μου ερώτηση ειδικά για το πρώτο θέμα ήταν στις 29 Μαρτίου 2024. Υπήρξαν τρεις διαφορετικές διαβεβαιώσεις σε νομοσχέδιο του ν.5128/2024, τρεις παρεμβάσεις, δύο στις επιτροπές και μία στην Ολομέλεια, όπου και πήρα τη θετική απάντηση ότι θα γίνει. Και μιλάμε για τον Ιούλιο του 2024. Και έρχεστε σήμερα εδώ με κάθε καλή πρόθεση, αλλά και εσείς, όπως και κάθε Υπουργός ή Υφυπουργός που έχει καθίσει εκεί, λέτε ακριβώς τα ίδια. Όμως δεν πάει άλλο, δεδομένου ότι θα πρέπει να μπορεί να γίνει και ένας οικογενειακός προγραμματισμός. Δεν μπορεί επί έναν χρόνο να συζητάμε το ίδιο πράγμα και να μην μπορεί να βγει μία εγκύκλιος που να λύνει το θέμα. Καταλαβαίνετε την αγανάκτηση όλου του κόσμου. Απαντάτε συνεχώς με τον ίδιο τρόπο, ότι είναι στις άμεσες προτεραιότητες και ότι θα βγει. Δεν μπορεί να συνεχίζεται άλλο αυτό.

Και όσον αφορά το δεύτερο θέμα, περίμενα να ακούσω, δεδομένου ότι έχουμε ακόμα μία εβδομάδα, δέκα μέρες μέχρι τις 31 Μαΐου, τι θα διευθετηθεί έως τις 31 Μαΐου. Το ίδιο περιμένω και τώρα, αλλά δεν έχω άλλο χρόνο μετά για να ξαναμιλήσω. Οποιαδήποτε άλλη απάντηση, όπως ότι θα βγει η εγκύκλιος και θα προλάβουν οι άνθρωποι να κάνουν την αίτηση, καταλαβαίνετε ότι είναι εμπαιγμός. Κι αν δεν το καταλαβαίνετε εσείς, που είμαι σίγουρος ότι το καταλαβαίνετε, το καταλαβαίνουν οι χιλιάδες των εκπαιδευτικών που έχουν αυτό το πρόβλημα.

Οπότε, περιμένω να ακούσω από εσάς χρονοδιάγραμμα. Δεν μπορούμε μετά από έναν χρόνο να συζητάμε ότι είναι στις άμεσες προτεραιότητες. Περιμένω να μας πείτε ένα χρονοδιάγραμμα, ότι θα γίνει έως τότε. Και για το δεύτερο θέμα έχουμε δέκα μέρες. Πείτε, λοιπόν, ότι θα γίνει μέσα στις δέκα μέρες.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΣΗΣ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Κύριε συνάδελφε, πρώτα απ' όλα δεν πρόκειται για εγκύκλιο, αλλά για νομοθετική ρύθμιση. Τουτέστιν, πρέπει να έρθει νόμος του Υπουργείου Παιδείας και να υπάρχει μέσα αυτή η νομοθετική ρύθμιση. Να σας θυμίσω ότι από όταν ανέλαβε η καινούργια ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας δεν έχουμε φέρει κάποια νομοθετική πρωτοβουλία. Το επόμενο διάστημα, λοιπόν, θα δείτε μέσα και αυτό.

Επανέρχομαι τώρα στο δεύτερο και πολύ ευαίσθητο θέμα που αφορά τη διάρκεια της άδειας ανατροφής τέκνου άνευ αποδοχών. Επιτρέψτε μου, λοιπόν, να τοποθετηθώ με ειλικρίνεια. Θα ήταν το πιο εύκολο πράγμα του κόσμου να προαναγγείλουμε την εν ευθέτω χρόνω ρύθμιση του εν λόγω ζητήματος ελαφρά τη καρδία. Προφανώς και αναγνωρίζουμε πλήρως, κύριε συνάδελφε, το δικαίωμα στην οικογενειακή φροντίδα. Ωστόσο, κάθε παρέμβαση οφείλει να λαμβάνει υπ' όψιν και τις υπάρχουσες συνθήκες και φυσικά οφείλει να είναι και δημοσιονομικά συνεπής. Δεν επιθυμούμε να δημιουργούμε υπέρμετρα διοικητικά εκ-

παιδευτικά κενά, ιδίως στην αρχή μιας σχολικής χρονιάς, όπου η εύρεση αναπληρωτών είναι ακόμα πιο δύσκολη.

Όπως είπα και πριν, μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί η σχετική εγκύκλιος. Όμως, οφείλουμε να γνωρίζουμε πως η επίλυση του ζητήματος αυτού δεν εναπόκειται μόνο στην ύπαρξη μιας εγκυκλίου, αλλά στην ύπαρξη μιας νομοθετικής παρέμβασης που θα είναι εναρμονισμένη με τις δημοσιονομικές μας δυνατότητες. Όταν, κύριε συνάδελφε, ολοκληρωθεί αυτή η άσκηση με τεχνική πληρότητα και δικαιοκρατική ισορροπία, θα είμαστε σε θέση να προχωρήσουμε και στη συγκεκριμένη ρύθμιση.

Σε κάθε περίπτωση και όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα, εγώ θέλω να διαβεβαιώσω το Σώμα, αλλά και όλους όσοι μας παρακολουθούν, ότι δεν πρόκειται για ένα ζήτημα στο οποίο αποφεύγουμε να απαντήσουμε ή ένα ζήτημα που υποβαθμίζουμε. Αντιθέτως, είναι θέμα για το οποίο το Υπουργείο δείχνει και θα δείξει την απαραίτητη ευαισθησία και θα ενεργήσουμε με υπεύθυνο και εφαρμόσιμο τρόπο και δεν θα μείνουμε μόνο στα λόγια. Έτσι κι αλλιώς, με αυτόν τον τρόπο λειτουργεί η Κυβέρνησή μας όλα αυτά τα χρόνια, κάτι που έχει αποδείξει έμπρακτα σε όλους τους τομείς.

Παρά, λοιπόν, τις δυσκολίες που μας έχει δημιουργήσει όλα αυτά τα χρόνια, κύριοι συνάδελφοι, η προηγούμενη κρίση, θα ήθελα να πούμε ότι εμείς έχουμε κάνει ουσιαστικά βήματα γενικότερα για την ενίσχυση της δημόσιας παιδείας. Να σας θυμίσω ότι φέτος έχουμε προσλάβει πάνω από τριάντα οκτώ χιλιάδες μόνιμους εκπαιδευτικούς και έχουμε δεσμευτεί να διορίσουμε άλλους δέκα χιλιάδες, κάτι το οποίο δεν είχε γίνει ποτέ όλα τα προηγούμενα χρόνια. Την ίδια ώρα, η πρώτη φάση πρόσληψης αναπληρωτών υλοποιείται πλέον έγκαιρα και με αξιοπιστία πριν καν ξεκινήσει η σχολική χρονιά, κάτι που νομίζω ότι επιτρέπει την ομαλή έναρξη των σχολείων της χώρας.

Επομένως, κύριε συνάδελφε, απαντώντας και στα δύο ερωτήματά σας, είπα ότι και θα γίνουν, αλλά και ότι θα γίνουν με σοβαρό σχεδιασμό και όταν δημοσιονομικά είμαστε έτοιμοι για όλα, δηλαδή σύντομα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Στην ερώτηση που θα ακολουθήσει θα απαντήσει ο Υφυπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Στέφανος Γκίκας. Πρόκειται για τη δέκατη έβδομη με αριθμό 868/10-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Δωδεκανήσου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής κ. Γεωργίου Νικητιάδη προς τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με θέμα: «Διψήφιες αυξήσεις στους ναύλους φορτηγών οχημάτων».

Ορίστε, κύριε Νικητιάδη, έχετε τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, φαίνεται ότι αποτελεί πάγια τακτική του εκάστοτε Υπουργού να μην έρχεται ποτέ ο ίδιος να απαντήσει στα προβλήματα που ο ίδιος τελικώς δημιουργεί, ενώ αντιθέτως βλέπω τώρα τον κ. Γεωργιάδη, κάτι που είναι προς τιμήν του, να έρχεται πάντα ο ίδιος για να απαντά στις επίκαιρες ερωτήσεις. Στο δικό σας Υπουργείο ο Υπουργός είναι άφαντος και έρχεται μονίμως ο Υφυπουργός και φορτώνεται σε εσάς όλο το βάρος. Για εμάς η Κυβέρνηση είναι ενιαία, όπως και το Υπουργείο. Συνεπώς, ανεξαρτήτως των προσωπικών σας ευθυνών, εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να θέσουμε τα ζητήματα αυτά προς την Κυβέρνηση.

Είναι πολύ γνωστό ότι εδώ και μεγάλο χρονικό διάστημα, από τον Μάιο, οι ακτοπλόοι θα έπρεπε να χρησιμοποιούν καύσιμα που δεν επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα, αλλά που όμως είναι ακριβότερα. Ωστόσο, αυτό σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι θα έπρεπε οι ακτοπλόοι να χρησιμοποιήσουν αυτό ως άλλοθι για να εκτοξεύσουν τις τιμές και να εισπράττουν απίστευτα χρήματα τόσο από τα επιβατικά εισιτήρια όσο και από τα εισιτήρια για τα φορτηγά.

Οι τιμές ήταν ήδη αρκετά επιβαρυνμένες. Παρά ταύτα, τον Ιανουάριο τα εισιτήρια αυξήθηκαν 8% από τους ακτοπλόους. Το Υπουργείο σας γνωρίζοντας όλα αυτά και εν όψει μάλιστα και

της καλοκαιρινής σεζόν, όφειλε να λάβει μέτρα, ώστε να διασφαλίσει ότι δεν θα πληρώσουν ξανά τη νύφη οι νησιώτες μας και τα νησιά μας, ειδικώς τα νησιά της Δωδεκανήσου που είναι και τα πλέον απομακρυσμένα και έχουν το μεγαλύτερο κόστος, συν το μεταφορικό ισοδύναμο που ξέρετε πολύ καλά πόσο καθυστερεί. Έχουμε δύο χρόνια καθυστέρηση και δεν έχει πληρωθεί το μεταφορικό ισοδύναμο, για το οποίο εσείς εδώ μας είχατε ενημερώσει ότι πρόκειται να τροποποιηθεί. Περιμένουμε, λοιπόν, ακόμη να δούμε την τροποποίησή του.

Ενώ, λοιπόν, συμβαίνουν αυτά, κύριε Υπουργέ, αποφασίζει ξαφνικά ο Υπουργός σας να μειώσει κατά 50% τα τέλη ελλιμενισμού στα Λιμενικά Ταμεία από τις ακτοπλοϊκές εταιρείες. Λέμε «Για να εξαγγέλλει κάτι τέτοιο, μάλλον έχει συνεννοηθεί με τους ακτοπλοϊκούς, θα περιοριστούν οι αυξήσεις». Και τι γίνεται τώρα; Φθάνουμε στο σημείο η μία και μοναδική –άλλο ένα μεγάλο πρόβλημα– ακτοπλοϊκή εταιρεία που δραστηριοποιείται αυτή τη στιγμή στη Δωδεκάνησο να στέλνει στις μεταφορικές εταιρείες το «μπουγιουντί» –συγχωρέστε μου την έκφραση– ότι από τον Μάιο 12% έως 15% αυξάνεται το κόστος μεταφοράς κάθε φορτηγού.

Και βγαίνει ο Υπουργός σας προχτές, εδώ, από αυτό το Βήμα και λέει κατά λέξη: «Το Υπουργείο σε ό,τι έχει να κάνει με τα φορτηγά, ούτε τα πείραξε ούτε τα άλλαξε ούτε πρόκειται να τα αλλάξει. Σε τι αναλογούν οι αυξήσεις αυτές; Αν υπολογίσετε, ειλικρινώς ...» –μας είπε ότι τα λέει και ειλικρινώς– «... είναι 0,1-0,2 ευρώ ανά κιλό». Αναφέρθηκε δε και στην Επιτροπή Ανταγωνισμού που δεν έχει καμία σχέση με την κερδοσκοπία. Είναι άλλης τάξης ζήτημα αυτό που ελέγχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Κι εγώ σας ερωτώ το εξής: Γνωρίζετε όσα σας αναφέρω σε σχέση με τα φορτηγά και τις ανακοινώσεις της ακτοπλοΐας ότι θα αυξηθούν κατά 12% έως 15%; Έχει έρθει σε καμία συνεννόηση ο Υπουργός σας με τους ακτοπλοϊκούς, αφού τους έκανε αυτό το δώρο του 50% λιγότερο στα Λιμενικά Ταμεία, να τους δεσμεύσει ότι δεν θα προχωρήσουν σε αυξήσεις;

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΚΙΚΑΣ (Υφυπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, ευχαριστούμε για την ερώτηση, για να βάλουμε κάποια πράγματα σε μία σειρά.

Το είπατε και εσείς ότι από 1^η Μαΐου τα καύσιμα τα οποία χρησιμοποιούνται στην ακτοπλοΐα είναι χαμηλότερης περιεκτικότητας σε θείο, άρα είναι πιο ακριβά. Από την πρώτη στιγμή, η Ελληνική Κυβέρνηση και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής είπε ότι αυτή η αύξηση στα καύσιμα δεν θα πρέπει να πάει στους πολίτες. Εοτιάσαμε στην ελληνική οικογένεια που θέλει να πάει σε κάποιο νησί να περάσει τις διακοπές της και δεσμευτήκαμε ότι η όποια αύξηση δεν θα πάει στον τελικό χρήστη.

Έτσι, λοιπόν, με τροπολογία που καταθέσαμε, πράγματι μειώσαμε κατά 50% το ειδικό τέλος που έχουν τα εισιτήρια των επιβατών και των αυτοκινήτων για έναν χρόνο και βεβαίως κατά 50% το τέλος για την προσόρμηση, τον ελλιμενισμό των πλοίων. Είπαμε, όμως, για να μη ζημιωθούν τα Λιμενικά Ταμεία ότι ισόποσο ποσό θα μπορέσει να διατεθεί από το Πράσινο Ταμείο για μία ποικιλία έργων αναβάθμισης των Λιμενικών Ταμείων. Και αυτό πράγματι ισχύει.

Τι πετύχαμε, λοιπόν, μέχρι τώρα; Πετύχαμε σε αυτές τις μέρες που έχουν διαρρεύσει να μην υπάρξει η παραμικρή αύξηση για επιβάτες και οχήματα σε συμβατικά πλοία προς τα νησιά μας. Αν συγκρίνετε τις τιμές Ιανουαρίου, Φεβρουαρίου, Μαρτίου, είναι ίδιες με τις τιμές τώρα τον Μάιο.

Από εκεί και πέρα, για τα ταχύπλοα, επειδή τα ταχύπλοα χρησιμοποιούν ήδη αυτό το εξελιγμένο καύσιμο, με προσωπικές ενέργειες του Υπουργού, αλλά και με επαφές όλων μας, πετύχαμε κάποια σημαντικά εκπαιδευτικά πακέτα για την ελληνική οικογένεια ή και για παρέες από τρία άτομα και πάνω, για να πάνε τις διακοπές τους στα νησιά. Αυτό, λοιπόν, επετεύχθη.

Τώρα, πράγματι, στη συγκεκριμένη διαδρομή, για τα φορτηγά υπάρχει μία επιβάρυνση που όπως από αυτό εδώ το Βήμα είπε ο Υπουργός μας κ. Κικιλίας –άρα, δεν κρύβεται, τα είπε εδώ– η εκτί-

μηση που κάνει το Υπουργείο είναι ότι αυτό θα έχει μία επιβάρυνση της τάξεως του 0,1-0,2 ευρώ ανά κιλό εμπορεύματος και ότι η εκτίμηση που κάνει το Υπουργείο είναι ότι αυτό δεν θα μετακυλήσει στα ράφια, για να το πω έτσι.

Από εκεί και πέρα, θα σας θέσω και ένα άλλο ζήτημα και θα συνεχίσω μετά στη δευτερολογία μου. Αυτήν την περίοδο που διανύουμε, το κόστος για τις οδικές μεταφορές είναι αισθητά μειωμένο απ' ό,τι πέρυσι την αντίστοιχη περίοδο. Άρα, πρέπει να γίνει ένας συμψηφισμός προκειμένου να καταλήξουμε σε ένα σωστό αποτέλεσμα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού)

Κύριε Πρόεδρε, στη δευτερολογία μου θα αναλύσω και τα θέματα του μεταφορικού ισοδύναμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Ορίστε, κύριε Νικητιάδη, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Χαίρομαι που συνομολογείτε –άλλωστε εδώ ήταν καταγεγραμμένο– ότι ο Υπουργός σας είπε πως για κάθε κιλό είναι το πολύ 0,2 ευρώ η επιβάρυνση. Δηλαδή, στο τέλος θα μας πείτε ότι για κάθε 100 γραμμάρια επιπρόσθετου βάρους, το επιπλέον που ζητάνε οι ακτοπλοΐοι είναι 0,1 ευρώ.

Θέλετε να κάνουμε μια πιο εμπεριστατωμένη ανάλυση; Μόνο το Λιμενικό Ταμείο Νότιας Δωδεκανήσου θα απολέσει 750.000 ευρώ από τη μείωση του 50%. Μόνο ένα! Η Δωδεκάνησος έχει πέντε Λιμενικά Ταμεία. Η χώρα έχει εβδομήντα πέντε Λιμενικά Ταμεία. Κάντε τους υπολογισμούς, για να δείτε αν τελικά είναι πολλά τα εκατομμύρια που θα γλιτώσουν οι ακτοπλοΐοι που δεν θα καταβληθούν και θα τα κερδίσουν οι ακτοπλοΐοι. Και, τελικώς, αυτά τα χρήματα είναι χρήματα που πληρώνουν πάλι οι επιβάτες για τα Λιμενικά Ταμεία.

Αφήστε, λοιπόν, τους υπολογισμούς του 1,2 ευρώ και 0,1 ευρώ και δείτε τα πράγματα όπως πραγματικά έχουν, γιατί φοβάμαι ότι κάποιοι κοροϊδεύει κάποιον. Ο κ. Κικιλίας έρχεται εδώ και με αυτά που λέει –και λυπάμαι αν τα αποδέχεστε και εσείς προσωπικά– προσπαθεί να μας πείσει ότι τελικά η απώλεια είναι 0,2 ευρώ και ότι εμείς κάνουμε ερωτήσεις; Έχουν ξεσηκωθεί ο Εμπορικός Σύλλογος της Ρόδου, το Επιμελητήριο Δωδεκανήσου –που δεν είναι και τίποτα σοσιαλιστικές οργανώσεις– για 0,1 και 0,2 ευρώ; Αυτό πραγματικά τους λέτε;

Κύριε Υπουργέ, πρέπει να μπει ένα τέρμα σε αυτήν την ασυδοσία. Είδατε το πρόσφατο πόρισμα της Επιτροπής Ανταγωνισμού; Παίρνουν επιδότηση 152 εκατομμύρια για τις άγονες γραμμές! Το ακούτε; Παίρνουν 152 εκατομμύρια! Για ολιγοπώλιο στην ακτοπλοΐα μιλάει το προκαταρκτικό πόρισμα χαρτογράφησης της αγοράς Επιτροπής Ανταγωνισμού. Το 60% της αγοράς ελέγχεται από δύο εταιρείες.

Αντί, λοιπόν, το Υπουργείο σας να κάσει να δουλέψει για να δει πώς θα αρθούν αυτές οι φοβερές στρεβλώσεις της αγοράς, τις οποίες τελικώς πληρώνουμε εμείς στα νησιά μας και όλος ο κόσμος, ο Υπουργός σας κάθεται και μας κάνει αναλύσεις, καλύπτοντας στην ουσία τους ακτοπλοϊκούς, για να μας πει ότι είναι 0,1 και 0,2 ευρώ ανά κιλό η επιβάρυνση. Τι να πω; Αισθάνομαι, πραγματικά, ντροπή για τον πολιτικό κόσμο, αν γίνονται τέτοιου είδους αναφορές και πιστεύει κάποιος Υπουργός ότι αυτά μπορεί να γίνουν πιστευτά στον κόσμο.

Εμείς, κύριε Υπουργέ, έχουμε κρούσει επανειλημμένως τον κώδωνα, εγώ προσωπικώς με διαρκείς ερωτήσεις εδώ στο Κοινοβούλιο –και το ξέρετε– αλλά πήγαμε και με τον Πρόεδρό μας κ. Ανδρουλάκη στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και θέσαμε το ζήτημα των ολιγοπωλίων. Ελπίζουμε ότι πείσαμε και κάτι φαίνεται να έχει ξεκινήσει. Περιμένουμε να δούμε πού θα καταλήξει. Καταθέσαμε ερώτηση, ολόκληρη η Κοινοβουλευτική Ομάδα, για τις τιμές των εισιτηρίων. Δεν μπορώ, όμως, να φανταστώ αυτήν την εύκολη επιλογή που βρήκε ο κ. Κικιλίας. Έχει διασφαλίσει ότι θα πάρουν τα χρήματα από το Πράσινο Ταμείο τα λιμενικά ταμεία; Μιλάμε για τόσα εκατομμύρια!

Θα ήθελα, λοιπόν, πραγματικά μία απάντηση –και είμαι βέβαιος ότι σήμερα δεν μπορείτε να την έχετε, γιατί δεν ξέρετε–

για το πόσα χρήματα έχει το Πράσινο Ταμείο και πόσα μπορεί να δώσει, όμως, θα ήθελα να ξέρω και θα επανέλθω σε αυτό το θέμα.

Εμείς, κύριε Υπουργέ, πραγματικά έχουμε ζωηρές επιφυλάξεις για την πολιτική που ακολουθείται από το Υπουργείο.

Κύριε Πρόεδρε, συγχωρέστε μου μια κοινοβουλευτική υπέρβαση, επειδή βλέπω τον κ. Γεωργιάδη και σήμερα κατέθεσα ερώτηση για το Νοσοκομείο της Ρόδου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Όχι, όχι, δεν θα το επιτρέψω, γιατί είναι επίκαιρες ερωτήσεις. Σας παρακαλώ θερμά να ολοκληρώσετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Τελείωσα, κύριε Πρόεδρε.

Σημειώνω ότι του κατέθεσα μια ερώτηση να την έχει υπ' όψιν του.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΚΙΚΑΣ (Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής): Κατ' αρχάς, θα ήθελα να απαντήσω στο ερώτημά σας. Δεν πρόκειται να αυξηθούν στη θερινή περίοδο τα εισιτήρια που αφορούν σε επιβάτες και σε Ι.Χ.. Άρα, λοιπόν, το ένα ερώτημα το καλύπτουμε.

Από αυτά τα οποία είπατε για τις επιχειρήσεις έχουμε ανακοινώσει -αλλά και για τους επιβάτες- ότι τις αμέσως προσεχείς ημέρες, θα καταβληθεί το μεταφορικό ισοδύναμο, ένας σημαντικός αριθμός μηνών του 2024 για τους επιβάτες και, επίσης, το δεύτερο εξάμηνο του 2022 που χρωστάμε, που ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι για τις επιχειρήσεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΚΙΚΑΣ (Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής): Ναι, αλλά γνωρίζετε ότι έχουν γίνει όλοι αυτοί οι έλεγχοι που προβλέπονται.

Από εκεί και πέρα, υπάρχει πράγματι ελεύθερη αγορά. Αναφερθήκατε στις άγονες γραμμές. Το 2019 οι άγονες γραμμές ήταν μόλις 90 εκατομμύρια, σήμερα είναι 152 εκατομμύρια και υπάρχει πρόβλεψη στον επόμενο διαγωνισμό να ανέλθουν σε 168 εκατομμύρια. Γιατί γίνεται αυτό; Διότι, ακριβώς, σεβόμαστε τον νησιώτη. Διότι, ακριβώς, επενδύουμε στη νησιωτικότητα. Νησιώτης είστε και καταλαβαίνετε. Υπάρχουν απαιτήσεις. Τις απαιτήσεις αυτές προσπαθούμε να καλύψουμε.

Και επίσης, γίνεται διαγωνισμός. Γίνεται διεθνής διαγωνισμός, προκειμένου να αναλάβει η εταιρεία κάποια γραμμή ή η όποια εταιρεία. Άρα, όλα είναι όπως πρέπει. Ελέγχονται όλα από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Από εκεί και πέρα, γίνονται όπως πρέπει να γίνουν.

Να σας πω, επίσης, ότι με το μεταφορικό ισοδύναμο, πράγματι βρισκόμαστε σε διαδικασία εξορθολογισμού με χωρική και με κλαδική εξειδίκευση για το μεταφορικό ισοδύναμο επιχειρήσεων και αμέσου -όπως έχουμε πει και άλλη φορά- αποδόσεως για το μεταφορικό ισοδύναμο επιβατών. Να σας πω ακόμα ότι σήμερα -και θέλω να το ανακοινώσω αυτό από εδώ- υπογράψαμε ένα memorandum of understanding, μία συμφωνία προγραμματική, μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, ακριβώς, βάσει του σχεδίου δράσης που έχουμε, πρώτον, για την ολοκληρωμένη υλοποίηση του βαρόμετρου νησιωτικής επιχειρηματικότητας σε ετήσια βάση και δεύτερον, πάλι σε ετήσια βάση, για να μπορέσουμε να έχουμε μία πολύ καλύτερη εικόνα για το παρατηρητήριο τιμών στον νησιωτικό χώρο, με σκοπό τον προσδιορισμό του ύψους και της μεταβολής των τιμών σε καίριες κατηγορίες αγαθών που επηρεάζουν, βεβαίως, και το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων και τον εντοπισμό -και αυτό είναι σημαντικό- των σημαντικών διαφορών στις τιμές σε επιλεγμένες αγορές βασικών προϊόντων, μεταξύ των νησιών και της ηπειρωτικής χώρας.

Είναι ένα εργαλείο το οποίο, ακριβώς, θα βοηθήσει τη νησιωτική επιχειρηματικότητα, που μαζί με τις συμφωνίες με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα και τον εξορθολογισμό του μεταφορικού ισοδυναμίου, θα βελτιώσει πάρα πολύ την κατάσταση στα νησιά.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε.

Στην επίκαιρη ερώτηση που ακολουθεί, θα απαντήσει ο Υπουργός Υγείας κ. Σπυρίδων - Άδωνις Γεωργιάδης.

Είναι η δέκατη, η με αριθμό 867/9-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου της ανεξάρτητης Βουλευτού Βιοιωτίας κ. Παναγιούς Πούλου προς τον Υπουργό Υγείας με θέμα: «Η κυβερνητική αδιαφορία οδηγεί σε κατάρρευση τα Γενικά Νοσοκομεία Θήβας και Λιβαδειάς και συνολικά τις δημόσιες δομές υγείας της Βιοιωτίας».

Ορίστε, κυρία Πούλου, έχετε τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, έχω καταθέσει περισσότερες από δώδεκα ερωτήσεις και αναφορές κατά την προηγούμενη Σύνοδο της Βουλής και πάνω από δέκα κατά την τρέχουσα Σύνοδο προς το Υπουργείο σας για τα επείγοντα προβλήματα των δημόσιων δομών υγείας στη Βιοιωτία. Θα εξαντλούσα, πραγματικά, τον χρόνο της ερώτησής μου, διαβάζοντας μόνο τους τίτλους.

Και ενώ κατά την προηγούμενη Σύνοδο το Υπουργείο σας έστειλε μια απάντηση, έστω και τυπική και ελλιπή, απαριθμώντας συνήθως τι προβλέπεται τυπικά και όχι τι πραγματικά συμβαίνει ή ποιες λύσεις θα δοθούν, στην τωρινή Σύνοδο το κόψατε και αυτό.

Μετέφερα, κύριε Υπουργέ, ως όφειλα, την αγωνία των συμπολιτών μου, των δύο συλλόγων εργαζομένων των δύο νοσοκομείων της Βιοιωτίας, των δύο ιατρικών συλλόγων της Λιβαδειάς και της Θήβας, της Ένωσης Νοσοκομειακών Γιατρών Βιοιωτίας, αλλά και την αγωνία της αυτοδιοίκησης μέσα από ειδικές συνεδριάσεις και αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων. Και γι' αυτό, λοιπόν, είμαστε σήμερα εδώ, για να δώσετε απαντήσεις αυτοπροσώπως.

Για να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους, τα Γενικά Νοσοκομεία Θήβας και Λιβαδειάς, βρίσκονται σε κατάσταση διάλυσης, θύματα της συστηματικής απαξίωσης του ΕΣΥ από την Κυβέρνησή σας. Στη Θήβα, το νοσοκομείο, κινδυνεύει να χάσει κάθε υγιονομικό χαρακτήρα διακομίζοντας σχεδόν το σύνολο των περιστατικών, λόγω δραματικής έλλειψης γιατρών και ειδικοτήτων. Το παθολογικό τμήμα, λειτουργεί με έναν μοναδικό γιατρό, ο οποίος βρίσκεται σε ηλικία συνταξιοδότησης και έναν συνεργάτη που συνδράμει μόνο τις πρωινές ώρες.

Όλοι γνωρίζουμε, κύριε Υπουργέ -και περιμένουμε να μας πείτε- τι θα συμβεί αν δεν λειτουργεί η παθολογική και η χειρουργική κλινική σε ένα νοσοκομείο με τις χρηματοδοτήσεις.

Οι προκηρύξεις των θέσεων από την 5^η ΥΠΕ είναι ελάχιστες, αλλά και κατά κανόνα καθυστερούν και, συνήθως, κηρύσσονται άγονες, γιατί πράγματι πολλοί γιατροί έχουν τη συναίσθηση του κινδύνου και γι' αυτό αρνούνται με αυτές τις διαδικασίες να δηλώσουν συμμετοχή.

Στη Λιβαδειά η μονάδα τεχνητού νεφρού που εξυπηρετεί ολόκληρο τον νομό, λειτουργεί με έναν γιατρό, αντί πέντε, εδώ και δύο χρόνια. Η διευθύντρια, μάλιστα -η μοναδική γιατρός-, πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί. Και ξέρετε, ότι ενώ υπάρχει ιδιωτική μονάδα τεχνητού νεφρού στη Λιβαδειά, εάν δεν υπάρχει δημόσια δομή αντίστοιχη, θα κλείσει και αυτή.

Το χειρουργικό τμήμα αντί για τέσσερις χειρουργούς λειτουργεί με δύο, το ακτινολογικό λειτουργεί με έναν ακτινολόγο και με έναν συνταξιοδοτημένο -και με τρεις παρατάσεις της σύμβασης- ακτινολόγο γιατρό.

Για το κόστος, βέβαια, πληρώνει το νοσοκομείο μας, αξιολογήσεις ψηφιακές με ιδιώτες 4.000 ευρώ το μήνα. Γιατί, αλήθεια, δεν γίνονται αυτές οι αξιολογήσεις στη Λαμία;

Η πρωτοβάθμια υγεία, επίσης, είναι σε κατάρρευση. Θα σας αναφέρω πολύ επιγραμματικά -διότι δεν έχω τον χρόνο- ότι οι δύο Τοπικές Μονάδες Υγείας της Λιβαδειάς υπολειτουργούν με έναν παιδίατρο, ο οποίος μετακινείται και στη Λαμία, αλλά και της Θήβας, όπου εκεί πια το ολοκληρώσατε, γιατί και οι δύο γιατροί του Κέντρου Υγείας της ΤΟΜΥ Θήβας, μετακινήθηκαν στο Νοσοκομείο της Θήβας.

Άρα, λοιπόν, καταλαβαίνετε ότι υπάρχει ένας φαύλος κύκλος,

ότι έχουν καταντήσει οι γιατροί σαν τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς, να μετακινούνται από σημείο σε σημείο.

Θα ολοκληρώσω, κύριε Υπουργέ, όμως, με την κατάσταση του ΕΚΑΒ, όπου ξέρετε ότι -παρά τις υποσχέσεις σας- οι πολίτες στη χώρα πληρώνουν το ιδιωτικό ΕΚΑΒ, αφού τίποτα δε προστέθηκε και θα σας πω τούτο, που μάλλον έχει πέσει στην αντίληψή σας, ότι μόλις τώρα, τον Μάρτιο, πέθανε συμπολίτης μας στο πεζοδρόμιο της Θήβας, εξήντα τριών χρονών! Δεν έφτασε έγκαιρα το ΕΚΑΒ, βεβαίως, έφτασε το γραφείο τελετών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο έχει ο Υπουργός Υγείας κ. Άδωνις Γεωργιάδης, για να απαντήσει.

ΣΥΝΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Υπουργός Υγείας): Ακούστε, κυρία συνάδελφε, εκτιμώ πάρα πολύ το ενδιαφέρον σας για την κατάσταση στα νοσοκομεία της εκλογικής σας περιφέρειας. Είναι πάρα πολύ θεμιτό και πάρα πολύ σωστό. Για να μπορούμε, όμως, να συνεννοούμαστε ανθρώπινα, φράσεις του τύπου «η διάλυση που η Κυβέρνηση σας θέλει να φέρει στο Εθνικό Σύστημα Υγείας κ.λπ.», προς τι χρειάζονται; Τι συμφέρον θα είχε ένας Υπουργός Υγείας της Ελλάδας, δηλαδή, να διαλύσει τα Νοσοκομεία της Θήβας και της Λιβαδειάς;

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Την ιδιωτικοποίηση.

ΣΥΝΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Υπουργός Υγείας): Ξέρετε πολλούς ιδιώτες ενδιαφερόμενους να αγοράσουν τα Νοσοκομεία Θήβας και Λιβαδειάς; Εγώ δεν ξέρω κανέναν, αν έχετε κανέναν πρόχειρο να μου τον φέρετε. Διότι να πει το ΚΚΕ με επιχείρημα ότι θέλεις να υποβαθμίσεις τα νοσοκομεία στην Αθήνα γιατί θέλεις να πας πελάτες στα μεγάλα νοσοκομεία τα ιδιωτικά της Αθήνας ή άντε της Θεσσαλονίκης ή άντε της Λάρισας, να πω ότι αυτό έχει κάποια βάση, το να πιστεύει κάποιος στα σοβαρά, όμως, ότι υπάρχει μια μεγάλη ιδιωτική επένδυση που αδημονεί να πάρει τους χιλιάδες ασθενείς της Θήβας και της Λιβαδειάς και να βγάλει τα εκατομμύρια των κερδών και το μόνο εμπόδιο που έχουν μπροστά τους αυτοί οι ιδιώτες, είναι τα νοσοκομεία του ΕΣΥ, τα οποία καταστρέφει ο αρμόδιος Υπουργός επί αυτού του σκοπού, με συγχωρείτε, αλλά αυτή δεν είναι συζήτηση λογικών ανθρώπων.

Και επειδή την κάνετε διαρκώς εσείς από την Αριστερά, και μετά αναρωτιέστε γιατί συντρίβετε σε όλες τις εκλογές σε όλη την Ευρώπη και κοντεύει η Αριστερά να εξαφανιστεί στις χώρες όπου ήταν ιστορικά η μεγαλύτερη δύναμη -βλέπε χθες Πορτογαλία-, πρέπει να καταλάβετε ότι το μεγαλύτερό σας πρόβλημα είναι ότι αρίσασθε της πραγματικότητας.

Ποια είναι η πραγματικότητα τώρα; Έχει προβλήματα το σύστημα υγείας στην περιφέρεια; Ναι. Γιατί έχει προβλήματα; Γιατί έχει κάποιο σχέδιο ιδιωτικοποίησης των νοσοκομείων της περιφέρειας ο «κακός» Υπουργός; Όχι. Διότι οι συνθήκες έχουν αλλάξει: Το έλλειμμα ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού κάνει πολύ πιο ελκυστικές τις εργασίες στα μεγάλα αστικά κέντρα και στις άλλες χώρες της Ευρώπης, άρα, αναλογικά μένουν πολύ λιγότεροι διαθέσιμοι για μικρά περιφερειακά νοσοκομεία, όπως είναι της Θήβας και της Λιβαδειάς, γιατί το κόστος ζωής έχει αυξηθεί και άρα, οι σχετικές αμοιβές που δίνει το ΕΣΥ δεν είναι ιδιαίτερα ελκυστικές και ούτω καθεξής. Δεν υπάρχει κανένα κρυφό σχέδιο εδώ, υπάρχει μια δύσκολη πραγματικότητα.

Πάμε τώρα στην πραγματικότητα. Είπατε «στην παθολογική κλινική υπηρετεί ένας». Μάλιστα. Είναι η λεγόμενη «μισή αλήθεια». Αλήθεια είναι, αλλά προσέξτε γιατί. Σύμφωνα με τον οργανισμό του Γενικού Νοσοκομείου Θηβών, για την Παθολογική Κλινική προβλέπονται πέντε οργανικές θέσεις και μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2024 ήταν καλυμμένες και οι πέντε. Πέντε στις πέντε, δηλαδή!

Στις 31 Δεκεμβρίου συνταξιοδοτήθηκε ένας μόνιμος παθολόγος και παραιτήθηκε άλλος ένας και έτσι από τους πέντε έμειναν τρεις. Από τους τρεις, όμως, μόνο ένας πραγματικά δουλεύει. Για ποιον λόγο; Διότι ο δεύτερος πήρε αναρρωτική άδεια μιας σοβαρής ασθένειας και η τρίτη πήρε άδεια ανατροφής τέκνου. Πολύ ωραία. Έχεις, λοιπόν, πέντε μόνιμες θέσεις καλυμμένες, άρα δεν μπορείς να τις προκηρύξεις αφού είναι καλυμμένες. Οι δύο αδειάζουν 31 Δεκεμβρίου. Τι έχει κάνει ο «κακός» Υπουργός Γεωργιάδης; Τις προκήρυξε; «Ναι» είναι η απάντηση, είναι στην

προκήρυξη που είναι τώρα στον «αέρα» και περιμένουμε να δούμε αν θα έρθουν. Και οι άλλοι δύο που δεν πηγαίνουν; Ο ένας έχει μια σοβαρή ασθένεια -θέλετε να τον απολύσουμε για να αδειάσει η θέση και να την προκηρύξουμε; Πείτε το, «να τον απολύσετε επειδή είναι άρρωστος»- και η άλλη πήρε άδεια ανατροφής τέκνου. Να μην κάνει παιδιά η γιατρός; Να της απαγορεύσουμε να κάνει παιδιά!

Γιατί, για να καταλάβετε τι λέτε, ή θα πρέπει να μου πείτε να κόψω την άδεια ανατροφής τέκνου ή θα πρέπει να μου πείτε αν κάποιος παίρνει άδεια ανατροφής τέκνου θα πρέπει να χάνει τη μόνιμή του θέση, για να μπορώ να την προκηρύξω, ή θα πρέπει να μου πείτε ότι αν κάποιος έχει σοβαρή ασθένεια θα πρέπει να απολύεται από το ΕΣΥ, για να μπορώ να προκηρύξω τη θέση, ή αφού προκήρυξα ήδη τις δύο θέσεις που είναι κενές, για τι ακριβώς με κατηγορείτε; Δύο θέσεις κενές έχουμε, τις έχω προκηρύξει και τις δύο.

Αυτό είναι το φοβερό σχέδιο ιδιωτικοποίησης του ΕΣΥ! Κι επειδή έχω φτάσει τα τέσσερα λεπτά, θα τα πω στη δευτερολογία τα υπόλοιπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ.

Πριν σας δώσω τον λόγο, κυρία συνάδελφε, να κάνω γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτιρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», είκοσι επτά μαθήτριες και μαθητές και τέσσερις συνοδοί εκπαιδευτικού από το 14^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Κρήτης.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Σας καλωσορίζουμε στη Βουλή και σας ευχόμαστε καλή πρόοδο. Και όπως είμαι σίγουρος ότι σας εξήγησαν πριν ανεβείτε στα θεωρεία, σήμερα παρακολουθείτε μια ειδική διαδικασία, δηλαδή δεν νομοθετεί σήμερα η Βουλή, να κάνει νόμο, αλλά κάνει τον λεγόμενο κοινοβουλευτικό έλεγχο, γι' αυτό βλέπετε έναν ή μία Βουλευτή να ερωτά και έναν Υπουργό να απαντά για επίκαιρα θέματα, τα οποία παρακολουθούν οι Έλληνες μέσω της τηλεόρασης της Βουλής. Είμαστε σε απευθείας σύνδεση.

Και μιας και έκανα αυτή τη διακοπή, να κάνω και άλλες δύο ανακοινώσεις.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι οι Υπουργοί Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικαιοσύνης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Τουρισμού, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Επικρατείας, καθώς και ο Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατέθεσαν στις 16-5-2025 σχέδιο νόμου: «Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας - Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος -Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη- και λοιπές διατάξεις».

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διарκή Επιτροπή.

Επίσης, η Διарκή Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει τις εκθέσεις της επί των σχεδίων νόμων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας:

α) «Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης σχετικά με τη Συνεργασία στους Τομείς Αεροναυτικής και Ναυτικής Έρευνας και Διάσωσης μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου, εκπροσωπούμενης από το Υπουργείο Άμυνας της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου» και

β) «Κύρωση της Τεχνικής Διευθέτησης μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Στρατηγείου Συμμαχικής Διοίκησης Μικτής Δύναμης Νάπολης αναφορικά με την Παροχή Υποστήριξης Φιλοξενούντος Έθνους για την Εκτέλεση της Άσκησης "NOBLE JUMP 2017"».

Ορίστε, κυρία Πούλου, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, είναι υποχρέωσή μου να αναδεικνύω τα προβλήματα των συμπολιτών εδώ. Μη μου δίνετε συγχαρητήρια για το ενδιαφέρον.

Δεύτερον, ομολογουμένως δεν περίμενα διαφορετική απάντηση από εσάς. Ό,τι δεν καταφέρνεται να χρεώνεται σε άλλους. Για την απαξίωση του ΕΣΥ σάς φταίνει όλοι οι άλλοι: ο λόγος της Αριστεράς, εμείς οι ανεξάρτητοι Βουλευτές που λέμε δεν ξέρω τι, λέτε κι εμείς δεν ζούμε μία πραγματικότητα βαριά όπως και οι συμπολίτες μας.

Τέλος, κύριε Υπουργέ, καλό το νέο για τη Θήβα, το ότι θα προκηρύξετε δύο θέσεις. Όμως, δεν είπατε τίποτε για τη Λιβαδειά, δεν είπατε για τους δύο χειρουργούς και δεν είπατε γιατί ο τρίτος χειρουργός έχει μετακινηθεί -και προστατεύεται, δεν ξέρω, από εσάς, από ποιο περιβάλλον κυβερνητικό- στην Αθήνα, διατηρώντας τη θέση στη Λιβαδειά.

Επίσης, σας είπα και σας κατηγορήσα για υποχρηματοδότηση. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές μπορείτε να μου απαντήσετε ποιες είναι μόνο στο Νοσοκομείο της Λιβαδειάς; Αγγίζουν τα 3 εκατομμύρια. Τι υπάρχει αυτή τη στιγμή στο ταμείο; Τετρακόσιες περίπου χιλιάδες. Τι χρωστάει ο ΕΟΠΥΥ στο Νοσοκομείο στη Λιβαδειά; Τριάντα περίπου εκατομμύρια. Να, λοιπόν, πού οφείλεται αυτή η υποχρηματοδότηση. Εσείς την προκαλείτε με τις πολιτικές σας.

Θα ήθελα να πω μονάχα ότι μία επικαιροποίηση σημερινή, κύριε Υπουργέ -θα σας απασχολήσει τις επόμενες ημέρες- είναι ότι παραιτήθηκε και η φαρμακοποιός πλέον στη Λιβαδειά. Γιατί; Γιατί έπρεπε να έχει έξι βοηθούς και έχει μόνο δύο. Πρόκειται να παραιτηθούν και οι δύο βοηθοί. Τι συμβαίνει; Ο έχων τη θέση φαρμακοποιός προστατεύεται πάλι από εσάς, μετακινημένος στην Αθήνα, άρα υπάρχει μια οργανική θέση που δεν θα καλυφθεί.

Παραιτήθηκε, επίσης, μικροβιολόγος. Σημερινά νέα είναι αυτά, δυστυχώς, κύριε Υπουργέ. Να, λοιπόν, γιατί λέμε ότι με την υποχρηματοδότηση και την υποστέλωση, πράγματι, επιχειρείτε την πλήρη απαξίωση και ιδιωτικοποίηση του ΕΣΥ.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ**)

Και θέλετε να σας πω κάτι γι' αυτό που πανηγυρίζετε, τα ωραία κτίρια που θα ανακαινίσετε κ.λπ. καθώς και τον νέο εξοπλισμό; Η Λιβαδειά έχει αξονικό τομογράφο, αλλά δεν έχει ακτινολόγο, κύριε Υπουργέ, και πληρώνει συμβάσεις με ιδιώτες και μένει ανεκμετάλλευτη μία περιουσία 250.000 ευρώ, που έχει πληρώσει ο ελληνικός λαός. Πρόκειται -έμαθα, έτσι δηλώσατε μάλλον- να προσθέσετε και μαγνητικό τομογράφο. Αυτά, όμως, τα κάνετε γιατί στους ιδιώτες θέλετε να τα δώσετε. Άλλωστε το έχετε νομοθετήσει αυτό, ότι θα μπορούν οι ιδιώτες να εργάζονται με τα δικά μας μηχανήματα, τον εξοπλισμό τον πληρωμένο από τον Έλληνα φορολογούμενο και να βγάζουν αυτοί τα χρυσά λεφτά, να κάνουν τις χρυσές δουλειές στα νοσοκομεία μας.

Εν πάση περιπτώσει, κλείνοντας, κύριε Υπουργέ, λέω ότι θέλουμε, επιτέλους, όχι κούφιες υποσχέσεις, να μας πείτε ποιο είναι το μέλλον των δύο νοσοκομείων της Βοιωτίας και τι θα κάνετε για να ενισχύσετε τα κέντρα υγείας και την πρωτοβάθμια υγεία. Και, επιτέλους, αυτός ο περίφημος υγειονομικός χάρτης που ετοιμάζετε πού βρίσκεται, σε ποιο συρτάρι άραγε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε την κ. Πούλου.

Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Υπουργός Υγείας): Λοιπόν, ξαναλέω: Εάν πιστεύει κάποιος που μας ακούει -γιατί εμείς οι δύο προφανώς δεν θα συμφωνήσουμε- ότι υπάρχουν κάποιοι επενδυτές που θέλουν να αγοράσουν τα Νοσοκομεία Θηβών και Λιβαδειάς, παρακαλώ πολύ να μου δείξουν και εμένα αυτούς τους επενδυτές. Εγώ δεν γνωρίζω καν τέτοιο ενδιαφέρον. Θα ήταν και περίεργο, γιατί όσον αφορά στην πληρότητα το Γενικό Νοσοκομείο Θηβών έχει 49% πληρότητα και το Γενικό Νοσοκομείο Λιβαδειάς 33,4%. Άρα, είναι δύο νοσοκομεία με πρακτικά πολύ χαμηλή επισκεψιμότητα, εξαιρετικά χαμηλή. Είναι δύο νοσοκομεία με πολύ χαμηλή επισκεψιμότητα: 33,4% επισκεψιμότητα είναι χαμηλή επισκεψιμότητα. Τι να κάνουμε τώρα;

Πάμε τώρα να δούμε την απαξίωση. Στο Γενικό Νοσοκομείο Λιβαδειάς είναι το 65% των οργανικών θέσεων καλυμμένες. Σε σχέση με το 2019 έχουμε μείον τέσσερις γιατρούς -είναι αυτό που έλεγα πριν- μείον δύο νοσηλευτικό προσωπικό και συν τριάντα πέντε άτομα λοιπό προσωπικό.

Όσον αφορά στο Νοσοκομείο Θήβας, έχουμε 76% των οργανικών θέσεων καλυμμένες. Σε σχέση με το 2019 υπηρετούν συν οκτώ γιατροί, συν είκοσι δύο νοσηλευτές και συν έντεκα άτομα λοιπού προσωπικού. Άρα, δεν υπάρχει κάποια σημαντική μεταβολή, ίσως λίγο επί τα βελτίω στο Νοσοκομείο Θήβας σε σχέση με το 2019.

Όσον αφορά τώρα στους προϋπολογισμούς, το Νοσοκομείο Λιβαδειάς το 2019 με την «πρώτη φορά Αριστερά», που εσείς δεν απαξιωνάτε το ΕΣΥ, είχε ετήσιο προϋπολογισμό τεσσεράμισι εκατομμύρια ευρώ.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Είναι έξι χρόνια επιτέλους!

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Υπουργός Υγείας): Επαναλαμβάνω. Το 2019 με το σχέδιο της Αριστεράς που δεν απαξίωνε το ΕΣΥ το νοσοκομείο αυτό είχε 4,5 εκατομμύρια ευρώ ετήσιο προϋπολογισμό. Το 2024 είχε 7,1, δηλαδή αύξηση 56,4%. Επίσης, το εντάξαμε στην κατηγορία Άγονο Β που παίρνει 300 ευρώ τον μήνα, που δεν έπαιρναν 300 ευρώ τον μήνα.

Τώρα, στο Νοσοκομείο Θήβας ο ετήσιος προϋπολογισμός αυξήθηκε κατά 47% μεταξύ 2019 και 2024. Έχουμε και τις θέσεις που έχουμε προκηρύξει και στην τρέχουσα προκήρυξη και στην επόμενη.

Είναι δυνατόν στα σοβαρά να λέτε σε μία Κυβέρνηση που έχει αυξήσει περίπου 50% τον προϋπολογισμό αυτό περισσότερο από εσάς ότι αυτή η Κυβέρνηση θέλει να κλείσει τα νοσοκομεία, να τα διαλύσει ή σιδηήποτε άλλο; Κολλάει αυτό που λέτε;

Για τα ληξιπρόθεσμα που ρωτάτε είναι λάθος ο υπολογισμός. Διότι τα ληξιπρόθεσμα που βλέπετε εσείς είναι χωρίς τον καταλογισμό του clawback, άρα είναι πολύ λιγότερα τα ληξιπρόθεσμα.

Τέταρτον. Μέσα και στα δύο νοσοκομεία έχουμε εντάξει έργα και του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΕΣΠΑ, πολλά εκατομμύρια. Άρα, πρακτικά τα δύο νοσοκομεία τα κάνουμε καινούργια.

Όσον αφορά δε στους γιατρούς που θα κάνουν χρυσές δουλειές, τους ιδιώτες, καλά, αυτή είναι...

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Εγώ δεν είπα κάτι τέτοιο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Υπουργός Υγείας): Είπατε «νομοθετήσατε για να δώσετε τα μηχανήματα του νοσοκομείου για να κάνουν οι γιατροί οι ιδιώτες χρυσές δουλειές». Πώς δεν το είπατε; Επί λέξει το είπατε. Το «χρυσές δουλειές» ήταν δικιά σας φρασολογία.

Είναι τρομερά προσβλητικό για τον ιατρικό κόσμο της χώρας που εργάζεται, κύριε Πρόεδρε, στον ιδιωτικό τομέα να του λέτε ότι συμμετέχει σε κάποιο σχέδιο συνωμοσιολογικό για να καταστραφούν τα νοσοκομεία του ΕΣΥ. Παρακαλώ πολύ αυτό να μην το λέτε.

Άρα, συγκεφαλαιώνοντας, τα δύο αυτά νοσοκομεία, που έχουν, φυσικά, τα προβλήματα που έχουν τα περιφερειακά μικρά νοσοκομεία -δεν αντιλέγω-, έχουν περισσότερα χρήματα, περισσότερο προσωπικό και μια σειρά έργων μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΕΣΠΑ που τα αναβαθμίζουν σε σχέση με το 2019.

Και μην ξεχνάμε ότι είμαστε και σε μια στιγμή που στην ευρύτερη περιοχή -αναφέρομαι στη Λαμία- έχουμε μια πολύ μεγάλη αναβάθμιση του νοσοκομείου, τη μεγάλη καινούργια ογκολογική πτέρυγα, που μεταμορφώνει αυτό το νοσοκομείο σε ένα πραγματικά μεγάλο νοσοκομείο. Υπό την έννοια αυτή, προφανώς, και ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού προτιμά να πάει στο μεγάλο νοσοκομείο της περιοχής και όχι στα μικρά. Αλλά και αυτό είναι λογικό και λογική επιλογή που τους την παρέχουμε. Σε κάθε περίπτωση, δεν υπάρχει κανένα σχέδιο κλεισίματος των νοσοκομείων αυτών.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Έχουμε τρία αιτήματα για άδεια απουσίας στο εξωτερικό.

Ο Βουλευτής κ. Χρήστος Στυλιανίδης ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από 21 έως 22 Μαΐου 2025.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Η Βουλευτής κ. Έλενα Ακρίτα ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από 21 έως 24 Μαΐου 2025.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Ο Βουλευτής κ. Χάρης Θεοχάρης ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από 20 έως 22 Μαΐου 2025.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Συνεχίζουμε με την όγδοη με αριθμό 883/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία κ. Μιλτιάδη Ζαμπάρα προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Ολοκλήρωση του έργου του Φράγματος Αχυρών - Πότε επιτέλους θα πάψει να είναι έργο-φάντασμα;».

Παρακαλώ, κύριε Ζαμπάρα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, όπως γνωρίζετε πολύ καλά, η Αιτωλοακαρνανία τα τελευταία χρόνια συνεχώς υποβαθμίζεται, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει με ερημοποίηση. Το ίδιο, όμως, ισχύει και για τις υποδομές, όπου στην καλύτερη περίπτωση στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας καθυστερούν και στη χειρότερη δεν ολοκληρώνονται ποτέ. Μία τέτοια περίπτωση είναι η αδικαιολόγητη καθυστέρηση σε σχέση με το έργο του φράγματος Αχυρών στην περιοχή του Ξηρομέρου.

Το φράγμα Αχυρών, ένα έργο πολλαπλής σημασίας για όλον τον νομό και ειδικά για την περιοχή του Ξηρομέρου, παραμένει εδώ και δεκαετίες σε καθεστώς στασιμότητας, παρά τις εξαγγελίες διαχρονικά, τις υποσχέσεις και τις κατά καιρούς μερικές εγκρίσεις σε σχέση με το πόσο έχει προχωρήσει και τι έχει υλοποιηθεί από το έργο αυτό. Είναι ένα έργο που ξεκίνησε τη δεκαετία του '90. Εγώ ήμουν στο Δημοτικό τότε. Και ενώ θα μπορούσε να έχει μεταμορφώσει την αγροτική παραγωγή της ευρύτερης περιοχής, παραμένει ημιτελές και ανεκμετάλλευτο.

Μέχρι σήμερα έχει κατασκευαστεί ένα μέρος του φράγματος, η υψηλή ζώνη άρδευσης, και εκκρεμεί η χαμηλή ζώνη άρδευσης μαζί με κάποια άλλα συνοδά έργα. Το Υπουργείο Υποδομών γι' αυτές τις υπολειπόμενες εργασίες έχει προχωρήσει στις σχετικές μελέτες και στη σύνταξη τευχών δημοπράτησης, ενώ το 2023 υπάρχει και η περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτών των εργασιών. Αυτό, όμως, που δεν υπάρχει -και σε αυτό θα πρέπει να μας απαντήσετε εσείς σε αυτήν την επίκαιρη ερώτηση που κατέθεσα- είναι η χρηματοδότηση, αν υπάρχει δηλαδή η κατάλληλη χρηματοδότηση για να προχωρήσει και να ολοκληρωθεί αυτό το έργο.

Τα τελευταία χρόνια δε -και θέλω να το επισημάνω, κύριε Υπουργέ- ο κόσμος της Αιτωλοακαρνανίας, οι πολίτες της περιοχής του Ξηρομέρου υφίστανται ένα σκωτσέζικο ντους. Άλλοτε έχουμε διαβεβαιώσεις ότι προχωράει και αναθερμαίνονται οι ελπίδες του κόσμου, αλλά τις περισσότερες φορές -πάντα, δηλαδή- έχουμε στασιμότητα. Δεν έχουμε, δηλαδή, μία εξέλιξη προς την ολοκλήρωση αυτού του έργου.

Αρα, λοιπόν, σήμερα, κύριε Υπουργέ, το έργο αυτό είναι στον αέρα, με τους κατοίκους της περιοχής να αγωνιούν, καθώς βλέπουν για ακόμα μία φορά οι υποσχέσεις να μη μετουσιώνονται σε πράξεις. Για εμάς -προφανώς και για το Υπουργείο Υποδομών- αυτό το έργο έχει πολύ μεγάλη σημασία, γιατί θα μπορούσε να συμβάλει καθοριστικά στην αγροτική ανάπτυξη, στην ορθολογική διαχείριση των υδάτων, στην ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας και σε σχέση με την κλιματική κρίση που μας χτυπάει την πόρτα, αλλά, δυστυχώς, η σημερινή πραγματικότητα επιβεβαιώνει ότι η περιοχή εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται από την Κυβέρνηση και από τις κυβερνητικές πολιτικές σαν μια περιοχή δεύτερης ταχύτητας.

Πρώτω, λοιπόν, ευθέως, κύριε Υπουργέ: Υπάρχει κατά το Υπουργείο ένα σαφές, δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση του φράγματος Αχυρών και των συνοδευτικών του έργων;

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Ζαμπάρα.

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών κ. Νικόλαος Ταχιάος.

Παρακαλώ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΧΙΑΟΣ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Κύριε Βουλευτά, ευχαριστώ για την ερώτηση.

Είναι γεγονός ότι τα έργα τα οποία είναι συναφή με αυτό το έργο στο οποίο αναφέρατε, δηλαδή τα έργα φραγμάτων ειδικά και τα αρδευτικά έργα, στην πλειοψηφία τους έχουν έρθει από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης μετά το 2023 στο Υπουργείο Υποδομών. Αυτό, όσον αφορά στο Υπουργείο Υποδομών, το μετατρέπει σε εκτελεστικό βραχίονα έργων, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και μόνο κατ' εξαίρεση από το ΠΔΕ είτε του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης είτε του δικού μας Υπουργείου, όταν υπάρχουν κάποιες έκτακτες περιπτώσεις ή όταν υπάρχουν ανάγκες για συμπληρωματικές συμβάσεις. Η πραγματικότητα είναι ότι πολλά από τα έργα αυτά έχουν εμφανίσει κατά καιρούς διάφορες εμπλοκές, τις οποίες καλούμεθα να επιλύσουμε.

Το φράγμα των Αχυρών αποτελεί ένα έργο το οποίο πρέπει να ολοκληρωθεί. Είναι ώριμο για δημοπράτηση. Υπάρχει αυτήν τη στιγμή η εγκεκριμένη τεχνική μελέτη, η περιβαλλοντική αδειοδότηση. Το αναφέρατε και εσείς αυτό. Έχουν συντελεστεί οι απαλλοτριώσεις και έχουν συνταχθεί τα τεύχη δημοπράτησης.

Υπάρχει αλληλογραφία, η οποία περιμένουμε ότι θα ολοκληρωθεί αυτήν ή την επόμενη εβδομάδα μεταξύ του δικού μας Υπουργείου και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, σχετικά με την έγκριση των τευχών δημοπράτησης του έργου. Υπήρξαν έξι διαφορετικές ανταλλαγές αλληλογραφίας σχετικά με το έργο, οι οποίες φαίνεται ότι έχουν ολοκληρωθεί πλέον, άρα, θα πάρουμε το πράσινο φως για να προχωρήσουμε στη δημοπράτηση. Άλλωστε, σήμερα δημοσιεύτηκε σε ΦΕΚ η αλλαγή της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ, κάτι το οποίο μας επιτρέπει να κινηθούμε πολύ πιο ευέλικτα πλέον, διότι αναλαμβάνει το έργο της Διαχειριστικής Αρχής η Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, η οποία είναι απολύτως εξοικειωμένη με το κατασκευαστικό αντικείμενο των έργων αυτών.

Αυτό σημαίνει ότι πολύ σύντομα η πίστωση των 13.640.000 ευρώ, η οποία είναι απολύτως απαραίτητη για να προχωρήσουμε στη δημοπράτηση του έργου, θα είναι διαθέσιμη για το Υπουργείο μας. Από εκεί και πέρα βεβαίως, συζητείται ένα ολοκληρωμένο χρονοδιάγραμμα.

Επειδή αναφέρατε τον όρο «υποσχέσεις» και δεν μου αρέσει να δίνω υποσχέσεις για θέματα, τα οποία δεν είναι απολύτως ελεγχόμενα, μπορώ να σας πω ότι θα προσπαθήσουμε να ωρμάσουμε τη δημοπράτηση το συντομότερο δυνατόν και να την ολοκληρώσουμε, αλλά πριν υπάρξει η κατακύρωση ενός μειοδότη, μου είναι πάρα πολύ δύσκολο να δώσω ένα χρονοδιάγραμμα, καταλαβαίνοντας ότι οι κάτοικοι αυτό απαιτούν, αλλά και υποστηρίζοντας ότι πρέπει να είμαστε απολύτως σαφείς σε αυτά που θα τους πούμε, ώστε να μην υπάρξουν στο μέλλον αντιδράσεις, όπως αυτές που σας οδήγησαν στην ερώτηση την οποία μου υποβάλατε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Παρακαλώ κύριε Ζαμπάρα, έχετε τον λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, σας λέω εντελώς ειλικρινά ότι η απάντησή σας έχει περιεχόμενο. Λέτε ότι το Υπουργείο Υποδομών οδεύει προς τη δημοπράτηση του έργου. Για μένα αυτό είναι σημαντικό. Σήμερα έχουμε 19 Μαΐου, είναι μια ιστορική μέρα, είναι η Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού και κρατάω αυτή την ημερομηνία, ως μία ημερομηνία σε σχέση με μία απάντηση που δίνετε σε μια επίκαιρη ερώτηση και περιμένω να δω

πότε θα γίνει η δημοπράτηση του έργου.

Εγώ αναφέρθηκα σε υποσχέσεις που δεν έχουν να κάνουν με εσάς ατομικά, αναφέρομαι σε διαχρονικές υποσχέσεις. Αυτό το έργο ξεκίνησε τη δεκαετία του '90, κύριε Υπουργέ. Πόσες κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας έχουν περάσει, πόσες κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ έχουν περάσει; Και εγώ δεν ξέρω πόσες! Όμως, αυτό το έργο, ενώ έχει γίνει ένα μέρος του, αυτό που βλέπουν οι κάτοικοι, αυτό που βλέπουν οι πολίτες της περιοχής είναι ότι «ρε παιδιά, γιατί δεν ολοκληρώνετε ένα έργο που θα είναι έργο πνοής -κυριολεκτικά πνοής- για την περιοχή;». Μιλάμε για μια περιοχή -να σας πω εμβόλιμα εδώ- που όσο δεν γίνεται το έργο για να ποτίζονται τα χωράφια, για να υπάρχει νερό, για να υπάρχει δυνατότητα πρωτογενούς παραγωγής, ανάπτυξη πρωτογενούς παραγωγής, γεμίζει φωτοβολταϊκά, γεμίζει τζάμια παντού, έξι χιλιάδες στρέμματα σε μια περιοχή του Ξηρομέρου φωτοβολταϊκά, επτά χιλιάδες στρέμματα σε μια διπλανή περιοχή του Ξηρομέρου, στην ίδια περιοχή, φωτοβολταϊκά.

Αρα, τι λέω; Το συσχετίζω, είστε έξυπνος άνθρωπος. Λέω ότι όσο δεν προχωράει ένα έργο μεγάλης ανάγκης για την περιοχή να μπορέσουμε να επενδύσουμε στην πρωτογενή παραγωγή -το ζητάνε οι αγρότες, το ζητάνε οι πολίτες- θα έχουμε μια ιστορία σε σχέση με τις ΑΠΕ, με άναρχο τρόπο, φαραωνικό να κατακλιστεί η περιοχή με έναν μόνιμο τρόπο, σε σχέση με έργα που δεν έχουν κανένα όφελος για την τοπική κοινωνία, σε τελική ανάλυση.

Και αν μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, το ζήτημα των υποσχέσεων -ξαναλέω- έχει να κάνει και με την Κυβέρνησή σας. Να σας θυμίσω ότι ο Πρωθυπουργός πρόσφατα, σε μία επίσκεψη στην Κρήτη στο φράγμα Πλακιώτισσας στη Μεσαρά Κρήτης για ένα αντίστοιχο έργο -το βρήκα σε ένα δημοσίευμα μιας τοπικής ιστοσελίδας στην Κρήτη- δήλωσε: «Είναι πραγματικά κρίμα ο Έλληνας φορολογούμενος να έχει δαπανήσει πολλά εκατομμύρια ευρώ, οι αγρότες να περιμένουν νερό και τα έργα αυτά να είναι μισοτελειωμένα».

Αρα, εμείς ως Αιτωλοακαρνανία δεν είμαστε πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Αντιλαμβάνομαι την ανάγκη του Πρωθυπουργού και για τον τόπο καταγωγής του, να ολοκληρώσει έργα που έχουν και μία σημασία για την περιοχή, αλλά εδώ είναι ίδιο έργο, είναι παρόμοιο έργο και θα πρέπει, κύριε Υπουργέ, να ολοκληρωθεί.

Αρα, εγώ κρατώ -πριν ακούσω και τη δευτερολογία σας- το μισό κομμάτι, το δεσμευτικό, αν θέλετε, μέρος ότι πάμε για δημοπράτηση. Το κρατώ αυτό για να μπορέσω να πω στους συμπολίτες μου ότι το έργο θα γίνει, θα βρεθούν αυτά τα 15 εκατομμύρια, χωρίς ωστόσο να είναι απολύτως σαφές τότε θα δημοπρατηθεί το έργο, αν καταλαβαίνω σωστά.

Αν θέλετε ξεκαθαρίστε το αυτό για να ολοκληρώσουμε και τη συζήτηση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Τον λόγο έχει ο Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών, κ. Νικόλαος Ταχιάος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΧΙΑΟΣ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Κατ' αρχάς, για να απαντήσω στο τελευταίο, το έργο θα δημοπρατηθεί μόλις μας έρθει το πράσινο φως από τη διαχειριστική αρχή. Είναι απολύτως ώριμο να προχωρήσουμε στις διαδικασίες δημοπράτησης. Ξέρετε ότι όλα αυτά περνούν από μια διαχειριστική αρχή, υπάρχει μια διαδικασία.

Τώρα, επειδή δεν είστε ανεξοικείωτος -έχω διαβάσει το βιογραφικό σας- με τα έργα ούτε ανεξοικείωτος με τα ζητήματα που αφορούν στο περιβάλλον, η αλήθεια είναι ότι υπάρχουν διάσπαρτα έργα στην Ελλάδα, τα οποία ήταν κακοσχεδιασμένα, έργα τα οποία αποδείχτηκαν προβληματικά και έργα τα οποία δεν μπόρεσαν να επικαιροποιηθούν στη συνέχεια του χρόνου, με βάση τις συνεχώς και εισαγόμενες καινούργιες προδιαγραφές. Ειδικά στα φράγματα είναι πολύ εμφανές αυτό το πρόβλημα, ιδίως γνωρίζετε πολύ καλά ότι η κλιματική κρίση μας έχει υπαγορεύσει τον τελευταίο καιρό να αναθεωρήσουμε τις προδιαγραφές για τα φράγματα και δεν μιλάω μόνο για τις όμβριες καμπύλες, μιλάω επίσης, για το γεγονός ότι χρειάζεται να υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να πάρει πράσινο φως ένα φράγμα για την πλήρωσή του.

Το καλό στην περίπτωση του συγκεκριμένου φράγματος είναι

ότι είμαστε ακριβώς στην περίοδο εκείνη, στην οποία οι μελέτες έχουν ολοκληρωθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, οι οποίες είναι οι αυστηρότερες δυνατές αυτή την περίοδο.

Κατά συνέπεια, το έργο το οποίο θα δημοπρατηθεί -το υπολείπόμενο τμήμα του έργου- θα είναι και απολύτως πλήρες και απολύτως λειτουργικό και εφόσον εκτελεστεί σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης -όπως απαιτούμε από τον εργολάβο να εκτελεστεί- θα μπορέσει να πάρει το πράσινο φως και να προχωρήσουμε στην πλήρωση του φράγματος, αν και σε πολλές περιπτώσεις η κλιματική κρίση δεν έχει επιβεβαιώσει τις προσδοκίες για το χρόνο της πλήρωσής τους.

Το φράγμα της Πλακιώτισσας, το οποίο επισκεφθήκαμε με τον Πρωθυπουργό στο Ηράκλειο την προηγούμενη εβδομάδα, είναι ένα τέτοιο χαρακτηριστικό δείγμα, όπου έχει ξεκινήσει να προχωράει πολύ αργά η πλήρωσή του, αλλά πάντως είναι πολύ κρίσιμο για τη συγκεκριμένη περιοχή.

Δεν είναι θέμα υποσχέσεων, είναι θέμα σχεδιασμού. Εγώ σας ξαναλέω, εμείς θα προχωρήσουμε αμέσως στη δημοπράτηση. Μόλις πάρουμε από τη διαχειριστική αρχή το πράσινο φως, θα βγούμε στον αέρα. Εκείνο, το οποίο μπορώ να σας πω, είναι ότι αμέσως μετά θα απαιτήσουμε από τον ανάδοχο να είναι απολύτως μα απολύτως προσηλωμένος στο χρονοδιάγραμμα με το οποίο θα συμβασιοποιηθεί το συγκεκριμένο έργο.

Αύριο θα επισκεφθώ ένα αντίστοιχο έργο στην Χίο και θέλω να προσθέσω το εξής: Για να ολοκληρωθούν έργα τέτοια, χρειάζεται να υπάρχει η συνδρομή των τοπικών κοινωνιών και της τοπικής οικονομίας. Όταν χρειάζεται να μεταφερθούν υλικά, όταν χρειάζεται να πάρεις υλικά από συγκεκριμένες περιοχές, τότε είναι απολύτως κρίσιμο να υπάρχει μια συμφωνία, η οποία δεν θα υπονομεύεται από διάφορα τοπικά συμφέροντα, όπως έχουμε δει σε πολλές περιπτώσεις να συμβαίνει. Ελπίζω -και νομίζω ότι και η δική σας συμβολή μπορεί να είναι θετική- στην περίπτωση των Αχυρών να μην έχουμε κάτι τέτοιο.

Από και πέρα είμαι στη διάθεσή σας, όποτε θέλετε να δούμε και την μελέτη και να δούμε και το χρονοδιάγραμμα, αρκεί να δούμε το πράσινο φως από τη διαχειριστική αρχή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε.

Προχωρούμε στην εικοστή με αριθμό 880/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Δράμας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Αναστάσιου Νικολαΐδη προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Νέα σημαντική καθυστέρηση ολοκλήρωσης του τμήματος Κρηνίδες - Σταυρός του οδικού άξονα Δράμα - Καβάλα».

Παρακαλώ, κύριε Νικολαΐδη, έχετε τον λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, πρόσφατα χορηγήθηκε παράταση είκοσι τριών μηνών για την περαίωση του έργου κατασκευής του τμήματος Κρηνίδες - Σταυρός του οδικού άξονα Δράμα - Καβάλα.

Είναι μια εξέλιξη που γεννά έντονο προβληματισμό, καθώς πρόκειται για μια νέα σημαντική καθυστέρηση σε ένα έργο σημαντικό για την τοπική κοινωνία, εφόσον κατασκευαστεί στο σύνολό του. Είναι σαφές ότι το Τμήμα Κρηνίδες - Σταυρός απλά συνδέει το «πουθενά» με το «τίποτα». Και είναι μόνο ένα τμήμα του οδικού άξονα που διεκδικεί η τοπική κοινωνία. Μόνο εφόσον υλοποιηθεί στο σύνολό του ο Ε61, Καβάλα - Δράμα - Σέρρες - Προμαχώνας, μπορούν να επωφεληθούν οι τοπικές κοινωνίες και των τριών νομών. Φαίνεται, όμως, πως η Κυβέρνηση δεν έχει βάλει στις προτεραιότητές της αυτό το πολύ μεγάλο έργο πνοής για την περιφέρειά μας.

Επιπλέον, η καθυστέρηση στον οδικό άξονα Δράμα - Καβάλα δεν είναι η μοναδική που υπάρχει στον τομέα των υποδομών. Πρόσφατα, μέσα από την απάντηση του Υπουργείου σε ερώτηση που κατέθεσα, πληροφορηθήκαμε ότι και στον οδικό άξονα Δράμα - Αμφίπολη υπάρχει σημαντική καθυστέρηση και ότι η διαδικασία έχει πάει τουλάχιστον εννέα μήνες πίσω. Άλλη μία αρνητική εξέλιξη σε ένα έργο που αποτελεί διακαή πόθο της Δράμας εδώ και δεκαετίες.

Τα προβλήματα με την οδική σύνδεση της Δράμας δεν είναι μεμονωμένα, κύριε Υπουργέ, γι' αυτό και πρέπει να αντιμετωπι-

στούν συνολικά. Υπάρχουν διαδικασίες που είναι σε εξέλιξη και τα χρονοδιαγράμματα πρέπει να τηρηθούν. Δυστυχώς, όμως, βλέπουμε ότι αυτό δεν συμβαίνει. Ήδη έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος και η Δράμα στερείται υποδομών που είναι αυτονόητες για άλλες περιοχές.

Κύριε Υπουργέ, περιμένω την απάντησή σας και θα επανέλθω στη δευτερολογία μου.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε, κύριε Νικολαΐδη.

Παρακαλώ, κύριε Υφυπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΧΙΑΟΣ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Θέλω να τονίσω ότι εκτιμώ την αφοσίωση του κ. Νικολαΐδη στο συγκεκριμένο έργο. Ξέρω και τους λόγους, τους έχουμε συζητήσει.

Πραγματικά, το έργο Δράμα – Καβάλα είναι ένα έργο που τον ενδιαφέρει. Είναι ένα σημαντικό έργο, διότι πρόκειται για τμήμα ενός διευρωπαϊκού άξονα, ο οποίος ουσιαστικά, τι συνδέει; Συνδέει τον κάθετο άξονα των Σερρών – Προμαχώνα, Σέρρες, Θεσσαλονίκη – αντίστοιχα με το λιμάνι της Καβάλας. Είναι μια περιοχή η οποία έχει πραγματικά πολύ ενδιαφέρον.

Τώρα, βέβαια, εδώ υπάρχει ένα θέμα. Υπάρχουν αυτή τη στιγμή οι διαθέσιμοι πόροι, για να μπορέσει αυτό το έργο να ολοκληρωθεί στο σύνολό του; Σε αυτό θα σας απαντήσω ότι τα πράγματα είναι μάλλον δύσκολα. Δεν μπορείς να δώσεις εύκολα μια θετική απάντηση. Πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας ότι τα έργα όλα αυτά και το Δράμα – Αμφίπολη αλλά και το Δράμα – Καβάλα, ξεκίνησαν μετά την έξοδο της Ελλάδας από την κρίση. Ξεκίνησαν από τις Κυβερνήσεις του Κυριάκου Μητσοτάκη, με διαφορετικά χρηματοδοτικά εργαλεία.

Το έργο του άξονα Δράμα – Αμφίπολη είναι ένα ΣΔΙΤ, το οποίο τρέχει παράλληλα με το έργο της σύνδεσης Χαλκηδόνας με Έδεσσα. Είναι δύο ΣΔΙΤ πολύ σημαντικά, τα οποία θεωρούμε ότι μέσα στο 2026 θα πάρουν την τροπή τους. Τώρα, ποιο είναι το θέμα με τα συγκεκριμένα έργα; Το ζήτημα είναι ότι στα ΣΔΙΤ πραγματικά έχουμε έναν χρόνο ωρίμανσης, ο οποίος πολλές φορές εμφανίζει καθυστέρηση, όπως στην προκείμενη περίπτωση, στην οποία αναφέρεστε. Όταν, όμως, τρέχουν τα ΣΔΙΤ – το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα σε οδικό ΣΔΙΤ είναι το Flyover της Θεσσαλονίκης -, βλέπετε ότι η εξέλιξη των πραγμάτων είναι ραγδαία. Τα ΣΔΙΤ είναι δύσκολα έργα, διότι υπάρχει εκεί η εμπλοκή πολλών παραγόντων, κυρίως βεβαίως των χρηματοδοτών των έργων.

Τώρα, σε ό,τι αφορά το οδικό τμήμα του Ε61 στο οποίο αναφερόμαστε, αυτό αποτελεί στο μεγαλύτερό του μήκος μία νέα τετράριχη οδό ταχείας κυκλοφορίας, με μία διαδρομή δεκαεπτά μέτρων και παρακάμπτει τους οικισμούς Χωριστή, Άγιο Αθανάσιο, Λυδία, Κρηνίδες, Πολύστυλο και Αμυγδαλεώνα και καταλήγει στον Άγιο Σύλλα, στον ανισόπεδο κόμβο του Αγίου Σύλλα.

Εκεί κατ' αρχάς έχουμε μια πρώτη εμπλοκή. Δεν μας έχουν αφήσει να κάνουμε γεωτρήσεις ή δασική υπηρεσία στο Αισθητικό Δάσος της Καβάλας, το οποίο υπάρχει εκεί, ένα πρόβλημα, το οποίο αφορά στη σύνδεση με την Καβάλα.

Στην πραγματικότητα, όμως, η μεγαλύτερη καθυστέρηση έχει προκύψει από το γεγονός των απαλλοτριώσεων. Οι απαλλοτριώσεις, όπως ξέρετε, δεν εξαρτώνται από τη διοίκηση αλλά από τα δικαστήρια. Η παρακατάθεση των αποζημιώσεων ολοκληρώθηκε στα τέλη του Νοεμβρίου 2024 και δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ στις 26-11-2024 και πλέον έχει ξεκινήσει η κατάληψη των χώρων από τον ανάδοχο και το έργο στο οποίο αναφέρεστε, το τμήμα Κρηνίδων – Άγιος Σύλλας, αυτή τη στιγμή είναι ένα τμήμα στο οποίο αναπτύσσονται μέτωπα στο σύνολό του.

Στη δευτερολογία μου θα συμπληρώσω περαιτέρω στοιχεία σχετικά με το έργο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Παρακαλώ, κύριε Νικολαΐδη, έχετε τον λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, έχετε απόλυτο δίκιο. Το έχουμε συζητήσει. Σίγουρα το έχετε συζητήσει και με συναδέλφους Βουλευτές από

τη Δράμα. Σίγουρα το έχετε συζητήσει και με στελέχη της Νέας Δημοκρατίας, όταν επισκέπτεστε τη Δράμα ή όταν αυτά επισκέπτονται εσάς.

Πρόσφατα βγήκαν πολλές φωτογραφίες από στελέχη της Νέας Δημοκρατίας, για να δείξουν το ενδιαφέρον τους για το οδικό δίκτυο του Νομού Δράμας, οι οποίοι επιδεικνύουν την καλή συνεργασία του Υπουργείου με τη Δράμα, με τα τοπικά στελέχη.

Εμείς αυτό που βλέπουμε ως Δραμινοί είναι ότι έργο δεν γίνεται στη Δράμα. Ξέρετε ότι έρχομαι με όλη την καλή διάθεση, γιατί για το συμφέρον των συμπολιτών μου βάζω πάνω απ' όλα τον τόπο και όχι τα χρώματα και τα κόμματα.

Ήρθατε προχθές, κύριε Υπουργέ, επισκεφθήκατε την περιφέρειά μας. Για καλή σας τύχη ήρθατε Θεσσαλονίκη – Καβάλα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΧΙΑΟΣ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Αεροπορικώς.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ: Α, ήρθατε αεροπορικώς, ακόμα καλύτερα για εσάς, όχι για εμάς. Γιατί εμείς σε όποιο αεροδρόμιο και να πάμε, θα πάμε ή από τον δρόμο Δράμα – Καβάλα ή από τον δρόμο Αμφίπολη – Δράμα.

Κύριε Υπουργέ, δρόμος Δράμα – Αμφίπολη: κακό οδόστρωμα, λακούβες, όχι διαγράμμιση όχι φωτισμός, σε έναν δρόμο που έχει πάρα πολλή κίνηση. Δρόμος Δράμα – Καβάλα, ένας δρόμος ο οποίος περνάει μέσα από χωριά και οικισμούς. Δρόμος Δράμα – Νευροκόπι, Τελωνείο Εξοχής, ένας δρόμος με στροφές, μικρός σε πλάτος, όπου από εκεί κατεβαίνουν πολλά φορτηγά για να φέρουν τα εμπορεύματά τους. Σήμερα που μιλάμε κατεβαίνουν από τη γείτονα χώρα για τουριστικές μετακινήσεις να φτάσουν στην Καβάλα χιλιάδες αυτοκινήτων. Θεωρώ ότι τα ξέρετε. Δρόμος Δράμα – Ξάνθη, δρόμος Δράμας – Σερρών.

Τους επισκεφθήκατε, κύριε Υπουργέ; Για αυτό αγωνιζόμαστε. Έρχεστε και λέτε ότι δεν υπάρχει χρηματοδότηση. Έρχεστε και λέτε ότι «το δασικό Υπουργείο, το Υπουργείο Περιβάλλοντος». Μα αν δεν συνεργαστεί το Υπουργείο σας με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, πώς θα γίνει ο δρόμος;

Το 2019 στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος, ο κ. Μητσοτάκης, είπε ότι το έργο Δράμα – Αμφίπολη θα ολοκληρωθεί στην πρώτη τετραετία. Τελειώνουμε τη δεύτερη, κύριε Υπουργέ.

Προεκλογικά το 2023 ήρθατε και εγκαινιάσατε τον δρόμο Δράμα – Καβάλα. Σας είπα προηγουμένως, στο κομμάτι που υλοποιείται, τα 8,5 χιλιόμετρα, συνδέει το «πουθενά» με το «τίποτα», τεχνικά και τίποτα. Ήρθατε προχθές. Δεν θέλω πραγματικά να έρθουμε σε αντιπαράθεση. Τι ζητάω από εσάς, κύριε Υπουργέ; Την επόμενη φορά που θα έρθει κυβερνητικό κλιμάκιο, να συναντήσει τους φορείς, τους απλούς πολίτες, τους καρκινοπαθείς που μεταβαίνουν στο Θεαγέτειο Νοσοκομείο μέσα από αυτό το άθλιο οδικό δίκτυο Δράμα – Αμφίπολη. Αυτό θέλω να δείτε, για να δείτε αν ένας υγιής μπορεί να μετακινηθεί μέσω αυτού του δρόμου, πόσο μάλλον ένας καρκινοπαθής.

Θα είναι αγώνας διαρκείας, κύριε Υπουργέ. Όσο είμαι μέσα στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, θα αγωνίζομαι για τα συμφέροντα των συμπολιτών μου. Είναι έργο πνοής, είναι έργο ανάπτυξης το οδικό δίκτυο του Νομού Δράμας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Νικολαΐδη.

Παρακαλώ, κύριε Υφυπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΧΙΑΟΣ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Αγαπητέ, κύριε Νικολαΐδη, δεν έχω καμία αντίρρηση στην αναγκαιότητα των συγκεκριμένων έργων.

Επιτρέψτε μου να σας πω ότι είμαι και απολύτως εξοικειωμένος με αυτούς τους δρόμους για επαγγελματικούς λόγους. Δηλαδή, ο δρόμος Δράμα – Καβάλα είναι ένας δρόμος τον οποίο ακολουθούσα πάρα πολύ συχνά για τη δουλειά μου, διότι ακριβώς πάνω σε αυτόν τον άξονα δούλευα. Όπως ξέρω πολύ καλά και τον δρόμο Δράμα – Σέρρες. Ξέρω καλά και τον δρόμο Δράμας – Αμφίπολης, τον οποίο έχω περάσει πολλές φορές και έχετε δίκιο, δεν έχει αλλάξει από όσο τον γνώριζα, δύο δεκαετίες πριν. Έχετε απόλυτο δίκιο σε αυτό.

Προσέξτε, όμως, εδώ το εζής. Έχουμε να λύσουμε μια εξίσωση η οποία δεν αφορά μόνο στον Νομό Δράμας. Αφορά όλη

την Ελλάδα. Πρέπει να γίνουν δημόσιες επενδύσεις σε όλη την Ελλάδα.

Η επιλογή για τον Δράμα - Αμφίπολη ήταν να γίνει με ΣΔΙΤ. Και έχει και την αξία του. Γιατί έχει την αξία του; Διότι μιλάμε για έναν δρόμο ο οποίος με τη μέθοδο η οποία επελέγη, θα τυγχάνει και διαρκούς συντήρησης, αλλά και μιας λειτουργίας η οποία πραγματικά θα είναι πρότυπη. Είναι πολύ σημαντικό αυτό, διότι κάνουμε δρόμους, τους αφήνουμε στην τύχη τους και μετά από λίγο, χρειάζεται να τους επανασυντηρούμε ή να επεμβαίνουμε διαρκώς.

Στον Δράμα - Αμφίπολη δεν θα υπάρχει αυτό. Άρα, στα κρατούμενα αυτής της άσκησης πρέπει να βάλουμε και το γεγονός ότι με το ΣΔΙΤ εξασφαλίζεται η ποιοτική κατάσταση του δρόμου τουλάχιστον για τα είκοσι έξι χρόνια της σύμβασης που θα υπάρχει με τον ιδιωτικό φορέα σύμπραξης.

Σας ξαναλέω: Καθυστέρηση; Καθυστέρηση, βεβαίως. Υπήρξε καθυστέρηση, διότι το ΣΔΙΤ είναι μια δύσκολη περίπτωση, αλλά πιστεύουμε ότι πολύ σύντομα θα έχουμε προχωρήσει στις δεσμευτικές προσφορές των αναδόχων για τον Δράμα - Αμφίπολη.

Αξία, βέβαια, έχει ότι αυτό συνδέεται και με την Εγνατία Οδό, της οποίας η παραχώρηση, για εμάς, αποτελεί πρώτη προτεραιότητα, διότι αντίστοιχες επεμβάσεις, όπως αυτές που σας λέω, σε δρόμους που στην πορεία δεν τυγχάνουν της συντήρησης που πρέπει, πρέπει να γίνουν στην Εγνατία. Η Εγνατία σε πάρα πολλά τμήματα από Θεσσαλονίκη μέχρι Αμφίπολη χρειάζεται άμεσες επεμβάσεις, βαριά συντήρηση σε πάρα πολλά τμήματα, χρειάζεται στα τεχνικά της, χρειάζεται οδοστρωσία.

Πάμε στον άλλο δρόμο, που αποτελεί και το αντικείμενο της ερώτησής σας, για τον Δράμα - Καβάλα και το τμήμα που εκτελείται. Εάν λέγαμε ότι υπάρχει το σύνολο των διαθέσιμων πιστώσεων για να προχωρήσουμε αυτό το έργο, θα λέγαμε ψέματα. Πρώτον, το έργο δημοπρατήθηκε -και καλώς δημοπρατήθηκε έτσι- χωρίς απαλλοτριώσεις. Γιατί δημοπρατήθηκε χωρίς απαλλοτριώσεις; Διότι έπρεπε με κάποιον τρόπο να τύχει άμεσης χρηματοδότησης. Δεν ήταν δυνατόν να περιμένει να γίνει το σύνολο του απαλλοτριώσεων. Εάν γινόταν το σύνολο των απαλλοτριώσεων, τώρα θα το δημοπρατούσαμε. Αυτό εκ των πραγμάτων χρειάστηκε μια χρονική μετάθεση.

Γιατί χρειαζόταν να γίνει η άμεση δημοπράτηση; Για να διασφαλίσουμε από το ΕΓΠΑ της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης το ποσό των 52,5 εκατομμυρίων, που αποτελούσε το συμβατικό αντικείμενο, με αρχικό προϋπολογισμό 60 εκατομμύρια.

Και έρχεται σήμερα το Υπουργείο μας -και επειδή αντιλαμβάνεται και το ξέρει πολύ καλά ότι υπάρχουν προβλήματα στην απόκτηση των υλικών- και συνάπτει μια συμπληρωματική σύμβαση. Στις 24-2-2025 υπογράφηκε η συμπληρωματική σύμβαση, αξίας 15,5 εκατομμυρίων ευρώ, για να μπορέσει να εξασφαλίσει εκείνα τα υλικά τα οποία είναι απαραίτητα για να ολοκληρωθεί ο δρόμος.

Αυτό δεν δείχνει εγκατάλειψη. Αυτό δείχνει ότι υπάρχει πραγματικό ενδιαφέρον για την περιοχή, υπάρχει πραγματικά η διάθεση να τρέξουμε το έργο όσο το δυνατόν πιο γρήγορα και αυτό στα χρονικά περιθώρια που πλέον με ασφάλεια μπορούμε να έχουμε, ότι λήγουν το 2027.

Τα έργα, όπως ξέρετε, προγραμματίζονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η εκτέλεσή τους να αποδεικνύεται στην πράξη ρεαλιστική, να γίνεται πραγματικότητα. Στην πορεία, χρειάζεται να γίνουν διάφοροι συμβιβασμοί και διάφορες συμβάσεις -όταν λέω «συμβάσεις», εννοώ κατά σύμβαση επιλογές, όχι συμφωνητικά- ώστε να μπορέσουν να υλοποιηθούν με τον πλέον εφικτό τρόπο, να εξασφαλίσουμε χρηματοδότηση από διαφορετικά εργαλεία. Αυτό κάναμε και αυτό θα συνεχίσουμε να κάνουμε και για τη Δράμα και για την Καβάλα και για όλη την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε.

Θα συνεχίσουμε τώρα με τη συζήτηση της δέκατης έκτης με αριθμό 884/12-5-2025 επίκαιρης ερώτησης δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Ιωάννη Δελή προς την Υπουργό Πολιτισμού, με θέμα: «Να μην απολυθεί ο εργαζόμενος

της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και να μονιμοποιηθούν όλοι οι συμβασιούχοι».

Κύριε Δελή, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, Εθνική Λυρική Σκηνή, Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, ίσως η πιο λαμπερή βιτρίνα του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού. Εκεί θα πάμε.

Να δούμε, όμως, τι γίνεται πίσω από αυτή τη λαμπερή βιτρίνα! Την παραμονή, λοιπόν, της φετινής Εργατικής Πρωτομαγιάς, πριν λίγες μέρες δηλαδή, εργαζόμενος στην Εθνική Λυρική Σκηνή προειδοποιείται - απειλείται από τον προϊστάμενό του -παρουσία, μάλιστα και άλλου εργαζομένου- ότι δεν πρόκειται να ανανεωθεί η σύμβασή του, εάν δεν αποχωρήσει από το Σωματείο Εργαζομένων της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, του οποίου και είναι ενεργό μέλος.

Φυσικά, μετά από αυτό, ο εργαζόμενος με τη λήξη της σύμβασής του, στις 11 Μαΐου, από την προηγούμενη Δευτέρα δηλαδή, είναι απολυμένος. Ο συγκεκριμένος εργαζόμενος προσλήφθηκε τον Φλεβάρη του 2023 με ετήσια σύμβαση, επαναπροσλήφθηκε τον Οκτώβρη του 2024 με μηνιαία τότε σύμβαση και με την προειδοποίηση τότε από τον προϊστάμενό του ότι, αν παραμείνει μέλος στο σωματείο των εργαζομένων -δεν ήταν η πρώτη φορά, δηλαδή, που εκδηλώθηκαν οι απειλές- η ανανέωση της σύμβασής του δεν θα έχει και πολύ μεγάλη διάρκεια. Η τελευταία σύμβαση είναι αυτή για την οποία γίνεται λόγος από τον Νοέμβριο του 2024 μέχρι τις 11 Μαΐου φέτος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ο εργαζόμενος, λοιπόν, μετά από την απόλυσή του ουσιαστικά -την εκδίωξή του, μάλλον- ζητά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου διευκρινίσεις από τον καλλιτεχνικό διευθυντή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Η απάντηση που του δίνεται από τον κύριο διευθυντή είναι ότι η σύναψη της νέας σύμβασης εργασίας με τη λήξη της διάρκειας της προηγούμενης εξαρτάται από τις ανάγκες ανά τμήμα και τον αντίστοιχο οικονομικό προϋπολογισμό. Αυτή είναι η απάντηση του καλλιτεχνικού διευθυντή.

Πρόκειται, φυσικά, για τελειώς ανυπόστατες αιτιάσεις, κύριε Υπουργέ, καθώς την τελευταία μόνο διετία, στο τμήμα του συγκεκριμένου εργαζομένου, λόγω αυξημένων αναγκών, έχουν γίνει και ανανεώσεις συμβάσεων, αλλά και νέες προσλήψεις.

Εξάλλου, να πούμε και αυτό, γιατί έχει μια αξία να ειπωθεί, ότι ο συγκεκριμένος εργαζόμενος όχι μόνο έχει όλα τα απαραίτητα τυπικά προσόντα, πτυχία, πιστοποιήσεις, αλλά -ακούστε- αυτά είναι περισσότερα και από αυτά που έχει ο ίδιος ο προϊστάμενός του.

Γίνεται, έτσι, φανερό, κύριε Υπουργέ, ότι η πράξη της διοίκησης δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια απροκάλυπτη ευθεία επίθεση στον συνδικαλιστικό φορέα του χώρου της Λυρικής Σκηνής και βέβαια, επίθεση στο δικαίωμα των εργαζομένων ελεύθερα να συνδικαλιζούνται και μάλιστα, σε ένα νομικό πρόσωπο που ανήκει στο κράτος. Είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Αποτελεί, μάλιστα, πρόκληση το γεγονός ότι στο μοναδικό λυρικό θέατρο της χώρας οι μισοί εργαζόμενοι, ίσως και περισσότεροι, καλλιτέχνες και μη, είναι συμβασιούχοι ορισμένου χρόνου.

Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω -και ευχαριστώ πολύ για την ανοχή, κύριε Πρόεδρε- σας ρωτάμε τι μέτρα θα πάρει η Κυβέρνησή σας όχι μόνο για να ανανεωθεί η σύμβαση του συγκεκριμένου εργαζομένου, αλλά και για να μονιμοποιηθούν πια όλοι οι εργαζόμενοι της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Δελή.

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Πολιτισμού, ο κ. Ιάσωνας Φωτήλας.

ΙΑΣΩΝΑΣ ΦΩΤΗΛΑΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Να ξεκινήσω από το τελευταίο, ότι ο Υπουργός δεν είναι αυτός που αποφασίζει ποιες συμβάσεις πρέπει να ανανεωθούν, ποιες είναι οι ανάγκες, ποιο ακριβώς είναι το χρονικό σημείο εκείνο, οι ανάγκες του συγκεκριμένου φορέα. Ο Υπουργός και το Υπουργείο είναι εδώ για να φροντίζουν να τηρείται απαρέγκλιτα η νο-

μοθεσία και νομίζω ότι αυτό γίνεται.

Όμως, ξεκινώντας, να πω ότι η ερώτησή σας έχει τρία χαρακτηριστικά. Κατ' αρχάς, είναι παραπλανητική. Δεύτερον, απέχει παρασάγγας -για να μην πω έτη φωτός- από την πραγματικότητα. Τρίτον, βέβαια, οφείλω να ομολογήσω ότι είναι πιστή και εναρμονισμένη στο ύφος και τον κοινοβουλευτικό λόγο του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος. Αυτό οφείλω να το παραδεχθώ.

Να μην απολυθεί ο εργαζόμενος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Να το ξεκαθαρίσουμε, λοιπόν. Κανένας εργαζόμενος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής δεν απολύθηκε και δεν πρόκειται, δεν υπάρχει πρόθεση να απολυθεί. Μιλάμε για τον συγκεκριμένο εργαζόμενο, ο οποίος είναι ένας εργαζόμενος που εργαζόταν στη Λυρική Σκηνή με σύμβαση ορισμένου χρόνου, που σημαίνει δηλαδή με σύμβαση η οποία έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια, η οποία έληξε. Δεν χρειάζεται καταγγέλλει η σύμβαση -αυτό είναι η απόλυση- και λήγει, εφόσον δεν ανανεωθεί για κάποιον λόγο.

Αυτό ισχύει όχι μόνο στην Ελλάδα -δεν το έχουμε ανακαλύψει εδώ- ισχύει σε όλη την Ευρώπη, διότι υπάρχουν φορείς -επιτρέπεται, δηλαδή αυτού του είδους η εργασία- που δεν έχουν τις ίδιες ανάγκες κάθε χρόνο είτε καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Τώρα για τον συγκεκριμένο εργαζόμενο μας λέει και η Λυρική και εγώ δεν έχω λόγο να μην την πιστέψω. Δεν έχει καμία σχέση, κατ' αρχάς, αυτό που ισχυρίζεται ο εργαζόμενος με την πραγματικότητα. Αλλά η ίδια η αιτίαση του εργαζομένου διαφεύγει από τα ίδια τα γεγονότα. Γιατί; Διότι στην πρώτη σύμβαση ανανέωσης που έγινε στον εργαζόμενο, ο εργαζόμενος ήταν ήδη μέλος του σωματείου.

Όσο γι' αυτό που εσείς τώρα αναφέρατε, ότι, δηλαδή, από τότε που έγινε η πρώτη σύσταση ότι «αν θες και μετά να ανανεωθεί εκ νέου... -αυτό είπατε νομίζω- τότε θα πρέπει να φανεί από το σωματείο την επόμενη φορά, προκειμένου να την ξανανανεώσουμε», αυτό γιατί το απέκρυψε ο εργαζόμενος; Πραγματικά είναι χυδαίο, αν και εφόσον συνέβαινε κάτι τέτοιο -το οποίο εμείς δεν το πιστεύουμε-, αλλά γιατί τότε δεν τον ενόχλησε σε βαθμό ώστε να το καταγγείλει; Γιατί από τότε ήταν απαράδεκτη η συμπεριφορά, εφόσον λέτε ότι ισχύει.

Η γνώμη μας είναι ότι δεν ισχύει. Μιλάμε για έναν εργαζόμενο, ο οποίος μπήκε με πρόγραμμα πρακτικής άσκησης, γιατί ήταν πτυχιούχος του πανεπιστημίου και πολύ καλά μπήκε. Έληξε η σύμβασή του και έγινε δεύτερη, ξεχωριστή σύμβαση ορισμένου χρόνου, προκειμένου να του δοθεί η δυνατότητα να εμπλουτίσει τις γνώσεις του, αλλά και το βιογραφικό του. Ο ίδιος μάλιστα στη διάρκεια της σύμβασής του έκανε και τη στρατιωτική του θητεία και απλά στο τέλος δεν ανανεώθηκε ή δεν έγινε περαιτέρω σύμβαση για τον συγκεκριμένο εργαζόμενο, όπως πραγματικά ισχύει από τον νόμο και έχει τη δυνατότητα ο κάθε καλλιτεχνικός διευθυντής.

Επειδή πέρασα τον χρόνο, αυτά είχα να πω σε σχέση με τον συγκεκριμένο εργαζόμενο. Στη δευτερολογία θα πάμε και στο δεύτερο κομμάτι της ερώτησής σας, που αφορά γενικότερα το θέμα των εργαζομένων ορισμένου χρόνου στη Λυρική Σκηνή και φαντάζομαι και σε άλλους φορείς πολιτιστικούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτιρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», δώδεκα μαθητρίες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Δημοτικό Σχολείο Ελιάς Ηρακλείου Κρήτης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Παρακαλώ, κύριε Δελή, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Να ξεκινήσω λιγάκι από την πραγματικότητα που δόθηκε διαστρεβλώνει η ερώτησή μας. Σας το είπα, κύριε Υπουργέ, και στην πρωτολογία μου. Υπήρχε αυτόπτης μάρτυρας μαζί με τον εργαζόμενο. Δεν τα έβγαλε από το μυαλό του αυτά.

Είπατε ότι ο Υπουργός δεν αποφασίζει τάχα για την ανανέωση

ή για την λήξη των συμβάσεων. Ο Υπουργός, όμως, και οι κυβερνήσεις νομοθετούν αυτές τις εργασιακές σχέσεις, κύριε Υπουργέ, έτσι δεν είναι; Εσείς δεν σηκώνσατε το χεράκι σας για να υπάρχουν αυτές οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και να μπορεί η εκάστοτε διοίκηση να προσλαμβάνει αλλά και να απολύει;

Μας λέτε, επίσης, με εκείνο το αθώο ύφος -όλων των Υπουργών, δεν είστε ο μόνος- ότι δεν πρόκειται για απόλυση, αλλά είναι μία σύμβαση η οποία έληξε. Τι σημαίνει, όμως, λήξη της σύμβασης, κύριε Υπουργέ; Μήπως σημαίνει έναρξη της απεργίας ή κών λάθος; Αυτό σημαίνει και το ξέρετε πάρα πολύ καλά.

Μην προσπαθείτε να κρύβεστε πίσω από το δάχτυλό σας, κάνοντας λεκτικούς ακροβατισμούς. Αυτά που στην πραγματικότητα συμβαίνουν στη Λυρική Σκηνή και με όλα όσα καταγγέλλουν οι εργαζόμενοι -που θα αναφέρω κι άλλα σε λίγο-, συντείνουν στο ότι εκεί πια, στη Λυρική Σκηνή, αλλά και σε όλους τους εργασιακούς χώρους όπου υπάρχουν τέτοιες ελαστικές εργασιακές σχέσεις, η εργασιακή ομηρία των εργαζομένων είναι δεδομένη. Κανένας εργαζόμενος στην αρχή δεν καταγγέλλει κάτι. Υπάρχει περίπτωση, κύριε Υπουργέ, ο εργαζόμενος αυτός να φοβάται κιόλας και να μην το καταγγέλλει. Το να ξεπεράσει κανείς τον φόβο του, δεν είναι και τόσο απλό όσο νομίζετε.

Η απόλυση του συγκεκριμένου εργαζομένου, διότι περί απόλυσης πρόκειται, αποσκοπεί βεβαίως να τρομοκρατήσει τον ίδιο, αλλά και, επειδή είναι και ο νεότερος και πολύ ενεργό μέλος του σωματείου, του σας είπα, να παραδειγματίσει και τους υπόλοιπους συμβασιούχους ορισμένου χρόνου, γιατί υπάρχουν κι άλλοι των οποίων οι συμβάσεις δεν έχουν λήξει, προκειμένου και αυτοί να υποτάσσονται αδιαμαρτύρητα στις κάθε είδους απαιτήσεις του οργανισμού και να μην διεκδικούν. Τελικά αυτό ενοχλεί και τη διοίκηση και την Κυβέρνηση, οι διεκδικήσεις των εργαζομένων.

Να σας πω ακόμη ένα περιστατικό πρόσφατο; Στην ίδια, τη Λυρική Σκηνή, χορωδός καταγγέλλει τον προϊστάμενο της για προπηλακισμό και για απειλές και για εξύβριση, για λόγους παρόμοιους, εργασιακούς, γιατί υπεραπείστηκε και η συγκεκριμένη τη συλλογική σύμβαση εργασίας. Ποιο είναι το αποτέλεσμα που το παραδέχεται και ο ίδιος ο καταγγελλόμενος και υπάρχουν και δύο μάρτυρες για όλο αυτό το σκηνικό; Να διωχθεί πειθαρχικά η καταγγέλλουσα και στον δε προϊστάμενο να επιβληθεί ένα είδος προφορικής σύστασης.

Πού θέλω να καταλήξω; Τι δείχνουν όλα αυτά τα περιστατικά, κύριε Υπουργέ, και ακόμα περισσότερα που υπάρχουν και που από φόβο, όπως σας είπα, οι εργαζόμενοι δεν τα καταγγέλλουν; Ότι στην Εθνική Λυρική Σκηνή, στην πιο λαμπερή βιτρίνα, όπως σας είπα, του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού, απλώνεται ένα εργασιακό καθεστώς πιέσεων, εκφοβισμού και τρομοκρατίας στους εργαζόμενους του χώρου και αυτό δεν μπορείτε να το προσπεράσετε. Η τρομοκρατία αυτή απευθύνεται στους εργαζόμενους και τους λέει ανοιχτά και ξεστσίπωτα ότι θα βρίσκονται σε δυσμενή θέση αν διεκδικούν και μπορεί να βρεθούν και εκτός, να απολυθούν δηλαδή, εάν τύχει και είναι συμβασιούχοι ορισμένου χρόνου, όπως ο συγκεκριμένος. Το ίδιο κι όποιος τολμήσει να καταγγείλει τον εργοδοτικό αυταρχισμό και τις απρεπείς συμπεριφορές των προϊσταμένων του και όποιος συμμετέχει και παλεύει για τις συνδικαλιστικές διεκδικήσεις.

Φαίνεται ότι η Κυβέρνηση και η διοίκηση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής επιχειρεί -δεν ξέρω, μπορεί και αυτός να είναι ο στόχος σας- να επιβάλλει και μια συνδικαλιστική εκπροσώπηση των εργαζομένων στα δικά της μέτρα, όπως επιβεβαιώνεται και από την καταγγελία του συγκεκριμένου εργαζομένου.

Θα σας καλούσαμε και θα σας λέγαμε να συγκρατηθείτε ως Κυβέρνηση, κύριε Υπουργέ, και ως διοίκηση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, να εγκαταλείψετε αυτόν τον αυταρχικό κατήφορο και δρόμο που έχετε πάρει, γιατί εν τέλει τις δίκαιες εργατικές εργασιακές διεκδικήσεις, όχι μόνο δεν μπορεί κανείς να τις εμποδίσει, αλλά αυτές το τέλος είναι και νικηφόρες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Δελή.

Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΙΑΣΟΝΑΣ ΦΩΤΗΛΑΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχάς, να ξεκινήσουμε από το αυτονόητο. Εάν ο καταγγέλλων έχει όλα τα στοιχεία και μπορεί να αποδείξει –και διαμαρτύρομαι- αυτήν την ανήκουστη και παράνομη, τυπικά και ποινικά κολάσιμη συμπεριφορά, δεν έχει παρά να προσφύγει στη δικαιοσύνη. Αν έχει μάρτυρες, όπως είπατε, μπορεί να το κάνει. Οι μάρτυρες, δηλαδή, δεν πάνε να το πούμε στη δικαιοσύνη; Το να λέμε ότι έχω δύο μάρτυρες, αλλά αυτοί οι μάρτυρες αρνούνται να έρθουν να σας πουν ότι είναι μάρτυρες και ότι το άκουσαν ή το έζησαν, τότε αυτό δεν έχει ιδιαίτερη βάση.

Θέλω να πω ξανά, για να ακούει και ο κόσμος: Μπορεί ο εκάστοτε Υπουργός, η εκάστοτε Κυβέρνηση, να παρακάμψει την ευρωπαϊκή, αλλά και την εγχώρια νομοθεσία και αποφάσεις των ανώτατων δικαστηρίων και να μονιμοποιήσει, επειδή το επιθυμεί, ανθρώπους οι οποίοι εργάζονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου; Δεν μπορεί. Είναι παράνομο. Απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά και από τις ευρωπαϊκές οδηγίες και από τα ευρωπαϊκά δικαστήρια, αλλά και από τις δικές μας δικαστικές αποφάσεις και δη των ανωτάτων δικαστηρίων.

Να πω για το προηγούμενο ότι από τον νόμο, όλοι οι εργαζόμενοι της Λυρικής Σκηνής, και όσοι απασχολούνται δε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, είναι εγγεγραμμένα μέλη στα σωματεία που δραστηριοποιούνται στην Εθνική Λυρική Σκηνή. Ο ίδιος, όπως σας είπα και νωρίτερα, ήταν και πριν στο συγκεκριμένο σωματείο, αλλά όλοι είναι σε κάποιο σωματείο. Άρα, λοιπόν, τι θα λέγαμε; Ότι όλους τους απειλούμε και όλοι φοβούνται; Μα, δεν έχει φύγει κανείς. Είναι μέλη στα σωματεία τους και δουλεύουν και υπάρχουν ανανεώσεις ή καινούργιες συμβάσεις για κάποιους από αυτούς, όπως κρίνει η διοίκηση της Λυρικής Σκηνής.

Και δεν είμαι εγώ –γιατί είπατε ότι εγώ είμαι- η διοίκηση της Λυρικής Σκηνής. Όχι, δεν είμαι εγώ η διοίκηση της Λυρικής Σκηνής! Εγώ είμαι εκείνος που εποπτεύει τον συγκεκριμένο φορέα με συγκεκριμένες επιταγές και συγκεκριμένες αρμοδιότητες που έχω, τις οποίες δεν έχω σκοπό να παραβώ.

Τώρα αν το ερώτημά σας είναι αν σκοπεύει αυτή η Κυβέρνηση την επόμενη μέρα στην Εθνική Λυρική Σκηνή να μην υπάρχουν άνθρωποι που θα εργάζονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, η αλήθεια είναι ότι όχι, δεν υπάρχει αυτό στα σχέδιά μας.

Λέω ξανά ότι η Λυρική Σκηνή έχει ανάγκες οι οποίες δεν είναι ίδιες ούτε κάθε χρόνο, αλλά ούτε καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Γι' αυτό και στο πλαίσιο που ο νόμος –λέω ξανά- το επιτρέπει χρησιμοποιεί και κάνει χρήση αυτού του εργαλείου των συγκεκριμένων συμβάσεων και δεν υπάρχει καμία ομηρία, για να να ξαναγυρίσω στην ερώτησή σας, αυτών των ανθρώπων.

Δηλαδή, ένας άνθρωπος, ο οποίος από φοιτητής του δόθηκε η ευκαιρία να πλουτίσει τις γνώσεις του για έξι μήνες και να εμπλουτίσει και το βιογραφικό του, απόκτησε ξαφνικά δικαίωμα μονιμότητας στο δημόσιο; Αυτό λέτε; Ότι αυτός ο άνθρωπος αδικείται να είναι θα έπρεπε μετά από έξι μήνες σύμβασης από φοιτητής να είναι μόνιμος στο δημόσιο με μόνο αυτή την εξάμηνη θητεία του; Ε, όχι, αυτό δεν μπορεί να συμβεί γιατί είναι παράνομο και δεν είναι και σωστό.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη με αριθμό 879/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Λάρισας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Βασιλείου Κόκκαλη προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Παγίωση του Μέτρου 23, από την Ε.Ε., με τρόπο που να συμπεριλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερους αγρότες και με τη μέγιστη δυνατή οικονομική κάλυψή τους, καθώς και καλύτερη ενημέρωση και μεγαλύτερη «διαφάνεια» στην υφιστάμενη υλοποίηση του Μέτρου».

Παρακαλώ, κύριε Κόκκαλη, έχετε τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, περί τα τέλη Φεβρουαρίου περίπου του τρέχοντος έτους εξ αφορμής των αγροτικών κινητοποιήσεων, μόλις έληξαν οι αγροτικές κινητοποιήσεις η Κυβέρνησή σας ανακοίνωσε την ενεργοποίηση του Μέτρου 23 του ΠΑΑ, το οποίο Μέτρο 23 –εσείς, βέβαια, δεν το λέτε και είναι προς τιμήν σας- εμφανί-

ζεται για πρώτη φορά. Και γιατί ήταν πρώτη φορά; Γιατί στο προηγούμενο ΠΑΑ δεν είχε προβλεφθεί το 2014. Στο ΠΑΑ του 2014 δεν είχε προβλεφθεί. Σε αυτό είχε προβλεφθεί το Μέτρο 23 εγκαίρως. Το ενεργοποιήσατε και καλά κάνατε.

Από το Βήμα της Βουλής τότε συζητούσαμε το νομοσχέδιο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Είχα πει: Στείλατε σε όλες τις ΔΑΟΚ ένα έγγραφο να ενημερώσουν τον αγροτικό κόσμο ή τους συνεταιρισμούς να προσκομίσουν όλοι οι αγρότες τη ζημιά την οποία έχουν υποστεί, εφόσον έχουν υποστεί ανά καλλιέργεια και να πείτε αυτά είναι τα κριτήρια, αυτές είναι οι προϋποθέσεις αυτού του μέτρου, ώστε να γίνει σωστά, υπεύθυνα και δίκαια η αποζημίωση, πρώτον και αφετέρου να υπάρξει –γι' αυτό και το έβαλα σε εισαγωγικά- η διαφάνεια στην ενημέρωση ή όποιος πρόλαβε κατέθεσε έναν φάκελο ή σε όποιον θέλουμε;

Σήμερα δημοσιογραφικές πληροφορίες λένε ότι συγκεκριμένα προϊόντα, για τα οποία είναι ήδη έτοιμη η λίστα, είναι έτοιμα για το Μέτρο 23, μεταξύ των οποίων το βαμβάκι, τα σταφύλια. Πράγματι πάθανε ζημιά όλα αυτά τα προϊόντα.

Υπάρχουν, όμως, μεγάλες αδικίες. Υπάρχει αδικία στα προϊόντα τα οποία επιλέγετε –εσείς θα το επιβεβαιώσετε- στα αμύγδαλα, όπου μόνο μια συγκεκριμένη ποικιλία είναι, άλλες ποικιλίες έχουν μείνει εκτός, στα αχλάδια μια συγκεκριμένη ποικιλία, η ελιά είναι εκτός. Δεν έχει υποστεί ζημιά η ελιά σε όλη την Ελλάδα; Τα φιστίκια είναι εκτός, τα κάστανα εκτός, τα ροδάκινα εκτός.

Μπορείτε σήμερα ως Κυβέρνηση, πρώτον, να πείτε υπεύθυνα να ενημερώσουμε τον αγροτικό κόσμο ότι η διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε και τελικά τα προϊόντα είναι αυτά τα έξι-επτά ήταν αυτή και αυτή και, δεύτερον, εάν υπάρχει πρόθεση να παγιωθεί το Μέτρο 23, διότι οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης είναι ήδη προ των πυλών;

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε, κύριε Κόκκαλη.

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο κ. Διονύσιος Σταμενίτης.

Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, νομίζω είναι η δεύτερη φορά που μας καλείτε να συζητήσουμε το συγκεκριμένο θέμα, το Μέτρο 23, στο πλαίσιο της διαδικασίας των επίκαιρων ερωτήσεων. Ας δούμε βήμα-βήμα τι γράφετε και σε τι αναφερθήκατε αυτή τη φορά.

Υπονοήσατε, είπατε κατ' αρχάς για αδιαφάνεια της διαδικασίας και έλλειψη διαλόγου με τους αγρότες και τους φορείς τους. Σας θυμίζω ότι κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης 3242, που μας δίνει τη δυνατότητα ενεργοποίησης του Μέτρου 23, ψηφίστηκε μόλις τον Δεκέμβριο του 2024 και ήδη στις 14 Φεβρουαρίου του 2025 που είπατε σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο μας με τους εκπροσώπους των αγροτών και στελέχη της Κυβέρνησης ανακοινώθηκε το μέτρο και υπήρξαν και σχετικά δελτία αμέσως. Επομένως, δεν υπάρχει καμία αδιαφάνεια, καμία έλλειψη διαλόγου. Αν θέλαμε αδιαφάνεια, δεν θα ανακοινώναμε το μέτρο αμέσως ούτε στους εκπροσώπους ούτε στο ευρύ κοινό.

Το γεγονός ότι δεν μπορούσαν εξαρχής να ανακοινωθούν οι καλλιέργειες που θα προταθούν και τελικά θα ενταχθούν είναι απολύτως λογικό και μόνο σύνεση καταδεικνύει αυτό το γεγονός. Απαιτούνται κάποιες διαδικασίες μέχρι το τελικό στάδιο της πρότασης και κάποιες άλλες από το στάδιο της έγκρισης. Για να αποφασιστεί ποιες θα ενταχθούν θα έπρεπε να συγκεντρωθούν στοιχεία και να αξιολογηθούν τα στοιχεία για τις προτεινόμενες καλλιέργειες από τις ΔΑΟΚ και άλλες δημόσιες αρχές και τα στοιχεία προφανώς τεκμηρίωσης να σταλούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αφού σταλεί ο φάκελος με τις προτεινόμενες καλλιέργειες, δηλαδή η τροποποίηση του ΠΑΑ, να επιστραφούν οι προβλεπόμενες παρατηρήσεις, να γίνει ενσωμάτωσή τους στην τροποποιημένη πρότασή μας και να σταλεί ξανά και να ακολουθήσουν ενδεχομένως νέες παρατηρήσεις μέχρι να αποσταλεί το τελικό προς έγκριση κείμενο. Επομένως, με ποια λογική θα ανα-

κοινωνάμε εκ των προτέρων λεπτομέρειες καλλιέργειών που εντάσσονται;

Να υπενθυμίσω ότι στο παρελθόν έχουμε ενεργοποιήσει αντίστοιχα μέτρα του ΠΑΑ, όπως το Μέτρο 21 με 125 εκατομμύρια για την ελιά και το Μέτρο 22 με 95 εκατομμύρια για την κτηνοτροφία. Και τα δύο μέτρα τα υλοποιήσαμε με επιτυχία, διαφάνεια και δικαιοσύνη. Τώρα που έχουμε ενσωματώσει τις πρώτες παρατηρήσεις και έχουμε αποστείλει προς έγκριση τη δέκατη τρίτη τροποποίηση του ΠΑΑ στην επιτροπή οι προτεινόμενες καλλιέργειες είναι ανακινώσιμες και ανακινώθηκαν κατά την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ 1422 στην Κέρκυρα. Ομοίως θα ανακοινωθεί και η τελική εγκεκριμένη τροποποίηση.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τις προτεινόμενες καλλιέργειες και τα ποσά έγκρισης δεν θα μπορούσαμε να το κάνουμε σήμερα γιατί ξεφεύγει από το χρονικό εύρος της σημερινής διαδικασίας. Άλλωστε, έχουν γνωστοποιηθεί. Είναι στα πρακτικά της Επιτροπής Παρακολούθησης και μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να τα γνωρίζει.

Τα υπόλοιπα που αναφέρετε για την παγίωση του μέτρου ή τη διαδικασία που ακολουθήσαμε ή ποιες είναι οι προϋποθέσεις θα σας απαντήσω στη δευτερολογία μου.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον Υπουργό.

Παρακαλώ, κύριε Κόκκαλη, έχετε τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Κύριε Υπουργέ, ας λέμε τα πράγματα με το όνομά τους με ειλικρίνεια. Υπάρχει ένα θολό σημείο από την ανακοίνωση στον Τύπο έως και την κατάθεση. Είπατε πριν να πείτε εκ των προτέρων τις καλλιέργειες. Δεν είπα αυτό. Λογικό είναι να μην μπορούσατε να πείτε τις καλλιέργειες από τον Φεβρουάριο του 2025. Σωστά; Είναι απολύτως λογικό. Εγώ μέχρι και τον Μάρτιο δεν γνωρίζω οι ΔΑΟΚ να είχαν έγγραφο ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθήσουν οι αγρότες ώστε να προταθούν μετά οι καλλιέργειες. Εσείς σε αυτές τις καλλιέργειες και όχι σε άλλες καταλήξατε από επίσημα έγγραφα των ΔΑΟΚ; Ναι ή όχι;

Ένα παράδειγμα να πω. Γιατί δεν είναι και οι άλλες ποικιλίες του αμυγδαλού μέσα; Δεν έχουν υποστεί ζημιά; Είναι μόνο μια ποικιλία. Γιατί δεν είναι και οι άλλες ποικιλίες των αχλαδιών; Γιατί δεν είναι τα ροδάκια ή το καστανό ή το φιστίκι;

Εννοώ ότι δεν υπήρξε διαφάνεια στην ενημέρωση και αυτό προκύπτει -ότι και να πείτε εσείς ως Υφυπουργός- από το εξής: Σίγουρα -το ανακοινώσατε και καλά κάνατε- μετά την ανακοίνωση, πώς σας ήρθαν όλα αυτά τα έγγραφα; Δώσατε ή είπατε στις ΔΑΟΚ; Ακολουθήθηκε η επίσημη διαδικασία, ώστε να προσκομίσουν οι αγρότες ή οι συνεταιρισμοί ή οι εκπρόσωποί τους έγγραφα που να δείχνουν τη ζημιά;

Εγώ γνωρίζω ότι στα αμύγδαλα υπήρχαν τέτοια έγγραφα, που δείχνουν ζημιά και σε άλλες ποικιλίες εκτός από αυτή που προτίθεστε να την αποζημιώσετε. Αυτοί πότε έπρεπε να πουν; Δεν έπρεπε εσείς ως Υπουργείο να φροντίσετε γι' αυτό; Η ελιά, για παράδειγμα, δεν έχει υποστεί ζημιά; Έλαβαν γνώση οι συνεταιρισμοί των ελαιοπαραγωγών για να προσκομίσουν κάποια έγγραφα; Εάν έχουν λάβει γνώση, τότε πιθανόν να έχετε εσείς δικίο.

Δεν έχουν λάβει γνώση. Επιλέγετε κάποιες καλλιέργειες και καλά κάνετε. Αλλά να φροντίσετε να ασκείτε την πολιτική με δικαιοσύνη, όχι με αποκλεισμούς. Να αποζημιώνετε με δικαιοσύνη, κύριε Υπουργέ. Ξέρετε πολύ καλά ότι και το ροδάκινο έχει υποστεί ζημιά και δεν θέλω να αναφέρω κάθε προϊόν. Σίγουρα τα χρήματα δεν είναι τόσα. Να λέμε αλήθειες με υπευθυνότητα. Ο κόσμος, όμως, θέλει την πολιτική με δικαιοσύνη.

Τι έχετε να πείτε για τα προϊόντα τα οποία θα μείνουν εκτός; Τους δόθηκε η δυνατότητα να αποδείξουν ότι υπάρχει ζημιά; Αυτό είναι το κρίσιμο. Δόθηκε η δυνατότητα στους ελαιοπαραγωγούς να αποδείξουν ότι έχουν υποστεί ζημιά; Και αν δεν είχαν υποστεί ζημιά, μετά θα είχατε απόλυτο δικίο εσείς -όταν λέω εσείς, η Κυβέρνηση- ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να πει «συγγνώμη, δεν αποδεικνύεται η ζημιά». Το ίδιο ισχύει και για το αμύγδαλο για τις υπόλοιπες ποικιλίες. Η ποικιλία «Τέξας», για παράδειγμα, έχει υποστεί την ίδια ζημιά με την ποικιλία «φυραδιά», η οποία θα

αποζημιωθεί. Αυτοί οι άνθρωποι γιατί να είναι εκτός, οι οποίοι έχουν προσκομίσει και συγκεκριμένα έγγραφα και στο Υπουργείο; Αυτό είναι το παράπονό τους και αυτή είναι η εύλογη διαμαρτυρία, ότι προχωράτε σε μια αποζημίωση χωρίς όρους δικαιοσύνης, ειδικά κοινωνικής δικαιοσύνης, κύριε Υπουργέ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Κόκκαλη.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητέ συνάδελφε, ρωτάτε συνέχεια για τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Εμείς, όπως σας είπα και στα προηγούμενα μέτρα, ό,τι εφαρμόσαμε είναι με απόλυτη διαφάνεια, δικαιοσύνη και ήμασταν ειλικρινείς στις αποφάσεις τις οποίες πήραμε.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας από την αρχή τα κάναμε γνωστά. Αναρωτιέμαι γιατί επιμένετε σε αυτό. Τα καταστροφικά αιτία να έχουν λάβει χώρα μετά την 1^η Ιανουαρίου του 2024 και να αναφέρονται στις εκθέσεις των περιφερειακών επιτροπών των ΚΟΕ του έτους που κάθε τρεις μήνες γίνεται αναγγελία. Ο παραγωγός, δηλαδή, ο οποίος έχει πάθει ζημιά ή η ένωση που έχει πάθει ζημιά οφείλει στο 2024 εντός τριμήνου ή μετά το τρίμηνο να απευθυνθεί στη ΔΑΟΚ και να κάνει αναγγελία της ζημιάς. Αυτό συμβαίνει -όχι το 2024- κάθε χρόνο.

Επομένως, εμείς χρησιμοποιήσαμε τα στοιχεία των περιφερειακών επιτροπών ΚΟΕ και της κεντρικής επιτροπής ΚΟΕ που τα συλλέγει και τα επιβεβαιώνει και προφανώς αιτήματα άλλων δημόσιων οργανισμών. Άρα, λοιπόν, εμείς έχουμε καταγράψει τα προβλήματα όχι εκ των υστέρων της ανακοίνωσης, αλλά κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας. Το ξέρετε πάρα πολύ καλά αυτό, ήσασταν Υφυπουργός Γεωργίας.

Η χώρα μας αποφάσισε να κατευθύνει τους πόρους του μέτρου σε εκμεταλλεύσεις που επλήγησαν από τα εξής: συνδυασμένο φαινόμενο καύσωνα ξηρασίας, συνδυασμένο φαινόμενο καύσωνα έντονου και άκρως βροχοπτώσεων, χαλάζι στο πρωτογενικό στάδιο σε μόνιμες καλλιέργειες της Πιερίας. Ο δικαιούχος να έχει τουλάχιστον 30% ζημιά της παραγωγής, να είναι ενεργός αγρότης, να είναι εγκεκριμένος στον ΜΑΑΕ ως επαγγελματίας, να μην έχει λάβει από άλλη πηγή ενίσχυση για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια για το ίδιο αίτιο μέσα στο 2024. Διευκρινίζεται ότι το τελικό ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο δεν θα ξεπερνά τις 42.000 ευρώ.

Αναφορικά τώρα με την παγίωση του μέτρου 23 ως μόνιμου, δεν υπάρχει τέτοια συζήτηση. Αυτό που υπάρχει είναι η πρόταση της ηγεσίας του Υπουργείου μας που έλαβε χώρα να αρχίσει το 2024, όπου κατατέθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών μαζί με τη δέσμη προτάσεων για την απλοποίηση της ΚΑΠ και η οποία συνίσταται να δημιουργηθεί ένα μόνιμο ταμείο με το 2% του τακτικού προϋπολογισμού του στρατηγικού σχεδίου το οποίο θα ενεργοποιείται και θα χρησιμοποιείται ευέλικτα και άμεσα για την ενίσχυση ζημιών λόγω καταστροφικών φαινομένων, που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή και η πρόταση που έκανε ο κ. Τσιάρας για τη δημιουργία ταμείου αλληλοβοήθειας που την έκανε από τον Σεπτέμβριο του 2024 και μετά. Σε παρόμοια λογική το μέτρο 23, αλλά δεν είναι μόνιμο. Το μόνο, λοιπόν, που υπάρχει αυτήν τη στιγμή είναι η δική μας πρόταση που έχει εκφραστεί με δύο πανομοιότυπους τρόπους στο συμβούλιο αρχηγών.

Επομένως, προχωρούμε σε αυτήν τη διαδικασία. Τι κάναμε; Βρήκαμε 143 εκατομμύρια τα οποία ενεργοποιήσαμε και αυτό αφορά το 10% που είναι με 100% ενωσιακή χρηματοδότηση. Ανακινώσαμε τον προϋπολογισμό του μέτρου 143. Επομένως, εξαντλούμε πλήρως το περιθώριο που μας δίνεται.

Ωστόσο να τονίσω ότι το μέτρο 23 δεν είναι το μοναδικό εργαλείο που έχουμε και αξιοποιούμε για την ενίσχυση των καλλιέργειών που ζημιώνονται. Οι ζημιές από φαινόμενα εξαιτίας κλιματικής κρίσης είναι συνεχείς και εμείς συνεχώς αναζητούμε και βρίσκουμε τρόπους ενίσχυσης με εθνική ή ευρωπαϊκή συμμετοχή και χρηματοδότηση. Διαβεβαιώνω ότι για κάθε αγροτικό κλάδο, για κάθε περιοχή της Ελλάδος, για κάθε αγρότη θα γίνει η μέγιστη προσπάθεια για να εξευρεθεί τρόπος για τη στήριξη που δικαιούται.

Επομένως, το μέτρο δεν μπορεί να είναι μόνιμο, εκτός αν απο-

φασιστούν οι δύο προτάσεις, που υποβάλαμε εμείς στο Συμβούλιο Υπουργών και προφανώς τα στοιχεία τα αντλήσαμε από τις περιφερειακές επιτροπές των ΔΑΟΚ των ΚΟΕ και από την κεντρική υπηρεσία του ΕΛΓΑ όπου εξετάζει και αξιολογεί τις προτάσεις των περιφερειακών επιτροπών. Τα χρήματα που δίνουμε είναι 142,8 εκατομμύρια ευρώ και καλύπτουν τις συγκεκριμένες καλλιέργειες. Για τις υπόλοιπες αν έχουμε νέα αιτήματα, θα αναζητήσουμε -αν βρούμε- χρήματα από ενωσιακή χρηματοδότηση ή εθνική.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Προχωράμε στην ένατη με αριθμό 877/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Βουλευτού Β3' Νότιου Τομέα Αθηνών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Ασημίνας Διγενή προς την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας με θέμα: «Για τη μονιμοποίηση των εργαζομένων στις δομές πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών».

Κυρία Διγενή, έχετε τον λόγο.

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Τέλος Δεκέμβρη του 2025 λήγει η χρηματοδότηση του ευρωπαϊκού προγράμματος για τη λειτουργία δικτύου δομών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών στο οποίο περιλαμβάνονται τα συμβουλευτικά κέντρα, η γραμμή SOS και οι ξενώνες για τις κακοποιημένες γυναίκες και για τα παιδιά τους. Η χρηματοδότηση και λειτουργία του δικτύου δομών εξαρτάται από τα ευρωπαϊκά προγράμματα με ημερομηνία λήξης, πηγαίνοντας από παράταση σε παράταση με ευθύνη της σημερινής Κυβέρνησης, όπως και των προηγούμενων.

Ως συνέπεια, η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων στα συμβουλευτικά κέντρα όπως και στους ξενώνες και στη γραμμή SOS δουλεύει με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Κάποιοι δουλεύουν ακόμα και μια δεκαετία στερούμενοι δικαιωμάτων που ισχύουν για τον υπόλοιπο δημόσιο τομέα. Αυτό συμβαίνει γιατί οι αναγκαίες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού όλων των ειδικοτήτων δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αποτέλεσμα είναι οι εργαζόμενες και οι εργαζόμενοι να αντιμετωπίζουν την εργασιακή ανασφάλεια και την ομηρία ακόμη και τις καθυστερήσεις πληρωμών για μήνες, όπως ακριβώς γίνεται και στη γραμμή SOS.

Ταυτόχρονα παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία των δομών με βάση την υποστελέχωση και τον κατακερματισμό των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και σε άλλα Υπουργεία καθώς και στους δήμους. Παρά τις προσπάθειες και την προσφορά των εργαζομένων στο δίκτυο δομών μια γυναίκα που προσπαθεί να απεγκλωβιστεί από μια βίαιη παθολογία οικογενειακή ή διαπροσωπική σχέση συναντάει πάρα πολλά εμπόδια. Η εργασιακή ανασφάλεια αποτελεί τον βασικότερο παράγοντα, όπως επισημαίνεται και από τις αντίστοιχες εκθέσεις που δημοσιοποιεί η αρμόδια γενική γραμματεία. Αντί να εξασφαλιστεί το δικαίωμα στη μόνιμη και σταθερή εργασία με αξιοπρεπείς εισόδημα, παρουσιάζεται ως λύση η ένταξή τους σε διάφορα ολιγόμηνα και κακοπληρωμένα προγράμματα κατάρτισης, καλύπτοντας μόνο ένα ποσοστό των ανέργων γυναικών που απευθύνονται σε αυτά τα συμβουλευτικά κέντρα.

Από όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνεται ότι η ολόπλευρη προστασία των γυναικών από την πολύμορφη βία δεν μπορεί να εξασφαλιστεί όσο η χρηματοδότηση των λιγοστών δομών του δικτύου εξαρτάται από τα ευρωπαϊκά προγράμματα με ημερομηνία λήξης. Με ευθύνη της σημερινής Κυβέρνησης, όπως και των προηγούμενων κυβερνήσεων, το υφιστάμενο δίκτυο δομών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών είναι πολύ περιορισμένο, αδυνατώντας να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες για οικονομική, νομική και ψυχολογική στήριξη των γυναικών που έχουν υποστεί βία. Είναι απαράδεκτο η προστασία από τη βία να υπολογίζεται με το κριτήριο του κόστους για το κράτος, με βάση δηλαδή τους αντιλαϊκούς δημοσιονομικούς στόχους στις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαπερνούν και τη σχεδιαζόμενη αξιολόγηση των δομών.

Ερωτάται η κυρία Υπουργός τι μέτρα θα λάβει η Κυβέρνηση για τη μονιμοποίηση όλου του προσωπικού του δικτύου δομών και για τις προσλήψεις όλου του αναγκαίου μόνιμου προσωπικού όλων των ειδικοτήτων για την εξασφάλιση γενναίας κρατικής χρηματοδότησης για τη λειτουργία και την ανάπτυξη του δικτύου σε όλη την Ελλάδα, χωρίς την εμπλοκή ΜΚΟ.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε την κ. Διγενή.

Θα απαντήσει η Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας κ. Ελένη Ράπτη.

ΕΛΕΝΗ ΡΑΠΤΗ (Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Διγενή, σας ευχαριστώ πολύ για την ερώτησή σας, διότι μας δίνει την ευκαιρία να αναδείξουμε για άλλη μία φορά τον συνεχή αγώνα της Κυβέρνησής μας για την προστασία των θυμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και για την ενίσχυση των θέσεων εργασίας των έμπειρων και καταξιωμένων στελεχών μας που εργάζονται στο δίκτυο δομών.

Για την Κυβέρνηση και για το ΥΚΟΙΣΟ η στήριξη και η ανάπτυξη των δομών για την προστασία των θυμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας είναι προτεραιότητα και διαρκής επιδίωξη, κάτι που αποδεικνύουμε στην πράξη ήδη από την αρχή της προηγούμενης θητείας μας, γιατί καταφέραμε να εξασφαλίσουμε την ένταξη του δικτύου -γι' αυτό και το δίκτυο σήμερα συνεχίζει ακόμα να υπάρχει- στα περιφερειακά προγράμματα και για την προγραμματική περίοδο 2021-2027.

Εξασφαλίζοντας, λοιπόν, τη συνέχιση της συγχρηματοδότησης του δικτύου, πετύχαμε την απρόσκοπτη λειτουργία του, ακόμα και σε κρίσιμες εποχές. Επιπλέον, προστατεύσαμε τις θέσεις εργασίας των στελεχών των δομών, αφού με το άρθρο 98 του ν.5043/2023 προβλέφθηκε η συνέχιση της λειτουργίας τους με το ίδιο προσωπικό. Έτσι, μας δόθηκε η δυνατότητα και ο απαραίτητος χρόνος για να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε σημαντικές δράσεις με σκοπό τον εμπλουτισμό και την ποιοτική ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τις εξυπηρετούμενες γυναίκες.

Αναφορικά τώρα με την παροχή υπηρεσιών διερμηνείας στο δίκτυο για την κάλυψη αναγκών που προκύπτουν για γυναίκες προσφύγισες και μετανάστριες, να σας ενημερώσω ότι προκηρύχθηκε δημόσιος διαγωνισμός και εντός των προσεχών ημερών αναμένεται να ολοκληρωθεί η υπογραφή της σχετικής σύμβασης από τον ανάδοχο. Όμως, θα πρέπει να τονίσουμε ότι παρ' όλα αυτά το δίκτυο δεν έμεινε χωρίς υπηρεσίες διερμηνείας. Οι ανάγκες σε αραβικά και φαρσί καλύπτονται από το ΚΕΘΙ τόσο για συμβουλευτικά κέντρα όσο και για τη γραμμή «15900».

Όσον αφορά δε τη δωρεάν νομική βοήθεια, μην ξεχνάμε ότι η υπηρεσία αυτή ενεργοποιήθηκε ήδη από την προηγούμενη θητεία μας. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία ανανέωσης των προγραμματικών συμβάσεων με τους δικηγορικούς συλλόγους, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ. Και φυσικά, λαμβάνουμε ιδιαίτερη μέριμνα για την απαραίτητη στελέχωση των δομών και την ταχύτερη κάλυψη των κενών που δημιουργούνται κατά καιρούς στο πλαίσιο πάντα των προθεσμιών που επιβάλλουν οι προβλεπόμενες διοικητικές διαδικασίες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Υφυπουργού)

Ενδεικτικά αναφέρω ότι ήδη έχουμε προχωρήσει τη διαδικασία για την ενίσχυση της γραμμής SOS «15900» με άλλους δύο συμβούλους. Επί του παρόντος το κύριο μέλημά μας είναι η έγκαιρη προετοιμασία για σταδιακή χρηματοδότηση των δομών από εθνικούς πόρους. Ήδη βρισκόμαστε σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και σε διαπραγμάτευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για να είναι επιτυχής και βιώσιμη, όμως, η μετάβαση του δικτύου στον κρατικό προϋπολογισμό, χρειάζεται αξιολόγηση των πραγματικών κρίσιμων δεδομένων.

Για τον λόγο αυτό, κυρία Διγενή, ξεκινά εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας. Από αυτή θα προκύψει η αναλυτική τεκμηρίωση και κοστολόγηση ανά δομή ετησίως και με μακροπρόθεσμη πρόβλεψη, καθώς και οι προτεινόμενοι τρόποι για την κάλυψη των αναγκών αυτών.

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης βιωσιμότητας, θα δρομολογήσουμε το σχέδιο βιωσιμότητας των δομών, προκειμένου απευθυνόμενοι προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφενός να τεκμηριώσουμε την ανάγκη συνέχισης της λειτουργίας τους και αφετέρου να προσδιορίσουμε τον τρόπο συνέχισης της λειτουργίας τους κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο και κατά το πέρας αυτής.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε την κυρία Υπουργό.

Παρακαλώ, κυρία Διγενή, έχετε τον λόγο.

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Κυρία Υπουργέ, σας άκουσα με πολλή προσοχή και αυτό που θα ήθελα να σας πω είναι ότι όλα αυτά τα έχουμε ξανακούσει δεκάδες φορές. Έχουμε ακούσει για πάρα πολλά «θα», για διαδικασίες που τρέχουν, για διαπραγματεύσεις που γίνονται, για κοστολογήσεις και για μελέτες. Έχετε δίκιο ότι το δίκτυο όντως υπάρχει. Όμως, δεν λειτουργεί. Όσο για τη νομική βοήθεια, χαίρομαι που παραδεχθήκατε ότι όντως δεν ισχύει και ότι θα ισχύσει. Διότι το «θα» είναι ένα μόριο που ακούστηκε αρκετά.

Να σας πω τι απασχολεί εμάς; Αυτό που απασχολεί εμάς είναι το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι δουλεύουν σε καθεστώς ομηρίας με ετήσιες συμβάσεις για δέκα και πλέον χρόνια, ενώ όσο ισχύει αυτό το καθεστώς τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται. Καταλαβαίνουμε, βέβαια, τους λόγους αυτής της πολιτικής επιλογής, αφού γνωρίζουμε -τις οποίες βεβαίως και καταγγέλλουμε- τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για στροφή στην πολεμική οικονομία, αυτές δηλαδή που οδηγούν σε εκτόξευση των δαπανών για πολεμικούς εξοπλισμούς και σε νέους κόφτες στη χρηματοδότηση σε κρίσιμες υποδομές, όπως είναι οι δομές για την προστασία των κακοποιημένων γυναικών και των παιδιών τους.

Να σας ενημερώσω, κυρία Υπουργέ, πως πριν από μία βδομάδα αντιπροσωπεία του ΚΚΕ αποτελούμενη από τη Βιβή Δάγκα και εμένα συναντηθήκαμε ύστερα από αίτημά της με αντιπροσωπεία του Δ.Σ. του Πανελληνίου Σωματίου Εργαζομένων στο Δίκτυο Δομών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων. Αυτό το οποίο μας τόνισαν ήταν πως κουράστηκαν πλέον να ακούν από την Κυβέρνηση και τα αρμόδια Υπουργεία τις ίδιες πάντα προφορικές γενικόλογες διαβεβαιώσεις για τη συνέχεια των δομών. Όπως καταλαβαίνουμε, το γεγονός ότι δεν υπάρχει καμία συγκεκριμένη γραπτή δέσμευση αφήνει το περιθώριο να δημιουργηθεί αυτή η απαράδεκτη και απάνθρωπη κατάσταση στις δομές. Αυτή είναι μια κατάσταση που μας ανησυχεί πολύ και για το μέλλον των δομών και του προσωπικού, αλλά και για τη δεινή θέση στην οποία περιέρχονται οι κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά τους που χρειάζονται τις υπηρεσίες τους.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να προσθέσω πως οι συνομιλήτριές μας σημείωσαν χαρακτηριστικά ότι δεν υπάρχει πλέον η δυνατότητα για άμεση φιλοξενία γυναικών στους ξενώνες, κάτι που είναι πάρα πολύ σοβαρό. Μας ενημέρωσαν ότι εδώ και έναν χρόνο οι γυναίκες θύματα βίας στερούνται τη νομική εκπροσώπηση μέσω του προγράμματος Legal Aid. Μάλιστα, αυτό τον τελευταίο ενάμιση χρόνο δεν καλύπτονται και οι ανάγκες διερμηνείας σε δομές του δικτύου.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να επισημάνω πως το σύνολο των δομών θα πρέπει να λειτουργήσει κάτω από έναν ενιαίο κρατικό φορέα, ώστε να πάψει ο κατακερματισμός και οι διαφορετικές ταχύτητες με τα γνωστά αποτελέσματα. Είναι γνωστή στους εργαζόμενους η στήριξη του κόμματός μας στα αιτήματά τους με κοινοβουλευτικές και άλλες παρεμβάσεις για την κατάσταση στα συμβουλευτικά κέντρα, στους ξενώνες και στη γραμμή SOS.

Επαναλαμβάνω πως είναι επείγουσα η δημιουργία νέων δομών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, για μονιμοποίηση του προσωπικού και για προσλήψεις μόνιμου προσωπικού όλων των ειδικοτήτων και για γενναία αύξηση της χρηματοδότησης από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Για εμάς είναι δέσμευση ο αγώνας μέσα και έξω από τη Βουλή, προκειμένου να βρεθούν στο προσκήνιο τα κρίσιμα και επείγοντα αιτήματα των εργαζομένων στο δίκτυο δομών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων. Εδώ, ξέρετε, έχουμε να αντιμετωπίσουμε το εξής παράδοξο: Όσο αυξάνονται οι γυναικοκτονίες,

τόσο μειώνεται ο αριθμός των δομών και αφήνεται στην τύχη της η λειτουργία τους. Μισός χρόνος απομένει μέχρι να λήξει η χρηματοδότηση του ευρωπαϊκού προγράμματος. Περιμένουμε νέα σας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε, κυρία Διγενή.

Παρακαλώ, κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΕΛΕΝΗ ΡΑΠΤΗ (Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία συνάδελφε, ως Κυβέρνηση πράττουμε το αυτονόητο αξιοποιώντας κάθε διαθέσιμο χρηματοδοτικό εργαλείο για την άσκηση ουσιαστικής και υπεύθυνης κοινωνικής πολιτικής προς όφελος των συμπολιτών μας που το έχουν ανάγκη. Αυτό κάνουμε και για την απρόσκοπτη λειτουργία του δικτύου δομών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Να υπενθυμίσω ότι στις 14-11-2023 δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Ευρώπης η πρώτη έκθεση βασικής αξιολόγησης της Επιτροπής GREVIO για την εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Σε αυτή δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην υλοποίηση αυτών ακριβώς των διαδοχικών εθνικών προγραμμάτων για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργεί το δίκτυο δομών.

Αυτό, λοιπόν, το εθνικό δίκτυο που εσείς χαρακτηρίζετε ως περιορισμένο και ελλιπές, διακρίνεται από τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ευρώπης για τις καλές πρακτικές του στην προστασία των γυναικών θυμάτων βίας.

Το σημαντικό, όμως, είναι ότι συνεχώς εμπλουτίζουμε τις υπηρεσίες που παρέχονται στις δομές. Ενδεικτικά αναφέρω ότι στα συμβουλευτικά κέντρα, εκτός από την κοινωνική στήριξη, την ψυχολογική και νομική συμβουλευτική, εντάξαμε και την εργασιακή συμβουλευτική...

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Μα, δεν υπάρχει...

ΕΛΕΝΗ ΡΑΠΤΗ (Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): ... ώστε οι ωφελούμενες να μπορούν να βρίσκουν πιο εύκολα εργασία και να αυτονομούνται.

Συμπεριλάβαμε ως δικαιούχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος τις γυναίκες που φιλοξενούνται στους ξενώνες. Υλοποιήσαμε νέα εργαλεία για την ενίσχυση της ασφάλειας των εξυπηρετούμενων γυναικών, όπως το γνωστό σε όλους Panic Button. Σε συνεργασία με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων εξασφαλίσαμε τη δυνατότητα δωρεάν χρήσης καταλυμάτων για την εξυπηρέτηση έκτακτων αναγκών παροχής άμεσης φιλοξενίας...

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Μα, δεν υπάρχει φιλοξενία, λέμε.

ΕΛΕΝΗ ΡΑΠΤΗ (Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): ... σε γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας και τα παιδιά τους μέσω της γραμμής SOS «15900».

Η αλήθεια είναι, λοιπόν, ότι με τις παραπάνω πολιτικές και τα έργα έχουμε διαμορφώσει ένα ενισχυμένο δίκτυο δομών και υπηρεσιών για τις γυναίκες θύματα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας και για τα παιδιά τους, που συνεχώς εξελίσσεται και εμπλουτίζεται με νέα σύγχρονα εργαλεία για τα στελέχη και τις ωφελούμενες, ώστε να ανταποκρίνεται με αποτελεσματικότητα στις εκάστοτε κοινωνικές ανάγκες. Αδιάψευστος μάρτυρας αυτής της παραδοχής είναι η ολοένα και μεγαλύτερη αύξηση των καταγγελιών που δείχνει ότι τα θύματα βρίσκουν πλέον φωνή να καταγγείλουν τη βία και αισθάνονται εμπιστοσύνη προς τις εξειδικευμένες υποστηρικτικές υπηρεσίες της πολιτείας, για να έχουν την ασφάλεια και την προστασία που αξίζουν και δικαιούνται.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Υφυπουργού)

Αυτές οι γυναίκες ξέρουν ότι είμαστε δίπλα τους, τις στηρίζουμε...

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Σας καταγγέλλουν αυτές οι γυναίκες όμως.

ΕΛΕΝΗ ΡΑΠΤΗ (Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): ...και θα συνεχίσουμε να τις στηρίζουμε με τον καλύτερο τρόπο.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιώτακης): Κι εμείς ευχαριστούμε την κυρία Υπουργό.

Προχωράμε τώρα στη δέκατη όγδοη με αριθμό 888/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Μιλτιάδη Ζαμπάρα προς τον Υπουργό Ανάπτυξης με θέμα: «Υπέρβαση της Δυτικής Ελλάδας σε μια σειρά από οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες».

Ορίστε, κύριε Ζαμπάρα, έχετε τον λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, η άνιση κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ των περιφερειών και η αδυναμία προώθησης αυτόνομης ανάπτυξης στην ελληνική περιφέρεια έχει οδηγήσει σε τέλμα χιλιάδες επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ**)

Η δυτική Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση, αλλά αποτελεί τον κανόνα σε σχέση με το παραπάνω. Οι ανισότητες εξακολουθούν να εντείνονται και να αποτελούν τροχοπέδη στα νοικοκυριά στην πρόσβαση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η περιφέρεια κατατάσσεται τρίτη πανευρωπαϊκά και πρώτη πανελλαδικά στην αδυναμία των νοικοκυριών να διατηρήσουν το σπίτι τους επαρκώς ζεστό, δεύτερη πανελλαδικά και εντός των πρώτων είκοσι πανευρωπαϊκά στον κίνδυνο φτώχειας με 35,2% και πολύ πιο πάνω από τον εθνικό μέσο όρο στην καθυστέρηση οφειλών με ένα στα δύο νοικοκυριά να αδυνατούν να αντεπεξέλθουν.

Σύμφωνα, επίσης, με τη Eurostat, ο δείκτης φτώχειας στη δυτική Ελλάδα ξεπερνά το «27», δηλαδή ένας στους τέσσερις κατοίκους ζει κάτω από το όριο. Η περιοχή καταγράφει πολύ υψηλό ποσοστό γήρανσης σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας μας. Το ποσοστό ανεργίας είναι πολύ πάνω από το πανελλαδικό, στο 15%, και ειδικά των μακροχρόνια ανέργων πολύ πάνω από το πανελλαδικό ποσοστό. Οι νέοι ηλικίας δεκαοκτώ έως είκοσι εννέα ετών εγκαταλείπουν την περιοχή. Το ποσοστό ατόμων που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση -και το συσχετίζω και με τη δημόσια εκπαίδευση- είναι πολύ πιο κάτω από το πανελλαδικό και είναι μόλις 30%, όταν στην Αττική είναι 47,5 και, τελευταία, οι υγειονομικές μονάδες, σχολεία και άλλες δημόσιες Υπηρεσίες δεν πληρούν τα βασικά κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία.

Η εξαίρεση της περιφέρειας, λοιπόν, σε ένα κατεχοχρήν χρηματοδοτικό εργαλείο ρευστότητας που προσφέρει ο αναπτυξιακός νόμος, σε σχέση με τα χαμηλά επίπεδα τουριστικής κίνησης για το 2023 και σε σχέση με την προ COVID εποχή όπου έχουμε μεγάλη αδυναμία ανάκαμψης του κλάδου, εντείνουν, κύριε Υπουργέ, τις ανησυχίες γύρω από το φαινόμενο του εσωτερικού brain drain. Μάλιστα, σύμφωνα με μια τελευταία έκθεση του IOBE, η δυτική Ελλάδα φαίνεται να παρουσιάζει αρνητικό μεταναστευτικό ισοζύγιο μεταξύ των παραγωγικών ηλικιών.

Εάν στα παραπάνω προστεθεί το γεγονός ότι οι κάτοικοι της δυτικής Ελλάδας απολαμβάνουν κατά το ήμισυ τη συνολική ευμάρεια των υπόλοιπων ευρωπαϊκών περιφερειών όντας αισθητά κάτω από τον εθνικό μέσο όρο, γίνεται αντιληπτή διά γυμνού οφθαλμού η ζοφερή πραγματικότητα την οποία βιώνουμε στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ρωτώ, λοιπόν, κύριε Υπουργέ -και γι' αυτό καταθέτω σήμερα την παρούσα επίκαιρη ερώτηση- το εξής: Πώς σκοπεύετε να κινηθείτε; Σκοπεύετε επί της ουσίας να αξιοποιήσετε πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης για την τόνωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων και την ενίσχυση των εισοδημάτων των ευάλωτων νοικοκυριών στη δυτική Ελλάδα; Ρωτάμε εάν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο master plan για την αναπτυξιακή προοπτική της δυτικής Ελλάδας και αν προτίθεστε να αξιοποιήσετε την ερευνητική τεχνογνωσία του ΚΕΠΕ προκειμένου να εκπνηθούν εργασίες με αντικείμενο την ανάπτυξη των ευαίσθητων περιφερειών της χώρας, μεταξύ των οποίων είναι και η δικιά μας

περιφέρεια. Θα ήθελα, λοιπόν, μια πολύ σαφή και ολοκληρωμένη απάντηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ολοκληρώστε, σας παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Είναι πολύ σημαντικό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Όλα είναι σημαντικά, κύριε συνάδελφε. Διπλάσιο χρόνο έχετε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώνω σε ένα δευτερόλεπτο, παρακαλώ.

Θέλω μια σαφή απάντηση, κύριε Υπουργέ, γιατί η κατάσταση συνολικά στη δυτική Ελλάδα και ειδικά στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας από τον οποίο κατάγομαι, είναι πραγματικά ζοφερή. Ρωτώ αν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο πλάνο με αρχή, μέση και τέλος που θα βγάλε την περιφέρεια από το τέλμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Ζαμπάρα.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Ευχαριστώ και τον αγαπητό συνάδελφο του ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος έθεσε μια ερώτηση, που θεωρώ ότι έχει ενδιαφέρον, αν και ο τρόπος που θέσατε την ερώτηση σε ό,τι αφορά τις συγκεκριμένες σας αναφορές θα έπρεπε να αναφέρεται σε άλλους Υπουργούς και όχι στον Υπουργό Ανάπτυξης. Σας το λέω αυτό, γιατί φαντάζομαι ότι γνωρίζετε πως το RRF δεν το διαχειρίζεται το Υπουργείο Ανάπτυξης, αλλά το Υπουργείο Οικονομικών διά του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών κ. Παπαθανάση.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Συσχετίζεται όμως, κύριε Υπουργέ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Ωστόσο, θα λάβετε μια ολοκληρωμένη απάντηση. Κι αυτό, γιατί βασικός στόχος της πολιτικής μας συνολικά, αλλά και βασικός στόχος με έμφαση, ένταση και προτεραιότητα του Υπουργείου Ανάπτυξης, είναι η συμβολή του στον παραγωγικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, η ανάπτυξη σε ολόκληρη τη χώρα και η συμβολή μας στη μείωση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Αυτή είναι η φιλοσοφία του νέου αναπτυξιακού νόμου, ο οποίος εισάγεται αύριο στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής και θα ψηφιστεί από την Ολομέλεια του Κοινοβουλίου την επόμενη εβδομάδα, δίνοντας το βάρος του σε στέρεες μορφές οικονομίας, όπως είναι η σύγχρονη ελληνική βιομηχανία, η ανάγκη σύνδεσής της με την καινοτομία και την έρευνα, αλλά και η στήριξη και μιας σειράς παραδοσιακών μορφών της ελληνικής οικονομίας, όπως είναι ο τουρισμός, στον οποίο η χώρα μας πηγαίνει πάρα πολύ καλά.

Όμως, αυτό που θα ήθελα να σας πω, κύριε συνάδελφε, είναι ότι ο δείκτης ο οποίος κατά τη γνώμη μου είναι ουσιαστικότερος για την κοινωνική πολιτική μιας χώρας και μιας περιφέρειας, είναι ο δείκτης απασχόλησης. Τα στοιχεία που διαθέτω -από τη Στατιστική Υπηρεσία, όχι από κάπου αλλού- δείχνουν ότι η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδος είναι η περιφέρεια με τη μεγαλύτερη μείωση της ανεργίας από το 2019, όταν ήταν στο 23,2% και έφτασε στο τέλος του 2024 στο 9,9%.

Αυτός ο δείκτης για μένα είναι εξαιρετικά σημαντικός, γιατί δείχνει ότι υπήρξαν σοβαρές επενδύσεις, σημαντικά έργα -και δημόσια και ιδιωτικά- και πολύ μεγάλη και καθοριστική δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Σε ό,τι αφορά τα συγκεκριμένα στοιχεία, πλείστα όσα προγράμματα έχουν οδηγήσει στη στήριξη των επιχειρήσεων. Έχουμε την «Εξυπηνη Μεταποίηση», ένα πρόγραμμα που διαχειρίζεται η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας με δέκα επιχειρήσεις οι οποίες παίρνουν περίπου έξι εκατομμύρια, το δανειακό πρόγραμμα του RRF με το οποίο περί τις δέκα επιχειρήσεις στη δυτική Ελλάδα έχουν πάρει 50 εκατομμύρια ευρώ και το σημαντικό πρόγραμμα έργων και παρεμβάσεων μέσα στη βιομηχανική περιοχή της Πάτρας με ένα πρόγραμμα έργων 10 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο αναβαθμίζει τις υπάρχουσες υποδομές, προκειμένου να μπορούν να φιλοξενούν τις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Το κυριότερο, όμως -για να περάσω στο δεύτερο τμήμα της ερώτησής σας- είναι το εξής: Από ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα έργων, δράσεων και παρεμβάσεων, το οποίο γίνεται συνδυασμένα με τη στρατηγική και τα έργα που πραγματοποιεί η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, πρόγραμμα το οποίο υπερβαίνει το 1 δισεκατομμύριο ευρώ, πολύ επιγραμματικά, θα σας έλεγα ότι το καλοκαίρι που έρχεται ολοκληρώνεται το 90% του δρόμου και δίνεται στην κίνηση της οδού Πάτρας-Πύργου.

Πρόκειται για ένα πάρα πολύ σημαντικό έργο πνοής για την περιοχή, το οποίο το είχατε ταλαιπωρήσει όταν κυβερνούσατε τη χώρα για πάρα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Ολόκληρο το έργο θα παραδοθεί στο τέλος του χρόνου. Αλλάζει τα δεδομένα των οδικών μεταφορών για την ασφάλεια και την προστασία των επιβατών, των ανθρώπων, των πολιτών κι ασφαλώς των πολυάριθμων επισκεπτών της περιοχής και λειτουργεί προς όφελος της οικονομικής ανάπτυξης.

Να προσθέσω, επίσης, -για να μην ξεπεράσω πολύ τον χρόνο μου στην πρώτη μου απάντηση- το κρίσιμο και πολύ σημαντικό ενεργειακό έργο της μεταφοράς LNG πλέον στην Πάτρα, τον Πύργο και το Αγρίνιο, ως σύμπραξη της ελληνικής πολιτείας, της Επαφής και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ένα έργο 80 εκατομμυρίων ευρώ το οποίο αναμένεται να οδηγήσει στη μείωση του ενεργειακού κόστους κατά 25% έως 35%.

Το θεωρώ εξαιρετικά κρίσιμο αυτό, γιατί αλλάζει τους όρους και τις οικονομικές προϋποθέσεις της ποιότητας ζωής των πολιτών σε ολόκληρη την περιφέρεια και συνδράμει καθοριστικά στη μείωση του ενεργειακού κόστους για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις και το σύνολο των επιχειρήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Υπουργό.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΖΑΜΠΑΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, αντιπαρέρχομαι το σχόλιο που κάνατε και την αιχμή για τον δρόμο Πατρών-Πύργου. Κυβερνάτε έξι χρόνια, το έργο δεν έχει ολοκληρωθεί, θα είχε τελειώσει αν ακολουθούσατε το μοντέλο που εμείς είχαμε ξεκινήσει. Εσείς τι κάνετε τώρα; Συνεχίζετε τον αυτοκινητόδρομο με διόδια κ.λπ..

Μας βλέπουν οι πολίτες της δυτικής Ελλάδας και δεν μπορεί αυτό να αποτελεί επιχείρημα. Μας βλέπει κόσμος και μάλιστα κόσμος που μπορεί να έχει και θύματα από τον δρόμο αυτόν, που είναι γεμάτος εικονοστάσια.

Να σας πω τώρα κάποια πράγματα, γιατί νομίζω ότι δεν τεκμαίρεται από την τοποθέτησή σας ότι οι περιφερειακές ανισότητες μειώνονται. Ίσα-ίσα, εγώ έχω την αίσθηση ότι διευρύνονται, κύριε Υπουργέ και σε σχέση με μια σειρά από δομές-υπηρεσίες -στην Αιτωλοακαρνανία είναι πάρα πολλές- που έχουν σαν έμμεσο αποτέλεσμα τη διευρύνση των ανισοτήτων, παρά τις όποιες επενδύσεις εσείς είπατε προηγουμένως, που δεν είναι και πολλές. Εγώ εδώ έχω άλλα στοιχεία που θα σας τα παρουσιάσω.

Εν πάση περιπτώσει, όμως, ήθελα να πω το εξής: Σε ένα αναπτυξιακό συνέδριο που έγινε πρόσφατα στην Πάτρα, ο Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργό τόνισε ότι η δυτική Ελλάδα είναι πίσω σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες και μάλιστα, χαρακτηρίσε την περιφέρεια ως «κοιμώμενο γίγαντα» με πολλές προοπτικές ανάπτυξης, αλλά ακόμα περιμένουμε αυτές τις προοπτικές. Ακούμε συνεχώς πολύ μεγάλα λόγια, κύριε Υπουργέ, και ευχολόγια. Την περιγραφή ξέρουμε να την κάνουμε όλοι. «Κοιμώμενος γίγαντας, συγκριτικά πλεονεκτήματα η δυτική Ελλάδα κ.λπ.». Ναι, αλλά στο διά ταύτα τι έχετε κάνει όλο το διάστημα που κυβερνάτε, για να μειωθούν αυτές οι ανισότητες; Και σας έχω αναφέρει και πραγματικά στοιχεία.

Τώρα, σε σχέση με το δικό σας χαρτοφυλάκιο -γιατί μου είπατε, προηγουμένως, κάνατε μια άλλη αιχμή για RRF κ.λπ.- για τη δυτική Ελλάδα από τον αναπτυξιακό ενισχύθηκαν μόνο έξι επιχειρήσεις, ναι ή όχι; Το σύνολο της επιχορήγησης ήταν 2,2 εκατομμύρια ευρώ, πολύ χαμηλότερο από τις περισσότερες περιοχές και ειδικά τις περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Το 2024, κύριε Υπουργέ, 138 εκατομμύρια διατέθηκαν συνολικά σε εκατόν πενήντα πέντε μεγάλα επενδυτικά σχέδια, την ίδια στιγμή που διατέθηκαν μόλις 81 εκατομμύρια ευρώ σε τριακόσια

πενήντα πέντε -μεγαλύτερος απόλυτος αριθμός- μικρά επενδυτικά σχέδια, που διεκπεραιώθηκαν μέσω των περιφερειών. Άρα, εσείς πού ρίχνετε το βάρος, πού σκέφτεστε και λειτουργείτε με έναν εμπροσθοβαρή τρόπο; Στα μεγάλα επενδυτικά σχέδια -αυτά είναι τα επίσημα στοιχεία που σας αναφέρω- και όχι στα μικρά και ειδικά, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπου η κατάσταση είναι πολύ-πολύ πίσω.

Η αναλογία κατά μέσο όρο, λοιπόν, είναι 900.000 ευρώ για κάθε μεσαίο ή μεγάλο επενδυτικό έργο και μόλις 220.000 ευρώ για κάθε μικρό έργο. Μάλιστα, η Ένωση Περιφερειών είχε ζητήσει αύξηση στο όριο επενδύσεων στα 5 εκατομμύρια και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Το Υπουργείο κινήθηκε στον αντίποδα, στην αντίθετη κατεύθυνση, μειώνοντας το όριο αυτό στο 1.000.000 ευρώ.

Άρα, λοιπόν, είναι και άλλοι φορείς -όχι μόνο ένας Βουλευτής από έναν νομό που θέτει μια επίκαιρη ερώτηση στον Υπουργό- που επισημαίνουν ότι ο αναπτυξιακός νόμος είναι τρομερά γραφειοκρατικός, καθυστερεί να πληρώσει, οι επιχειρήσεις προτιμούν άλλους τρόπους χρηματοδότησης, όπως είναι το ΕΣΠΑ κ.λπ..

Καταλήγω -και σε σχέση με τα στοιχεία- στο εξής συμπέρασμα: Ότι θα πρέπει να υπάρξει, κύριε Υπουργέ, ουσιαστικός διάλογος με τους φορείς, με την τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, για να προσαρμόσετε τις στρατηγικές με βάση αυτά που ζητάνε οι τοπικές κοινωνίες.

Εμείς, έχουμε κάνει πολλές ερωτήσεις -και εγώ και άλλοι συνάδελφοί μου- αλλά το βασικό συμπέρασμα στο οποίο συνεχώς καταλήγουμε είναι ότι οι πολίτες της δυτικής Ελλάδας και της Αιτωλοακαρνανίας περιμένουν με αγωνία απαντήσεις, περιμένουν έναν ουσιαστικό λόγο να πολέμουν και να μένουν στον τόπο τους, γιατί αυτή τη στιγμή έχουμε -και συνεχίζεται- μεγάλη εκροή ανθρώπινου δυναμικού και ειδικά νέου κόσμου από τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας και συνολικά από τη δυτική Ελλάδα.

Περιμένουμε, λοιπόν, πράξεις που θα αποδεικνύουν ότι και το δικό σας ενδιαφέρον είναι πραγματικό και θέλουμε μία απάντηση. Θέλουμε μια απάντηση συνολική και θα επιμένουμε σε αυτό, γιατί νομίζω ότι δεν φτάνουν μόνο οι περιγραφές για τους νομούς της δυτικής Ελλάδας ότι είναι πλούσιοι και έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, θέλουμε και πράξεις.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Και εμείς ευχαριστούμε πολύ τον κ. Ζαμπάρα.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Κύριε συνάδελφε, προς ενημέρωσή σας, νωρίτερα σας έδωσα δεδομένα, τα οποία αφορούν πράξεις και όχι λόγια. Το πρώτο θα το επαναλάβω, γιατί επιμένω ότι είναι το σπουδαιότερο αποτέλεσμα μιας αναπτυξιακής πολιτικής και μιας κοινωνικής πολιτικής, είναι η μείωση των ανισοτήτων.

Η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας από το 2019 μέχρι το τέλος του 2024 είχε τη μεγαλύτερη μείωση ανεργίας στη χώρα και πήγε από το 23,2%, στο 9,9%. Αυτό δεν είναι ένας αριθμός, δεν είναι μία στατιστική, αφορά τη ζωή των ανθρώπων και, βεβαίως, αφορά ιδιαίτερος τη ζωή χιλιάδων νέων ανθρώπων και γυναικών, για τους οποίους οι δείκτες ανεργίας ήταν πολύ μεγαλύτεροι στο παρελθόν και θεωρώ ότι είναι επίτευγμα μιας πολιτικής που δημιούργησε έργα και έφερε επενδύσεις.

Ορισμένες σας τις ανέφερα πριν και επιμένω ότι η παρέμβαση για το LNG είναι κρίσιμη, γιατί μειώνει το ενεργειακό κόστος και άρα θα πληρώνουν λιγότερα χρήματα για το ενεργειακό τους κόστος, για τις υπηρεσίες αυτές και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις.

Ταυτόχρονα, όμως, είναι σε εξέλιξη και γίνονται πραγματικά έργα, δράσεις, παρεμβάσεις, όπως το έργο της αναβάθμισης της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου, έργο 22 εκατομμυρίων ευρώ, το νέο σύγχρονο χιονοδρομικό κέντρο στα Καλάβρυτα, η ανάπλαση του παλαιού εργοστασίου του Λαδόπουλου στην Πάτρα.

Ολοκληρώθηκε, όπως γνωρίζετε, η Αμβρακία Οδός, η οποία συνδέει την υπόλοιπη Ελλάδα και τη δυτική Στερεά Ελλάδα με τη Λευκάδα, ενώ βρισκόμαστε μπροστά στην επίλυση -θα δούμε με ποια εναλλακτική, αλλά η Κυβέρνηση το έχει ως σημαντική

προτεραιότητα- του τρόπου με τον οποίο θα πρέπει να συνδεθεί το λιμάνι της Πάτρας με τις σιδηροδρομικές μεταφορές. Θα είναι κάτι κρίσιμο για την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής και την ανάπτυξη της βιομηχανίας μας.

Καθώς είπατε, κύριε συνάδελφε, για τη συνεργασία μεταξύ της πολιτείας και της αυτοδιοίκησης, θέλω να σας πω ότι αυτή η συνεργασία, τουλάχιστον, σε ό,τι με αφορά, είναι εξαιρετικά επίμονη και συστηματική από την εποχή που ήμουν Υπουργός Εσωτερικών. Πρόσφατα επισκέφθηκα την Πάτρα, για να συμμετέχω στο συνέδριο το οποίο αναφέρατε και μου δόθηκε η δυνατότητα να συζητήσω με τα στελέχη της αυτοδιοίκησης -φυσικά με τον περιφερειάρχη, με τον δήμαρχο Πατρών που όπως γνωρίζετε δεν ανήκει στον πολιτικό χώρο, γιατί για μας δεν έχει καμία σημασία πού ανήκει ιδεολογικά ο κάθε δήμαρχος, οφείλουμε για λόγους αρχών να συνεργαζόμαστε με όλους, ανεξάρτητα από τις ιδεολογικές και πολιτικές τοποθετήσεις τους- και έχουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την ανάπτυξη της περιοχής, το οποίο εφαρμόζεται με επιτυχημένα αποτελέσματα.

Προφανώς υπάρχουν σημαντικά θέματα μπροστά μας, τα οποία αντιμετωπίζουμε.

Και κάτι άλλο, γιατί το θεωρώ κρίσιμο. Στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού της οικονομίας θεωρώ κρίσιμη τη συμβολή του πρωτογενούς τομέα. Πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε όλοι μας ότι πρέπει να ξαναδυναμώσουμε και την αγροτική παραγωγή, κύριε Πρόεδρε, και την κτηνοτροφική. Στην Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδος εδόθησαν 280 εκατομμύρια ευρώ σε αγρότες ως ενισχύσεις από την ΚΑΠ και στηρίζεται το 80% των επενδύσεων για νέους αγρότες. Μπορούν να πάρουν μέχρι 40.000 ευρώ για να ξεκινήσουν μια καινούργια επενδυτική δραστηριότητα. Γιατί, κακά τα ψέματα, στις μέρες μας ένας επαγγελματίας αγροτικής παραγωγής έχει αυτά τα χαρακτηριστικά και στηρίζεται με αυτόν τον πολύ σημαντικό τρόπο από το κράτος.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τα του αναπτυξιακού νόμου που αναφέρατε, να σας πω ότι βρίσκομαι σε αυτό το Υπουργείο έντεκα μήνες. Τον χρόνο που πέρασε το Υπουργείο Ανάπτυξης έκανε ρεκόρ πληρωμών της τελευταίας δεκαετίας σε ολόκληρη τη χώρα και ρεκόρ πληρωμών προς τις περιφέρειες. Επομένως, αν μη τι άλλο, μέσα στη δεκαετία τη χώρα δεν την έχει κυβερνήσει μόνο η Νέα Δημοκρατία, την έχει κυβερνήσει και ο ΣΥΡΙΖΑ. Φαντάζομαι ότι όλα όσα είπατε είναι μια μορφή αυτοκριτικής για ό,τι κάνατε όταν ήσασταν στην κυβέρνηση.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Θα συνεχίσουμε με την πέμπτη με αριθμό 872/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Α' Αθηνών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς κ. Αθανάσιου Ηλιόπουλου προς την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με θέμα: «Τέσσερις απολύσεις στην Τράπεζα Αττικής - από την παρενόχληση στην καταστολή της συνδικαλιστικής δράσης».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Καραγκούνης.

Έχετε τον λόγο, κύριε συνάδελφε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, είναι μια πάρα πολύ κρίσιμη περίπτωση. Τέσσερις εργαζόμενοι, που και οι τέσσερις έχουν πάνω από είκοσι χρόνια στην Τράπεζα, με άριστες αξιολογήσεις της δουλειάς τους, αυτή τη στιγμή είναι εκτός. Η πρώτη, μάλιστα, από όπου ξεκίνησε η όλη υπόθεση είναι μία μητέρα τριών παιδιών, μονογονεϊκή οικογένεια, η οποία ήταν η πρώτη που κατήγγειλε.

Στις 6-5-2025 η διοίκηση της Τράπεζας Αττικής προχώρησε σε τρεις αιφνιδιαστικές απολύσεις συνδικαλιστών εργαζομένων, με πρωτοφανή εκδικητικό χαρακτήρα. Οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι είχαν ταχθεί δημόσια, μέσω ανακοίνωσης της συνδικαλιστικής τους παράταξης, υπέρ απολυθείσας συναδέλφου τους που είχε υποστεί προσβλητική, μειωτική και ηθικά παρενοχλητική συμπεριφορά από τον διευθυντή της σε κατάσταση της Κέρκυρας. Το Πρωτοδικείο Αθηνών με απόφασή του 2024 χαρακτήρισε την εν λόγω απόλυση, που αποτέλεσε και την αρχή της υπόθε-

σης, ανατιολόγητη και αυθαίρετη, απορρίπτοντας ως αβάσιμους τους ισχυρισμούς της εργοδοσίας περί κλονισμού εμπιστοσύνης.

Στην ίδια απόφαση σημειώνεται ότι η Τράπεζα δεν προσμέτρηση ως όφειλε την ευδόκιμη εικοσαετή και πλέον υπηρεσία της εργαζόμενης, τα οικογενειακά της βάρη, καθώς τυγχάνει μητέρα τριών τέκνων σε μονογονεϊκή οικογένεια, και τη δυσκολία εύρεσης νέας εργασίας.

Εν συνεχεία της ανωτέρω ανακοίνωσης, η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού κάλεσε τους τρεις εργαζόμενους να δηλώσουν εάν συμφωνούν με τη συνδικαλιστική παράταξη, με τελεσίγραφο εντός τριών ημερών. Η απάντησή τους επιβεβαίωσε το αυτονόητο: την υπεράσπιση της συναδέλφου τους, σύμφωνα με τη δικαστική κρίση. Ωστόσο αντί διαλόγου ή διερεύνησης επακολούθησε η απόλυσή τους. Πρόκειται για μία οργανωμένη επίθεση κατά της συνδικαλιστικής δράσης και της συλλογικής εκπροσώπησης, μέσω εργοδοτικών πρακτικών καταστολής και υπό την κάλυψη του νόμου, γνωστού ως «νόμου Χατζηδάκη», του 2021.

Ποια είναι η θέση του Υπουργείου για τις τέσσερις συνδεόμενες απολύσεις στην Τράπεζα Αττικής, που περιλαμβάνουν τόσο την απολυθείσα εργαζόμενη όσο και τους τρεις συνδικαλιστές που τη στήριξαν;

Προτίθεται η Κυβέρνηση να επανεξετάσει το θεσμικό πλαίσιο του ν.4808/2021 που διευκολύνει εργοδοτικές αυθαίρεσες, συνδικαλιστικές διώξεις, και να ενισχύσει τις εγγυήσεις προστασίας των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Ηλιόπουλο.

Έχετε τον λόγο, κύριε Υπουργέ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, θέλω να κάνω ένα πρώτο σχόλιο στην επίκαιρη ερώτηση που καταθέσατε και βεβαίως αναδεικνύετε κάθε φορά αρκετά ζητήματα, σημαντικά ζητήματα. Πράγματι είχαμε την ευκαιρία πολλές φορές να κάνουμε παρόμοιες συζητήσεις. Το έχω πει πάρα πολλές φορές -και μου δίνετε την ευκαιρία να το κάνω για ακόμη μια φορά- ότι το Υπουργείο Εργασίας έχει την υποχρέωση να θωρακίζει όσο μπορεί περισσότερο, θα έλεγα και σε νομικό -και αυτό το έχουμε κάνει, θα το εξηγήσω και στη συνέχεια, γιατί αναφέρατε στον ν.4808- αλλά και σε επιχειρησιακό επίπεδο, με ένα πλαίσιο προστασίας των εργαζομένων, πράγμα το οποίο το θεωρούμε πάρα-πάρα πολύ σημαντικό και το κάνουμε με απόλυτη προσήλωση. Και βέβαια ενισχύουμε όσο μπορούμε -και αυτό θέλω να το καταθέσω για ακόμη μια φορά, για όσους μας ακούει εδώ από το Κοινοβούλιο- την Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας που παίζει έναν πάρα-πάρα πολύ σημαντικό ρόλο, γιατί προβαίνει σε ελέγχους και πράγματι προστατεύει τους εργαζόμενους. Και η δική μας θα έλεγα αποστολή είναι να θωρακίζουμε ακόμα περισσότερο και να ενισχύουμε ακόμα περισσότερο την Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας, γιατί πράγματι όπου υπάρχει καταγγελία για παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας είναι εκεί και επεμβαίνει αμέσως. Και, βεβαίως, μου δίνετε την ευκαιρία για ακόμη μία φορά να το μεταφέρω ως μήνυμα σε όλους τους εργαζόμενους, έστω και ανώνυμα, όπου υπάρχει παραβίαση εργατικής νομοθεσίας αμέσως να προβαίνουν σε καταγγελία.

Πριν κάνουμε τη συζήτηση και για το νομικό πλαίσιο στο οποίο αναφερθήκατε στο δεύτερο σκέλος της ερώτησης, οφείλω να σας απαντήσω πρώτα από όλα για το πρώτο και θα σας μεταφέρω την απάντησή μου πρώτα από όλα της Ανεξάρτητης Αρχής Επιθεώρησης Εργασίας, η οποία λέει ότι η «Περιφερειακή Διεύθυνση Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με αφορμή τα διαλαμβανόμενα στην ανωτέρω επίκαιρη ερώτηση μάς ενημέρωσε ότι δεν έχει κατατεθεί καταγγελία εις βάρος της Τράπεζας Αττικής ούτε αίτηση για διενέργεια εργατικής διαφοράς οι οποίες να αφορούν την εργαζόμενη η οποία απασχολούνταν σε υποκατάστημα της Τράπεζας Αττικής στην πόλη της Κέρκυρας».

Μετά από έλεγχο στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» προέκυψε ότι πραγματοποιήθηκε καταγγελία σύμβασης αορίστου χρόνου μιας εργαζόμενης με ημερομηνία 10-10-2023 με έναρξη απασχόλησης 28-6-2000.

Το Αυτοτελές Τμήμα για την παρακολούθηση της βίας και παρενόχλησης στην εργασία μάς ενημέρωσε ότι δεν βρέθηκε στο αρχείο του καμία υπόθεση εργατικής διαφοράς, βίας και παρενόχλησης στην εργασία με καταγγελλόμενη επιχείρηση την Τράπεζα Αττικής.

Προσέξετε, συνάδελφε: Παρότι μέχρι την Παρασκευή δεν είχε υποβληθεί αίτημα για διενέργεια εργατικής διαφοράς και με αφορμή την επίκαιρη ερώτηση, το συγκεκριμένο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Αγίας Παρασκευής ζήτησε στοιχεία αναφορικά με καταγγελίες συμβάσεων εργασίας που πραγματοποιήθηκαν το χρονικό διάστημα από 1-3-2025 έως σήμερα στο σύνολο της επικράτειας και αφορούσαν εργαζομένους με την ιδιότητα του μέλους, στελέχους συνδικαλιστικής οργάνωσης. Ζητήθηκαν αριθμός των απολύσεων που πραγματοποιήθηκαν, ατομικές συμβάσεις εργασίας των εργαζομένων που αυτές αφορούσαν και να διευκρινιστεί αν πρόκειται για συνδικαλιστικά στελέχη, για τα οποία εφαρμόζονται οι προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 88 του ν.4808/2021 κατά της απόλυσης. Και σε κάθε περίπτωση με νέα ενημέρωση που είχαμε από την Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας και προφανώς αφορά και τους ενδιαφερόμενους, κατατέθηκε στην υπηρεσία μας στις 16 Μαΐου αίτηση διενέργειας εργατικής διαφοράς από τρεις εργαζομένους της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, με αντικείμενο «άκυρη η καταγγελία της σύμβασης εργασίας καθότι έγινε ως αντίδραση σε νόμιμη συνδικαλιστική δράση». Η συζήτηση της διαφοράς έχει προγραμματιστεί για τις 30-5-2025. Αυτό για να έχουν και οι ενδιαφερόμενοι βεβαίως την ενημέρωση και από εκεί και πέρα θα ακούσω αυτά που έχετε να μου πείτε, συνάδελφε, και θα κάνουμε συζήτηση και για το νομικό πλαίσιο και πόσο προστατευτικό είναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Κύριε Ηλιόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Υπουργέ, η ουσία της υπόθεσης είναι η εξής. Στην Τράπεζα Αττικής αν καταγγέλλεις παρενόχληση απολύεσαι -αυτή είναι η ουσία-, σε μια περίοδο που συζητάμε για εργασιακά δικαιώματα, συζητάμε για προστασία από παρενόχληση, από έμφυλη βία κ.λπ.. Αυτός είναι ο πυρήνας της υπόθεσης.

Το παίρνω με τη σειρά. Εργαζόμενη για είκοσι τρία έτη στην τράπεζα καταγγέλλει κακοποιητική συμπεριφορά και εκφοβισμό, αντί για προστασία απόλυση. Βήμα πρώτο.

Βήμα δεύτερο: κερδίζει το δικαστήριο στο σκέλος καταχρηστική απόλυση και οι υπηρεσίες της κρίνονται άριστες. Καταγράφονται αυτά στη δικαστική απόφαση -για τα Πρακτικά θα σας δώσω ένα μέρος της δικαστικής απόφασης-, αλλά δεν επαναπροσλαμβάνεται. Μέλη μιας συνδικαλιστικής παράταξης της Τράπεζας Αττικής, της παράταξης «Ενότητα», με αφορμή την Ημέρα της Γυναίκας, καταγγέλλουν αυτά τα περιστατικά -δουλειά τους είναι, υποχρεωσή τους είναι η αλληλεγγύη απέναντι στους συναδέλφους τους-, δέχονται κρούση από την Τράπεζα που τους ζητάει δήλωση μετάνοιας. Αυτό τους ζητάει η Τράπεζα, να αναθεωρήσουν αυτά που έχουν πει, που ανταποκρίνονται στα πραγματικά περιστατικά. Ενημερώνουν την Τράπεζα και της λένε «πείτε μας τι από αυτό που έχουμε πει δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα» και η απάντηση της τράπεζας είναι η απόλυση.

Άρα, για ένα περιστατικό το οποίο ξεκινάει από καταγγελία βίας και παρενόχλησης, μετράμε ήδη τέσσερις απολύσεις, σαν να μην τρέχει τίποτα. Και συζητάμε μετά για εργασιακά δικαιώματα, για προστασία της μητέρας, για προστασία της οικογένειας, για μία γυναίκα -ξαναλέω- με είκοσι τρία έτη και άριστες αξιολογήσεις, που προσπαθεί τώρα άνεργη να μεγαλώσει τρία παιδιά.

Να σας πω μερικά στοιχεία για την ουσία της υπόθεσης, τα οποία καταγράφηκαν στο δικαστήριο. Έχουμε τρεις καταγγελίες πριν φτάσουμε στην τέταρτη, οι οποίες οδηγούν στην απόλυση. Περιγράφεται μέσα στην απόφαση. Γι' αυτές τις καταγγελίες δεν κάνει τίποτα η τράπεζα. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις υπάρχουν παρενοχλήσεις από διοικητικό στέλεχος που διαρκώς προσπαθεί να κάνει αρνητικές κρίσεις και αξιολογήσεις για τη δουλειά της απολυμένης εργαζόμενης, όπου το δικαστήριο λέει ότι σε όλα

είχε δίκιο η εργαζόμενη και όχι το διοικητικό στέλεχος το οποίο είναι στη θέση του και δεν τρέχει κανένα πρόβλημα. Δηλαδή διακαιώνεται δικαστικά ως προς την ουσία της υπόθεσης εντελώς η εργαζόμενη. Έχουμε τρεις εργαζόμενους συνδικαλιστές οι οποίοι παίρνουν το μέρος της και απολύονται και αυτοί.

Εγώ θα σας πω ότι ακόμα και με τον 4808 -που θα σας πω ποιο είναι το μεγάλο πρόβλημα, πέρα από όλα τα άλλα, ως προς τις απολύσεις- αυτές οι τέσσερις απολύσεις έρχονται σε κόντρα με το άρθρο 1α, 1β, και 1γβ. Ακόμα και με αυτό το νομοθετικό πλαίσιο, γιατί στο 1α λέει ότι είναι άκυρη η απόλυση αν σχετίζεται με συμμετοχή ή όχι σε συνδικαλιστική οργάνωση, στο β γίνεται ως αντίδραση σε ενάσκηση νομίμου δικαιώματος του εργαζομένου -και προφανώς η καταγγελία και υπεράσπιση είναι νόμιμο δικαίωμα- και στο γβ που οφείλεται στην άρση των δικαιωμάτων σε περίπτωση βίας και παρενόχλησης. Άρα έχουμε καραμπινάτη παρανομία από την Τράπεζα Αττικής.

Για ποιον λόγο δεν επαναπροσλήφθηκε η συγκεκριμένη; Γιατί προφανώς ανοίξατε το παραθυράκι με το άρθρο 3 του 66. Με το άρθρο 3 του 66 ανοίξατε παραθυράκι, που λέει ότι μπορεί να βγει παρόνομη και καταχρηστική μια απόλυση, αλλά να μην είναι υποχρεωτική η επαναπρόσληψη. Και εδώ είναι το μεγάλο παραθυράκι που ανοίξατε. Δηλαδή απολύεις μια μητέρα τριών παιδιών, της δίνεις λίγα χιλιάδικα παραπάνω και της λες «κόψε το κεφάλι σου». Γι' αυτό σας λέμε ότι υπάρχει πρόβλημα και με το συγκεκριμένο ζήτημα.

Ένα στοιχείο και κλείνω, γιατί έχει την αξία του. Το κέντρο «Διοτίμα» έβγαλε στοιχεία που αφορούν την έμφυλη βία σε οικογενειακό επίπεδο -αλλά αν αυτό γίνεται μέσα στο σπίτι, καταλαβαίνουμε τι γίνεται και στους εργασιακούς χώρους- ότι μέσα σε μία δεκαετία έχουμε 440% αύξηση των ετήσιων περιστατικών. Και μπορεί να μην υπάρχουν αυτά τα στοιχεία για τους εργασιακούς χώρους, αλλά καταλαβαίνουμε ότι δεν υπάρχει κάποιο σιλικό τείχος ανάμεσα στους εργασιακούς χώρους και τα λοιπά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε συνάδελφε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Άρα, κλείνοντας, λέω το εξής. Έχετε μία πολιτική η οποία έχει δώσει σήμα για πάρα πολλές απολύσεις συνδικαλιστικών στελεχών. Μπορώ να σας πω δεκάδες περιπτώσεις αυτήν τη στιγμή, από τα ΚΤΕΛ, τη Hellenic Train, το Allou Fun Park, τη Speedex, που απολύονται άνθρωποι που είναι εκεί για να υπερασπίζονται τους εργαζόμενους. Όταν απολύεις τους συνδικαλιστές, δεν μπορείς να έχεις συλλογικές συμβάσεις και γι' αυτό είμαστε τόσο χαμηλά στις συλλογικές συμβάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε συνάδελφε, παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Και κλείνω με αυτό: Γι' αυτό η χώρα είναι τελευταία στην πραγματική αγοραστική δύναμη των εργαζομένων. Αυτός είναι ο πραγματικός δείκτης, γιατί έχουμε μια πολιτική η οποία δεν δίνει δύναμη στους εργαζόμενους, αλλά τους στερεί δικαιώματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε συνάδελφε, κατανοητό.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Κλείνω, κύριε Πρόεδρε.

Εμείς θα είμαστε με τους απολυμένους και θα διεκδικήσουμε μαζί τους μέχρι τέλους το δικαίωμά τους να γυρίσουν στη δουλειά τους με αξιοπρέπεια.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αθανάσιος (Νάσος) Ηλιόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Ηλιόπουλο.

Έχετε τον λόγο, κύριε Υπουργέ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Ναι, κύριε συνάδελφε, εγώ κατανοώ και τα στοιχεία τα οποία φέρνετε. Και πολύ σημαντικά είναι, και έχουν την ιδιαίτερη σημασία τους και την ιδιαίτερη αξία τους. Προφανώς αυτό σας είπα και πριν. Μπαίνουμε πλέον στην ουσιαστική διερεύνηση αυτής της υπόθεσης, πράγμα το οποίο είναι

πάρα πολύ σημαντικό, διότι σας είπα ότι στις 30 Μαΐου έχει επέλθει η Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας και μετέπειτα, αν χρεαστεί, στα αρμόδια δικαστήρια.

Δεν χρειάζεται να επαναλάβω στο ερώτημα που θέσατε ότι άκυρη απόλυση είναι μια απόλυση που θεωρείται ως μη γενόμενη. Θα κριθεί. Και έχουμε δύο στάδια που αυτό θα συζητηθεί περαιτέρω και προφανώς δεν είμαστε εδώ τα δικαιοδοτικά όργανα. Το καταλαβαίνετε. Έτσι ισχύει τώρα, έτσι ίσχυε και πριν. Αν ήμασταν εδώ δικαιοδοτικά όργανα, θα μου λέγατε την άποψή σας, θα έλεγα εγώ την άποψή μου και ίσως να βγάζαμε μια απόφαση εμείς. Αλλά δεν βγάζουμε εμείς την απόφαση. Σε κάθε περίπτωση, δεν την αξιολογούμε εμείς. Πάντα έτσι γινόταν.

Αυτό το οποίο, όμως, μπορούμε να συζητήσουμε -και σας είπα για το νομικό σκέλος- είναι τι κάνουμε εμείς προκειμένου να θωρακίσουμε τα δικαιώματα των εργαζομένων. Και αναφέρθηκε πριν και στην Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας και αυτά τα οποία έχουμε κάνει.

Επειδή, όμως, κάνατε ειδική αναφορά στο ν.4808, θέλω να σας τονίσω τα εξής. Το ξέρετε, κύριε συνάδελφε, ότι εμείς επικυρώσαμε τη Σύμβαση 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Είμαστε από τις πρώτες χώρες που το κάναμε και ακριβώς περιλαμβάνει συγκεκριμένη και ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων -δεν ίσχυε στο παρελθόν- σε θεσμικό και επιχειρησιακό επίπεδο, με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας και της παρενόχλησης, συμπεριλαμβανομένης και της σεξουαλικής παρενόχλησης, και την καλλιέργεια κουλτούρας μηδενικής ανοχής σε τέτοιες συμπεριφορές με τους εξής τρόπους:

Πρώτον, ενισχύουμε τις υποχρεώσεις πρόληψης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης από την πλευρά των εργοδοτών. Καθιστώντας υποχρεωτικές τέτοιες πολιτικές και πολιτικές διαχείρισης καταγγελιών σε επίπεδο επιχείρησης με άνω των είκοσι εργαζομένων. Ιδρύοντας υποχρέωση του εργοδότη να αντιδράσει επί περιστατικού λαμβάνοντας μέτρα και δίνοντας ένα προστατευτικό πλέγμα δικαιωμάτων στο θιγόμενο τα οποία κινούνται στην ίδια κατεύθυνση που ήδη προβλέπεται στο υφιστάμενο πλαίσιο της απαγόρευσης των διακρίσεων. Θεσπίζοντας μηχανισμούς παρακολούθησης των περιστατικών. Ενίσχυσης των ελέγχων και διεξαγωγής διαδικασίας που είναι στοχευμένη στις περιπτώσεις αυτές. Και προβλέποντας ειδικό πλαίσιο κυρώσεων, αλλά και δυνατότητα λήψης διοικητικών μέτρων άμεσης ισχύος σε περίπτωση κινδύνου.

Σημαντικό, επίσης, ότι εισήγαγε ο νόμος εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων ειδικά των συνδικαλιστών, αυτό το οποίο αφορά τους εργαζομένους. Πρώτον, ενίσχυση προστασίας συνδικαλιστών από απόλυση. Τροποποιήσουμε τα άρθρα του ν.1264/1982 και επεκτείνουμε την προστασία από την απόλυση για μέλη συνδικαλιστικών οργάνων. Συγκεκριμένα, διευρύνουμε τη λίστα -το έχουμε πει και σε άλλη επίκαιρη ερώτηση, ευκαιρία να το ακούσουν και όσοι ενδιαφέρονται- των προστατευόμενων προσώπων, όπως μέλη διοικήσεων δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων οργανώσεων. Στην αιτιολογική έκθεση του ν.4808, στο άρθρο 88 αναφέρεται ότι αναδιαμορφώνεται στην παράγραφο 10, του άρθρου 14, του ν.1264 η διατύπωση των λόγων απόλυσης συνδικαλιστικών στελεχών, καθώς είχαμε μία περιοριστική αναφορά χωρίς ρητή πρόβλεψη, ακόμη και για ιδιαίτερος σοβαρά ποινικά αδικήματα. Δεν υπήρχε στο παρελθόν. Τώρα μπήκε και αυτό είναι σημαντικό.

Τα συνδικαλιστικά στελέχη θα μπορούν να απολύονται μόνο για σπουδαίο λόγο, που σε συνδυασμό με την υποχρέωση του εργοδότη να αποδεικνύει τον σπουδαίο λόγο διασφαλίζεται ότι τυχόν απόλυση δεν μπορεί να έχει ως απώτερη αφορμή τη συνδικαλιστική ιδιότητα. Εάν απολυθεί παρ'ανόμως ο συνδικαλιστής, ο εργοδότης υποχρεούται να τον επαναπροσλάβει και να καταβάλει μισθούς υπερημερίας, ακόμη κι να έχει καταβάλει αποζημίωση.

Και, βεβαίως, υπάρχει και η διαδικασία ελέγχου της απόλυσης. Εάν η Ανεξάρτητη Αρχή της Επιθεώρησης Εργασίας θεωρήσει την απόλυση παράνομη η διαδικασία παγώνει και επιβάλλονται κυρώσεις. Η ηλεκτρονική και διαφανή καταγραφή μέσω του ΓΕΜΗ-ΣΟΕ. Δεν χρειάζεται να πω περισσότερα. Κυρώσεις και αυστηρότητα. Διοικητικά πρόστιμα για τους εργοδότες πολύ αυ-

στηρά που παραβιάζουν την ειδική προστασία των συνδικαλιστών.

Οπότε, έχοντας αυτό το οπλοστάσιο, το οποίο σας ανέφερα και για πρώτη φορά μπαίνει στον νόμο και είναι πολύ -θα έλεγα- προστατευτικά για τους εργαζόμενους, θα το κρίνει αν χρεαστεί το οποίο δικαστήριο και, βεβαίως, θα προστατεύσει απόλυτα τους εργαζομένους. Γι' αυτό είμαστε εδώ, για να θωρακίζουμε το νομικό πλαίσιο και βεβαίως να γίνει αυστηροποίηση των ελέγχων, δηλαδή πολλοί περισσότεροι έλεγχοι σε σχέση με το παρελθόν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Θα συζητηθεί τώρα η τρίτη με αριθμό 876/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Α' Πειραιώς της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Νικολάου Αμπατιέλου προς την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με θέμα: «Να ανακληθούν τώρα όλες οι απολύσεις στην επιχείρηση Allou Fun Park. Να διασφαλιστούν όλες οι θέσεις εργασίας και να καταβληθούν όλα τα οφειλόμενα δεδουλευμένα στο σύνολο των εργαζομένων».

Έχετε τον λόγο, κύριε Αμπατιέλο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, φέρνουμε ένα πολύ σημαντικό θέμα με την ερώτησή μας σήμερα στη Βουλή που απασχολεί και τους εργαζόμενους εκεί, αλλά και ένα πολύ μεγάλο κλίμα αλληλεγγύης που έχει εκφραστεί το προηγούμενο διάστημα, την απαράδεκτη στάση της εργοδοσίας του Allou Fun Park, ναι, ενός λούντα παρκ της χαράς, όπου λίγες μέρες μετά τη σύσταση του νέου σωματείου εκεί και την απεργία την Πρωτομαγιά, απέλυσε επτά εργαζόμενους οι οποίοι είχαν απεργήσει, ανάμεσα σε αυτούς τέσσερα μέλη της προσωρινής διοίκησης και ένα ιδρυτικό μέλος. Μετά την Πρωτομαγιά, προσέξτε, όχι μια οποιαδήποτε απεργία, που όλες έχουν τη σημασία τους. Μετά από τη μέρα που ιστορικά οι εργαζόμενοι τιμάνε τους αγώνες του παρελθόντος και προετοιμάζονται για τους επόμενους, καταδικάζοντας και τη σημερινή κατάσταση.

Αυτές οι απολύσεις είναι άλλο ένα παράδειγμα ότι δεν είναι τελικά τόσο «Fun», ειδικά αν είσαι εργαζόμενος στη συγκεκριμένη επιχείρηση γιατί είναι πάρα πολλές οι περιπτώσεις που καθυστερούν τα δεδουλευμένα. Η καταβολή των δεδουλευμένων είναι ένα μόνιμο σκηνικό. Οι καταγγελίες στην Επιθεώρηση Εργασίας είναι δεκάδες. Έχουν φτάσει μέχρι και σαράντα οκτώ εργαζόμενοι ταυτόχρονα να κάνουν τέτοια ομαδική καταγγελία και οι κρατικές αρχές είναι πλήρως ενήμερες. Δεν λέμε κάτι καινούργιο εδώ.

Ποιο είναι το καινούργιο και το νέο που έχει αλλάξει; Είπαν «ως εδώ» οι εργαζόμενοι με αυτή την κατάσταση και για τους μισθούς και για να καταβάλλονται στην ώρα τους αυτοί και μέτρα για την εργασία τους, για την ασφάλειά τους, για την υγιεινή κ.λπ., και φτιάξαν σωματείο. Αυτό είναι στο στόχαστρο της συγκεκριμένης απαράδεκτης ενέργειας από την εργοδοσία.

Ας μιλήσουμε λίγο για ανομία στη συγκεκριμένη περίπτωση, που τώρα έχει γίνει και καραμέλα στα κυβερνητικά στελέχη με αφορμή άλλα γεγονότα, μία τα πανεπιστήμια, μία τη μία γειτονιά μία την άλλη. Είναι στα φόρτε της Κυβέρνησης αυτό. Παρά το αντεργατικό νομοθετικό πλαίσιο που όλες οι κυβερνήσεις έχετε φτιάξει, τους απανωτούς νόμους που έχουν στο στόχαστρο το απεργιακό δικαίωμα, τα σωματεία, τον ίδιο τον αγώνα των εργαζομένων που πάνε πάντα μαζί με τους νόμους που εντείνουν την εκμετάλλευση και χειροτερεύουν τη ζωή των εργαζομένων, μέσα σε αυτό το οπλοστάσιο παραμένει ότι προστατεύεται απόλυτα από τον νόμο η προσωρινή διοίκηση ενός σωματείου και τα πρώτα ιδρυτικά μέλη.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση έχουμε την εργοδοσία να απολύει τον πρόεδρο, τον γραμματέα, τον αντιπρόεδρο και ένα ακόμα μέλος της προσωρινής διοίκησης που το ίδιο το δικαστήριο έχει διορίσει πρόσφατα, όταν κατατέθηκαν τα χαρτιά και που όπως λέγατε και στην προηγούμενη ερώτηση με τον απαράδεκτο, κατά τη γνώμη μας και τη γνώμη χιλιάδων εργαζομένων «νόμο Χατζηδάκη», και τον σπουδαίο λόγο που πρέπει ως παρα-

θυράκι να πει η εργοδοσία για να δικαιολογήσει μια τέτοια απόλυση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είπα τίποτα. Δεν υπάρχει λόγος στη συγκεκριμένη υπόθεση, που δείχνει την κυνικότητα και το στόχαστρο που έχει. Είναι συνδικαλιστική, λοιπόν, η δίωξη. Στόχος είναι το σωματείο και οι δίκαιες διεκδικήσεις του.

Η ερώτηση είναι τι μέτρα θα πάρει η Κυβέρνηση και το Υπουργείο για να ανακληθούν όλες οι απολύσεις, να ανανεωθεί η σύμβαση εργαζόμενου η οποία εκδικητικά δεν ανανεώθηκε επειδή συμμετείχε κι εκείνος στην απεργία και να επιστρέψουν όλοι οι απολυμένοι στη δουλειά τους. Και τι θα γίνει με αυτό το μόνιμο, δυστυχώς, καθεστώς εκεί να μην καταβάλλονται τα δεδουλευμένα στην ώρα τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Αμπατιέλο.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Θα έλεγα ότι σε έναν βαθμό, κύριε συνάδελφε, κι εσείς θα μπορούσατε να κρατήσετε αυτό το οποίο είπα νωρίτερα και στον καλό συνάδελφο, τον κ. Ηλιόπουλο.

Πάμε, όμως, εδώ -γιατί πράγματι είναι ένα πολύ ευαίσθητο ζήτημα- να δούμε τι ακριβώς μας απαντά η ανεξάρτητη αρχή για τις απολύσεις και ανάκληση των απολύσεων στην επιχείρηση Allou Fun Park και την καταβολή των δεδουλευμένων στο σύνολο των εργαζομένων. «Κατόπιν σχετικής καταγγελίας πραγματοποιήθηκε επιτόπιος έλεγχος...» -λέει η Επιθεώρηση Εργασίας- «... από επιθεωρητές εργασίας του αρμόδιου τμήματος Πειραιώς και Δυτικής Αττικής στις 10-4-2025 στα γραφεία της επιχείρησης. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού ζητήθηκε από την εταιρεία να προσκομιστούν στοιχεία για την καταβολή μισθοδοσίας προς το σύνολο των εργαζομένων της επιχείρησης για τους μήνες από τον Δεκέμβριο του 2024 έως και τον Μάρτιο του 2025 και αντίστοιχα αποδεικτικά τραπεζικής καταβολής των αποδοχών τους. Η επιχείρηση δεν ανταποκρίθηκε εντός της ταχθείσας προθεσμίας και στη συνέχεια επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις για άρνηση παροχής στοιχείων ύψους 6.000 ευρώ.

Δεύτερον, το αρμόδιο τμήμα Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Πειραιώς και Δυτικής Αττικής απέστειλε πρόσκληση στην επιχείρηση για τη διενέργεια εργατικής διαφοράς ορίζοντας ημερομηνία συζήτησης 20-5-2025, προκειμένου να εξεταστούν υποτίθεται αιτήματα πέντε εργαζομένων της επιχείρησης σχετικά, πρώτον, με την ανάκληση καταχρηστικής απόλυσης μελών του πρόσφατα ιδρυθέντος σωματείου εργαζομένων της επιχείρησης, δεύτερον, τη μη ανανέωση της σύμβασης ορισμένου χρόνου λόγω συνδικαλιστικής δράσης και τη μη καταβολή αποδοχών μηνός Φεβρουαρίου του 2025, υπολοίπου δώρου Χριστουγέννων 2024 και διαφόρων επιδομάτων αδείας των ετών 2022, 2023 και 2024.

Τρίτον, το αρμόδιο τμήμα της Επιθεώρησης Εργασίας έχει προχωρήσει στις εξής ενέργειες: Για το έτος 2024 κατατέθηκαν δεκαεννέα αιτήματα εργατικής διαφοράς, εβδομήντα έξι εργαζομένων, που αφορούσαν μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών, ενώ για το έτος 2025 κατατέθηκαν ως και σήμερα δεκαεπτά αιτήσεις εργατικής διαφοράς, πενήντα εννιά εργαζομένων, που αφορούν επίσης τη μη καταβολή αποδοχών. Οπότε στην πλειοψηφία προσφευγόντων καταβλήθηκαν οι δεδουλευμένες αποδοχές έως και τον μήνα Νοέμβριο του 2024.

Κατά το έτος 2025 επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 6.000 ευρώ για άρνηση παροχής στοιχείων και πρόστιμο ύψους 3.000 ευρώ για μη παράσταση εργοδότη κατά τη διαδικασία επίλυσης εργατικής διαφοράς.

Πραγματοποιήθηκαν δέκα έλεγχοι -ακούστε!- το έτος 2024 και τέσσερις έλεγχοι το έτος 2025. Επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 50.000 ευρώ το έτος 2024 για μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών. Στη συνέχεια η επιχείρηση κατέβαλε τα οφειλόμενα και το ανώτερο πρόστιμο μειώθηκε στις 10.000 ευρώ. Είναι 80% έκπτωση βάσει νομοθεσίας, ακριβώς επειδή συμμορφώθηκε.

Το 2025, στις 9-5-2025, επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 6.000 ευρώ για άρνηση παροχής στοιχείων κατόπιν επιτόπιου ελέγχου. Σημειώνεται δε ότι οι προσφεύγοντες εργαζόμενοι αναμένεται να προσκομίσουν υπεύθυνες δηλώσεις σχετικά με τα οφειλόμενα από την εταιρεία, προκειμένου η υπηρεσία να προχωρήσει σε

υποβολή μηνυτήριας αναφοράς.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

Θα συνεχίσω, κύριε Πρόεδρε, λίγο ακόμα -προσέξτε- για να απαντήσω, για να έχει συνολική απάντηση ο συνάδελφος και μετά να κάνουμε και περαιτέρω συζήτηση.

Σχετικά τώρα με την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων, στην επιχείρηση και μετά από επίσημη ενημέρωση του e-ΕΦΚΑ θα σας αναφέρω το εξής: Έχουν διενεργηθεί όλοι οι απαιτούμενοι μηχανογραφικοί έλεγχοι και οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές καταλογίστηκαν σε βάρος της επιχείρησης και βεβαιώθηκαν στο ΚΕΑΟ. Σημειώνεται ότι έχουν υποβληθεί μέχρι και για αυτή τη μισθολογική περίοδο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στο πληροφοριακό σύστημα του φορέα, η επιχείρηση υποβάλλει αναλυτικές περιοδικές δηλώσεις μέσω διαδικτύου για την ασφάλιση των εργαζομένων με τελευταία περίοδο ασφάλισης αυτή του Φεβρουαρίου του 2025. Παρουσιάζει οφειλές ασφαλιστικών εισφορών ύψους...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε Υπουργέ, στη δευτερολογία σας, παρακαλώ...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Όχι, μια στιγμή, περιμένετε, γιατί λέει εδώ ακριβώς...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Τα λέτε τα υπόλοιπα στη δευτερολογία σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Ας τα έχουμε συνολικά.

Συγγνώμη, κύριε συνάδελφε, για να το έχετε ολοκληρωμένο, απλά λείπουν όπως είναι εκτυπωμένα. Ληξιπρόθεσμες οφειλές για περιόδους -εδώ είμαστε- ασφάλιση την τελευταία περίοδο ασφάλισης τον Φλεβάρη του 2025, παρουσιάζει οφειλές ασφαλιστικών εισφορών ύψους 2.387.907,70 η κύρια οφειλή. Κατά του συγκεκριμένου εργοδότη δεν έχει υποβληθεί καταγγελία περί ανασφάλιστης εργασίας. Τώρα, η Διεύθυνση Ελέγχου του e-ΕΦΚΑ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε, Υπουργέ, δεν υπάρχει άλλος χρόνος, παρακαλώ, μετά, στη δευτερολογία σας. Ευχαριστούμε πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Ωραία, θα σας τα πω και τα υπόλοιπα όσον αφορά την ασφαλιστική και να πούμε και περαιτέρω κάποια πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Κύριε Αμπατιέλο, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΣ: Τα περισσότερα στοιχεία τα γνωρίζουμε. Άλλωστε έχουμε πολύ καλή επικοινωνία και με τους εργαζόμενους, είμαστε μπροστά στις κινητοποιήσεις τους και είναι ένα θέμα που είναι σε εξέλιξη, όπως θα ξέρετε και εσείς καλά. Όντως έχει πάει η Επιθεώρηση Εργασίας αρκετές φορές να κάνει έλεγχο μετά από καταγγελίες και έχουμε και δύο πρόστιμα, τρία, ορισμένα είναι αυτά τα ποσά που αναφέρατε.

Πώς τελειώνει αυτή η κατάσταση; Πού υπάρχει μία διέξοδος; Γιατί είναι τα πρόστιμα και είναι η ελεγκτική ευθύνη του κράτους, αλλά είναι κάποιοι άνθρωποι που συνεχίζουν σταθερά να μην παίρνουν τη μισθοδοσία τους στην ώρα τους και να ζουν. Είναι νέα παιδιά τα περισσότερα ή γυναίκες με μικρά παιδιά, οι οποίες από πού και ως πού θα είναι επί ξύλου κρεμάμενες, αν υπάρχει όρεξη, διάθεση για να πληρώνεται κάθε φορά η μισθοδοσία, όταν κάνουν τον προγραμματισμό τους;

Άρα το ζήτημα είναι ποια τα μέτρα της Επιθεώρησης Εργασίας από εδώ και στο εξής, της Ελεγκτικής Αρχής στην οποία προΐτασθε, για να μπορέσει αυτό να κινηθεί ακόμα πιο αποφασιστικά απέναντι στη συγκεκριμένη εργοδοσία που το έχει κάνει πλέον τακτική και το προχωράει. Δύο φορές έχει φάει πρόστιμο, τρεις, τέσσερις, στον εισαγγελέα πότε θα πάει; Αυτό είναι τώρα το ζήτημα.

Με βάση αυτά εμείς θέλουμε να πούμε το εξής, ότι και με τις απολύσεις, αλλά και για τους λόγους για τους οποίους αναπτύχθηκε το σωματείο και ο αγώνας τους έχουν αποτέλεσμα. Έγιναν πολύ σημαντικές απεργιακές μάχες το προηγούμενο διάστημα

με μεγάλη συμμετοχή των εργαζομένων στη συγκεκριμένη επιχείρηση. Ήταν συσπειρωμένοι στο σωματείο τους και με την αλληλεγγύη από φορείς όλου του Πειραιά, από φορείς όλης της Ελλάδας που ήταν μαζί τους. Το πιο σημαντικό; Η ίδια η αλληλεγγύη που έδειχναν οικογένειες, μικρά παιδιά με τους γονείς τους που πήγαιναν, γιατί δεν γνώριζαν -γιατί είχε βγάλει ανακοίνωση το λούνα παρκ ότι θα δούλευαν κανονικά- έφταναν εκεί, έβλεπαν την απεργιακή συγκέντρωση και έλεγαν «θα κάτσουμε μαζί σας», γιατί καταλαβαίνουν πόσο μεγάλο πράγμα είναι να αγωνίζεσαι για τα autonόητα σε συγκεκριμένες συνθήκες και να βλέπεις αυτή τη στάση.

Ε, λοιπόν, μετά από όλα αυτά όντως ο Απρίλιος που μιλάμε τώρα με καθυστέρηση πάλι -γιατί η σύμβαση λείει μέχρι 10 του μήνα- καταβλήθηκε. Εκεί είναι η δύναμη, λοιπόν, των εργαζομένων. Αυτό θέλει να χτυπήσει η συγκεκριμένη εργοδοσία που δεν απαντάει καν στα αιτήματα του Σωματείου για την επαναπρόσληψη των τεσσάρων μελών του διοικητικού συμβουλίου και όλων των εργαζομένων που απέλυσε, επειδή απήργησαν. Μεθαύριο είναι και το δικαστήριο. Μπροστά μας είναι αυτά και είναι και οι κινήσεις τους.

Και αυτό δείχνει ότι η πραγματική δύναμη των εργαζομένων στην τελική είναι η ίδια η οργάνωσή τους και ο αγώνας τους, εκεί που το ΚΚΕ δίνει όλες του τις δυνάμεις. Είναι μια απόδειξη του συνθήματος που χρησιμοποιεί το οργανωμένο ταξικά προσανατολισμένο συνδικαλιστικό εργατικό κίνημα, «Όλοι στον αγώνα, όλοι στα συνδικάτα!», που και τώρα μπορεί να δώσει απαντήσεις για την καθημερινότητα, αλλά πολύ περισσότερο να ανοίξει τον δρόμο να μη ζούμε με τη δαμόκλειο σπάθη τέτοιων συμπεριφορών, τέτοιων καταστάσεων και τέτοιας εκμετάλλευσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Αμπατιέλο.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης): Κύριε συνάδελφε, λύση πέρα και πάνω από όλα -προφανώς, πάντα οι αγώνες των εργαζομένων είναι σημαντικοί- δίνει ο νόμος και η εφαρμογή του νόμου και των ελεγκτικών υπηρεσιών και αυτά που σας διάβασα ακριβώς αυτό είναι, αυστηρή τήρηση του νόμου, της εργατικής νομοθεσίας, έλεγχος και σας διάβασα ακριβώς τι έχει γίνει.

Να συνεχίσω, κύριε Πρόεδρε, για το ασφαλιστικό και θα κάνω ένα μικρό σχόλιο σε αυτά που είπατε. Η Διεύθυνση Ελέγχων του e-ΕΦΚΑ συμπεριέλαβε την εν λόγω επιχείρηση στους στοχευμένους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από το αρμόδιο Περιφερειακό Ελεγκτικό Κέντρο Ασφάλισης -ΠΕΚΑ- το τέταρτο τρίμηνο του 2024. Το αρμόδιο Τμήμα Ελέγχων πραγματοποίησε επιτόπιο έλεγχο στις 31-10-2024 στο παράρτημα νούμερο «2» της επιχείρησης στην περιοχή του Αγίου Ιωάννη Ρέντη, κατά τον οποίο, βεβαίως, δεν προέκυψαν ευρήματα περί αδήλωτης εργασίας.

Σε κάθε περίπτωση, η Υπηρεσία Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων του e-ΕΦΚΑ θα συνεχίσει να παρακολουθεί ασφαλιστικά την εν λόγω επιχείρηση και θα προβεί άμεσα σε οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια χρειαστεί. Για τις οφειλές έχουν υποβληθεί από την αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση ΚΕΑΟ είκοσι τρεις -επειδή αναφερθήκατε σε αυτό- μηνυτήριες αναφορές προς την αρμόδια Εισαγγελία Πειραιά για την ποινική δίωξη του κατά τον νόμο υπεύθυνου της επιχείρησης για τα αδικήματα περί μη απόδοσης εργοδοτικών εισφορών και βεβαίως, για τις εν λόγω οφειλές υπήρξαν διορθωτικά σε δέκα διακριτές ρυθμίσεις οφειλών, έγιναν ρυθμίσεις οφειλών με βάση τις διατάξεις του ν.4152/2013 και του ν.5036/2023, η τελευταία εκ των οποίων τηρήθηκε μέχρι και τις 16-4-2024 και για τον λόγο αυτό τελούσαν υπό αναστολή αναγκαστικών μέτρων.

Οπότε, αυτό το οποίο σας λέω και σας, κύριε συνάδελφε -το έλεγα και νωρίτερα, το έχουμε πει πολλές φορές- είναι ότι είναι σημαντικό να προτρέπει τους εργαζόμενους να κάνουν έστω και ανώνυμα καταγγελίες -και δεν αναφέρομαι, βεβαίως, στη συγκεκριμένη εταιρεία, αλλά το λέω συνολικά- όπου νομίζουν ότι υπάρχει παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας.

Για το 2024 στη συγκεκριμένη επιχείρηση -το είπα και πριν- έγιναν δέκα έλεγχοι και το 2025 ήδη ακόμη τέσσερις. Το 2024

επιβλήθηκε, μάλιστα, πρόστιμο το οποίο είχε αποτέλεσμα διότι καταβλήθηκαν τα δεδουλευμένα. Υπήρξε συμμόρφωση της εταιρείας και μάλιστα, της επεβλήθη πρόστιμο επειδή δεν είχε συμμορφωθεί στο να παράσχει στοιχεία, δηλαδή έξτρα, άλλο πρόστιμο.

Από τη στιγμή, λοιπόν, που υπάρχουν καταγγελίες, προφανώς η Επιθεώρηση Εργασίας θα επεμβαίνει και αυτή είναι και η δική μας η δουλειά, όπως είπα και πριν, να θωρακίζουμε αυτούς τους ελέγχους, να είναι αποτελεσματικοί και να προστατεύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Μου δίνετε την ευκαιρία, μιας και κάνετε αυτή την ερώτηση και μιας και έχουμε λίγο χρόνο ακόμα, κύριε Πρόεδρε -και τελειώνω- σύντομα να σας πω πόσους ελέγχους έχει κάνει τα έτη από 2022 έως 2024 η Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων. Δεν αναφέρομαι νωρίτερα, γιατί νωρίτερα ήταν πολύ λιγότεροι. Το 2022 είχε κάνει 32.559 ελέγχους, το 2023 είχε κάνει 36.320 ελέγχους, το 2024 είχε κάνει 36.443, επανελέγχους 36.413 το 2022, το 2023 είχε κάνει 40.220, το 2024 είχε κάνει 43.002 και τα ποσά των προστίμων τα οποία επεβλήθησαν είναι 30.619.679 ευρώ το 2022, το 2023 είναι 38.741.176 ευρώ και 41.457.461 ευρώ το 2024, ρεκόρ, βεβαίως, σε σχέση με όλα τα προηγούμενα χρόνια.

Αυτή, ακριβώς είναι και η δουλειά της Ανεξάρτητης Αρχής Επιθεώρησης Εργασίας, της οποίας, όπως είπα και πριν, προσπαθούμε να ενισχύσουμε και σε προσωπικό και σε μέσα το έργο της και από εκεί και πέρα, είναι η νομοθεσία, όπως είπα και πριν, η οποία είναι αυστηρή και καλούνται και πρώτα από όλα οι εργοδότες να την εφαρμόζουν και οι εργαζόμενοι να προστατεύονται και κυρίως να τα ελέγχει όλα αυτά η Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Θα συνεχίσουμε με την όγδοη με αριθμό 854/6-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου της Ανεξάρτητης Βουλευτού Β3' Νοτίου Τομέα Αθηνών κ. Ραλλίας Χρηστίδου προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Οι Εβρίτες αλιείς αδυνατούν πλέον να επιβιώσουν. Η Κυβέρνηση πρέπει να δώσει άμεσα λύσεις».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Χρήστος Κέλλας.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, ευχαριστώ για την παρουσία σας σήμερα. Αυτή η επίκαιρη ερώτηση είναι η τρίτη στη σειρά που καταθέτω και αφορά ομάδες ανθρώπων που δραστηριοποιούνται στην ακριτική περιοχή του Έβρου. Και είναι η τρίτη σε σειρά πολύ απλά γιατί επισκεφθήκαμε τον τόπο του Έβρου και οι άνθρωποι εκεί εξέφρασαν με πολλή ειλικρίνεια, οφείλω να πω, και ανθρωπιά, πέρα από κόμματα και χρώματα, τους προβληματισμούς τους. Ακριβώς λοιπόν επειδή δεσμεύτηκα και ως ανεξάρτητη Βουλευτριά και ως ενταγμένη στο Κίνημα Δημοκρατίας να ασχοληθώ πραγματικά με το πρόβλημά τους, γι' αυτό σήμερα είμαι εδώ και σας ευχαριστώ θερμά που είσατε παρών και θα δώσετε απαντήσεις, πολύ απλά για να σας ακούσουν και εκείνοι και θα μεταφέρω ακριβώς τα λόγια, με τα οποία μου μίλησαν. Ακριβώς, όμως.

Μιλάμε, λοιπόν, σήμερα για μία κρίσιμη ομάδα κοινωνική, που αγωνίζεται να επιβιώσει, μια ομάδα που νιώθει παραμελημένη από το κράτος και πολύ απλά μιλάμε για τους επαγγελματίες αλιείς του Έβρου, οι οποίοι δίνουν καθημερινή μάχη, όχι μόνο με τη θάλασσα, αλλά και με την εγκατάλειψη την οποία την καταγγέλλουν εδώ και χρόνια. Πρόκειται για ανθρώπους της ακριτικής Ελλάδας, ανθρώπους της σκληρής δουλειάς, που αντί να επιβραβεύονται για τη συμβολή τους στην κοινωνική και εθνική συνοχή βιώνουν αδιαφορία και απαξίωση. Και από πού να ξεκινησει κανείς; Έχουμε μόνο τρία λεπτά χρόνο. Από την εκτόξευση του κόστους καυσίμων που πλέον καθιστά κάθε αλιευτική δραστηριότητα οικονομικά ασύμφορη; Από την παραβίαση των ελληνικών χωρικών υδάτων από τουρκικά αλιευτικά που δρουν με προκλητική ασυδοσία; Από την παράνομη αλιεία και την εισα-

γωγή ψαριών που ρίχνουν τις τιμές της εγχώριας παραγωγής; Από την παντελή έλλειψη ελέγχου για την προστασία του γόνου, την υπεραλίευση, τη ρύπανση και τη συνεχή υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος ; Ή από την εγκατάσταση υπεράκτιων αιολικών πάρκων και τη μελλοντική έναρξη λειτουργίας του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη που βάζουν σύμφωνα πάντοτε με τους ίδιους την ταφόπλακα στον κλάδο;

Γι' αυτό λοιπόν σας ρωτάμε, κύριε Υπουργέ, πρώτον, ποια είναι τα άμεσα μέτρα που θα λάβετε για να μειωθεί το εξωντιτικό κόστος των καυσίμων που καθιστά την αλιεία ασύμφορη για τον Έβρο; Δεύτερον, ποιος ο σχεδιασμός σας για την ουσιαστική επιτήρηση των ελληνικών χωρικών υδάτων, ώστε να σταματήσει η παράνομη και καταστροφική αλιεία από τουρκικά σκάφη; Τρίτον, υπάρχει πρόθεση να ενισχυθεί η παρουσία των λιμενικών αρχών στις περιοχές του Έβρου για την αποτροπή της παράνομης αλιείας και την προστασία των επαγγελματιών αλιέων; Τέταρτον, έχουν εκπονηθεί περιβαλλοντικές μελέτες και ποια η άποψη των αρμόδιων κρατικών και επιστημονικών φορέων για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που θα επιφέρει η εγκατάσταση των υπεράκτιων αιολικών πάρκων και η λειτουργία του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη για την αλιεία της περιοχής;

Σας ευχαριστώ θερμά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Χρηστίδου. Βέβαια, επιτρέπονται μόνο δύο ερωτήσεις και όχι τέσσερις.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Κυρία Χρηστίδου, σας ευχαριστώ θερμά για την ερώτηση, η οποία είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Και βεβαίως, σας τιμά και το ενδιαφέρον σας για τον Έβρο για τον οποίον έχουμε όλοι αυξημένο ενδιαφέρον, λόγω της παραμεθορίου περιοχής.

Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων βρίσκμαστε στο πλευρό των αλιέων, στηρίζοντας τους με κάθε δυνατό τρόπο. Πόσο μάλλον όταν πρόκειται για τους αλιείς του Έβρου, οι οποίοι λόγω της ιδιαίτερης γεωγραφικής τους θέσης έρχονται αντιμέτωποι με καθημερινές προκλήσεις.

Θέτετε μια σειρά ερωτημάτων, κυρία Χρηστίδου. Ας τα πάρουμε ένα-ένα. Κατ' αρχάς, αναφέραστε στη λειτουργική αύξηση των εξόδων των αλιέων λόγω της αύξησης της τιμής του πετρελαίου. Κατ' αρχάς να πούμε ότι τους τελευταίους μήνες το πετρέλαιο έχει πτωτική τάση. Δεύτερον αν και το θέμα αυτό ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι οι αλιείς μας δεν πληρώνουν φορολογία στο πετρέλαιο. Παίρνουν αφορολόγητο πετρέλαιο. Οι αλιείς παίρνουν αφορολόγητο πετρέλαιο. Επιπλέον, στο πλαίσιο του επιχειρηματικού Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας, το ΕΠΑΛΘ με πρόσκληση που εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2023 δώσαμε χρηματική αποζημίωση ύψους 24.445.000 ευρώ σε αλιείς και υδατοκαλλιεργητές για το διαφυγόν εισόδημά τους και για το πρόσθετο κόστος που προέκυψε, λόγω της διατάραξης της αγοράς από τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του προγράμματος «Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες και Θάλασσα 2021-2027» προβλέπονται δράσεις εκσυγχρονισμού των σκαφών και βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης, όπως αντικατάσταση των παλαιών κινητήρων με νέας τεχνολογίας κινητήρες χαμηλής κατανάλωσης, χρήση υβριδικών συστημάτων και διαχείριση καυσίμων με συστήματα παρακολούθησης.

Επίσης, κυρία Χρηστίδου, αυτήν τη στιγμή καταβάλλονται 40 εκατομμύρια ευρώ από το ΕΠΑΛΘ για αποζημίωση στην παράκτια αλιεία για την καταστροφή των αλιευτικών εργαλείων και την απώλεια παραγωγής από τα προστατευόμενα θαλάσσια θηλαστικά. Το ύψος της ενίσχυσης αφορά τα έτη 2022, 2023, 2024, δίδεται για πρώτη φορά και το ποσό που λαμβάνουν είναι ως εξής: για τα πλοία άνω των 12 μέτρων τα οποία φέρουν VMS 12,32 ευρώ ανά ημέρα άσκησης της αλιευτικής δραστηριότητας και σε ετήσια αποζημίωση, τα σκάφη από 0 έως 6 μέτρα, 805 ευρώ ετησίως επί τρία έτη 2.415 ευρώ και τα σκάφη από 6 έως 12 μέτρα 1.763 ευρώ ετησίως, δηλαδή την τριετία 5.289.000 ευρώ.

Τώρα αναφορικά με τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων και τις παραβιάσεις στα εθνικά μας ύδατα, αυτά καταλαβαίνετε ότι ανέρχονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του Λιμενικού Σώματος. Στο πλαίσιο αυτό διενεργούνται στοχευμένοι έλεγχοι και περιπολίες με σκοπό την αστυνόμευση και επιτήρηση του θαλάσσιου χώρου για τη διαπίστωση τήρησης της αλιευτικής μας νομοθεσίας. Ειδικά δε για τα περιστατικά παράνομης εισόδου τουρκικών αλιευτικών σκαφών αυτά καταγράφονται και ανά περίπτωση και σε μηνιαία βάση.

Στην εφαρμογή τώρα της κοινής αλιευτικής πολιτικής συμβάλλει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε Υπουργέ, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ναι, κύριε Πρόεδρε, να ενημερωθεί η συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε Υπουργέ, έχετε φθάσει στα τέσσερα λεπτά. Δεν γίνεται.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Εντάξει, πέρασα 50 δευτερόλεπτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Δεν γίνεται, κύριε Υπουργέ. Δεν είναι δικό μου θέμα, είναι ο Κανονισμός.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Στην εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής συμβάλλει και το ΟΣΠΑ, το Ολοκληρωμένο Σύστημα Παρακολούθησης και Καταγραφής των Αλιευτικών Δραστηριοτήτων. Στη δευτερολογία μου, κυρία Χρηστίδου, θα αναφερθώ και στην αντιμετώπιση της υπεραλίευσης και των υπολοίπων ζητημάτων τα οποία έχετε θέσει.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υφυπουργό. Κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, είστε πολύ αυστηρός με τον Υπουργό. Αφήστε τον να απαντήσει.

Κύριε Υπουργέ, να μιλήσουμε για το Δέλτα του Έβρου που είναι ένας από τους σημαντικότερους υδροβιότοπους της Ευρώπης και δυστυχώς τελευταία έχει μετατραπεί σε νεκροταφείο ψαριών; Η εισχώρηση του θαλασσινού νερού στο ποτάμι λόγω της ανομβρίας και του κλεισίματος των φραγμάτων από την τουρκική πλευρά έχει οδηγήσει σε μαζικούς θανάτους ψαριών γλυκού νερού. Οι εικόνες είναι αποκαρδιωτικές. Νεκρά ψάρια στην επιφάνεια των νερών, απόγνωση στα πρόσωπα των ανθρώπων που ζουν από αυτά.

Όπως αναφέρει ο Πρόεδρος του Συλλόγου Αινήσιο Δέλτα, κ. Μουσούνγκης -θα το καταθέσω και στα Πρακτικά-, το πρόβλημα υφίσταται εδώ και χρόνια αλλά το τελευταίο διάστημα έχει οξυνθεί δραματικά. Η έλλειψη βροχοπτώσεων, η διαχείριση φραγμάτων από την Τουρκία έχουν οδηγήσει σε υφαλμύρωση των υδάτων καθιστώντας το περιβάλλον ακατάλληλο για τα ψάρια του γλυκού νερού. Μάλιστα, σημειώνει ο ίδιος την περσινή χρονιά για περίπου πέντε μήνες από τα μέσα Μαΐου έως το τέλος Σεπτεμβρίου, επειδή έκλεισαν τα φράγματα οι Τούρκοι, δεν υπήρχαν καθόλου ψάρια του γλυκού νερού στην περιοχή και οι ψαράδες παρά την οικονομική καταστροφή που υπέστησαν δεν πήραν καμία αποζημίωση από την πολιτεία.

Σε ό,τι αφορά τους κτηνοτρόφους επειδή δεν μπορούσαν να αφήσουν τα ζώα τους και να βοσκήσουν στην παραποτάμια περιοχή και της νησίδας, αφού δεν μπορούσαν πια να πιουν το αλμυρό νερό, αναγκάστηκαν να τα κρατούν σε στάβλους, γεγονός που προκάλεσε πάρα πολύ μεγάλη επιβάρυνση.

Γι' αυτό λοιπόν, κύριε Υπουργέ, θα ήθελα να σας ρωτήσω το εξής, γιατί πολύ απλά πιστεύουμε ότι η εγκατάλειψη αυτών των ανθρώπων δεν είναι μόνο κοινωνική αδικία, δεν είναι μόνο απλά ένα ανθρωπινό λάθος, είναι λάθος συστηματικό, είναι λάθος του συστήματος: Ποια μέτρα προτίθεστε να λάβετε για την αντιμετώπιση της υφαλμύρωσης στο Δέλτα του Έβρου και την αποκατάσταση του οικοσυστήματος;

Έχετε εκπονήσει ή σκοπεύετε να εκπονήσετε Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων στον Έβρο σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης;

Υπάρχει σχέδιο συνεργασίας με τις τουρκικές αρχές για τη διαχείριση των φραγμάτων και τη διασφάλιση της ροής του γλυκού νερού;

Προτίθεστε να ενισχύσετε οικονομικά τους πληγέντες αλιείς και κτηνοτρόφους και να τους εντάξετε σε ειδικά προγράμματα στήριξης;

Σας ευχαριστώ πολύ.

Και κοιτάξετε, κύριε Πρόεδρε, το ρολόι. Μίλησα μόνο δύο λεπτά και τριάντα δευτερόλεπτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Χρηστίδου.

Κύριε Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο. Ελπίζω να τηρήσετε κι εσείς τον χρόνο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Κυρία Χρηστίδου, έρχομαι στα ερωτήματα που θέσατε, κατ' αρχήν, για την υπεραλίευση. Η υπεραλίευση είναι πραγματικά ένα σημαντικό θέμα το οποίο όμως πρέπει να τονίσω ότι δεν είναι ίδιον της χώρας μας. Αποτελεί πρόβλημα στο σύνολο της Μεσογείου και κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την αναπαραγωγική ικανότητα βασικών εμπορικών ειδών. Γι' αυτό υπάρχει πλούσια και εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, καθώς και σχετικές πρωτοβουλίες.

Τώρα, στο πλαίσιο των εξουσιοδοτικών διατάξεων του Αλιευτικού Κώδικα και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, ένας σημαντικός αριθμός θεσμικών μέτρων εθνικού και τοπικού χαρακτήρα αποσκοπεί στην προστασία των αλιευτικών πόρων. Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Πολιτική Αλιείας στοχεύει στη μακροχρόνια περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα των ιχθυοαποθεμάτων σε συνδυασμό με κοινωνικά οφέλη για τους αλιείς. Παράλληλα, προβλέπεται και η μείωση της αλιευτικής ικανότητας σε συγκεκριμένα είδη, ώστε να αποφεύγεται η υπεραλίευση. Μέσω του ΠΛΑΥΘ προβλέπονται προγράμματα εκπαίδευσης των αλιέων σε βιώσιμες τεχνικές, δράσεις ευαισθητοποίησης για την αποφυγή της ύδρευσης του γόνου, καθώς και προγράμματα επιστημονικής παρακολούθησης των αποθεμάτων και πιλοτικά σχέδια διαχείρισης για την αποκατάσταση των ειδών σε κρίσιμη κατάσταση.

Στο πλαίσιο των υποχρεώσεών μας για την εφαρμογή των κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής υλοποιείται από το ΥΠΑΑΤ σε συνεργασία με τον ΕΛΓΟ-Δήμητρα και το ΕΛΚΕΘΕ, το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, ένα πρόγραμμα συνολικής δημόσιας δαπάνης 19 εκατομμυρίων ευρώ για τα έτη 2025-2027, στο οποίο συλλέγονται σημαντικά στοιχεία που αφορούν στην κατάσταση των ιχθυοαποθεμάτων και τα οποία θα στηρίζουν αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Αναφέρεστε στην ερώτησή σας στα αιολικά πάρκα. Το αντικείμενο των υπεράκτιων αιολικών πάρκων δεν αποτελεί αντικείμενο του ΥΠΑΑΤ. Είναι θέμα του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Όμως, διαχρονικά το ΥΠΑΑΤ στις προτάσεις του προς το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος έχει ως γνώμονα την απρόσκοπτη διεξαγωγή της αλιευτικής δραστηριότητας επισημαίνοντας ότι πρέπει να συνεκτιμηθούν όλα τα επιμέρους κοινωνικοοικονομικά δεδομένα προκειμένου να μειωθούν ενδεχόμενες συγκρούσεις μεταξύ των υπεράκτιων αιολικών πάρκων και της επαγγελματικής αλιείας. Κι αυτό επειδή απώτερος σκοπός μας είναι η εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του αλιευτικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένων και των υδατοκαλλιεργειών, της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, αλλά και των επηρεαζόμενων τοπικών κοινωνιών. Μην έχετε καμία αμφιβολία ότι και η αλιεία στην περιοχή του Έβρου, μιας παραμεθωρίου περιοχής, είναι σε πρώτη προτεραιότητα από το Υπουργείο μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κέλλα.

Περνάμε τώρα στην πρώτη, με αριθμό 858/7-5-2025, επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Βουλευτού Ευβοίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής κ. Αικατερίνης Καζάνη προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Αδικαιολόγητος ο αποκλεισμός μελισσοκόμων από τις αποζημιώσεις στη βόρεια Εύβοια».

Κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΖΑΝΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, είναι γνωστό ότι η βόρεια Εύβοια έχει πληγεί τα τελευταία χρόνια από πολλαπλές φυσικές καταστροφές, με αποκορύφωμα τις πυρκαγιές του 2021 και τις σφοδρές κακοκαιρίες του «Daniel» και «Elias». Οι μελισσοκόμοι της περιοχής υπέστησαν σοβαρό πλήγμα, καθώς η καταστροφή του φυσικού οικοσυστήματος είχε ως αποτέλεσμα τεράστιες απώλειες στις κυψέλες και στη μελισσοκομική παραγωγή. Στις 28 Μαΐου 2024 δημοσιεύθηκε η υπουργική απόφαση 26/150398/2024 η οποία προέβλεπε αποζημιώσεις λόγω των «Daniel» και «Elias» για τους μελισσοκόμους της Βόρειας Εύβοιας. Λάθη και παραλείψεις του συστήματος απέκλεισαν περίπου δέκα με δώδεκα μελισσοκόμους των Δήμων Ιστιαίας-Αιδηψού και του Μαντουδίου-Λίμνης – Αγίας Άννας, χωρίς καμία αιτιολόγηση, ενώ δεν τους δόθηκε καμία ευκαιρία για ενστάσεις ή διορθώσεις. Οι παραγωγοί αυτοί, παρά το ότι υπέστησαν τις ίδιες ζημιές με τους υπόλοιπους συναδέλφους τους, έως σήμερα δεν έχουν λάβει οποιαδήποτε μορφή αποζημίωσης για τις εν λόγω καταστροφές.

Καθώς η στήριξη των μελισσοκόμων είναι ζωτικής σημασίας για την τοπική οικονομία και το περιβάλλον, ερωτάσθε, κύριε Υπουργέ:

Ποια ήταν τα κριτήρια αποκλεισμού των δώδεκα μελισσοκόμων από τις αποζημιώσεις;

Επίσης, προτίθεστε να επανεξετάσετε τις αιτήσεις των μελισσοκόμων της Βόρειας Εύβοιας που αποκλείστηκαν, ώστε να μην μείνει κανείς χωρίς δίκαιη και επαρκή αποζημίωση;

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Καζάνη.

Έχετε τον λόγο, κύριε Υφυπουργέ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Κυρία Καζάνη, πράγματι η βόρεια Εύβοια έχει δοκιμαστεί τα τελευταία χρόνια από πολλές φυσικές καταστροφές, όπως οι πυρκαγιές του 2021 αλλά και τα ακραία καιρικά φαινόμενα του «Daniel» και του «Elias» και η Κυβέρνηση από την πρώτη στιγμή στάθηκε στο πλευρό των πληγέντων με αυξημένες ενσχύσεις.

Ειδικά για τους μελισσοκόμους της Βόρειας Εύβοιας στους οποίους αναφέρεστε, να πω πως δόθηκαν αποζημιώσεις έκτακτης ανάγκης με την υπουργική απόφαση του 2024. Η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΑΑΤ συνέδραμε στη διαδικασία υλοποίησης της υπουργικής απόφασης χρησιμοποιώντας τα στοιχεία από τη βάση του Μελισσοκομικού Μητρώου.

Η εξαγωγή των στοιχείων των μελισσοκόμων πραγματοποιήθηκε μέσω στοχευμένου προγράμματος, το οποίο διαμορφώθηκε βάσει κριτηρίων που ορίζονταν στην υπουργική απόφαση με έμφαση στα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, όπως η διοικητική ένταξη των μελισσοκόμων στους Δήμους Ιστιαίας - Αιδηψού και Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας.

Ο αποκλεισμός αυτών των λίγων μελισσοκόμων από τη βόρεια Εύβοια δεν οφείλεται σε λάθος ή παράλειψη του συστήματος του Υπουργείου. Με βάση την επίσημη ενημέρωση της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαπιστώθηκε ότι η μη καταβολή ενίσχυσης στους λίγους συγκεκριμένους μελισσοκόμους της βόρειας Εύβοιας οφείλεται σε σφάλματα κατά την αρχική καταχώρησή τους στο Ηλεκτρονικό Μελισσοκομικό Μητρώο, όπως είτε λανθασμένος δήμος μόνιμης κατοικίας, είτε ημερομηνία γέννησης ή απόκλιση στον αριθμό των κυψελών. Δηλαδή οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι ή και η ΔΑΟΚ έχουν κάνει το λάθος ή δεν συμπλήρωσαν σωστά τα στοιχεία.

Η Διεύθυνση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΑΑΤ, όπως και κάθε υπολογιστικό σύστημα, όταν βγάζει τα αποτελέσματα των αιτήσεων δεν μπορεί να κρίνει, μιας και ο σχετικός αλγόριθμος εξαγεί αποτελέσματα βάσει του αν πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις. Δεν έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει ελλείψεις ή αναντιστοιχία στα δηλωμένα στοιχεία. Οι σχετικές αποκλίσεις διαπιστώθηκαν εκ των υστέρων, μετά από ενημέρωση από την αρμόδια ΔΑΟΚ.

Επιπλέον, η σχετική διεύθυνση του ΥΠΑΑΤ δεν έχει αρμοδιότητα επανεξέτασης υποδοχής ενστάσεων ή διόρθωση στοιχείων.

Οι διορθώσεις στη βάση του Μελισσοκομικού Μητρώου πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες ΔΑΟΚ.

Η συγκεκριμένη ενίσχυση έχει ολοκληρωθεί και έχει διανεμηθεί το σχετικό κονδύλι. Παρ' όλα αυτά, αφού μας δώσετε ονομαστικά τα στοιχεία αυτών των μελισσοκόμων, θα αναζητήσουμε χρηματοδοτικό εργαλείο, ώστε να λάβουν την ενίσχυση. Όπως βλέπετε, δεν διαφωνεί κανείς. Αντίθετα, συμφωνούμε μαζί σας ότι η ενίσχυση των μελισσοκόμων είναι ζωτικής σημασίας για την τοπική, αλλά και για την εθνική οικονομία.

Στη δευτερολογία μου δε θα αναφερθώ επιγραμματικά σε μέτρα στήριξης που έχει λάβει η Κυβέρνηση και το ΥΠΑΑΤ για τη στήριξη των μελισσοκόμων.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Κέλλα.

Κυρία Καζάνη, έχετε τον λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΖΑΝΗ: Κύριε Υπουργέ, η αδικία αυτή απέναντι στους δέκα-δώδεκα μελισσοκόμους έπρεπε να διορθωθεί. Πρέπει, όμως, να υπάρξει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για το πότε θα βγει η απόφαση, για το πότε θα εκταμειωθεί η αποζημίωση και να τηρηθεί, βέβαια, το χρονοδιάγραμμα αυτό.

Δυστυχώς, στην Εύβοια οι μελισσοκόμοι αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια. Έχω ενημερώσει και σχετικά το Υπουργείο με παρέμβαση μου στις 25 Φεβρουαρίου. Στη βόρεια Εύβοια λοιπόν, που δύο μέρες τώρα έχουμε συνεχείς σεισμούς, ο κλάδος έχει πληγεί από τις πυρκαγιές του 2021, όσο και από τις πλημμύρες του 2023. Στη νότια Εύβοια, η άναρχη επέκταση των ΑΠΕ δυσχεραίνει τη δραστηριότητα των μελισσοκόμων και πλήττει τη βιοποικιλότητα.

Παράλληλα, σε όλο το νησί η παραγωγή μελιού μειώθηκε δραματικά, εξαιτίας της ακαρπίας του 2024 και, βέβαια, η ελληνοποίηση του εισαγόμενου μελιού που προκαλεί αθέμιτο ανταγωνισμό. Ο ιδιώτης μελισσοκόμος, ερασιτέχνης ή επαγγελματίας, αγωνίζεται να επιβιώσει. Μόλις πέρυσι το μέλι Κισσούρι αναγνωρίστηκε ως ΠΟΠ και η πολιτεία οφείλει να το προστατεύσει. Μέτρα όπως οι επιδοτούμενες δράσεις για το έτος 2025, δεν είναι αρκετά για την Εύβοια. Η λήψη πρόσθετων μέτρων για το νησί είναι αναγκαία.

Θα υπάρξει, λοιπόν, κάποια ειδική ενίσχυση, ώστε να ανακουφιστούν οι μελισσοκόμοι της Εύβοιας από όλα αυτά τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν;

Σκοπεύετε να εντάξετε την Εύβοια σε ειδικά μέτρα στήριξης παρόμοια με αυτά των μικρών νησιών; Διότι ο μελισσοκομικός κλάδος είναι ζωτικής σημασίας για την αγροτική κοινωνία και το περιβάλλον του νησιού και οι ιδιώτες μελισσοκόμοι χρειάζονται την υποστήριξή μας τώρα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Καζάνη. Ήταν εξαιρετική την τήρηση του χρόνου.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Αγαπητή συνάδελφε, από το 2019 μέχρι και σήμερα, το ΥΠΑΑΤ και η Κυβέρνηση στηρίζει διαχρονικά τους μελισσοκόμους.

Ενδεικτικά θα σας αναφέρω: Με νομοθετική μας πρωτοβουλία, θεσπίσαμε ενιαίο σύστημα καταγραφής και απογραφής των μελισσοκόμων και του μελισσοκομικού κεφαλαίου της χώρας, πρόκειται για το γνωστό Εθνικό Ηλεκτρονικό Μελισσοκομικό Μητρώο και την καθιέρωση της ατομικής ηλεκτρονικής ψηφιακής μελισσοκομικής ταυτότητας. Μέχρι σήμερα, έχουν χορηγηθεί πάνω από δέκα χιλιάδες ψηφιακές μελισσοκομικές ταυτότητες σε ενεργούς μελισσοκόμους της χώρας.

Παράλληλα, υλοποιήσαμε προγράμματα ενίσχυσης των τομέων μελισσοκομίας και κτηνοτροφίας, όπως το τριετές Εθνικό Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2020-2022, που υλοποιήθηκε σε ετήσια βάση με τριετή ορίζοντα ύστερα από έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χρηματοδοτήθηκε κατά 50% από ενωσιακούς πόρους και κατά 50% από εθνικούς πόρους, συνολικό κεφάλαιο 19.415.000 ευρώ με ποσοστό απορρόφησης, που άγγιξε το 94,73%.

Επιπλέον, πραγματοποιήσαμε παρεμβάσεις ενίσχυσης στον

τομέα της μελισσοκομίας στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027. Ο συνολικός προϋπολογισμός για τα έτη 2023 ως και 2027 ανέρχεται σε 61,6 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή 12.325.000 ευρώ ετησίως. Το ποσό αυτό καλύπτεται 50% από ενωσιακούς πόρους και 50% από πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Στις παρεμβάσεις του ΣΣΚΑΠ εντάσσονται η τεχνική βοήθεια και η εκπαίδευση των μελισσοκόμων, η αντιμετώπιση ασθενειών των μελισσών, η στήριξη της νομαδικής μελισσοκομίας, ο εξοπλισμός μετακίνησης των κυψελών και άλλα.

Τέλος, εγκρίναμε δαπάνη εθνικής συμμετοχής για το πρόγραμμα στήριξης της μελισσοκομίας στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά το έτος 2025.

Όπως βλέπετε, αγαπητή συνάδελφε, στο ΥΠΑΑΤ προσπαθούμε όχι μόνο να μην αδικήσουμε κανέναν μελισσοκόμο, αλλά να ενισχύσουμε τους παραγωγούς μελιού με στοχευμένα μέτρα. Η μελισσοκομία είναι πυλώνας της αγροτικής οικονομίας και της περιβαλλοντικής ισορροπίας. Επομένως, η στήριξη της μελισσοκομίας δεν είναι μόνο αγροτική πολιτική, είναι και περιβαλλοντική πολιτική, αλλά και κοινωνική υποχρέωση. Να είστε σίγουροι ότι θα εξαντλήσουμε κάθε χρηματοδοτικό εργαλείο.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υφυπουργό.

Το εισαγόμενο μέλι και οι ανεμογεννήτριες είναι, πράγματι, πρόβλημα που θα έπρεπε κάπως να το δείτε.

Θα συνεχίσουμε με την πέμπτη με αριθμό 869/11-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου, του Βουλευτή Β3' Νότιου Τομέα Αθηνών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νίκης κ. Νικολάου Βρεττού προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με θέμα: «Απαγόρευση υποβρύχιας ερασιτεχνικής αλιείας τον Μάιο και περιορισμοί στην ερασιτεχνική αλιεία».

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, η απαγόρευση υποβρύχιας ερασιτεχνικής αλιείας τον Μάιο και οι περιορισμοί στην ερασιτεχνική αλιεία εντός του Θερμαϊκού Κόλπου αποτελούν εδώ και χρόνια ακατανόητες πολιτικές αποφάσεις. Είναι δε γνωστό πως σύμφωνα με το π.δ.373/1985 απαγορεύεται η υποβρύχια ερασιτεχνική αλιεία και η χρήση παραγαδιού τον Μάιο. Από το 1985 οι ερασιτέχνες αλιείς ζητούν από την πολιτεία να αιτιολογήσει την απόφαση αυτή χωρίς βεβαίως ποτέ να έχουν λάβει σαφείς εξηγήσεις ή επιστημονικά στοιχεία που να δικαιολογούν αυτούς τους περιορισμούς.

Οι ερασιτέχνες αλιείς χαρακτηρίζουν τις απαγορεύσεις τουλάχιστον αβάσιμες και άδικες έως και εχθρικές για τους ψαροτουφεκάδες, επισημαίνοντας ότι η υποβρύχια αλιεία αποτελεί την πλέον επιλεκτική μορφή αλιείας με μηδενικά παρεμπόμποντα αλιεύματα και μηδενική περιβαλλοντική επιβάρυνση. Τον Μάιο ενώ άλλες μορφές αλιείας ερασιτεχνικής και επαγγελματικής επιτρέπονται η απαγόρευση αυτή δημιουργεί έναν αδικαιολόγητο διαχωρισμό μεταξύ των πολιτών.

Παράλληλα, ο επαγγελματικός κλάδος της εμπορίας και κατ'ασκήσης ειδών υποβρύχιας αλιείας πλήττεται σοβαρά, ιδιαίτερα σε μια περίοδο που έχει ήδη υποστεί οικονομικές συνέπειες μετά από τα μέτρα της πανδημίας και η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα διώκεται. Οι επαγγελματίες καταγγέλλουν ότι η απαγόρευση του Μαΐου στην έναρξη της σεζόν τους επιφέρει ύφεση στον κλάδο χωρίς η πολιτεία να έχει ανταποκριθεί στα αιτήματά τους για άρση των περιορισμών.

Κύριε Υπουργέ, με δεδομένο ότι δεν έχουν παρουσιαστεί οι λόγοι και τα επιστημονικά δεδομένα που να δικαιολογούν τη διατήρηση της απαγόρευσης της υποβρύχιας ερασιτεχνικής αλιείας τον Μάιο, ερωτάτε εάν προτίθεται η Κυβέρνηση να επανεξετάσει και να άρει τις απαγορεύσεις αυτές, λαμβάνοντας σοβαρά υπ' όψιν τις αντιδράσεις των ερασιτεχνών αλιέων και τις οικονομικές επιπτώσεις στον επαγγελματικό κλάδο και εάν σχεδιάζει η Κυβέρνηση να συνεργαστεί με τους ερασιτέχνες αλιείς για την εξεύρεση βιώσιμων λύσεων, που σέβονται το θαλάσσιο περιβάλλον, σε περίπτωση, βεβαίως, που υφίστανται τέτοιες αιτίσεις.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Βρεττό.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Κύριε Βρεττέ, αγαπητέ συνάδελφε, ο μήνας Μάιος είναι ο κατ' εξοχήν μήνας που συνδέεται με έντονη αναπαραγωγική δραστηριότητα για πολλά είδη θαλάσσιων οργανισμών. Για λόγους προστασίας των γεννητόρων, καθώς και για τη μείωση της όχλησής τους από ανθρώπινη δραστηριότητα θεσπίστηκε με το π.δ.373/85, το οποίο αναφέρεται στην ερώτησή σας, η απαγόρευση της υποβρύχιας ερασιτεχνικής αλιείας κατά τον μήνα Μάιο. Έχουν, όμως, επίσης θεσπιστεί και μέτρα σχετικά με την επαγγελματική αλιεία, όπως η απαγόρευση χρήσης της μηχανότρατας σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Η αναθεώρηση των εθνικών νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούν στην ερασιτεχνική αλιεία, την οποία ζητάτε, απαιτεί την ύπαρξη επαρκούς επιστημονικής τεκμηρίωσης, αλλά και δεδομένων αξιόπιστων, τα οποία να αντικατοπτρίζουν με ρεαλιστικό τρόπο την υφιστάμενη διάσταση και επίδραση της δραστηριότητας αυτής στα ιχθυοποθέματα.

Τη δεδομένη χρονική στιγμή είναι εξαιρετικά δύσκολη η λήψη ορθολογικών και τεκμηριωμένων αποφάσεων για την αναθεώρηση του εθνικού κανονιστικού πλαισίου, το οποίο διέπει την ερασιτεχνική αλιεία, καθώς οι διαθέσιμες πληροφορίες μας για την ερασιτεχνική αλιεία στην Ελλάδα βασίζονται μόνο στην πιλοτική μελέτη, που εκπονείται στο σχέδιο του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων. Ωστόσο, απαιτείται αναθεώρηση του υφιστάμενου εθνικού θεσμικού πλαισίου και γι' αυτό θα αναφερθώ στη δευτερολογία μου.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υφυπουργό, πολύ ενδιαφέρον.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ: Κύριε Υπουργέ, κρινόμαστε από τους ερασιτέχνες αλιείς και κρινόμαστε γιατί αυτοί ξέρουν πόσο καλά αγαπούν τη θάλασσα και πόσο αγαπούν αυτήν την ενασχόληση που τους βοηθά σε μια δύσκολη περίοδο πιεστική να διασκεδάζουν, να εκτονώνονται και να περνάνε ευχάριστες ώρες.

Περίμενα πραγματικά -εδώ και σαράντα χρόνια είναι το προεδρικό διάταγμα και οι πιέσεις- να έχουν γίνει οι μελέτες. Δεν είναι δε και τίποτα δύσκολο. Δεν ζητάμε εδώ να δημιουργήσετε, να μελετήσετε πώς θα γίνει η εκτροπή του Αχελώου. Εδώ συζητάμε ότι οι εικασίες ότι οι περιορισμοί για την αναπαραγωγικότητα είναι πραγματικά χωρίς λόγο και αιτία. Γιατί μόνο αν υπήρχε μια μελέτη θα μπορούσε να το αιτιολογήσει, γιατί μιλήσατε για περιορισμούς στη μηχανότρατα, ενώ επιτρέπονται όλες οι άλλες μορφές επαγγελματικής αλιείας. Επομένως, δηλαδή η αναπαραγωγικότητα επηρεάζεται μόνο από τους περιορισμούς στη μηχανότρατα και στον τελικό αποκλεισμό αλιείας από τους ερασιτέχνες υποβρύχιους ψαράδες; Όχι.

Είναι κάτι περισσότερο. Είναι ότι αδιαφορεί η πολιτεία σε μια συγκεκριμένη κατηγορία συναδέλφων μας, που πραγματικά μέσα από αυτήν την άσκηση βρίσκουν σημαντικές ευκαιρίες για να περάσουν αυτήν τη δύσκολη περίοδο. Να απευθυνθείτε με έναν άλλο τρόπο, να δεσμευτείτε χρονικά. Ελπίζω να το κάνετε στη δευτερολογία σας, εφόσον και εσείς πιστεύετε ότι έχουν δίκιο. Γιατί αν λέμε εμείς ότι απαγορεύουμε κάτι χωρίς αιτιολόγηση, τότε είναι μια αδυναμία της πολιτείας της, της Κυβέρνησης να δρα αποτελεσματικά, γιατί είναι άδικη αυτή η απαγόρευση και ανατιολόγητη και είναι σε βάρος συμπολιτών μας, που τους στερείτε χωρίς λόγο την άσκηση μιας φυσικής αθλητικής δραστηριότητας με μηδενική επιβάρυνση σε όλους τους δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης, που έχουν ως σημείο αναφοράς τον άνθρωπο, τον πλανήτη, την ευημερία, την ειρήνη και συνεργασία.

Να πω κάτι και για τον Θερμαϊκό που είναι σημαντικό, και θα κλείσω με αυτό. Γιατί απαγορεύεται όλος ο Θερμαϊκός; Μήπως γιατί δεν μπορεί να αναπαραχθεί κάτι κατά τον μήνα Μάιο; Ο Θερμαϊκός Κόλπος είναι ο πιο ρυπογόνος κόλπος σε όλη την Ελλάδα. Αυτό φαίνεται ακόμη και από το διάστημα. Είναι δυνατόν οι υποβρύχιοι αλιείς να θέλουν να πάνε να ψαρέψουν εκεί που δεν αναπαράγεται τίποτα; Εσείς, όμως, ακολουθείτε τη μέθοδο «πονάει χέρι, κόβει κεφάλι».

Επομένως, επειδή πιστεύω ότι έχετε αυτή την ευαισθησία, θα

πρέπει με σοβαρότητα και με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα να ενσκήψετε και να αποδώσετε στους ερασιτέχνες αλιείς τη δυνατότητα και αυτοί να αισθάνονται ότι δεν έχουν λιγότερα δικαιώματα από άλλους συνανθρώπους τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Βρεττό.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Όπως ανέφερα και πριν, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, ανέκαθεν παρότρυνε τα κράτη-μέλη να διασφαλίζουν ότι η ερασιτεχνική αλιεία θα διεξάγεται κατά τρόπο συμβατό προς τους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Προς αυτή την κατεύθυνση το 2006 με τον κανονισμό της Μεσογείου, καθώς επίσης και το 2009 με τον κανονισμό ελέγχου, προβλέφθηκαν μέτρα για την ερασιτεχνική αλιεία. Παράλληλα, σε επίπεδο διεθνών περιφερειακών οργανισμών διαχείρισης της αλιείας, και συγκεκριμένα της Γενικής Επιτροπής για την Αλιεία στη Μεσόγειο, την GFCM, του FAO, με πρόσφατη σύσταση θεσπίστηκαν αντίστοιχοι κανόνες άσκησης δραστηριοτήτων ερασιτεχνικής αλιείας για όλα τα κράτη της Μεσογείου και όχι μόνο για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ακολούθως με κανονισμούς του '23 και του '25 τέθηκαν σε ισχύ νέες υποχρεώσεις οι οποίες αφορούν στον έλεγχο και την παρακολούθηση της ερασιτεχνικής αλιείας, όπως η υποχρέωση δημιουργίας ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής και αναφοράς αλιευμάτων που προέρχονται από την ερασιτεχνική αλιεία, η δημιουργία μητρώου καταγραφής φυσικών προσώπων που ασχολούνται με την ερασιτεχνική αλιεία, και λοιπά. Για την ενσωμάτωση των ανωτέρω υποχρεώσεων στο δίκαιό μας, εξετάζουμε αναθεώρηση του υφιστάμενου εθνικού θεσμικού πλαισίου.

Συνεπώς, εκτιμώ ότι με την αναβάθμιση του ΟΣΠΑ -το οποίο έχει ολοκληρωθεί- πολύ σύντομα θα υπάρξουν αξιόπιστα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα αρκετά ικανά ώστε να τεκμηριωθούν οι ανάγκες αναθεώρησης του συνόλου των απαγορεύσεων που αφορούν στην ερασιτεχνική αλιεία, και βέβαια, μεταξύ αυτών, και της υποβρύχιας αλιείας.

Τέλος, σημειώνω ότι για όλες τις παραπάνω εξελίξεις έχουν λάβει γνώση και ενημέρωση τόσο και οι ερασιτέχνες αλιείς όσο και οι επαγγελματίες, στο πλαίσιο συναντήσεών μου με εκπροσώπους των συλλογικών τους οργάνων, αλλά και μέσα από τις δράσεις της ενημέρωσης για το έργο για την επέκταση και την αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Συστήματος Παρακολούθησης της Αλιείας, του ΟΣΠΑ, οι οποίες έλαβαν χώρα σε πέντε πόλεις της Ελλάδας, συγκεκριμένα στο Κρανίδι, στην Αλεξανδρούπολη, στη Θεσσαλονίκη, στον Βόλο και η τελευταία το Νοέμβριο του '24 στην Αθήνα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστώ πολύ τον κύριο Υφυπουργό.

Τώρα θα συζητηθεί η δωδέκατη με αριθμό 885/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Λάρισας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Βασιλείου Κόκκαλη προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Η ζημιά στους κτηνοτρόφους από την ευλογία και την πανώλη είναι πολύ μεγαλύτερη από το ποσό που έλαβαν».

Έχετε τον λόγο, κύριε Κόκκαλη.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Πράγματι, κύριε Πρόεδρε, είναι πολύ μεγαλύτερη η ζημιά από όσα έχουν λάβει, και για αυτό έχει κατατεθεί και η συγκεκριμένη ερώτηση.

Κύριε Υπουργέ, γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι οι κτηνοτρόφοι, λόγω των επελευθέρων ζωονόσων ευλογιάς και πανώλης παρόλο που δεν φέρουν ουδεμία ευθύνη, είναι αυτοί οι οποίοι πλήρωσαν και πληρώνουν τη νύφη, όπως λέει και η παροιμία. Είναι οι μοναδικοί οι οποίοι δεν φταίνε και δεν εφταίξαν. Η ζημιά ήταν πάρα πολύ μεγάλη.

Πρώτον, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, αναγκάστηκαν να θανατωθούν τα ζώα. Άρα, έχουν απώλεια ζωικού κεφαλαίου.

Δεύτερον, ήταν αναγκασμένοι οι κτηνοτρόφοι να μην τα έχουν έξω τα ζώα και να μένουν σταβλισμένα. Αυτό έχει ως συνέπεια να έχουν αυξημένη την ανάγκη ζωοτροφών. Τρίτον, έχουν αποδεδειγμένα απώλεια γάλακτος. Και τέταρτον, αναγκάστηκαν να πουλήσουν τα ζώα, όχι ως αρνιά, αλλά πολύ μεγαλύτερα -η έκφραση είναι ότι τα πουλούσαν ως μανάρια- τα οποία ήταν και είναι πολύ πιο φθηνά από ό,τι αν τα πουλούσαν ως αρνιά. Άρα, μιλάμε για τέσσερις κατηγορίες ζημιών για τους κτηνοτρόφους, και για την ευλογία και για την πανώλη.

Προχωρήσατε στην αποζημίωση, πράγματι, η οποία έχει να κάνει με την αξία του ζωικού κεφαλαίου, 250 ευρώ για πρόβατα ή αίγες ηλικίας από έξι μηνών ως μία ημέρα. Και για κριούς αναπαραγωγικής ηλικίας έξι μηνών έως τριών ετών, 500 ευρώ. Και αντίστοιχα για πρόβατα ή αίγες κοινών ή ημίαιμων φυλών.

Ερωτάσθε τα εξής: Προτίθεστε να προχωρήσετε και στην κάλυψη των επιπλέον ζημιών των κτηνοτρόφων για τη στήριξή τους; Διότι το γνωρίζετε πολύ καλά, αφού είστε από περιοχή κτηνοτροφική -είμαστε από κτηνοτροφική περιοχή- ότι η κτηνοτροφία είναι σε αφανισμό. Και αυτό δεν είναι ούτε υπερβολή ούτε είναι κάτι το οποίο δεν ισχύει. Η κτηνοτροφία είναι σε αφανισμό. Οι κτηνοτρόφοι εγκαταλείπουν τα κοπάδια τους. Ανακινώσατε για τις ζωοτροφές. Υπάρχουν άλλες δύο κατηγορίες ζημιών. Σας τις ανέλυσα. Προτίθεστε να αντικαταστήσετε το απολεσθέν ζωικό κεφάλαιο;

Θα περιμένω και θα επανέλθω στη δευτερολογία μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κόκκαλη.

Κύριε Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Καταγόμαστε και οι δύο από την ίδια κτηνοτροφική, αγροτική περιοχή. Βεβαίως, ξέρετε πολύ καλά ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αλλά και η Κυβέρνηση συνολικά αποδεικνύουν έμπρακτα την ουσιαστική στήριξή τους στους κτηνοτρόφους οι οποίοι δοκιμάζονται σε πολλά μέτωπα αντιμετωπίζοντας ζωνόσους και καθημερινές προκλήσεις.

Από την πρώτη στιγμή που εμφανίστηκαν οι ζωνόσοι, πήραμε μέτρα προστασίας του ζωικού κεφαλαίου και οικονομικής ενίσχυσης των κτηνοτρόφων μας. Με αμεσότητα, με μεθοδικότητα, αλλά και με αποφασιστικότητα, πετύχαμε να εξαλείψουμε την πανώλη που εμφανίστηκε για πρώτη φορά τον Ιούλιο του 2024, και καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξαλειφθεί και η ευλογία.

Η αποζημίωση στους πληγέντες από την πανώλη και την ευλογία κτηνοτρόφους γίνεται με βάση την ΚΥΑ των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Και εμείς στο Υπουργείο, κατανοώντας πλήρως τις σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις των ζωνόσων στους κτηνοτρόφους, δώσαμε σημαντικές αποζημιώσεις για τη στήριξή τους.

Στις αποζημιώσεις του 2024, των ΚΥΑ 2024 και 2025, όπως και εσείς το αναγνωρίσατε, και εξάλλου είναι κοινώς αποδεκτό, προβλέπονται γενναίες αυξήσεις πάνω από 100%, σε σχέση με την κοινή υπουργική απόφαση του 2023 σε όλες τις κατηγορίες και ηλικίες των αιγοπροβάτων.

Η Διεύθυνση Υγείας Ζώων του ΥΠΑΑΤ έχει εγκρίνει τη διάθεση και την κατανομή μέχρι σήμερα 30 εκατομμυρίων ευρώ για θανατωθέντα ζώα, βάσει των αιτημάτων πληρωμής, τα οποία έχουν αποσταλεί στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενότητων για όλες τις πληγείσες περιοχές.

Τώρα, αναφορικά με τις ζωοτροφές, έχει ήδη εγκριθεί από το Υπουργείο Οικονομικών, αγαπητέ συνάδελφε, ενίσχυση de minimis, λόγω εγκλεισμού των ζώων και βεβαίως λόγω του αυξημένου κόστους ζωοτροφών, συνολικού ύψους 63 εκατομμυρίων ευρώ. Έχει εγκριθεί το κονδύλι από τον Υφυπουργό Οικονομικών τον κ. Πετραλιά. Το μέτρο ενίσχυσης αποσκοπεί στην κάλυψη μέρους της απώλειας εισοδήματος των κτηνοτρόφων. Επίκειται άμεσα τις επόμενες ημέρες η έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης για την κατανομή της χρηματοδότησης ανά περιοχή. Και αυτή η ενίσχυση θα καταμετρηθεί σε όλη την Ελλάδα αναλογικά με τον χρόνο εγκλεισμού των ζώων. Το ποσό θα κυμανθεί από 4 έως 8 ευρώ ανά ζώο.

Βλέπω ότι αναφέρεστε στην ερώτησή σας σε χαμηλή τιμή πώλησης. Δεν νομίζω ότι πουλήθηκαν χαμηλά φέτος τα αμνοερίφια. Δεν νομίζω να υπάρχει αντίρρηση επί αυτού από κανέναν κτηνοτρόφο στη χώρα.

Τώρα, αναφερθήκατε στην ανασύσταση του ζωικού κεφαλαίου. Αυτή καθίσταται δυνατή με μέτρο τύπου 5.2, με ποσοστό χρηματοδότησης 100%. Επίκειται άμεσα, εντός των επόμενων ημερών, η έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης και θα ακολουθήσει η έκδοση της πρόσκλησης.

Νομίζω ότι από αυτά τα μέτρα ικανοποιούνται οι κτηνοτρόφοι και νομίζω ότι ικανοποιούνται και οι ερωτήσεις σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υφυπουργό.

Κύριε Κόκκαλη, έχετε τον λόγο, εκτός και αν είσατε ικανοποιημένος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, εκτός από το μέτρο 5.2, η πρωτολογία σας ήταν ουσιαστικά αυτά που είπα κι εγώ. Δηλαδή ότι αποζημιώσατε για τα θανατωθέντα ζώα. Το είπα, το επαναλάβατε. Σκοπός είναι να πείτε κάτι καινούργιο. Δεύτερον, για τις ζωοτροφές είπα ότι θα ανακινώσατε. Οι κατηγορίες των ζημιών είναι απώλεια γάλακτος -προσέξτε- και απώλεια εισοδήματος.

Κάνατε ένα σχόλιο ότι δεν νομίζετε ότι τα πούλησαν φθηνά τα αρνιά. Εδώ είναι το λάθος. Θα μπορούσαν, εάν δεν ήταν στα σταβλισμένα, να τα πουλήσουν σε πιο υψηλή τιμή στον έμπορο ως αρνιά. Καταλάβατε; Ήταν σταβλισμένα τα ζώα. Τα ζώα εάν δεν πωληθούν ως αρνιά σε τιμή καλή, πωλούνται ως μανάρια, τα οποία είναι στη μισή τιμή. Αυτή είναι η απώλεια εισοδήματος για τον κτηνοτρόφο. Και αυτά δεν τα βγάζω εγώ από το μυαλό μου. Μας τα λένε οι κτηνοτρόφοι. Άρα έχουμε μια κατηγορία ζημιάς. Για την αποζημίωση είπα -το είπατε και εσείς- ότι την δώσατε και δεύτερον επίκειται και για τις ζωοτροφές. Τρίτον, υπάρχει η απώλεια γάλακτος. Έχασαν γάλα.

Και τέταρτον, είναι η απώλεια εισοδήματος για το γεγονός ότι συνήθως -αυτή είναι η πρακτική- πωλούνται ως αρνιά σε πολύ καλύτερη τιμή. Όταν ήταν έξι και επτά μήνες μέσα τα ζώα, πουλήθηκαν όχι ως αρνιά και σε μικρότερη τιμή. Άρα, αποδεδειγμένα έχασαν εισόδημα οι κτηνοτρόφοι.

Τώρα όσον αφορά το 5.2, κύριε Υπουργέ, δεν αφορά εσάς. Εάν είναι να το προκηρύξετε, όπως ο κ. Αυγενάκης, αφήστε το. Θα προκηρυχθεί το μέτρο αντικατάστασης του ζωικού κεφαλαίου όπως με τον Daniel; Κύριε Πρόεδρε ξέρετε πόσοι μπήκαν σε αυτό το μέτρο; Πόσοι αντικατέστησαν ζώα; Είναι -να με διαψεύσει μπορεί να κάνω και λάθος τον αριθμό- ή είκοσι ή είκοσι πέντε μέχρι τώρα. Από τους δυόμισι χιλιάδες περίπου πλημμελοπαθείς κτηνοτρόφους, με πρόβατα, με αγελάδες, τετρακόσιοι έκαναν αίτηση και μέχρι τώρα οι είκοσι έχουν αντικαταστήσει τα ζώα τους. Από πότε; Από την πλημύρα Daniel πριν είκοσι μήνες.

Το ερώτημα είναι: Οι κτηνοτρόφοι τόσο καιρό και από τον Daniel και την ευλογία και την πανώλη, που θανατώθηκαν τα ζώα τους, τους ρωτάει κανείς «πώς ζείτε;». Εμένα μου τηλεφωνούν κτηνοτρόφοι από όλη την Ελλάδα και από την Καβάλα και μου λένε ότι αυτό το μέτρο για την αντικατάσταση του ζωικού κεφαλαίου πρέπει να γίνει χθες, αλλά όχι με αυτές τις προϋποθέσεις.

Εγώ θεωρώ ότι δεν θα είναι αυτές οι προϋποθέσεις. Το μέτρο όπως βγήκε επί θητείας Αυγενάκη, ήταν πλήρης αποτυχία. Εγώ τότε ήμουν από τους πρώτους ο οποίος είπε ότι είναι σε θετική κατεύθυνση, αλλά να δούμε την υλοποίηση. Και η υλοποίηση ήταν ναυάγιο. Ζητάει φορολογική, ασφαλιστική ενημερότητα και, κύριε Πρόεδρε, για να αντικαταστήσει το ζώο, ζητάει προτιμολόγιο ότι το αγόρασε. Αυτή δεν είναι λογική, αφού δεν έχει λεφτά. Είναι δύσκολες οι προϋποθέσεις.

Ελπίζω, κύριε Υπουργέ, και εύχομαι οι προϋποθέσεις για το νέο μέτρο 5.2 και να βγει πάρα πολύ γρήγορα, αλλά να είναι και πολύ πιο ευέλικτο και δίκαιο.

Και τελειώνω με τις δύο κατηγορίες ζημιών, την απώλεια γάλακτος και την απώλεια του βέβαιου διαφυγόντος εισοδήματος για τους κτηνοτρόφους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κόκκαλη.

Τον λόγο έχει ο κύριος Υφυπουργός.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Κύριε Κόκκαλη, κατ' αρχάς η διαδικασία του 5.2 από τον Daniel, είναι σε εξέλιξη. Δεν έχει ολοκληρωθεί. Συνεχίζεται. Και οι αιτήσεις που υπεβλήθησαν ήταν τριακόσιες ογδόντα.

Για το νέο 5.2 επίκειται άμεσα -και όταν λέω άμεσα, εννοώ άμεσα- η έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης για να βγει η πρόσκληση. Κάντε λίγο υπομονή και θα τα ξαναπούμε. Δεν λέω κάτι άλλο.

Όσον αφορά για τις τιμές των αμνοερίφων που λέτε ότι πουλήθηκαν το Πάσχα φθηνά και ότι θα μπορούσαν να είναι περισσότερα, οι τιμές ήταν μεγαλύτερες από την περσινή χρονιά. Και αυτό είναι ομολογημένο κοινώς.

Πέραν τούτου, όμως, αυτή η Κυβέρνηση και το ΥΠΑΑΤ τα τελευταία πέντε χρόνια διαχειρίζεται κρίσεις. Δώσαμε ενισχύσεις στους κτηνοτρόφους την τελευταία πενταετία. Θα σας αναφέρω ενδεικτικά. Για τον COVID κατά τη διάρκεια της πανδημίας οι κτηνοτρόφοι πήραν ενίσχυση 50 εκατομμύρια ευρώ. Με το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία οι κτηνοτρόφοι πήραν 140 εκατομμύρια ευρώ. Για τις καταστροφικές συνέπειες του Daniel και του Ελίς τους καταβλήθηκαν 205 εκατομμύρια ευρώ. Και είχαμε και τα 30 εκατομμύρια τα οποία καταβλήθηκαν στους κτηνοτρόφους για τα θανατωθέντα ζώα λόγω των ζωνοδόσων της ευλογιάς και της πανώλης. Και εντός των ημερών επίκειται και η προγραμματισμένη, βέβαια, καταβολή της συνδεδεμένης, για το αιγοπρόβειο.

Τώρα στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και στην Κυβέρνηση όχι μόνο ασχολούμαστε με τη δίκαιη και άμεση αποζημίωση των κτηνοτρόφων, αλλά υπερβαίνουμε τις δυνάμεις μας. Κάνουμε το καλύτερο δυνατό, παρέχοντας μέγιστες δυνατές αποζημιώσεις, για να βοηθήσουμε τους κτηνοτρόφους να ορθοποδήσουν και να στηρίξουμε ουσιαστικά τον πρωτογενή τομέα.

Κανένας κτηνοτρόφος δεν θα μείνει χωρίς στήριξη. Το είπαμε εξαρχής και το κάνουμε πράξη. Γνωρίζουμε πολύ καλά τα προβλήματα του κτηνοτροφικού κόσμου και θα κάνουμε ό,τι είναι εφικτό για να ικανοποιήσουμε τα περισσότερα αιτήματα, λαμβάνοντας βεβαίως πάντα υπ' όψιν και τις δημοσιονομικές μας δυνατότητες.

Σας ευχαριστώ, αγαπητέ συνάδελφε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Θα συνεχίσουμε με την τρίτη με αριθμό με αριθμό 874/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου της Βουλευτού Β1' Βόρειου Τομέα Αθηνών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αφροδίτης Κτενά προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Άμεσα να παρθούν μέτρα αντιπυρικής προστασίας μπροστά στην έναρξη της αντιπυρικής περιόδου στον Δήμο Πεντέλης».

Στην ερώτηση θα απαντήσει ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος κ. Νικόλαος Ταγαράς.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΤΕΝΑ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, αυτήν τη στιγμή που συζητείται η ερώτηση βρισκόμαστε εντός της αντιπυρικής περιόδου. Έχει ξεκινήσει η αντιπυρική περίοδος. Έχουμε ήδη πυρκαγιές, μία μεγάλη σήμερα στη Ριτσώνα. Αυτήν τη στιγμή, που μιλάμε, δεν έχει σβήσει ακόμα. Και όλοι οι παράγοντες που οδήγησαν στην εκδήλωση και εξάπλωση της καταστροφικής πυρκαγιάς του περσινού Αυγούστου στην Αττική, παραμένουν εδώ. Οι αιτίες, πολλές από αυτές, αφορούν όλες τις πυρκαγιές σε όλη την Αττική και σε όλη τη χώρα.

Ωστόσο, επιτρέψτε μου να επισημάνω κάποια σοβαρά προβλήματα, που εντοπίζονται στον ορεινό όγκο της Πεντέλης. Σύμφωνα, λοιπόν, με αυτά που καταγγέλλουν κάτοικοι, στην περιοχή του λατομείου Μουζάκη έχει ένα σκουπιδότοπο που λειτουργεί ως παράνομη χωματερή και μάλιστα μέχρι πρότινος υπήρχε και ενεργή φωτιά εκεί πέρα με τον καπνό και τη δυσσομία που φαντάζεστε.

Επίσης τα κλαδέματα, που έγιναν για τη μείωση του υπορόφου του δάσους, έχουν παραμείνει σε σωρούς στο δάσος και έχουν ξεραθεί, αποτελώντας προσάναμμα.

Δίπλα στην καμένη ρεματιά ο δήμος διατηρεί χώρο συλλογής σκουπιδιών προς ανακύκλωση, όπως είναι ηλεκτρικές συσκευές, με διάφορα επικίνδυνα υλικά και ακόμα δεν έχουν απομακρυνθεί μπάζα από εκσκαφή. Επίσης, πάρα πολύ σοβαρό -και έχετε λάβει σχετικό υπόμνημα και από το Δήμο Πεντέλης πέρυσι τον Αύγουστο- είναι ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η απομάκρυνση σάκων αμιάντου από παράνομα κτίρια εντός του δασικού ιστού, εκκρεμεί καθαρισμός σε άλλα κτίρια. Και βέβαια για μία ακόμα φορά παραμένουν οι ελλείψεις σε προσωπικό, σε μέσα, με έναν προβληματικό σχεδιασμό που έχουμε επανειλημμένως επισημάνει και θα αναφερθώ στη δευτερολογία μου.

Αλλά εδώ μας ενδιαφέρει τι έχετε κάνει και τι προτίθεστε να κάνετε, προκειμένου να προστατευτεί η Πεντέλη, η οποία έχει υποφέρει από πυρκαγιές πολλές φορές μέσα στα χρόνια. Οι τελευταίες ήταν το 2018, το 2022 και πέρυσι πάλι το καλοκαίρι του 2024.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Κτενά, έχετε απόλυτο δίκιο για την Πεντέλη.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία συνάδελφε, πραγματικά είναι ένας ευαίσθητος χώρος με πολλές ιδιαιτερότητες, που χρήζει προστασίας και προσοχής στο λεκανοπέδιο. Στην πρωτολογία μου θα σας δώσω μια απάντηση σε ό,τι αφορά τα θέματα που αφορούν στον αμιάντο και τα υπολείμματα μετά από τις περσινές πυρκαγιές. Στη δευτερολογία μου θα απαντήσω και στα θέματα αντιπυρικής προστασίας που αναφερθήκατε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

Διότι υπάρχουν και θέματα που αφορούν στις παρεμβάσεις για να αρθούν επικινδυνότητες, που αφορούν και τον Δήμο Πεντέλης και το Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας, αλλά εγώ θα αναφερθώ σήμερα στα θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος με ό,τι έχω ως πληροφορία για να σας ενημερώσω.

Υπάρχει συνεργασία κατ' αρχάς μεταξύ Υπουργείου Περιβάλλοντος, Δασαρχείου Πεντέλης και του Δήμου Πεντέλης, για να μπορέσουμε να διαχειριστούμε με τον πιο υπεύθυνο και αποτελεσματικό τρόπο, για να αρθούν επικινδυνότητες που έχουν υπάρξει στο παρελθόν για τον αμιάντο και αυτά ήρθαν από το Σώμα Επιθεωρητών Νοτίου Ελλάδος. Είναι ένα πρόβλημα το οποίο προέκυψε ακόμη πιο έντονα μετά από τις περσινές καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας μέσω του Σώματος Επιθεωρητών Νοτίου Ελλάδος πραγματοποιεί εκτεταμένες αυτοψίες και καταγραφές των εστιών αμιάντου και σε συνεργασία με τον Δήμο Πεντέλης και την Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Αποβλήτων προχωρήσαμε στην απομάκρυνση επικίνδυνων υλικών με πόρους από το Πράσινο Ταμείο. Συγκεκριμένα, για τον καθαρισμό αποβλήτων αμιάντου ανατέθηκε στο ΥΠΕΝ και υλοποιήθηκε το έργο «Αποξήλωση και απομάκρυνση στοιχείων αμιάντου» σε περιοχές που επλήγησαν από καταστροφές και πυρκαγιές στην ελληνική επικράτεια, συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Πεντέλης.

Το έργο προέβλεπε τις εξής εργασίες: αυτοψία από τον ανάδοχο του έργου στον χώρο εργασίας, κατοικίες και περιβάλλοντα χώρο, δειγματοληψίες για την επιβεβαίωση ή όχι ύπαρξης υλικών αμιάντου και εργαστηριακή ανάλυση από ανεξάρτητο διαπιστευμένο εργαστήριο, γενικό σχέδιο εργασιών ανά οριζόμενη περιοχή και κατάθεσή του προς έγκριση στην αρμόδια υπηρεσία της αντίστοιχης περιφέρειας και ενημέρωσης του αρμόδιου ΣΕΠΕ, αφαίρεση, συλλογή και συσκευασία των αμιαντούχων υλικών, συλλογή και συσκευασία των διάσπαρτων αμιαντούχων αποβλήτων για τα οποία δεν απαιτείται αποξήλωση, έλεγχος, δειγματοληψία και έκδοση πιστοποιητικών καθαρότητας των χώρων εργασίας, οδική μεταφορά σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση προσωρινής αποθήκευσης, διασυνοριακή μεταφορά και τελική διάθεση των προκυψάντων αποβλήτων σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση τελικής διάθεσης του εξωτερικού.

Ωστόσο, λόγω του μεγάλου όγκου των αποβλήτων, η πλήρης αποκατάσταση δεν ολοκληρώθηκε. Για τον λόγο αυτόν υπεβλήθη

αίτημα για συμπληρωματική χρηματοδότηση προς το Πράσινο Ταμείο 245.520 ευρώ. Και θέλω να σας πω ότι πριν από πέντε μέρες, στις 14-5-2025, εγκρίθηκε η πίστωση αυτή ως συμπληρωματική για να μπορέσουν να τακτοποιηθούν και τα υπολείμματα που υπάρχουν σήμερα και που δεν τακτοποιήθηκαν με την πρώτη εργολαβία.

Για τα απορρίμματα στο λατομείο Μουζάκη το Δασαρχείο Πεντέλης, σύμφωνα με έγγραφό του, μας έχει απαντήσει ότι έχει κάνει τις προβλεπόμενες από τον νόμο ενέργειες. Σταματώ εδώ και στη δευτερολογία μου θα σας απαντήσω και για τα θέματα αντιπυρικής προστασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Κυρία Κτενιά, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΤΕΝΑ: Δεν μας απαντήσατε. Θέλω να πω ότι πήραμε απάντηση για τον αμίαντο αυτό που ξέραμε, ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες. Χρειάζεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, γιατί τελειώνει και ο Μάιος και αυτό το πρόβλημα υπάρχει εδώ και έναν χρόνο. Είναι απαράδεκτο να ερχόμαστε τέλη Μαΐου του 2025 και να λέμε ότι οι εργολάβοι εξάντλησαν τα κονδύλια και η δουλειά δεν ολοκληρώθηκε.

Και βέβαια γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά ότι έτσι γίνονται οι δουλειές εδώ πέρα. Έτσι έγινε και στο έγκλημα των Τεμπών -θα μου επιτρέψετε- και είχαμε αυτά που είχαμε, γιατί οι εργολάβοι δεν τα βρίσκαν μεταξύ τους και τους φάγαν τα λεφτά για να τα μοιραστούν. Και τώρα αυτό μας λέτε, έχει εξαντληθεί το κονδύλι, υποβάλατε αίτημα για νέο κονδύλι και τώρα εγκρίθηκε. Πότε θα ολοκληρωθεί; Και θα πάρουν κι άλλα λεφτά για να ολοκληρώσουν μια δουλειά που θα πρέπει να έχει γίνει με το πρώτο κονδύλι.

Επίσης, για το λατομείο Μουζάκη, αυτήν τη στιγμή που μιλάμε δεν είναι καθαρός ο χώρος. Δεν μας απαντήσατε επίσης για τα κλαδέματα. Αυτά είναι προσάναμμα.

Και ερχομαι στο άλλο θέμα το μεγάλο, που αφορά βέβαια στην προστασία του ορεινού όγκου της Πεντέλης, γιατί αναφερθήκατε στον Δήμο Πεντέλης. Ξέρετε, άλλο το βουνό Πεντέλη και άλλο ο Δήμος Πεντέλης. Είναι πολλοί οι δήμοι που είναι γύρω-γύρω από το βουνό της Πεντέλης. Εμείς μιλάμε για την προστασία του βουνού και δεν γνωρίζει σύνορα η φωτιά, δεν καταλαβαίνει από αυτοδιοικητικά όρια η φωτιά.

Εδώ, λοιπόν, μιλάμε για εγκληματικά προβλήματα και ελλείψεις στον ίδιο τον σχεδιασμό τον αντιπυρικό. Έχουμε επανειλημμένως αναδείξει το πρόβλημα που υπάρχει με τον καταστροφικό διαχωρισμό ανάμεσα στην πρόληψη και την καταστολή, το ότι δεν γίνονται όλο το διάστημα που προηγείται της αντιπυρικής περιόδου οι κατάλληλες ενέργειες, ώστε να καθαριστούν οι χώροι, να ανοιχτούν οι αντιπυρικές ζώνες, να γίνει η διαχείριση των δασών έτσι όπως πρέπει, ώστε όταν έρθει η επικίνδυνη περίοδος να μην κινδυνεύσει το δάσος και τότε να μπορούν να επιχειρήσουν και πιο αποτελεσματικά οι επίγειες και εναέριας δυνάμεις.

Και εδώ πέρα έχουμε το εξής βέβαια παράδοξο -δεν είναι παράδοξο βέβαια- που είναι η πολιτική σας, μια εχθρική πραγματικά πολιτική προς τη φύση και στους πολίτες, όπου το «ΑΙΓΙΣ» για παράδειγμα με τα 2,1 δισεκατομμύρια προβλέπει έναν σκασμό λεφτά -θα μου επιτρέψετε- για εξοπλισμό, αλλά όχι για προσλήψεις πυροσβεστών.

Το «AntiNero» προβλέπει ένα σωρό λεφτά για εργολάβους, για αποσπασματικές εργασίες σαν αυτές που συζητήσαμε στο πρώτο μέρος, που δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα, και την ίδια στιγμή σε επιχειρησιακό επίπεδο τα προβλήματα είναι τεράστια. Οι πυροσβέστες δίνουν τιτάνιες μάχες χωρίς μέσα, με εξαντλητικά ωράρια, με καταπάτηση των εργασιακών τους δικαιωμάτων, χωρίς να δικαιούνται ούτε βαρέα και ανθυγιεινά.

Δεν είναι τομέας του Υπουργείου σας, αλλά οφείλει να τα ξέρει αυτά ο κόσμος, ότι είναι πραγματικά εγκληματική η πολιτική της όλης πρόληψης εναντίον των πυρκαγιών στα δάση και της διαχείρισης των δασών. Και βέβαια το ίδιο ισχύει και για τα δασαρχεία, με τις τεράστιες ελλείψεις που έχουμε κατ' επανάληψη αναδείξει.

Και βέβαια γνωρίζουμε ότι θα μας λέτε πως θα είναι πάλι θέμα

τύχης φέτος το αν θα καεί ή όχι η Πεντέλη ή οποιοδήποτε άλλο βουνό. Αν συμβεί το κακό, θα φταίει η κλιματική αλλαγή. Αν δεν συμβεί, θα είναι επιχειρησιακή επιτυχία της Κυβέρνησης. Είναι απαράδεκτη αυτή η στάση, είναι απαράδεκτες αυτές οι απαντήσεις τέλη Μάη 2025.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Κτενιά.

Πολλά «κατηγορώ», κύριε Υπουργέ. Έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία συνάδελφε, η κλιματική αλλαγή μάς έχει δώσει τα μηνύματά της και ακριβώς επειδή με τα μηνύματα αυτά έχουμε ζήσει προσφάτως καταστροφές, οι ενέργειες που έχουν γίνει -και μιλάω ως αποτέλεσμα, η δουλειά εξελίσσεται- σε ό,τι αφορά και σε μέσα -γιατί αναφερθήκατε σε μέσα, εναέρια μέσα- και στον τρόπο διαχείρισης και αντιμετώπισης και πρόληψης, δεν έχουν καμία σχέση αυτά τα οποία είναι οργανωμένα, και είναι στη διάθεση και των πυροσβεστών αλλά και όλων των συμμετεχόντων στην πρόληψη αλλά και στην καταστολή και κατάσβεση μιας πυρκαγιάς, που δεν έχουν καμία σχέση με το παρελθόν.

Δεν έχουν γίνει όλα, αλλά έχουν γίνει πάρα πολλά και έχουν αλλάξει πάρα πολλά. Ο τρόπος πρόληψης, με τα συστήματα αυτοματισμού και με πάρα πολλά χρήματα που έχουν επενδυθεί ήδη και είναι σε εξέλιξη για να μπορέσουμε να έχουμε όλα τα εργαλεία, τα μέσα, βεβαίως και τη στελέχωση -γιατί το ανθρώπινο δυναμικό, τα εναέρια μέσα κάνουν τη δουλειά τους, αλλά οι επίγειες δυνάμεις είναι αυτές που τελειώνουν τη φωτιά. Για όλα αυτά έχουν ξοδευτεί πάρα πολλά χρήματα και ξαναλέω ότι δεν έχουν καμία σχέση το παρελθόν με το σήμερα. Και το αύριο θα είναι καλύτερο από το σήμερα με όλο τον προγραμματισμό που έχει γίνει.

Αναφερθήκατε ότι δεν είναι μόνο ένας δήμος. Προφανώς δεν είναι ένας δήμος για το Πεντελικό, είναι πολλοί δήμοι και χρειάζεται συντονισμός και συνεργασία. Όλα αυτά εξελίσσονται -επιβάλλεται- και η ετοιμότητα και η ευθύνη είναι απέναντι σε όλους, σε όλα τα επίπεδα. Θέμα συντονισμού πάντα συζητάμε και είναι το κρίσιμο που κρίνεται εξ αποτελέσματος βεβαίως σε κάθε πυρκαγιά.

Και θέλω να σας πω ότι ακριβώς επειδή θέλουμε να προστατέψουμε το Πεντελικό Όρος και από θέματα πυροπροστασίας, πρόσφατα περάσαμε και διάταξη για την προστασία από τις εξορύξεις σε λατομεία που λειτουργούσαν εκεί για να σταματήσει η εξόρυξη σε λατομικούς χώρους.

Και γίνομαι τώρα πιο συγκεκριμένος σε θέματα αντιπυρικής προστασίας. Το πρώτο τρίμηνο του 2025 ολοκληρώθηκαν τα αντιδιαβρωτικά έργα και έγινε εκτεταμένη απομάκρυνση των καμένων δέντρων από την ευρύτερη περιοχή, ενώ για τη φετινή αντιπυρική περίοδο, στο πλαίσιο του προγράμματος «AntiNero» που αναφερθήκατε έχουν προγραμματιστεί εκ νέου εργασίες στα διοικητικά όρια του Δήμου Πεντέλης. Αναφέρω σε αυτό σήμερα, επειδή εστιάσατε στον δήμο, ξαναλέγοντας ότι αυτό που αναφέρω για τον Δήμο Πεντέλης αφορά όλους τους δήμους για όλο το πεντελικό.

Σημειώνω ότι το πρόγραμμα «AntiNero» που σχεδιάστηκε και υλοποιείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποτελεί την πρώτη στοχευμένη εθνική στρατηγική πρόληψης δασικών πυρκαγιών στην Ελλάδα, με πόρους από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προϋπολογισμού 300 εκατομμυρίων.

Θα έχετε δει, γιατί έχουν γίνει σε πάρα πολλές περιοχές στην πατρίδα μας, στους δρόμους που κινείστε και κινούμαστε όλοι τις ζώνες καθαρισμού εκατέρωθεν των δρόμων ιδιαίτερα σε περιστατικούς οικισμούς, ακριβώς για να αμβλύνουν το πρόβλημα επικινδυνότητας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού)

Πολύ λίγο, κύριε Πρόεδρε, αν έχω την ανοχή σας.

Διότι φαίνονται αυτά τα οποία λέω. Όχι ότι όλο αυτό θα λύσει το πρόβλημα από μόνο του, αλλά είναι συμπληρωματικό μέσα σε όλα τα άλλα που εξελίσσονται.

Το Δασαρχείο Πεντέλης υλοποιεί, λοιπόν, έργα σύμφωνα με το «AntiNero» κατά τη διάρκεια και των προηγούμενων ετών, αλλά και σήμερα. Κατά το τρέχον έτος έχει δημοσιευτεί πρόσκληση υποβολής προσφορών για την επιλογή αναδόχου για το πρόγραμμα του 2025 «AntiNero III», το οποίο αφορά εργασίες συντήρησης δασικού οδικού δικτύου έκτασης 201 περίπου στρεμμάτων και καθαρισμούς δασικής βλάστησης 652 στρεμμάτων σε περιοχές αρμοδιότητας του Δασαρχείου Πεντέλης.

Εδώ δεν αναφέρομαι στον δήμο, στο δασαρχείο που έχει την εποπτεία και την αρμοδιότητα για το Πεντελικό.

Επιπρόσθετα, υλοποιείται το έργο «Δημιουργία Περιμετρικής Ζώνης» -αναφέρθηκε πριν- μέσου πλάτους δέκα μέτρων περίεξ των οικισμών εντός ή πλησίον δασών και δασικών εκτάσεων υψηλής επικινδυνότητας στον Δήμο Πεντέλης αρμοδιότητας Δασαρχείου Πεντέλης, προϋπολογισμού διακοσίων 245.238 ευρώ με χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ολοκληρώστε, κύριε Υπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Βεβαίως.

Στο Δασαρχείο Πεντέλης έχουν κατ' αρχάς κατανεμηθεί για φέτος 59.000 για υλοποίηση προγράμματος δασοπροστασίας.

Σε ό,τι αφορά τις προσλήψεις από τον Ιούλιο του 2024 η Επιθεώρηση Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής στην οποία υπάγεται και το Δασαρχείο Πεντέλης ενισχύεται σταδιακά μέσω τριών προκηρύξεων με τριάντα τρεις δασικούς υπαλλήλους και οι προσλήψεις θα συνεχιστούν. Στο Δασαρχείο Πεντέλης αντιστοιχούν τέσσερις υπάλληλοι.

Ευχαριστώ πολύ και συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, για την καθυστέρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστώ πολύ τον κύριο Υφυπουργό.

Οι επόμενες τρεις ερωτήσεις στην ουσία είναι κοινές, αφορούν το προεδρικό διάταγμα 194/2025. Επιλέξαμε όμως να μην ακολουθήσουμε τη συνηθισμένη διαδικασία, γιατί η πρώτη προέρχεται από τον Πρόεδρο της Νίκης κ. Νατσιό, οπότε θεωρήσαμε πιο σωστό να τις συζητήσουμε χωριστά.

Θα συνεχίσουμε, λοιπόν, με την έκτη με αριθμό 864/9-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νίκης και Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης κ. Δημητρίου Νατσιού προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Ανάγκη άμεσης τροποποίησης των διατάξεων του ΠΔ 194/2025».

Έχετε τον λόγο, κύριε Πρόεδρε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, Χριστός Ανέστη!

Μετά από καθυστέρηση έξι ετών από την έκδοση της απόφασης 1268/2019 του Συμβουλίου της Επικρατείας, αποφασίσατε να συμμορφωθείτε με αυτή και να εκδώσετε το προεδρικό διάταγμα 194/2025 περί καθορισμού κριτηρίων τρόπου και διαδικασιών οριοθέτησης των οικισμών της χώρας με πληθυσμό κάτω των δύο χιλιάδων κατοίκων.

Όμως η ενέργειά σας αυτή έγινε χωρίς τη σχετική διαβούλευση και τον αναγκαίο διάλογο με τις τοπικές κοινωνίες, τους επαγγελματικούς και επιστημονικούς φορείς. Είναι γνωστό αυτό. Όταν ένα θέμα είναι φλέγον, καταφεύγετε στο γνωστό πονήρεμα. Το έχουμε ξαναδεί. Δεν το θέτετε σε διαβούλευση, το φέρνετε στη Βουλή με μεταμεσονύκτιες τροπολογίες -οι διαβόητες «ντροπολογίες»- γιατί προφανώς έχετε τη φωλιά σας λερωμένη. Το είδαμε αυτό και στον προσωπικό αριθμό.

Με το εν λόγω προεδρικό διάταγμα προσβάλλεται το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών, αφού αγνοείται μια κατάσταση ανάπτυξης και εξέλιξης σαράντα δύο ετών από το έτος 1983, στην οποία υπήρξαν πολεοδομικές, κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Τίθενται εκτός ορίων οικισμοί που δημιουργήθηκαν μετά το 1983 και επεκτάθηκαν με αποφάσεις νομαρχών, με αποτέλεσμα να προκαλείται μεγάλη οικονομική ζημιά, αφού οι υπάρχουσες ιδιοκτησίες μετατρέπονται αίφνης σε αγροτεμάχια -ιδιοκτησίες για τις οποίες βέβαια οι πολίτες επένδυσαν σημαντικά ποσά και για την αγορά τους, αλλά και πλήρωσαν τους αναλογούντες φό-

ρους για την κατοχή τους. Ορθώς ειπώθηκε, ακούστηκε, γράφτηκε: «Κοιμήθηκαν κάποιοι με οικόπεδα και ξύπνησαν με χωράφια».

Επιπλέον, επιβάλλονται αυστηρότερα κριτήρια οριοθέτησης οικισμών και περιορίζεται δραματικά η δυνατότητα αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας, προκαλώντας κοινωνική αναστάτωση. Στις κοινωνικές αναστατώσεις έχετε εξειδικευθεί. Επιτέλους δείξτε λίγο σεβασμό στον λαό μας. Δεκαπέντε χρόνια τώρα πνίγεται. Του πίνουν το αίμα, θα έλεγα, οι μνημονιακές κυβερνήσεις.

Κατόπιν αυτών ερωτάται ο Υπουργός:

Πρώτον, ποιες είναι οι ενέργειες που προτίθεστε να αναλάβετε ώστε να προστατευτούν τα δικαιώματα των ιδιοκτητών, των οποίων τα οικόπεδα απαξιώνονται με την εφαρμογή του εν λόγω προεδρικού διατάγματος;

Δεύτερον, στο σκεπτικό του όλου προεδρικού διατάγματος έχει ληφθεί υπ' όψη η ανάγκη δημογραφικής -ξαναλέω τη λέξη, δημογραφικής- και οικονομικής ανάπτυξης της περιφέρειας και το γεγονός ότι η μικροϊδιοκτησία αποτελεί το τελευταίο καταφύγιο για την παραμονή του πληθυσμού σε ακριτικές περιοχές; Παραμονή -αυτονόητο αυτό- που σημαίνει πολλές φορές και ενασχόληση με τη γεωργία.

Η γεωργία, η κτηνοτροφία όσων ασχολούνται με τη γη είναι τροφός της πατρίδας μας. Και δεν εννοώ, λέγοντας τροφός, μόνο τα καλούδια της γης, τον επισπισμό, αλλά και τη δημογραφία.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον Πρόεδρο της Νίκης.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, αληθώς Ανέστη! Να είστε καλά.

Χαίρομαι για την ερώτησή σας και σέβομαι την αγωνία σας για ένα θέμα που έχει απασχολήσει και απασχολεί και μάλιστα τα χωριά μας που είναι πολλά και από εκεί είναι η αφετηρία όλων μας και η δική μου.

Δείχνω τον ίδιο σεβασμό θέλω να σας πω, στον οποίο αναφερθήκατε και εσείς, και δεν έχουμε κανέναν λόγο ούτε είχαμε ούτε έχουμε αυτά τα χωριά τα οποία πρέπει να είναι πυρήνας τροφодοσίας και επαφής και ζωής εκεί, γιατί έχουν περάσει πολλά χρόνια με πολλές απώλειες και μετακινήσεις από την περιφέρεια και το χωριό στο κέντρο, το αντίθετο ακριβώς. Θέλουμε να δημιουργήσουμε ασφαλείς συνθήκες -θα εξηγήσω τη λέξη αυτή περαιτέρω- ούτως ώστε να σταματήσει αυτή η φυγή από την επαρχία προς το κέντρο και να πετύχουμε ξανά το να ζωντανέψουν τα χωριά μας. Αυτό εισαγωγικά.

Είπατε ότι μετά από έξι χρόνια φέρνουμε ένα προεδρικό διάταγμα για να λύσουμε προβλήματα που αφορούν στους οικισμούς και αναφέρεστε στην απόφαση που αφορά στο Πήλιο, όπου ακυρώθηκαν τα όρια των οικισμών σε εξήντα επτά οικισμούς από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Διότι είπε το Συμβούλιο της Επικρατείας -αλήθεια είναι, μετά από αρκετά χρόνια- ότι οι νομάρχες που σύμφωνα με το διάταγμα που αφορούσε οικισμούς κάτω από δύο χιλιάδες κατοίκους του 1985 και οριοθέτησαν τους οικισμούς με βάση αυτό το προεδρικό διάταγμα του 1985 ότι δεν είχαν αρμοδιότητα, δεν είχαν ληφθεί επιστημονικά κριτήρια και ότι τέτοιοι σχεδιασμοί οριοθέτησης οικισμών κάτω από δύο χιλιάδες κατοίκους χωρίς σχέδιο πόλης -γιατί γι' αυτούς συζητούμε- θα πρέπει να γίνεται με προεδρικό διάταγμα. Είχαν προηγηθεί το 2017 για το Ρέθυμνο για τους ίδιους λόγους άλλοι εβδομήντα εννέα οικισμοί, εβδομήντα εννέα χωριά -ακυρώθηκαν οι οριοθετήσεις τους και μέχρι σήμερα δεν εκδίδονται άδειες- και κάποιες άλλες σκόρπιες περιπτώσεις. Αυτό ήταν και παραμένει ένας κίνδυνος, γιατί αυτό που συνέβη στους οικισμούς που αναφέρθηκαν πριν και ακυρώθηκαν μπορεί να συμβεί αύριο σε οποιονδήποτε οικισμό, αν υπάρξει προσφυγή για τους ίδιους λόγους. Άρα, για την αναγκαιότητα να προφυλάξουμε και να ασφαλίσουμε τους οικισμούς αυτούς που θέλετε και εσείς και θέλουμε και εμείς, έπρεπε να προχωρήσουμε με τη διαδικασία έκδοσης προεδρικού διατάγματος.

Η απάντηση είναι γιατί από το 2019 πήγαμε σήμερα, γιατί δεν

ξεκινάει σήμερα. Έπρεπε κατ' αρχάς να βρούμε τα χρήματα, γιατί αφορά όλους τους οικισμούς.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

Κύριε Πρόεδρε, θα ζητήσω ευλκρινά την ανοχή σας. Είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Έχετε και τις δύο επόμενες ερωτήσεις, κύριε Υπουργέ, οπότε ...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ζητώ συγγνώμη, αλλά είναι πολύ μεγάλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Παρακαλώ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Έλεγα, λοιπόν, ότι απόρροια αυτής της ανάγκης και για να καλύψουμε στην ουσία όλη την Ελλάδα, έπρεπε πρώτον να έχουμε και τα χρήματα. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μια καταστροφή. Μας έδωσε μια ευκαιρία, αρκεί να την αξιοποιήσουμε και γι' αυτό που θα συζητήσουμε σήμερα από την πλευρά μας, γιατί ερχόμαστε να βάλουμε τάξη στον χώρο, όπως λένε και οι νομικοί, με ασφάλεια δικαίου, για να μην ακυρώνονται πράξεις, επενδύσεις, ό,τι πάει να ξεκινήσει να ολοκληρώνεται, χωρίς να έχουμε παρενέργειες και έχουμε πολλές.

Δόθηκε η δυνατότητα, λοιπόν, με ένα ποσό που σήμερα που μιλάμε για αυτά, αλλά και τα συμπληρωματικά, στην οργάνωση του χώρου, την τάξη του στον χώρο, τι επιτρέπεται παντού, τι απαγορεύεται, που φτάνουν ένα δισεκατομμύριο. Με αφορμή αυτά τα χρήματα, ένα μεγάλο κομμάτι από το πρόγραμμα «Κωνσταντίνος Δοξιάδης» -θα έχετε ακούσει, πιστεύω, γιατί νομίζω ότι είναι ένα σημαντικό θέμα, για εμένα εθνικό θέμα- τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια, διακόσια είκοσι επτά τον αριθμό και τα άλλα δεκαοκτώ, τα ειδικά πολεοδομικά σχέδια, είναι διαμέσου αυτών των σχεδίων που θα βάλουν τάξη στο τι επιτρέπεται παντού και στην εκτός σχεδίου δόμηση και στις οριοθετήσεις των οικισμών και των σχεδίων πόλεων.

Μέσα από αυτά, λοιπόν, που θα εγκριθούν με προεδρικά διατάγματα, δίνεται η δυνατότητα, ακριβώς επειδή υπάρχει απαίτηση οριοθέτησης των οικισμών με προεδρικό διάταγμα, να επαναοριοθετήσουμε με ασφάλεια δικαίου και συνταγματικά να είμαστε ασφαλείς, όλους τους οικισμούς που σήμερα είναι εν δυνάμει. Υπάρχει ο κίνδυνος στον οποίον αναφέρθηκα.

Θέλω να σας πω ότι η προετοιμασία δεν ήταν εύκολη. Είναι ένα τόσης έκτασης έργο -στο 80% της επικράτειας τα σχέδια αυτά που είπα πριν- με έναν τέτοιο προϋπολογισμό, με τέτοιες απαιτήσεις, γιατί το να περάσεις έναν νόμο είναι εύκολο, αλλά το να φτάσεις σε ένα προεδρικό διάταγμα, αγαπητέ Πρόεδρε, θέλω να σας πω ότι θέλει πολλή προσοχή και τεκμηρίωση για να τύχει ασφάλειας και τελικής έγκρισης και να μη ξαναγυρνάει πίσω.

Αυτός, λοιπόν, ήταν ο λόγος. Τριάντα υπουργικές αποφάσεις μέχρι τώρα έχω την τιμή να έχω υπογράψει γι' αυτούς τους σχεδιασμούς που συζητούμε, αγαπητέ Πρόεδρε, για να μπορέσουν να ολοκληρωθούν. Μάλιστα, επειδή πολλά αλλάζουν -μιλήσαμε πριν για την κλιματική αλλαγή- ό,τι καινούργιο είναι απαραίτητο να ληφθεί υπ' όψιν σε αυτόν τον σχεδιασμό. Θέλω να σας πω με ειλικρίνεια ότι τα λαμβάνουμε υπ' όψιν και με ταχύτητα θα τα συμπεριλάβουμε σε αυτές τις μελέτες. Άρα, η απάντησή μου ως προς τον χρόνο που ήθελε προετοιμασία, αλλά και τα χρήματα, είναι αυτή.

Σε ό,τι αφορά το θέμα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε Υπουργέ, είστε ήδη στα έξι λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Έχετε δίκιο. Το ξέρω. Μία φράση ακόμη. Θα μου δώσετε και λίγο χρόνο στη δευτερολογία μου. Δεν θέλω να κουράσω αλλά ήθελα να δώσω όλα τα στοιχεία στον αγαπητό Πρόεδρο για να τα αξιολογήσει, για να έχει τη δυνατότητα να μου απαντήσει, έστω κι αν χρειαστεί να κλέψω από τον χρόνο της δευτερολογίας μου.

Είπατε για διαβούλευση. Θέλω να σας πω ότι αυτό το προεδρικό διάταγμα δεν οριοθετεί οικισμούς, γιατί ακούω πράγματα. Να τα βάλουμε στην πραγματική τους διάσταση. Το προεδρικό διάταγμα προδιαγραφές και κριτήρια βάζει για το πώς θα οριο-

θετηθούν αυτοί οι οικισμοί διαμέσου των τοπικών πολεοδομικών σχεδίων ή αυτοτελώς για οριοθέτηση οικισμών.

Θέλω να σας πω επίσης ότι οι προδιαγραφές αυτές, αγαπητέ Πρόεδρε, αν ανατρέξει κανείς στις προδιαγραφές που είχε βάλει το διάταγμα του 1985 για την οριοθέτηση των οικισμών, αλλά και πρόσθετα για την ασφάλεια δικαίου που είπα, θα τα βρει γραμμένα εδώ. Γι' αυτόν τον λόγο η διαβούλευση είναι μπροστά μας. Μέσα από τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια, το πώς θα οριοθετηθούν οι οικισμοί, το τι χρήσεις θα οριστούν στην εκτός σχεδίου ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Τώρα υπερβάλλετε, κύριε Υπουργέ. Χαλάτε όλο το πρόγραμμα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Σταματώ, κύριε Πρόεδρε.

Όλα αυτά θα καθοριστούν στη φάση διαλόγου και εκεί ανοίγει ο διάλογος και για τους φορείς και για τους κατοίκους μέσω του δήμου ο οποίος έχει και την αρμοδιότητα, την τοπικότητα για να καθορίσει τις τύχες του, όπως επίσης και στη φάση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Άρα η διαβούλευση που σωστά είπατε -και αλίμονο αν δεν υπήρχε- είναι μπροστά μας και εδώ πρέπει όλοι μας να συμμετάσχουμε και να συμβάλουμε, ώστε αυτοί οι σχεδιασμοί να είναι στη σωστή κατεύθυνση για να κάνουμε κάτι καλό για την πατρίδα μας.

Ζητώ συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Δεν αφορά εμένα. Αφορά το πρόγραμμα το οποίο χαλάτε. Περιμένουν οι υπόλοιποι συνάδελφοι. Δεν πειράζει, εντάξει.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Δεν το έχω κάνει ποτέ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Το ξέρω, κύριε Υφυπουργέ. Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Πολλά θα ακούστηκαν και μας παρτέμπουν σε άλλες εποχές, κύριε Υπουργέ. «Θα γίνουν, θα ετοιμαστούν».

Παρακολούθησα με ιδιαίτερη προσοχή την τοποθέτησή σας και κατά τη συζήτηση που έλαβε χώρα στην Αίθουσα προ ημερών επί παρεμφερούς επίκαιρης ερώτησης στις 5 Μαΐου. Τι μας είπατε εν ολίγοις; Ότι προσπαθείτε να βάλετε τάξη στον χώρο με ασφάλεια δικαίου -νομική ορολογία χρησιμοποιείτε- και να πράξετε αυτά που δεν έχουν γίνει εδώ και εκατό χρόνια. Να σας θυμίσω όμως ότι το κόμμα που υπηρετείτε κυβερνά τη χώρα για πάνω από είκοσι πέντε χρόνια ή επηρεάζει την πολιτική ζωή του τόπου πολύ περισσότερα και σίγουρα αυτή η χωρο-αταξία -νεολογισμός είναι- που επικρατεί έχει και τη δική σας σφραγίδα.

Τι μπορείτε να πείτε υπεύθυνα στους πολίτες όμως που αγόρασαν ακίνητα στην τιμή που έχουν τα άρτια και οικοδομήσιμα οικοπέδα εντός ορίων οικισμών, σε αυτούς που πληρώναν το χαράτσι που λέγεται ΕΝΦΙΑ -που ακόμα να καταργηθεί- με βάση την αξία του οικοπέδου τους; «Συγγνώμη, κάνατε λάθος, κακώς δείξατε εμπιστοσύνη στις αποφάσεις της πολιτείας»;

Διαβάζουμε και μας είπατε ότι προωθείτε κάποιες λύσεις μέσω ειδικών ζωνών, περιοικιστικές ζώνες, περιοχές ελέγχου χρήσεων γης, όπως τις ονομάζετε. Τι θα γίνει όμως με τα ακίνητα που δεν θα υπαχθούν σε αυτές τις μεσοβέζικες και πιθανόν πολύ χρονοβόρες λύσεις; Τα αποτελέσματα θα φανούν μετά από δύο-τρία χρόνια και εφόσον πάρουν την έγκριση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Γράφοντας την απάντησή μου ήρθε στον νου η γνωστή παροιμία του θυμόσοφου λαού μας: «Ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι» Θα αποζημωθούν οι ιδιοκτήτες τους ή θα οχυρωθείτε πίσω από τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως κάνατε την περασμένη εβδομάδα με την άρση των πολεοδομικών κινήτρων του νέου οικοδομικού κανονισμού σε όσες περιπτώσεις δεν προβλέπονται στα τοπικά ή ειδικά πολεοδομικά σχέδια, μια σημαντική απόφαση που και πάλι την περάσατε με τροπολογία σε άσχετο νόμο;

Νομίζω ότι εντός της Βουλής μπορούμε να επισημάνουμε κάποια πράγματα. Ερώτηση: Το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν

λειτούργησε ως το «μακρύ χέρι» της εξουσίας τη σκληρή περίοδο των μνημονίων, όταν όλη η δημόσια περιουσία εκποιούνταν, όταν την ξεπουλούσατε –και οι προηγούμενες κυβερνήσεις– χωρίς καμία αποτίμηση; Το ίδιο δικαστήριο δεν ήταν αυτό που άνοιξε τον δρόμο στην εγκατάσταση ανεμογεννητριών στις καμένες δασικές εκτάσεις το 2012; Το ίδιο δικαστήριο δεν αποφάνθηκε προσφάτως σε χρόνο-εξπρές ότι ο τεκμαρτός προσδιορισμός εισοδήματος των ελεύθερων επαγγελματιών είναι συνταγματικός;

Κύριε Υπουργέ, οφείλουμε να δώσουμε μια υπεύθυνη λύση στο πρόβλημα όχι μόνο για την προστασία της μικρής ιδιοκτησίας που βάλλεται σήμερα πανταχόθεν, αλλά –το είπατε στον πρόλογο– και για τη δημογραφική αναζωογόνηση της πατρίδας μας, που είναι το υπ' αριθμόν ένα εθνικό πρόβλημα και δεν το αναφέρει κανείς.

Εμείς ως Νίκη έχουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για το δημογραφικό, βασική παράμετρος του οποίου είναι η ταχεία αποκέντρωση.

Ειρήσθω εν παρόδω, υποστηρίζουμε και την ίδρυση Υπουργείου Δημογραφικής Πολιτικής. Είναι υπαρκτό το δημογραφικό πρόβλημα και συνδέεται άμεσα με τη γη.

Γνωρίζουμε από μελέτες ότι η δημογραφική μας κατάρρευση –για τέτοια μιλάμε– άρχισε να εκδηλώνεται στα μεγάλα αστικά κέντρα ιδίως στην Αθήνα –ο αστικός τρόπος ζωής– ήδη από το 1960 αλλά αρνητικά ισοζύγια γεννήσεων– θανάτων έχουμε μετά τα εγκληματικά, για εμάς, μνημόνια από το 2010 και εντεύθεν. Όσοι τα υπέγραψαν –με συγχωρείτε– καταδίκασαν την πατρίδα μας σε αφανισμό –Κύριος είδε– λαμβάνοντας υπ' όψιν και την ασταμάτητη μέχρι στιγμής παράνομη λαθραία μετανάστευση. Τι ισχύει σήμερα; Υποβαθμισμένο ανθρωπογενές περιβάλλον, απρόσωπες σχέσεις, πανάκριβη στέγαση, απρόσιτη στους νέους μας που θέλουν να κάνουν οικογένεια.

Στη Νίκη έχουμε ένα όραμα. Να γεμίσει η επαρχία, τα σύνορα και τα νησιά μας με νιάτα, με ελληνόπουλα. Δεν είναι του Υπουργείου σας αυτό αλλά όπου υπάρχουν έστω και τρία παιδιά, κύριε Υπουργέ, πρέπει να λειτουργεί δημοτικό σχολείο για εθνικούς λόγους. Σε μονοθέσια πήγαμε και μάθαμε γράμματα. Και μάθαμε γράμματα. Και χωρίς τα σημερινά εποπτικά μέσα διδασκαλίας τα οποία μόνο πρόβλημα προκαλούν στα παιδιά. Ξέρω ότι ενδιαφέρεστε.

Να ρίξουμε έτσι τις τιμές των ακινήτων και να τονώσουμε την οικοδομή που έχει υψηλή προστιθέμενη αξία για την εθνική μας οικονομία. Πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ –θα καταθέσω και τον πίνακα– αυτό νομίζω το γνωρίζετε δείχνουν ότι καταρρέει η οικονομική δραστηριότητα μείον 38% σε σχέση με το 2023 και εσείς περί άλλων τυρβάζετε, λαμβάνοντας πολύ σοβαρά υπ' όψιν το πολύ, πολύ, πολύ μεγάλο πρόβλημα της στέγης που καταβασανίζει χιλιάδες Έλληνες, κυρίως νέα παιδιά.

Κλείνοντας, κύριε Υπουργέ, θα πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα στην αποκέντρωση και την δημογραφική ανάκαμψη. Σας

καλώ να υποστηρίξετε την συνταγματική κατοχύρωση των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων των πολιτών μας στους ήδη οριοθετημένους οικισμούς κάτω των δύο χιλιάδων κατοίκων για την κατοχύρωση του πολεοδομικού κεκτημένου κάθε μικρής ιδιοκτησίας στη χώρα που έχει δημιουργηθεί μέχρι σήμερα με πράξη της πολιτείας. Να τελειώνουμε μια και καλή με τις αποφάσεις των δύο μέτρων και των δύο σταθμών, αυτές που εξυπηρετούν τα μεγάλα συμφέροντα της δήθεν πράσινης ανάπτυξης. Αυτές που γεμίζουν τους κάμπους και τα βουνά. Όσοι γεννηθήκαμε σε χωριά δεν μας αρέσει καθόλου το θέαμα να βλέπουμε τέτοια εποχή που η γη κιτρινίζει χρυσάφι, να έχει σήμερα αυτά τα μαύρα φωτοβολταϊκά που είναι αντιαισθητικά και που τίποτε το καλό δεν προοιωνίζουν για το μέλλον μας και τις ανεμογεννήτριες των μεγάλων βέβαια εταιρειών. Αποφάσεις που προωθούν τα μεγάλα τουριστικά και οικιστικά σχέδια και, βέβαια, απαξιώνουν τη μικρή ιδιοκτησία την οποία έχει ο απλός λαός.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστώ πολύ τον Πρόεδρο της Νίκης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα την υπ' αριθμόν 3288 από 19-5-2025 πρόταση που κατέθεσαν ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής κ. Νικόλαος Ανδρουλάκης και τριάντα δύο Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας για τη σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης:

Α) κατά των πρώην Υπουργών Μεταφορών και Υποδομών Κωνσταντίνου Αχιλλέα Καραμανλή και Χρήστου Σπίρτζη, καθώς επίσης και

Β) κατά των πρώην Υφυπουργών:

- 1) Μιχάλη Παπαδόπουλου,
- 2) Ιωάννη Κεφαλογιάννη,
- 3) Γεωργίου Καραγιάννη,
- 4) Μαρίας Χρυσοβελώνη,
- 5) Νικόλαου Μαυραγάνη και
- 6) Αθανάσιου Μωραϊτή

σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος, 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και 5 του ν.3126/2003: «Ποινική Ευθύνη των Υπουργών», όπως ισχύουν, για τη διερεύνηση τυχόν αδικημάτων που έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην πρόταση.

Η πρόταση θα καταχωριστεί στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης, θα τυπωθεί, θα διανεμηθεί στους Βουλευτές και θα εγγραφεί σε Ειδική Ημερήσια Διάταξη, όπως ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής.

(Η προαναφερθείσα πρόταση σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης καταχωρίζεται στα Πρακτικά και έχει ως εξής:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ
Αριθμ. Πρωτ.: 3288
Ημερομ.: 19/05/2025

Αθήνα, 19 Μαΐου 2025

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί της «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών».

Α. Εισαγωγικά

Δύο και πλέον χρόνια μετά την εθνική τραγωδία των Τεμπών το συλλογικό τραύμα του ελληνικού λαού παραμένει τόσο έντονο, όσο και το πάνδημο αίτημα για την κινητοποίηση των θεσμικών λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής Πολιτείας προς την κατεύθυνση της πλήρους διαλεύκανσης των αιτιών της τραγωδίας και της απόδοσης ευθυνών σε βάρος όλων των υπαιτίων, όσο ψηλά και αν βρίσκονται αυτοί. Η συντεταγμένη και θεσμικά άρτια διερεύνηση των ευθυνών αυτών, κάθε εμπλεκόμενου προσώπου, είναι η μόνη συνθήκη που μπορεί σήμερα ταυτόχρονα να ικανοποιήσει τόσο το αίτημα της ελληνικής κοινωνίας για δικαιοσύνη, όσο και την ανάγκη διαφύλαξης των δημοκρατικών μας θεσμών και της πίστης του λαού μας σε αυτούς.

Είναι εντέλει η μόνη συνθήκη που την ίδια στιγμή θα διαφυλάξει και τους θεσμούς του Κράτους Δικαίου μας, που κατακτήθηκαν μετά από αγώνες δεκαετιών και οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επιτραπεί να παραδοθούν βορά στο τέρας του λαϊκισμού και του ανορθολογισμού, που τρέφονται συνήθως από το κενό που δημιουργείται όταν δεν κινητοποιούνται εγκαίρως οι θεσμικές λειτουργίες της Πολιτείας.

Κατά τη διάρκεια της υπουργικής θητείας του πρώην υπουργού Υποδομών και Μεταφορών κ. Κωνσταντίνου Αχ. Καραμανλή (Ιούλιος 2019 – Φεβρουάριος 2023), η κοινώς επικίνδυνη για το επιβατικό κοινό κατάσταση, στην οποία είχε αφεθεί να περιέλθει από άποψη ασφαλείας το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας, με αρχή ήδη από την περίοδο της θητείας του προκατόχου του κ. Χρήστου Σπίρτζη, είναι πλέον πλήρως καταγεγραμμένη, επανειλημμένα επισημασμένη και σε πολλές περιπτώσεις έχει διατυπωθεί υπό τη μορφή προειδοποίησης μέσω εγγράφων, αναφορών και δημόσιων δηλώσεων από φορείς, εργαζομένους και ελεγκτικούς μηχανισμούς. Το σύστημα τηλεδιοίκησης και σηματοδότησης, που αποτελεί θεμέλιο της ασφαλούς κυκλοφορίας των αμαξοστοιχιών και το οποίο μετά βεβαιότητας θα απέτρεπε, αν λειτουργούσε, την τραγωδία, παρέμενε ανενεργό ή ημιτελές σε κρίσιμα τμήματα του δικτύου, συμπεριλαμβανομένου του άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη. Το έργο της εγκατάστασης του συστήματος ETCS (European Train Control System) είχε πολλαπλές καθυστερήσεις, παρότι είχε χρηματοδοτηθεί και περιληφθεί σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Θεσμικά όργανα εργαζομένων στον ΟΣΕ, αλλά και στη Hellenic Train, είχαν δημοσίως και επανειλημμένα προειδοποιήσει για την επικινδυνότητα της κατάστασης, επισημαίνοντας την παντελή έλλειψη προστατευτικών συστημάτων και την έλλειψη οποιασδήποτε ασφαλιστικής δικλείδας αποφυγής δυστυχήματος σε περίπτωση ανθρώπινου λάθους. Εσωτερικά έγγραφα προς την πολιτική ηγεσία του υπουργείου καταγράφουν τις σοβαρές ανεπάρκειες τόσο σε υποδομές όσο και σε στελέχωση, ειδικά όσον αφορά σταθμάρχες και τεχνικούς ασφαλείας.

Δυστυχώς, παρά την επανειλημμένη και πολλαπλή διατύπωση των σχετικών προειδοποιήσεων, δεν αναλήφθηκε καμία θεσμική πρωτοβουλία επείγοντος χαρακτήρα για να ενισχυθεί η ασφάλεια του δικτύου, δεν επιλύθηκαν ποτέ τα προβλήματα υποχρηματοδότησης και υποστελέχωσης, ούτε δρομολογήθηκαν κανονιστικές πράξεις ή τροπολογίες που θα επέτρεπαν την επιτάχυνση των

λιμναζόντων έργων. Αντίθετα, σε κοινοβουλευτικό επίπεδο, ο πρώην Υπουργός εμφανίστηκε να υποβαθμίζει τις αναφορές σε κινδύνους, απορρίπτοντας δημόσια ερωτήσεις βουλευτών με απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς (βλ. ομιλία στη Βουλή, 20/2/2023 και την αλήστου μνήμης φράση του «Είναι ντροπή»).

Β. Διαδικαστικό Ιστορικό

Η παρούσα πρόταση στηρίζεται στο περιεχόμενο και στα δεδομένα της διαβιβασθείσας δικογραφίας από τον εφέτη ανακριτή Σωτήριο Μπακαϊμή, που όρισε η Ολομέλεια του Εφετίου Λάρισας, για την διενέργεια τακτικής ανάκρισης για το δυστύχημα, η οποία συνεχίζεται. Ο ανωτέρω διαβίβασε αμελλητί στην Βουλή δια του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με τα άρθρα 86 Σ, 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και 5 Ν. 3126/2003 την σχετική δικογραφία όπως έχει διαμορφωθεί κατά την συνεχιζόμενη ανάκριση, προκειμένου να διερευνηθούν τυχόν ποινικές ευθύνες μελών της Κυβέρνησης, για πράξεις και παραλείψεις τους κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους, οι οποίες οδήγησαν στο αζιόπινο αποτέλεσμα της απώλειας 57 ανθρώπινων ζωών, της πρόκλησης βαριών σωματικών βλαβών σε βάρος τουλάχιστον 32 επιβατών, την πρόκληση κοινού κινδύνου ζωής σε βάρος των επιζώντων επιβατών, την καταστροφή κοινωφελούς εγκατάστασης (της σιδηροδρομικής γραμμής στο συγκεκριμένο σημείο) και την πρόκληση κοινού κινδύνου για ξένα πράγματα.

Ειδικότερα, η πράξη διαβίβασης έλαβε χώρα μετά την λήψη από τον εφέτη ανακριτή Σωτήριο Μπακαϊμή της από 2.4.2025 απολογίας της [REDACTED] ου [REDACTED], η οποία κατά τον κρίσιμο χρόνο έφερε την ιδιότητα της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Σιδηροδρομικών Μεταφορών (Δ33) της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών, η οποία υπάγεται στην Γενική Γραμματεία Μεταφορών του ανωτέρω Υπουργείου, καθώς και της από 4.4.2025 απολογίας του [REDACTED] του [REDACTED] ο οποίος κατά τον κρίσιμο χρόνο έφερε την ιδιότητα του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών, η οποία υπάγεται στην Γενική Γραμματεία Μεταφορών του ανωτέρω Υπουργείου, καθώς μετά τις απολογίες τους και τα όσα επικαλέστηκαν οι ως άνω σε αυτές, προέκυψαν κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία, που καθιστούν

απαραίτητη την περαιτέρω ποινική διερεύνηση και αξιολόγηση ενδεχόμενων ευθυνών μελών της Κυβέρνησης, η οποία κατά το Σύνταγμα ανήκει στην Βουλή.

Γ. Πραγματικό ιστορικό

Γ1.Όπως προκύπτει καταρχήν από την επισκόπηση της διαβιβασθείσας στην Βουλή ποινικής δικογραφίας και πρόκειται να διερευνηθεί ειδικότερα κατά την προκαταρκτική εξέταση, την οποία ζητούμε να διεξάγει η Βουλή βάσει της παρούσας πρότασης, η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών – Θεσσαλονίκης γενικά, αλλά και ειδικότερα το τμήμα αυτής, όπου επισυνέβη το τραγικό δυστύχημα, είχε περιέλθει έτη προ του δυστυχήματος σε κατάσταση ανασφαλή και επικίνδυνη για το κοινό, γεγονός που τελούσε σε γνώση των αρμοδίων, μεταξύ των οποίων και η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Μεταφορών και είχε επανειλημμένα επισημανθεί όχι μόνο προφορικά, αλλά και εγγράφως.

Ειδικότερα:

1.1 Ο Διαχειριστής της Σιδηροδρομικής Υποδομής (infrastructure manager) της χώρας (εν προκειμένω ΟΣΕ ΑΕ), δια της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών, στην οποία υπάγεται ως οργανική μονάδα η Διεύθυνση Σιδηροδρομικών Μεταφορών (Δ33), δεν διατηρούσε ως είχε κατά νόμο υποχρέωση σε πλήρη λειτουργία μία σειρά από κρίσιμα συστήματα ασφαλείας, επικοινωνίας και διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας επί του δικτύου του ΟΣΕ, μη ανατάσσοντας έγκαιρα και άμεσα βλάβες – δυσλειτουργίες των συστημάτων αυτών και μη μεριμνώντας για την πλήρη λειτουργία τους κατά τον προορισμό σχεδίασης και παραγωγής – κατασκευής τους, ως ουσιωδών και κρίσιμων συστημάτων ασφαλείας, επικοινωνίας και διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας επί του δικτύου του ΟΣΕ, αλλά αντιθέτως (ο ΟΣΕ ΑΕ) δεν μεριμνούσε, ως είχε κατά νόμο υποχρέωση και παρέλειπε τον έγκαιρο έλεγχο, επίβλεψη, συντήρηση, ανάταξη και αποκατάσταση βλαβών, ώστε να τελούν αυτά (κάτωθι συστήματα ασφαλείας, επικοινωνίας και διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας επί του δικτύου του ΟΣΕ ΑΕ) σε πλήρη

λειτουργία, προκειμένου να επιτυγχάνεται ασφαλής σιδηροδρομική κυκλοφορία επί του σιδηροδρομικού δικτύου.

1.2 Συγκεκριμένα, ήδη από το έτος 2019 παρέμενε εκτός λειτουργίας το σύστημα Φωτεινής Σηματοδότησης μεταξύ Λάρισας – Ν. Πόρων, που αποτελεί την ηλεκτρική έκφραση, με τους επιβαλλόμενους περιορισμούς του ΓΚΚ και στηρίζεται στα κυκλώματα γραμμής (ή στους μετρητές αξόνων), που εξασφαλίζουν με απόλυτη ασφάλεια ότι, μόλις ένας σιδηροδρομικός άξονας συρμού εισέλθει σε κύκλωμα γραμμής, το φωτόσημα που προηγείται μεταπίπτει αυστηρά σε κόκκινο και συνεπώς, βελτιώνει ουσιαστικά και καθοριστικά την ασφάλεια της κυκλοφορίας, με αποτέλεσμα και συνέπεια η διαδικασία εξασφάλισης ελεύθερης γραμμής να γίνεται επισφαλώς, μέσω του ανθρώπινου παράγοντα, ήτοι με την ανταλλαγή τηλεγραφημάτων μεταξύ των σταθμαρχών Λάρισας - Ν. Πόρων.

1.3 Από την 29.7.2019 και περί ώρα 19:45' τέθηκε εκτός λειτουργίας, συνεπεία βλάβης από πυρκαγιά στο Κτίριο Σηματοδότησης του Εμπορικού Λάρισας (Ζάχαρη), ήτοι σε κτίριο του ΟΣΕ ΑΕ με ηλεκτρολογικό υλικό (χώρος control και χώρος συστοιχιών μπαταριών - συσσωρευτών), στο ύψος του εργοστασίου Ζαχάρεως, στη Λάρισα, η Ενιαία Τηλεδιοίκηση Λάρισας (Κ.Ε.Κ. Λάρισας), η οποία αποτελεί ηλεκτρομηχανολογικό σύστημα που συνίσταται στη διαχείριση της κυκλοφορίας από έναν κεντρικό χειριστή (που υποκαθιστά πολλούς σταθμάρχες) με χρήση του πίνακα κυκλοφορίας και των δυνατοτήτων που αυτός παρέχει με τον κεντρικό χειριστή να χειρίζεται κάθε σταθμό σαν να ήταν ο ίδιος σταθμάρχης και σαν να βρισκόταν επιτόπου, ο δε (τοπικός) σταθμάρχης που παίρνει μια εντολή από τον κεντρικό χειριστή ελέγχει αν οι συνθήκες ασφαλείας του σταθμού και της γραμμής επιτρέπουν την υλοποίηση μιας διαδρομής και κατόπιν την πραγματοποιεί και με δεδομένο ότι στην τηλεδιοίκηση, η ασφάλεια αντιμετωπίζεται από το ότι ένα φωτόσημα δείχνει πράσινη ένδειξη μόνο εφόσον το τμήμα αποκλεισμού μετά το φωτόσημα είναι ελεύθερο, δηλαδή δεν υπάρχει άλλος συρμός επί του συγκεκριμένου τμήματος αποκλεισμού και συνεπώς το σύστημα διεξαγωγής της κυκλοφορίας με τηλεδιοίκηση και ηλεκτρική σηματοδότηση έχει την ασφαλιστική δικλείδα ότι δεν μπορούν να χαραχθούν αυτόματα μη συμβατά μεταξύ τους δρομολόγια, ενώ επιπλέον η συγκέντρωση του προσωπικού σε μία θέση επιτρέπει τη διαχείριση της

κυκλοφορίας από ένα άτομο, διασφαλίζοντας καλύτερη και συνεκτικότερη λήψη αποφάσεων καθώς αυτό το άτομο έχει την εικόνα της κυκλοφορίας από ένα ευρύ τμήμα γραμμής και όχι μόνο τοπικά, γεγονός που του επιτρέπει να αξιολογεί τις συνέπειες που θα έχουν οι αποφάσεις που θα λάβει σε όλο το πλέγμα των κυκλοφορικών αμαξοστοιχιών και επομένως ο χειριστής στο κέντρο τηλεδιοίκησης έχει πλήρη εικόνα της κατάστασης όλων των 91 σταθμών της περιοχής του και της γραμμής που διαχειρίζεται και επιτηρεί και ενόψει όλων των ανωτέρω, σε συνδυασμό με τη λειτουργία του συστήματος Φωτεινής (αμφίδρομης) Σηματοδότησης, τη λειτουργία του οποίου προϋποθέτει, αποτελεί ουσιώδες σύστημα ασφάλειας – ελέγχου της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας στο τμήμα της γραμμής Αθηνών – Θεσσαλονίκης από το Δομοκό μέχρι το Πλατύ Ημαθίας. Αμφότερα τα ανωτέρω, καίρια ως προς την ασφάλεια της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα (σηματοδότηση – τηλεδιοίκηση), από τη θέση τους εκτός λειτουργίας συνεπεία των ανωτέρω συμβάντων, δεν επαναλειτουργήσαν, γεγονός που θα οδηγούσε στην επίτευξη – αποκατάσταση της ασφαλούς σιδηροδρομικής κυκλοφορίας στο σιδηροδρομικό δίκτυο, συνεπεία της μη ανάταξης – επισκευής τους από τον κατά νόμο υπόχρεο, διαχειριστή της σιδηροδρομικής υποδομής (ΟΣΕ ΑΕ).

1.4 Περαιτέρω, κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο λειτουργούσε ελλιπώς το σύστημα GSM-R (δίκτυο κινητής τηλεφωνίας σιδηροδρόμου), το οποίο αν και ήταν ήδη εγκατεστημένο από το 2018 και αποτελεί σύστημα συνεχούς και αξιόπιστης (δηλαδή χωρίς διακοπές ή παράσιτα) ραδιοεπικοινωνίας μεταξύ σταθμαρχών, μηχανοδηγών, ρυθμιστών κυκλοφορίας κλπ, επέτρεπε μεν επικοινωνία χωρίς κανένα περιορισμό μεταξύ σταθμαρχών, αλλά όχι μεταξύ των μηχανοδηγών των κινούμενων αμαξοστοιχιών. Η ελλιπής αυτή λειτουργία συνέβαινε παρ' όλο που μέχρι το τέλος Νοεμβρίου του 2022 είχε ολοκληρωθεί η δοκιμαστική λειτουργία του συστήματος και το προσωπικό του ΟΣΕ ΑΕ (διαχειριστής της υποδομής) και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, ήδη Hellenic Train (χρήστης του δικτύου - εκτελών το μεταφορικό έργο) είχε λάβει την απαιτούμενη εκπαίδευση και ολοκληρώσει τη δοκιμαστική του λειτουργία. Επιπλέον, παραλείφθηκε η εγκατάσταση, χρήση και λειτουργία της ασφαλούς ραδιοεπικοινωνίας GSM-R, μεταξύ άλλων, και εντός των εν τέλει συγκρουσθεισών αμαξοστοιχιών, με

αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ασφαλής, συνεχής και χωρίς κενά – διακοπές – παρεμβάσεις – παράσιτα επικοινωνία των μηχανοδηγών των αμαξοστοιχιών τόσο μεταξύ τους όσο και με τις μονάδες βάσης (σταθμούς-τοπικούς σταθμάρχες) όσο και όλων των ανωτέρω ταυτόχρονα μεταξύ τους, καθώς και μεταφορά δεδομένων (data), μέσω της χρήσης των λεγόμενων «cabradio» των αμαξοστοιχιών (120 συσκευές), αν και είχαν οριστικά παραληφθεί έτοιμα προς χρήση από τον ΟΣΕ ΑΕ ήδη από την 11.6.2018, για το επίδικο τμήμα της γραμμής (γραμμή 11 Δομοκός-Λάρισα, γραμμή 12 Λάρισα-Ευαγγελισμός, γραμμή 13 Ευαγγελισμός-Λεπτοκαρυά και γραμμή 14 Λεπτοκαρυά-Πλατύ), δυνάμει του από 11.6.2018 Πρωτοκόλλου Παράδοσης-Παραλαβής Περαιωμένου Έργου μεταξύ ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ και ΟΣΕ ΑΕ.

1.5 Παρά τα ανωτέρω δεδομένα, **που έθεταν ξεκάθαρα σε αμφιβολία την ασφαλή σιδηροδρομική κυκλοφορία** και λαμβανομένης υπόψη της ουσιώδους – σημαντικής θέσεως στο δίκτυο του Σ.Σ. Λάρισας, ως κομβικού σταθμού επί της κύριας διπλής ηλεκτροδοτούμενης σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών – Θεσσαλονίκης, με μεγάλη συχνότητα διέλευσης επιβατικών και εμπορικών αμαξοστοιχιών, αλλά και ως σταθμού έναρξης - τερματισμού δρομολογίων (προαστιακός Θεσσαλονίκης - Λάρισα, διασταύρωση γραμμής για Βόλο), **ουδέποτε υπήρξε η κατάλληλη μέριμνα ώστε να επιβληθεί κανονιστικά στον διαχειριστή της υποδομής (ΟΣΕ ΑΕ), με τις δέουσες οδηγίες, συστάσεις, επιθεώρηση και εποπτεία, ο ορισμός δύο (2) σταθμαρχών στη βραδινή βάρδια του Σ.Σ. Λάρισας, αντί του ενός (1) μόνο που είχε τεθεί από τις 3.6.2015 και εντεύθεν από το Τμήμα Επιθεώρησης Λάρισας της Διεύθυνσης Κυκλοφορίας του ΟΣΕ ΑΕ με διαδοχικά έγγραφα (υπ' αριθ. 23/1750279/2-6-2015, 35/1750407/4-9-2015, 114/7746857/10-7-2019 και 9101650/12-6-2020), λόγω έλλειψης προσωπικού, ενέργεια που θα εγγυόταν την ασφάλεια στη σιδηροδρομική κυκλοφορία, καθ' όσον ο δεύτερος σταθμάρχης θα συνέδραμε στη διαχείριση της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας τον πρώτο σταθμάρχη και ταυτόχρονα θα ήλεγχε τις ενέργειες αυτού ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή και ασφαλής σιδηροδρομική κυκλοφορία στον τομέα ευθύνης του Σ.Σ. Λάρισας, ενώ δεν υπήρξε μέριμνα για την εξεύρεση της κατάλληλης χρηματοδότησης προς αποκατάσταση των σχετικών ελλείψεων σε προσωπικό παρά το πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα που παρήλθε με αυτή την επικίνδυνη κατάσταση.**

1.6 Περαιτέρω και παρά τις ως άνω ελλείψεις στη λειτουργία των κρίσιμων συστημάτων ασφάλειας και επικοινωνίας επί της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και την απουσία δευτέρου (2ου) σταθμάρχη στη βραδινή βάρδια του Σ. Σ. Λάρισας, **ουδέποτε επιβλήθηκε από το Υπουργείο Μεταφορών κανονιστικά στον διαχειριστή της σιδηροδρομικής υποδομής (ΟΣΕ ΑΕ), με οδηγίες, συστάσεις, επιθεώρηση και εποπτεία ο περιορισμός της ταχύτητας των αμαξοστοιχιών στο επίδικο τμήμα με την επιβολή εγκυκλίου βραδυπορίας από τον διαχειριστή της υποδομής (ΟΣΕ ΑΕ) διά της Κεντρικής του Υπηρεσίας και των αρμοδίων υπηρεσιών Γραμμής, Σηματοδότησης, Ηλεκτροκίνησης και Κυκλοφορίας (άρθρο 76 παρ. 801- 806 ΓΚΚ), λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με την παρ. 801 του άρθρου 76 του ΓΚΚ, η μέγιστη ταχύτητα των αμαξοστοιχιών προσδιορίζεται, i) από τη χάραξη της γραμμής, ii) τη συγκρότηση και την κατάσταση της γραμμής, iii) τη διαρρύθμιση και την κατάσταση του σηματοδοτικού εξοπλισμού, iv) την ύπαρξη, διαρρύθμιση και λειτουργική κατάσταση του συστήματος προστασίας ETCS και v) από το τροχαίο υλικό που απαρτίζει την αμαξοστοιχία (επιτρεπόμενες ταχύτητες, ισχύς πέδησης), αν και στην προκείμενη περίπτωση **συνέτρεχαν ενόψει των ανωτέρω ελλείψεων όλες οι προϋποθέσεις εφαρμογής εγκυκλίου βραδυπορίας από τη μέγιστη επιτρεπόμενη ταχύτητα των 160 χλμ./ώρα για τις επιβατικές αμαξοστοιχίες και των 100 χλμ./ώρα για τις εμπορικές στο επίδικο τμήμα Λάρισας - Ν. Πόρων**, η δε μείωση της ταχύτητας θα συνέτεινε αποφασιστικά στην αποφυγή σύγκρουσης αμαξοστοιχιών ή σε κάθε περίπτωση στη μείωση των συνεπειών αυτής.**

1.7 Παρά τις ανωτέρω ουσιώδεις και κρίσιμες ελλείψεις ως προς την ασφάλεια και την επικοινωνία επί της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και ειδικότερα στο επίδικο τμήμα Λάρισα – Ν. Πόροι, είναι γεγονός ότι **ουδέποτε εκδόθηκε και επιβλήθηκε από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών Νέος Εθνικός Κανόνας λόγω του κατεπείγοντος, ως αναγκαίο προσωρινό - επείγον προληπτικό μέτρο άμεσου εφαρμογής** (άρθρο 60 παρ. 3 περ. γ' και 5 του Ν. 4632/2019) και παρά το ότι σύμφωνα με τα προεκτεθέντα συνέτρεχε άμεσα περίπτωση που αφορούσε στην ασφάλεια της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και επέκεινα υφίστατο άμεσος κίνδυνος ως προς τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα των μεταφερόμενων επιβατών και των εργαζομένων επί των αμαξοστοιχιών **συνεπεία της πλήρους κατάπτωσης της λειτουργίας των**

ανωτέρω συστημάτων ασφαλείας και ασφαλούς επικοινωνίας επί της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, με τον οποίο (νέο εθνικό κανόνα) θα ρυθμιζόταν προσωρινά η σιδηροδρομική κυκλοφορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλειστεί (έγκαιρα) ο κίνδυνος πρόκλησης δυστυχήματος, λόγω ακριβώς της έλλειψης στη λειτουργία των ανωτέρω συστημάτων ασφαλείας και επικοινωνίας επί της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας (ενδεικτικά ο νέος εθνικός κανόνας θα προέβλεπε: επιβολή – θέσπιση όρων συντήρησης και αποκατάστασης της λειτουργίας των συστημάτων που είχαν τεθεί εκτός λειτουργίας, μείωση – έλεγχο ταχυτήτων αμαξοστοιχιών, χρήση επιπλέον προσωπικού σταθμαρχών σε όλες τις βάρδιες, αυστηρή εποπτεία και έλεγχο καταλληλότητας σταθμαρχών, επάνδρωση με σταθμάρχες των ενδιάμεσων σταθμών που είχαν τεθεί εκτός λειτουργίας ως πρόσθετο επιβλητικό μέτρο, διακοπή της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και διεξαγωγή της με άλλα μέσα). Ο ανωτέρω εθνικός κανόνας, εφόσον θεσπιζόταν κατά τα ανωτέρω, κατά ρητή εφαρμογή του άρθρου 60 παρ. 3 περ. γ' και 5 του Ν. 4632/2019, θα αποτελούσε δεσμευτικό κανόνα που θεσπίζεται σε κράτος - μέλος (Ελλάδα εν προκειμένω), ανεξαρτήτως του φορέα έκδοσης και θα περιλάμβανε τις αναγκαίες απαιτήσεις σιδηροδρομικής ασφάλειας και απαιτήσεις τεχνικής φύσης, εκτός από αυτές που έχουν θεσπιστεί από την Ένωση ή διεθνείς κανόνες, και θα ίσχυε για τις δραστηριοποιούμενες στην ελληνική επικράτεια σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, το διαχειριστή της σιδηροδρομικής υποδομής της χώρας (εν προκειμένω ΟΣΕ ΑΕ) αλλά και τρίτα μέρη, σύμφωνα με το άρθρο 55 παρ. 1 περ. 4 του Ν. 4632/2019.

1.8 Είναι δε γεγονός, ότι το σύνολο των ανωτέρω προβλημάτων, τα οποία συνέτρεχαν σωρευτικά την 28.2.2023 στον τόπο του δυστυχήματος, οφείλονταν πρωτίστως α) στην ελλιπή κρατική χρηματοδότηση και την ελλειμματική λειτουργία του ΟΣΕ, ο οποίος δεν είχε την δυνατότητα να καλύψει από άλλες πηγές το ετήσιο έλλειμμα του (βλ. κατωτέρω) και β) στην έλλειψη επαρκούς στελέχωσής του στις απαραίτητες για την ασφαλή λειτουργία του συστήματος θέσεις.

1.9 Τα παραπάνω ενισχύονται από τις παραδοχές της με αριθμό 966/2024 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που αποτελεί την πρώτη οριστική δικαιοδοτική κρίση ως προς τα αίτια του δυστυχήματος.

Ειδικότερα, κατά τα ενδιαφέροντα αυτής μέρη δέχεται τα ακόλουθα:

1.9.1 Ως προς το σύστημα επικοινωνίας GSM-R:

«Εξάλλου, το σύστημα ραδιοεπικοινωνίας GSM-R, που είναι εγκατεστημένο είναι εντελώς ελλιπές, κατά παράβαση της προβλεπόμενης υποχρέωσης εφοδιασμού των συρμών με τα διαλειτουργικά στοιχεία του ECTS και του GSM-R ... αφού εκκρεμεί η εγκατάσταση του σε όλους τους συρμούς της Hellenic Train (βλ. σχετ. από 05-07-2023 έγγραφο της γραμματείας τεχνικής διεύθυνσης της εταιρίας προς τον εφέτη Ανακριτή Λάρισας), ενώ επέτρεπε μεν την επικοινωνία μεταξύ των σταθμαρχών αλλά όχι μεταξύ των μηχανοδηγών, ούτε μεταξύ σταθμαρχών και μηχανοδηγών, διότι οι αμαξοστοιχίες δεν ήταν εφοδιασμένες με κατάλληλη πιστοποιημένη συσκευή προς χρήση. Επομένως ο μηχανοδηγός της επιβατικής δεν μπορούσε να επικοινωνήσει με τον μηχανοδηγό της εμπορικής αμαξοστοιχίας...».

1.9.2 Ως προς την τηλεδιοίκηση και την φωτεινή σηματοδότηση στο επίμαχο σημείο:

«...οι μηχανοδηγοί δεν είχαν οποιαδήποτε ένδειξη για το ότι από την αντίθετη κατεύθυνση κινούνταν άλλο τρένο διότι δεν λειτουργούσαν τα φανάρια που θα άναβαν με κόκκινη ένδειξη, κάτι που θα συνέβαινε μόνο αν η παρακολούθηση της κίνησης αμφοτέρων των αμαξοστοιχιών γινόταν με σύστημα τηλεδιοίκησης ... Εξάλλου, ως τηλεδιοίκηση νοείται το σύστημα κεντρικής διαχείρισης κυκλοφορίας, που αντιδιαστέλλεται από κάποια τοπικά μόνο κέντρα χειρισμού, όπως αυτό που λειτουργούσε στο σταθμό Λάρισας και το οποίο δίνει τη δυνατότητα αυτόματης χάραξης πορείας. Το σύστημα τοπικού χειρισμού που λειτουργούσε στη Λάρισα, το οποίο δίνει δυνατότητα χειρωνακτικής πορείας και έχει περιορισμένη εμβέλεια για περίπου 2,8 χλμ. σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί τηλεδιοίκηση. Όπως έχει ήδη αναφερθεί στη διαδρομή Αθήνα – Θεσσαλονίκη δεν λειτουργεί σύστημα τηλεδιοίκησης. Προϋπόθεση για να λειτουργεί η τηλεδιοίκηση, έστω μεταξύ δύο διαδοχικών σταθμών, είναι να λειτουργεί στη διαδρομή αυτή ηλεκτρική πλευρική σηματοδότηση, ήτοι ένα σύστημα αποτελούμενο από ζεύγη κύριου και προειδοποιητικού σήματος στην αρχή και στο τέλος κάθε τμήματος διαδρομής ... Η ηλεκτρική πλευρική σηματοδότηση στο τμήμα Λάρισα – Θεσσαλονίκη βρίσκεται από το μήνα Ιούλιο του έτους 2019 κι εντεύθεν εκτός λειτουργίας μετά από πυρκαγιά στο κέντρο

τηλεδιοίκησης Λάρισας στη θέση «Ζάχαρη», που κατέστρεψε τον υποσταθμό, ο οποίος δεν αντικαταστάθηκε ποτέ... Ελλείπουσας οποιασδήποτε σύγχρονης τεχνολογικής υποδομής, η διαχείριση κυκλοφορίας στο επίμαχο τμήμα γίνεται αναγκαστικά και αποκλειστικά με εξασφάλιση ελεύθερης γραμμής μετά από κατάλληλες ενέργειες των σταθμαρχών των σταθμών Λάρισας και Ν. Πόρων ... Μετά την πυρκαγιά το σύστημα αυτό προειδοποιητικής φωτισήμανσης σταμάτησε να λειτουργεί. Έτσι, κατά τον επίδικο χρόνο ήταν κλειστή η φωτισήμανση που θα ειδοποιούσε το εμπορικό τρένο από την άλλη κατεύθυνση, ότι είχε μπει η επιβατική αμαξοστοιχία στη γραμμή του».

1.9.3 Σχετικά με την έλλειψη συστήματος αυτόματης πέδησης (ECTS):

«...Εξάλλου, η τηλεδιοίκηση είναι κρίσιμη, για τον επιπλέον λόγο ότι υποστηρίζει σημαντικά την λειτουργία του συστήματος ελέγχου ECTS, ήτοι του ευρωπαϊκού συστήματος αυτόματης προστασίας συρμών, το οποίο παρεμβαίνει αυτόματα σε περίπτωση ανθρώπινου λάθους και ακινητοποιεί αυτόματα τα τρένα αν υπερβούν μία καθορισμένη ταχύτητα ή εντοπιστεί ένα σοβαρό πρόβλημα... Πράγματι, όπως αποδείχθηκε, στη διαδρομή Αθήνα – Θεσσαλονίκη, όπως άλλωστε και σε κανένα τμήμα του ελληνικού σιδηροδρομικού δικτύου δεν λειτουργούσε κατά τον επίδικο χρόνο ολοκληρωμένο, ούτε το σύστημα της σύγχρονης σηματοδότησης (ECTS level 1), ούτε GSM-R (Global system Mobile – Railways), ήτοι το ευρωπαϊκό σύστημα ασυρμάτων τηλεπικοινωνιών για σιδηροδρομικές εφαρμογές, που επιτρέπει σε όλο το προσωπικό που εμπλέκεται στη σιδηροδρομική κυκλοφορία να επικοινωνούν απευθείας μεταξύ τους...».

1.9.4 Ως προς το ζήτημα της αιτιώδους συνάφειας ανάμεσα στις ως άνω ελλείψεις και στο επελθόν τραγικό αποτέλεσμα, η απόφαση επισημαίνει τα ακόλουθα:

«Αν λειτουργούσε πλήρως το σύστημα GSM-R ο μηχανοδηγός θα είχε την δυνατότητα, μόλις αντιλήφθηκε ότι κινείται στη γραμμή καθόδου, να επικοινωνήσει με το μηχανοδηγό του αντίθετα κινούμενου εμπορικού συρμού και να συνειδητοποιήσουν και οι δύο ότι κινούνταν σε συγκρουσιακή πορεία ... Όμως αυτές οι δικλείδες ασφαλείας δεν υπήρχαν κι έτσι όλα κατέληξαν να εξαρτώνται από τον ανθρώπινο παράγοντα. Εάν τα φωτισήματα λειτουργούσαν, οι μηχανοδηγοί θα έβλεπαν την κόκκινη ένδειξη και τα τρένα θα

σταματούσαν σε απόσταση μεταξύ τους 500 μέτρων – 1 χιλιομέτρου. Επειδή τα φωτιστήρια δεν είχαν αναβαθμιστεί και τεθεί σε λειτουργία, οι μηχανοδηγοί επαφίονταν στις εντολές των σταθμαρχών, με αποτέλεσμα να ελλοχεύει μόνιμος και σημαντικός κίνδυνος για την ασφάλεια των σιδηροδρομικών συγκοινωνιών... Αν υπήρχε τηλεδιοίκηση, ένα πολλαπλό δηλαδή σύστημα ασφαλείας που παρακολουθεί την κίνηση των αμαξοστοιχιών σε πραγματικό χρόνο, με διαδοχική σηματοδότηση και αισθητήρες και επί των συρμών, το επίδικο δυστύχημα θα είχε με βεβαιότητα αποτραπεί, διότι μόλις η ανερχόμενη προς Θεσσαλονίκη αμαξοστοιχία εισήλθε στη γραμμή όπου ερχόταν η άλλη εμπορική αμαξοστοιχία, σε 200-300 μέτρα στον ιστό που θα είχε τα φωτιστήρια θα άναβαν κόκκινες ενδείξεις και επί τόπου θα σταματούσαν και η κατερχόμενη αμαξοστοιχία και η ανερχόμενη ... Όμως για το ECTS η παραβίαση του ερυθρού σηματοδότη δεν υπάρχει ως επιλογή και για τον λόγο αυτό η κίνηση των συρμών στο συγκεκριμένο τμήμα σιδηροδρομικής γραμμής, πραγματοποιούνταν με απενεργοποιημένα τα επί του συρμού στοιχεία του ECTS ήδη από το έτος 2018 όπως επιβεβαιώθηκε και από την κατά τα παραπάνω ανάκτηση δεδομένων του καταγραφικού του ECTS...».

Γ2. Η κατάσταση αυτή ήταν ασφαλώς και αναντίλεκτα γνωστή, αλλά σε κάθε περίπτωση εκ περισσού σημειώνουμε ότι είχε και επανειλημμένα επισημανθεί προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Μεταφορών (Υπουργό και Υφυπουργούς), όπως καταρχήν προκύπτει σε επίπεδο αποχρωσών ενδείξεων, τουλάχιστον, από τα κάτωθι αποδεικτικά στοιχεία και όπως ειδικότερα θα διερευνηθεί και εξειδικευθεί μέσω των μαρτύρων που θα κλητευθούν και της ειδικότερης εξέτασης των εγγράφων κατά την προκαταρκτική εξέταση, την οποία ζητούμε να διεξάγει η Βουλή βάσει της παρούσας:

2.1 Στην από 6.9.2021 εμπιστευτική επιστολή του τότε διευθύνοντος συμβούλου της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, Φίλιππου Τσαλίδη, προς τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα σύμβουλο του ΟΣΕ Σπύρο Πατέρα, η οποία κοινοποιείται προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, με θέμα «Σοβαρά λειτουργικά προβλήματα του ελληνικού σιδηροδρόμου», με αφορμή δύο ατυχήματα που είχαν συμβεί τον Αύγουστο του 2021 στον Δομοκό και τη Λευκοθέα Σερρών

επισημαίνεται η κοινώς επικίνδυνη κατάσταση, στην οποία έχει περιέλθει το δίκτυο και διατυπώνεται η σαφής προειδοποίηση για πιθανό συμβάν «μεγίστης σοβαρότητας». Στο έγγραφο αυτό γίνεται επίσης ρητή αναφορά στις σοβαρές ελλείψεις προσωπικού του ΟΣΕ και συγκεκριμένα σταθμαρχών και κλειδούχων, στην μη λειτουργία της σηματοδότησης σε μεγάλα τμήματα του δικτύου, στην έλλειψη συντήρησης της υποδομής και αποκατάστασης των βλαβών και στη μη λειτουργία των συστημάτων σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης.

2.2 Στην από 7.9.2021 εξώδικη δήλωση γνωστοποίησης απεργιακής κινητοποίησης της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΛΞΗΣ (Π.Ε.Π.Ε.), η οποία κοινοποιείται προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, διατυπώνεται η έντονη διαμαρτυρία του σωματείου για την κατάσταση, στην οποία έχει περιέλθει το δίκτυο και για την απειλούμενη διατάραξη της υγείας και την ασφάλειας των εργαζομένων εξαιτίας της πρωτοφανούς έλλειψης συντήρησης, που είναι αποτέλεσμα της υποχρηματοδότησης και της υποστελέχωσης του Ο.Σ.Ε. και η έκκληση να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την υγεία και την ασφάλειά τους. Είχε προηγηθεί η από 26.8.2020 επιστολή της Π.Ε.Π.Ε., με αφορμή συμβάν που συνέβη στην γραμμή Κιάτο-Αίγιο, όπου οι μηχανοδηγοί εκφράζουν τις ανησυχίες τους για την παντελή έλλειψη συστημάτων ασφαλείας αλλά και την εν γένει ασφάλεια του σιδηροδρομικού δικτύου.

2.3 Στις 14.6.2021 η Πανελλήνια Ένωση Σταθμαρχών ΟΣΕ με επιστολή της προς το Υπουργείο Μεταφορών, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΟΣΕ και την πρόεδρο της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων (Ρ.Α.Σ.), εκφράζει τις ανησυχίες της για την ασφαλή λειτουργία των συρμών.

2.4 Στο από 10.9.2021 έγγραφο του Γενικού Διευθυντή Μεταφορών με θέμα: «Ενημερωτικό σημείωμα για χρηματοδότηση και λειτουργία Διαχειριστή Σιδηροδρομικής Υποδομής, σύμβαση ΟΣΕ - Δημοσίου, προειδοποιητική επιστολή C(2020)7847» διαλαμβάνονται μια σειρά από κρίσιμες διαπιστώσεις και προειδοποιήσεις. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι σύμφωνα με τον ν. 4408/2016, η κρατική χρηματοδότηση του ΟΣΕ πρέπει να γίνεται μέσω συμβατικής συμφωνίας με το Δημόσιο, η οποία όμως δεν είχε ακόμα υπογραφεί, προκαλώντας μάλιστα σχετική παρέμβαση της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής. Η καθυστέρηση σχετίζεται, όπως αναφέρεται στο έγγραφο, κυρίως με τον περιορισμό της χρηματοδότησης εκ μέρους του Δημοσίου στο ανεπαρκές ύψος των 45 εκατ. ευρώ, βάσει του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου, ενώ τα συνολικά ετήσια έξοδα του ΟΣΕ φτάνουν τα 135 εκατ. ευρώ. Το έλλειμμα των 74 εκατ. ευρώ, όπως αναφέρει ο κ. Ι. [REDACTED], καλύπτεται προσωρινά από το αποθεματικό του ΟΣΕ (15 εκατ. ευρώ), το οποίο όμως δεν επαρκεί. Η κατάσταση αυτή, σύμφωνα με την ρητή και ξεκάθαρη προειδοποίηση του κ. [REDACTED] προς την πολιτική ηγεσία, έχει οδηγήσει σε περιορισμένη συντήρηση της υποδομής, με επιπτώσεις στην ασφάλεια, τη λειτουργικότητα και την ποιότητα των υπηρεσιών. Ειδικότερα, στο υπόψη έγγραφο επισημαίνεται μεταξύ άλλων ότι:

«...Τα έσοδα του οργανισμού το 2019, τελευταίο έτος λειτουργίας υπό κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες, ανήλθαν σε 61 εκ ευρώ. Οι πηγές εσόδων του Οργανισμού συνίστανται στην κρατική χρηματοδότηση (45 εκ ευρώ) και στα έσοδα από τα τέλη υποδομής (16 εκ ευρώ το 2019) [....]

Τα έξοδα του ΟΣΕ, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρασχέθηκαν με ευθύνη του Οργανισμού ανέρχονται σε 135 εκ ευρώ. Το ποσό αυτό αναλύεται σε 80 εκ ευρώ λειτουργικά έξοδα (40 εκ ευρώ έξοδα μισθοδοσίας και 40 εκ ευρώ λοιπά λειτουργικά έξοδα) και 55 εκ ευρώ δαπάνες τακτικής συντήρησης της εθνικής σιδηροδρομικής υποδομής (χωρίς αναβαθμίσεις / ανατάξεις κλπ.). Τα δεδομένα αυτά αποκαλύπτουν ένα έλλειμα 74 εκ ευρώ. Εξ αιτίας του ελλείματος αυτού μέχρι σήμερα ο ΟΣΕ διενεργούσε συντήρηση μικρής κλίμακας και κάλυπτε το έλλειμα των λειτουργικών του εξόδων από το αποθεματικό λογαριασμό του. Σύμφωνα με τον Οργανισμό το αποθεματικό ανέρχεται σε 15 εκ ευρώ και δεν δύναται να συμβάλει για μεγάλο χρονικό διάστημα στην κάλυψη του αναφερόμενου ελλείματος.

Επίσης η ελλιπής συντήρηση του σιδηροδρομικού δικτύου υποβαθμίζει την ασφάλεια των σιδηροδρομικών μεταφορών αυξάνοντας τις πιθανότητες ατυχημάτων και συμβάντων, οδηγεί σε επιβολή βραδυποριών που αυξάνουν ιδιαίτερα τους χρόνους εκτέλεσης των δρομολογίων, δημιουργεί έκτακτες καθυστερήσεις ταλαιπωρώντας το επιβατικό κοινό και αυξάνει το τελικό κόστος συντήρησης. Σύμφωνα, βέβαια, με σχετική παρουσίαση, η οποία έχει αποσταλεί από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο του

Οργανισμού, υφίσταται η δυνατότητα λειτουργίας του με 120 εκ. ευρώ. Ακόμα και με αυτό το ποσό υφίσταται έλλειμμα 51 εκ ευρώ, το οποίο θα πρέπει να καλυφθεί είτε από την αύξηση των τελών υποδομής, είτε από την αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης είτε από την μείωση των δαπανών του Οργανισμού.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι στις αρχές του 2019 η τότε ηγεσία του ΟΣΕ είχε προβεί σε αύξηση των τελών υποδομής σε ποσοστό που υπερβαίνει το 200%. Η πράξη αυτή δεν είναι συμβατή με τις προβλέψεις του 4408/16[.....] Επίσης οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν έχουν υπογράψει τη σύμβαση πρόσβασης με τον διαχειριστή υποδομής μη αποδεχόμενες την αύξηση, που αποτυπώνεται στις δηλώσεις δικτύου του 2020 και 2021.

Η μη υπογραφή της σύμβασης πρόσβασης και η συνέχιση της δραστηριοποίησης των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων στο εθνικό δίκτυο θα πρέπει να διερευνηθεί, κατόπιν οδηγιών σας, ως προς τις πιθανές ευθύνες, που δημιουργεί, σε σχέση με την κείμενη νομοθεσία. Εάν μελετηθούν οι παράμετροι της σιδηροδρομικής αγοράς στη Χώρα μας, όπως το πλήθος των ενεργών σιδηροδρομικών επιχειρήσεων, το μέγεθος του δικτύου, η έλλειψη διαδρόμων διαμετακομιστικού σιδηροδρομικού εμπορίου, η χαμηλή χωρητικότητα του δικτύου κτλ προκύπτει ότι η αγορά αυτή δεν μπορεί να ανταπεξέλθει σε ποσοστά αυξήσεων αντίστοιχης κλίμακας.

Η μείωση των δαπανών μπορεί να συντελεστεί με μια σειρά παρεμβάσεων, όπως η πρόσληψη νέου προσωπικού σε κρίσιμες ειδικότητες του ΟΣΕ έτσι ώστε **οι αναγκαίες εργασίες να εκτελούνται εντός ωραρίου εργασίας και όχι με την παροχή υπερωριακής εργασίας στο υφιστάμενο προσωπικό, το οποίο έχει μειωθεί δραματικά και δεν έχει ανανεωθεί.** Στο πλαίσιο αυτό η πρόσληψη νέου προσωπικού αφενός μειώνει το κόστος και αφετέρου αυξάνει την χωρητικότητα του δικτύου, γεγονός το οποίο για τον ΟΣΕ μεταφράζεται σε αύξηση των εσόδων. [....]

Η αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης προϋποθέτει την έναρξη σχετικής διαπραγμάτευσης με την ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών για την μεταβολή των σχετικών προβλέψεων του μεσοπρόθεσμου πλαισίου. Σε κάθε περίπτωση εκτιμούμε ότι η σχετική διαδικασία θα διαρκέσει ιδιαίτερα μεγάλο χρονικό διάστημα.[....]

Προτείνουμε την αποδέσμευση της Χρηματοδότησης του ΟΣΕ από την υπογραφή της συμβατικής συμφωνίας, την άμεση ολοκλήρωση των διαδικασιών διαπραγμάτευσης, την αποστολή στο ελεγκτικό συνέδριο και την άμεση υπογραφή με την πρόβλεψη χρηματοδότησης των 45 εκ ευρώ. Με τον τρόπο αυτό θα αποφύγουμε τις κυρώσεις παράβασης των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, καθώς είναι βέβαιο ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προβεί σε αποστολή αιτιολογημένης γνώμης. Παράλληλα μπορούμε να συμβάλουμε στο μέτρο των αρμοδιοτήτων μας, εάν η συμμετοχή μας κριθεί απαραίτητη, σε κάθε προσπάθεια αύξησης του ανώτατου ορίου χρηματοδότησης του ΟΣΕ για την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς του. Στην περίπτωση αυτή η συμβατική συμφωνία, που θα έχει ήδη υπογραφεί, μπορεί να τροποποιηθεί χωρίς να υφίσταται η πίεση συμμόρφωσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα στοιχεία για τα οικονομικά δεδομένα καθώς και αναλυτικότερη ενημέρωση για θέματα προσωπικού του Οργανισμού έχουν συγκεντρωθεί στη Διεύθυνση Σιδηροδρομικών Μεταφορών και βρίσκονται στην διάθεσή σας».

Το ανωτέρω έγγραφο, αν και συντεταγμένο σε υπηρεσιακό ύφος, το οποίο μάλιστα καταλήγει στην φράση «παρακαλούμε για τις άμεσες οδηγίες σας», περιέχει κατά την άποψή μας μια σαφή και δραματική προειδοποίηση για το πρόβλημα υποχρηματοδότησης και υποστελέχωσης του ΟΣΕ, η οποία, πέρα από τον κίνδυνο παραπομπής της χώρας μας στο ΔΕΚ δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα ασφαλείας των σιδηροδρομικών μεταφορών. Καλείται δε σαφώς η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Μεταφορών να πράξει άμεσα κάθε τι το απαραίτητο για την αύξηση της χρηματοδότησης του ΟΣΕ, καθώς από τα παρατιθέμενα οικονομικά στοιχεία αποδεικνύεται ότι το προβλεπόμενο ποσό των 45 εκ ευρώ μετά βίας επαρκεί για την μισθοδοσία του προσωπικού, ενώ υπάρχει ένα έλλειμμα ύψους 51 έως 74 εκ ευρώ ετησίως, που θα απαιτούνταν ώστε να γίνονται οι απαραίτητες παρεμβάσεις για την ασφάλεια του δικτύου, να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του ΟΣΕ και η συμμόρφωσή του με το ευρωπαϊκό δίκαιο.

2.5 Στην από 29.10.2021 επιστολή της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΛΞΗΣ (Π.Ε.Π.Ε.) προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, αφενός συνοψίζεται εκ νέου το πρόβλημα υποχρηματοδότησης και ασφαλείας των σιδηροδρόμων και αφετέρου

διατυπώνεται η αγωνία για τα συνεχόμενα σιδηροδρομικά ατυχήματα.

Σύμφωνα με το έγγραφο:

«...ενδεικτικά αναφέρουμε μόνο τους εκτροχιασμούς και τις συγκρούσεις τους τελευταίους 14 μήνες στην Εθνική Σιδηροδρομική Υποδομή

1. ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2021 Εκτροχιασμός Συρμού Προαστιακού στην Πάτρα
 2. ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2021 Εκτροχιασμός Προαστιακής Αμαξοστοιχίας (2590) στο ΤΧ5 Θεσσαλονίκη
 3. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021 Εκτροχιασμός Εμπορευματικής Αμαξοστοιχίας (80610) στην Λευκοθέα Σερρών
 4. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021 Σύγκρουση Επιβατικής Αμαξοστοιχίας (885) με μηχανήματα γραμμής στον Δομοκό
 5. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021 Εκτροχιασμός Επιβατικής Αμαξοστοιχίας (1300) στο Σ.Κ.Α
 6. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021 Εκτροχιασμός Επιβατικής Αμαξοστοιχίας (56) στο ΤΧ5 Θεσσαλονίκης
 7. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020 Εκτροχιασμός Προαστιακής Αμαξοστοιχίας στην Σφενδάλη
 8. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2020 Εκτροχιασμός Προαστιακής Αμαξοστοιχίας στο Αίγιο», ενώ στο τέλος το Σωματείο απευθύνει έκκληση για συνάντηση ώστε να συζητηθούν και να επιλυθούν τα προβλήματα που σχετίζονταν με την ασφάλεια.
- 2.6 Στο από 13.12.2021 έγγραφο της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων με τίτλο «Συστάσεις για την βελτίωση της ασφάλειας των Σιδηροδρόμων» αναφέρεται ότι «το τελευταίο χρονικό διάστημα με ανησυχία και προβληματισμό παρατηρούμε την αύξηση της συχνότητας των ατυχημάτων και συμβάντων στο ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο» και καταλήγει «οι ως άνω συστάσεις, προτάσεις και η παρέμβασή μας αυτή απορρέει από την βαθύτατη ανησυχία μας για την ασφάλειά των σιδηροδρομικών μεταφορών στη χώρα μας». Η ανησυχία αυτή επαναλαμβάνεται κα στο από 23.12.2021 νέο έγγραφο της Ρ.Α.Σ. προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου.

2.7 Στην από 8.3.2022 ΕΞΩΔΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ - ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΡΓΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΛΞΗΣ γίνεται αναφορά στην ανάγκη για την άμεση αποκατάσταση της σιδηροδρομικής υποδομής (τηλεδιοίκηση, φωτισήματα, ETCS) και της ασφάλειας του δικτύου με την σημείωση πως οι χρόνοι των δρομολογίων πλέον δεν ανταποκρίνονται σε αυτούς των εγχειριδίων, γεγονός που σε συνδυασμό με την μη λειτουργία της τηλεματικής στους σταθμούς, έχει οδηγήσει σε επιθέσεις και προπηλακισμούς κατά των μηχανοδηγών από το επιβατικό κοινό. Περαιτέρω ζητούσαν την άμεση βελτίωση της συντήρησης του τροχαίου υλικού, περιγράφοντας περιστατικά πυρκαγιών που είχαν υποστεί οι κινητήρες ορισμένων αμαξοστοιχιών το τελευταίο διάστημα και για τις οποίες η ηγεσία είχε ενημερωθεί εγγράφως, πλην όμως δεν έλαβαν καμία απάντηση. Διαμαρτυρόμενοι έντονα για την απειλούμενη διατάραξη της υγείας και της ασφάλειάς τους, χαρακτηρίζουν ως «πρωτοφανή» την έλλειψη συντήρησης του δικτύου ως απόρροια της υποχρηματοδότησης αλλά και της υποστελέχωσης του ΟΣΕ και καλούν τον αρμόδιο Υπουργό να λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα.

Ειδικότερα, στο υπόψη έγγραφο επισημαίνεται:

«Με την παρούσα σας γνωστοποιούμε ότι ... προτιθέμεθα να προχωρήσουμε σε στάση εργασίας... του προσωπικού που εργάζεται σε όλες τις δραστηριότητες των μηχανοδηγών, επί όλων των αμαξοστοιχιών, σε όλη την επικράτεια με αίτημα:

-Την άμεση αποκατάσταση της σιδηροδρομικής υποδομής (τηλεδιοίκηση, φωτισήματα, ETCS) και της ασφάλειας του δικτύου (δεκάδες προβλήματα βραδυπορίας), η οποία έχει καταστήσει άκρως προβληματική την πραγματοποίηση των δρομολογίων, όπως αποδεικνύεται από τα πολύ σοβαρά πρόσφατα συμβάντα (πλέον χαρακτηριστική η ακινητοποίηση των αμαξοστοιχιών τις ημέρες του χιονιά στην Οινόη, τη Θήβα και την Τιθορέα) ενώ και οι χρόνοι των δρομολογίων πλέον δεν ανταποκρίνονται σε αυτούς των εγχειριδίων, γεγονός που σε συνδυασμό με την μη λειτουργία της τηλεματικής στους σταθμούς, έχει οδηγήσει σε επιθέσεις και προπηλακισμούς κατά των μηχανοδηγών από το επιβατικό κοινό.

-Την άμεση βελτίωση της συντήρησης του τροχαίου υλικού. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις φωτιές που έχουν πάρει οι κινητήρες ορισμένων αμαξοστοιχιών το τελευταίο διάστημα και για τις οποίες έχετε ενημερωθεί εγγράφως, πλην όμως δεν λάβαμε καμία απάντησή σας.

Διαμαρτυρόμαστε έντονα για την επαπειλούμενη διατάραξη της υγείας και της ασφάλειάς μας εξαιτίας της πρωτοφανούς έλλειψης συντήρησης του δικτύου ως απόρροια της υποχρηματοδότησης αλλά και της υποστελέχωσης του ΟΣΕ και σας καλούμε να λάβετε όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειάς μας».

2.8 Στην από 31.10.2022 ΕΞΩΔΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ – ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΕΡΓΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΛΞΗΣ επισημαίνονται εκ νέου οι συνεχείς εκκλήσεις προς αποκατάσταση των πολλών εντεινόμενων προβλημάτων του σιδηροδρομικού δικτύου, η κακή κατάσταση της σιδηροδρομικής υποδομής, η έλλειψη συντήρησής της, η μη λειτουργία φωτοσημάτων και τηλεδιόικησης και η μη λειτουργία του συστήματος ETCS του οποίου η θέση σε λειτουργία προστατεύει απέναντι στο ανθρώπινο λάθος. Επίσης διαπιστώνεται η μη λειτουργία της τηλεματικής στους σταθμούς, το κλείσιμο των σταθμών σε περιφερειακές πόλεις λόγω έλλειψης σταθμαρχών, αποτέλεσμα των οποίων ήταν 3 εκτροχιασμοί σε διάστημα 2 μηνών: την 1η Αυγούστου 2022 εκτροχιασμός της αμαξοστοιχίας 1521 στην Τιθορέα, την 10η Οκτωβρίου 2022 εκτροχιασμός προαστιακής αμαξοστοιχίας στο Λιανοκλάδι και την 21η Οκτωβρίου 2022 εκτροχιασμός της αμαξοστοιχίας 882 στην περιοχή της Τιθορέας.

Ειδικότερα, στο υπόψη έγγραφο επισημαίνεται μεταξύ άλλων ότι:

*«Με λύπη/προβληματισμό σας αναφέρουμε, ότι παρά τις διαρκείς επισημάνσεις μας, διαμαρτυρίες μας και πρωτίστως τις συνεχείς εκκλήσεις μας προς αποκατάσταση εντεινόμενων προβλημάτων του σιδηροδρομικού δικτύου, ότι - δυστυχώς - επιβεβαιώθηκαν οι φόβοι για τραυματισμούς που σας είχαμε εκφράσει. **Διαπιστώνουμε διαρκώς την κακή κατάσταση της σιδηροδρομικής γραμμής, την έλλειψη συντήρησής της** (που αποδεικνύεται από τις βραδυπορίες που καθημερινά δίνονται στους μηχανοδηγούς), **την μη λειτουργία φωτοσημάτων και τηλεδιόικησης** εδώ*

και πολλά έτη, την μη λειτουργία του συστήματος ETCS (European Traffic Control System) - του οποίου η θέση σε λειτουργία προστατεύει έναντι στο ανθρώπινο λάθος) η οποία δεν λειτούργησε ποτέ, παρά το γεγονός ότι έχει εγκατασταθεί στις μηχανές!

Επίσης, διαπιστώνουμε τα κάτωθι:

Την μη λειτουργία της τηλεματικής στους σταθμούς, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ενημέρωση στο επιβατικό κοινό για τις καθυστερήσεις και αλλαγές στα δρομολόγια και οι επιβάτες να εξαγριώνονται και να επιτίθενται στους μηχανοδηγούς! Διαπιστώνουμε επίσης το κλείσιμο των σταθμών σε περιφερειακές πόλεις λόγω έλλειψης σταθμαρχών, που δημιουργεί προβλήματα στα τρένα και στην πύκνωση των δρομολογίων. Την ελλιπή περίφραξη της υποδομής, με αποτέλεσμα να είναι εύκολη η πρόσβαση σε πεζούς σε πολλά σημεία, συνέπεια της οποίας υπάρχει συνεχώς απώλεια ανθρώπινων ζωών.

Την πυκνή βλάστηση πλησίον της υποδομής που περιορίζει την ορατότητα και καλύπτει ακόμα και σήματα γραμμής, την εδώ και 15 έτη (!) μη λειτουργία συστημάτων ασφάλειας και φωτισμού εντός των σηράγγων στον Προαστιακό Αθήνας (Μέγαρα) αλλά και την αδυναμία επικοινωνίας όταν ένα τρένο βρίσκεται μέσα σε αυτές! Την μη συντήρηση του δικτύου ηλεκτροκίνησης που έχει σαν αποτέλεσμα καθυστερήσεις στα δρομολόγια, ενώ στις 25 Οκτωβρίου 2022, μηχανοδηγός μας, τραυματίστηκε και νοσηλεύτηκε (έλαβε μάλιστα άδεια ασθένειας 7 ημερών από το ως άνω εργατικό ατύχημα), καθώς η αμαξοστοιχία Προαστιακού Αθήνας (υπ'αριθμ. 1534) προσέκρουσε σε καλώδια ηλεκτροκίνησης που κρέμονταν και ήταν υπό τάση!.

Απόδειξη δε των ως άνω και της κάκιστης κατάστασης της υποδομής είναι οι 3 **εκτροχιασμοί σε διάστημα 2 μηνών !!**

Α) 1 Αυγούστου 2022 εκτροχιασμός 1521 στην Τιθορέα,

Β) 10 Οκτωβρίου 2022 εκτροχιασμός προαστιακής αμαξοστοιχίας στο Λιανοκλάδι,

Γ) 21 Οκτωβρίου 2022 εκτροχιασμός 882 στην περιοχή της Τιθορέας».

2.9 Στις 20.1.2023 η Ρ.Α.Σ. αποστέλλει επιστολή προς τα γραφεία Υπουργού και Υφυπουργού Μεταφορών, το Γενικό Γραμματέα και το Γενικό Διευθυντή Μεταφορών, τον ΟΣΕ, την ΤΡΑΙΝΟΣΕ και τη ΣΤΑΣΥ με θέμα «την ασφάλεια κυκλοφορίας στο δίκτυο με εκτροχιασμούς σε αλλαγές τροχιάς», επισημαίνοντας και πάλι την ανάγκη μέτρων ασφαλείας και συντήρησης των υποδομών.

2.10 Στις 7.2.2023, τρεις εβδομάδες πριν την τραγωδία, η «Δημοκρατική Ενωτική Συνδικαλιστική Κίνηση Σιδηροδρομικών» εκδίδει ανακοίνωση, αναφέροντας ότι «το Υπουργείο βρίσκει λεφτά για τις διάφορες εργολαβίες, αλλά για να ολοκληρωθούν επιτέλους οι σιδηροδρομικές υποδομές και τα συστήματα ασφαλούς κυκλοφορίας όχι». Καταλήγει δε στο τραγικό προφητικό: «Δεν θα περιμένουμε το σιδηροδρομικό δυστύχημα που έρχεται για να τους δούμε να χύνουν δάκρυα κάνοντας διαπιστώσεις».

2.11 Τέσσερις (4) ημέρες πριν το τραγικό δυστύχημα, η πρόεδρος της Ρ.Α.Σ. αποστέλλει την από 24.2.2023 επιστολή προς τον ΟΣΕ με κοινοποίηση στην Hellenic Train με θέμα «Ενημέρωση σχετικά με την ασφάλεια κυκλοφορίας στο δίκτυο αναφορικά με εκτροχιασμούς σε αλλαγές τροχιάς», στην οποία αναφέρεται σε δύο συμβάντα στους Σ.Σ. Λιανοκλαδίου και Τιθορέας, στην επείγουσα ανάγκη συντήρησης της σιδηροδρομικής υποδομής και των συστημάτων ελέγχου κυκλοφορίας και σηματοδότησης και **καταγράφει περίπτωση μη ορθής διευθέτησης της αλλαγής τροχιάς, παρόμοιας με αυτή που συνέβη στο δυστύχημα των Τεμπών, καλώντας να εξακριβωθεί αν αιτία είναι «η ελλιπής εκπαίδευση, η κόπωση ή κάτι άλλο»...**

2.12 Εξάλλου, στις 4.10.2021 κοινοποιήθηκε προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών η από 27.9.2021 Έκθεση Ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.), την οποία υπογράφουν οι Επιθεωρητές – Ελεγκτές [REDACTED] και [REDACTED] σχετικά με την υλοποίηση του Έργου «Ανάταξη και Αναβάθμιση του συστήματος Σηματοδότησης – Τηλεδιοίκησης και Αντικατάστασης 70 Αλλαγών Τροχιάς Σε Εντοπισμένα Τμήματα του Άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας (Σύμβαση 717)». Η Έκθεση της της Ε.Α.Δ., που κοινοποιήθηκε επίσης στην ΕΡΓΟΣΕ και στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών προς απόδοση ευθυνών, καταγράφει με λεπτομέρεια το

ιστορικό των διαδοχικών καθυστερήσεων και παρατάσεων στην υλοποίηση της κρίσιμης για την ασφάλεια των σιδηροδρομικών μεταφορών Σύμβασης 717 (αρχής γενομένης από τον Ιούνιο του 2016 επί υπουργίας του κ. Χρήστου Σπίρτζη) και καταλογίζει πειθαρχικές ευθύνες σε συγκεκριμένες υπηρεσίες και πρόσωπα, ενώ επίσης περιέχει συστάσεις και προτάσεις προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. **Επισημαίνει μάλιστα την ανάγκη να ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατόν το συμβατικό φυσικό αντικείμενο της 717 προκειμένου να αναβαθμιστεί οριστικά το δίκτυο σιδηροδρομικών μεταφορών της χώρας και αυτό να εναρμονιστεί με τις θεσμοθετημένες προδιαγραφές του ευρωπαϊκού δικτύου σιδηροδρόμων.**

2.13 Η διαβιβασθείσα στην Βουλή δικογραφία περιλαμβάνει και μια σειρά ενόρκων μαρτυρικών καταθέσεων, που επιβεβαιώνουν τα παραπάνω.

2.13.1 Μία από τις πλέον ενδεικτικές της κατάστασης που επικρατούσε στο σιδηροδρομικό δίκτυο είναι η από 23.3.2023 κατάθεση του Κωνσταντίνου Γενηδούνια, υπάλληλου της Hellenic Train και Πρόεδρου της Π.Ε.Π.Ε., με πρωτοβουλία του οποίου απεστάλησαν τα ανωτέρω εξώδικα και επιστολές. Ο ανωτέρω αναφέρει μεταξύ άλλων ότι «...Μετά την ολοκλήρωση των έργων υποδομής και ηλεκτροκίνησης τον Φλεβάρη 2019 στο τμήμα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, που μειώθηκε ο χρόνος διαδρομής λόγω αύξησης της ταχύτητας σε πολλά σημεία του δικτύου, βλέπαμε ότι δεν ολοκληρώνονται και τα αντίστοιχα συστήματα ασφαλείας, δηλαδή η τηλεδιοίκηση, τη φωτισήματα και το ETCS, το οποίο επενεργεί έναντι λάθους του μηχανοδηγού κατά τη διάρκεια της πορείας και μπορεί να διακόψει την πορεία της αμαξοστοιχίας. Κάναμε, ως Σωματείο, πολλές επιστολές τα τελευταία χρόνια για τα συστήματα αυτά και επειδή δεν είχαμε απάντηση-απόκριση σε αυτές παρά μόνο τον δημόσιο διάλογο, όπου ερχόταν ο εργοδότης και μας έλεγε ότι θα ζητήσει άμεση ενημέρωση από τον ΟΣΕ για το χρονοδιάγραμμα εργασιών...». Ως εργαζόμενος (μηχανοδηγός) με γνώση της διαδρομής και των συστημάτων ασφαλείας αναφέρει τα ακόλουθα στην κατάθεσή του: «Το σύστημα τηλεδιοίκησης έχει τεθεί εκτός εδώ και 4 χρόνια περίπου. Όσο αυτό λειτουργούσε οι εντολές που δεχόμασταν ως μηχανοδηγοί για την αναχώρησή μας, αφορούσαν την αναχώρηση από τον ΣΣ Λάρισας πολλές φορές με αριθμό τηλεγραφήματος λόγω της μη λειτουργίας των φωτισμάτων λαμβάναμε οδηγίες από την

τηλεδιόικηση, οποία λειτουργούσε. Εδώ και περίπου 4 χρόνια οι οδηγίες δίνονται μόνο από τον Σταθμάρχη Λάρισας. Το τελευταίο διάστημα, από Οκτώβριο 2022 και μετά, είχαμε ενημερωθεί από τον εργοδότη μέσω το ΟΣΕ ότι τίθενται σε λειτουργία τα φωτισήματα μεταξύ Λάρισας – Παλαιοφαρσάλου, με κατεύθυνση προς Αθήνα. Ωστόσο και αυτά παρουσίαζαν πολλά προβλήματα με αποτέλεσμα κάποιες φορές να μας δίνονται εντολές για υπερβάσεις ερυθρών φωτισημάτων είτε μέσω ασυρμάτου είτε με υποδείγματα (τηλεγράφημα 1001)».

2.13.2 Στο απολογητικό υπόμνημα που κατέθεσε η Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων (Ρ.Α.Σ.) Ιωάννα Τσιαπαρικού αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα ως προς τις ευθύνες της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου και των εποπτευόμενων εταιρειών (ΟΣΕ, ΕΡΓΟΣΕ): «...Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 2671/1998, στις αρμοδιότητες του ΟΣΕ ανήκει, μεταξύ άλλων, η διαχείριση των συστημάτων ρύθμισης και ασφάλειας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας... σύμφωνα με το άρθρο 3 περίπτ. 2 του ν. 4408/2016, ως διαχειριστής υποδομής ορίζεται κάθε φορέας ή εταιρεία που έχει την ευθύνη για τη λειτουργία, τη συντήρηση, την αναβάθμιση και την ανακαίνιση της σιδηροδρομικής υποδομής σε ένα δίκτυο, καθώς και την ευθύνη για τη συμμετοχή στην ανάπτυξη της, σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζει το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, στο πλαίσιο της γενικής πολιτικής του για την ανάπτυξη και τη χρηματοδότηση της υποδομής ... Κατά τη λειτουργία τους, τόσο οι εταιρείες που αποτελούν αντικείμενο του παρόντος, δηλαδή η ΟΣΕ Α.Ε. και η ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε., όσο και εν γένει αγορά εποπτεύονται όσον αφορά σε θέματα λειτουργίας και αρμοδιοτήτων τους από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών» (άρθρο 40 παρ. 2α ν. 4974/2022) ενώ «το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ορίζεται υπεύθυνο για τον καθορισμό των συνθηκών, του πλαισίου χρηματοδότησης και των στρατηγικών προτεραιοτήτων για τον τομέα των σιδηροδρόμων».

2.13.3 Στην από 2.4.2025 απολογία της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Σιδηροδρομικών Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών κας [REDACTED], που αποτέλεσε την αφορμή διαβίβασης της διερευνώμενης ποινικής δικογραφίας στην Βουλή, αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα σημαντικά: «...Τον Σεπτέμβριο του 2021, κατά τη διαδικασία σύνταξης σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου και του

ΟΣΕ για τη χρηματοδότηση του ΟΣΕ, η Διεύθυνσή μου συνέταξε δύο ενημερωτικά σημειώματα προς την πολιτική ηγεσία, επισημαίνοντας τα προβλήματα στη χρηματοδότηση και το μειωμένο προσωπικό. Τονίσαμε επίσης τους δυνητικούς κινδύνους που θα μπορούσαν να προκύψουν, Ωστόσο, σε κανένα από τα σημειώματα, δεν υπήρξε οποιαδήποτε αντίδραση από την πολιτική ηγεσία...». Τα εν λόγω ενημερωτικά έγγραφα κατατέθηκαν αυτούσια ενώπιον του Εφέτη Ανακριτή Λάρισας και αποτελούν κομμάτι της παρούσας ποινικής δικογραφίας, καθώς απεστάλησαν τον Σεπτέμβριο του 2021 προς τον Υπουργό Κωνσταντίνο Αχ. Καραμανλή, τον Υφυπουργό Γεώργιο Καραγιάννη, και τον Γενικό Γραμματέα του υπουργείου Γιάννη Ξιφάρá.

2.9 Κατά την άποψή μας, τα ανωτέρω αποδεικτικά στοιχεία θεμελιώνουν αναντίρρητα την γνώση των εμπλεκόμενων ως προς την επικίνδυνη και ανασφαλή για το κοινό κατάσταση του σιδηροδρομικού δικτύου, αλλά και περιγράφουν με θλιβερά προφητικό τρόπο το χρονικό μιας τραγωδίας προδιαγεγραμμένης, προαναγγελθείσας και σε κάθε περίπτωση ευχερώς αντιμετωπίσιμης, αν οι εμπλεκόμενοι είχαν πράξει το στοιχειώδες καθήκον τους. Τα δε πραγματικά περιστατικά που περιγράφονται ανωτέρω και τελούσαν σε γνώση του αρμοδίου Υπουργού και Υφυπουργών, συγκροτούν το καθένα ξεχωριστά και όλα μαζί, το παζλ μίας προδήλως ανασφαλούς και επικίνδυνης για το κοινό κατάστασης, στην οποία είχε περιέλθει συνολικά το σύστημα των σιδηροδρομικών συγκοινωνιών της χώρας μας επί της θητείας τους. Πρόκειται για μια ουσιαδώς επικίνδυνη κατάσταση, την οποία αυτοί δημιούργησαν και διατήρησαν, είτε παραβιάζοντας ευθέως κανόνες και προδιαγραφές ασφαλείας (ειδικά τις επιβεβλημένες από το ευρωπαϊκό πλαίσιο), είτε παραλείποντας αμελλητί τη θεραπεία της (με τη λήψη μέτρων εντός της εξουσίας και αρμοδιότητάς τους), καίτοι είχαν λόγω της ιδιότητας και των καθηκόντων τους ιδιαίτερη νομική υποχρέωση για το αντίθετο. Όμως, ουδέποτε έπραξαν αυτό, αν και γνώριζαν όλα τα περιστατικά που συγκροτούσαν την περιγραφόμενη ουσιώδη διατάραξη της ασφάλειας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας (ενώ σε κάθε περίπτωση μπορούσαν ευχερώς να διαπιστώσουν και κάθε επιπλέον σχετική λεπτομέρεια που τυχόν αγνοούσαν), καθώς και το γεγονός ότι είχαν υποχρέωση να ενεργήσουν τα δέοντα σχετικά.

Κατά κυριολεξία, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών επέτρεψε εν γνώσει της την συνέχιση της λειτουργίας μίας προδήλως ανασφαλούς και επικίνδυνης για το κοινό σιδηροδρομικής γραμμής, αν και όφειλε να εμποδίσει και να αποτρέψει αυτόν τον κίνδυνο, που τελικώς οδήγησε κατά τραγικό τρόπο στο εν πολλοίς προαναγγεληθέν αποτέλεσμα της απώλειας 57 συνανθρώπων μας.

Γ3. Κατά την ίδια χρονική περίοδο ήταν ασφαλώς γνωστή στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών η καθυστέρηση και μη έγκαιρη εκτέλεση – υλοποίηση από τη θυγατρική του ΟΣΕ έως την 29.9.2022 (ημέρα κατά την οποία οι μετοχές της μεταβιβάστηκαν στο ελληνικό Δημόσιο) ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (διακριτικός τίτλος «ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ») του έργου των ακόλουθων συμβάσεων:

α) Της υπ' αριθ. 10005/2007 σύμβασης, με αντικείμενο την προμήθεια συστήματος γραμμής ETCS (European Train Control System - Ευρωπαϊκό Σύστημα Ελέγχου Συρμών) επιπέδου 1, συνολικού προϋπολογισμού 20.244.000,00 ευρώ (με συμβατικό χρόνο ολοκλήρωσης 54 μήνες από την υπογραφή της), που αποτελεί ευρωπαϊκό σύστημα αυτόματης προστασίας σιδηροδρομικών συρμών, που συνήψε η ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ ως εργοδότης με την κοινοπραξία με την επωνυμία «ΤΕΡΝΑ Α.Ε. - THALES AUSTRIA GMBH» (ανάδοχος) και η οποία έλαβε με αποφάσεις του ΔΣ της ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ συνεχείς παρατάσεις (υπ' αριθ. 2819/30-4-2012, 3133/28-4-2015, 3448/22-12-2017, 3600/18-3-2019, 3926/22-1-2021, 4353/26-1-2023 αποφάσεις ΔΣ ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ), παρ' όλο που το σύστημα συρμών και γραμμής ETCS επιπέδου 1 αποτελεί ουσιώδες σύστημα ασφάλειας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, καθώς συνιστά το ευρωπαϊκό σύστημα αυτόματης προστασίας συρμών, με δύο (2) υποσυστήματα, α) επί των συρμών (Σ.Σ.) (εκτελέστηκε στο ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο με την υπ' αριθμ. 10004/2007 σύμβαση) και β) επί της γραμμής (Σ.Γ.) (θα εκτελείτο στο ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο με την 10005/2007 σύμβαση), αλλά για να λειτουργήσει απαιτεί τη λειτουργία της σηματοδότησης της γραμμής. Ειδικότερα, το ETCS επιπέδου 1 προϋποθέτει ηλεκτρική πλευρική

σηματοδότηση, την ύπαρξη ραδιοφάρων (balises) επί της γραμμής που είναι συνδεδεμένοι με τις ενδείξεις συγκεκριμένων φωτοσημάτων, οδόμετρο επί του συρμού που προσδιορίζει τη θέση του συρμού τόσο επί της γραμμής όσο και ως προς τους ραδιοφάρους, μετάδοση εντολών προς το συρμό (π.χ. μείωση ταχύτητας), τις αποστάσεις που πρέπει να τηρεί ώστε να υπάρχει απόλυτη συμμόρφωση προς τα φωτοσήματα που ακολουθούν και τέλος, μηχανισμό ακαριαίας πέδησης του συρμού, εφόσον ο μηχανοδηγός δεν συμμορφώνεται προς τα φωτοσήματα και τις εντολές που του δίνονται. Προϋπόθεση για τη λειτουργία του είναι η ύπαρξη ηλεκτρικής πλευρικής σηματοδότησης, αλλά όχι απαραίτητα τηλεδιοίκησης, που ωστόσο είναι επιθυμητή. Ο εντοπισμός της θέσης των συρμών πραγματοποιείται με εξοπλισμό επί της γραμμής και συνήθως με κυκλώματα γραμμής ή μετρητές αξόνων. Οι πληροφορίες γίνονται γνωστές στο μηχανοδηγό είτε μέσω ηλεκτρικής πλευρικής σηματοδότησης, είτε με σηματοδότηση μέσα στο θάλαμο οδήγησης (cabsignaling). Το ETCS επιπέδου 1 επιλέγεται όταν υπάρχει ήδη στη γραμμή ηλεκτρική πλευρική σηματοδότηση. Με τη στρατηγική αυτή ο υπάρχων εξοπλισμός λειτουργεί παράλληλα με το ETCS. Σύμφωνα δε με τη σύμβαση 10005/2007, για το επίδικο τμήμα (ΣΣ Λάρισας και γραμμή μέχρι ΣΣ Πλατέως χωρίς το τελευταίο) προβλέπονταν τα επιμέρους τμήματα Α4 και Α5 (άρθρο 4.2 γενικής συγγραφής υποχρεώσεων της σύμβασης), στα οποία ειδικά θα εγκαθίστατο το ETCS γραμμής επιπέδου 1, με 8 σταθμούς (τμήμα Λάρισα-Πλατύ). Όμως τα τμήματα αυτά δεν έχουν παραληφθεί από τον ΟΣΕ ΑΕ οριστικά μέχρι σήμερα και κατά το χρόνο του δυστυχήματος δεν λειτουργούσε καθόλου ETCS επί της γραμμής ούτε και επί των συρμών εκ του λόγου αυτού στο επίδικο τμήμα,

β) Της υπ' αριθ. 717/26-9-2014 σύμβασης (για την οποία μάλιστα είχε συνταχθεί και κοινοποιηθεί στον Υπουργό η ως άνω Έκθεση Ελέγχου της Ε.Α.Δ.), αρχικού συμβατικού οικονομικού αντικειμένου 41.297.114,41 ευρώ [σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα η σύμβαση έπρεπε να ολοκληρωθεί εντός διαστήματος 24 μηνών από την υπογραφή της (όρος υπ' αριθμ. 4 της σύμβασης)], που συνήψε και πάλι η θυγατρική ανώνυμη εταιρεία του ΟΣΕ ΑΕ, με την επωνυμία «ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (διακριτικός τίτλος «ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ»), ως εργοδότης, με την κοινοπραξία με την επωνυμία «ΤΟΜΗ Α.Β.Ε.Τ.Ε. - ALSTOM TRANSPORT SA» (διακριτικός τίτλος «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ

ΑΝΑΤΑΞΗΣ ΕΡΓΟΣΕ»), ως ανάδοχο, με συμβατικό αντικείμενο την ανάταξη και αναβάθμιση του συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης και την αντικατάσταση 70 αλλαγών τροχιάς σε εντοπισμένα τμήματα του άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας, στο οποίο (συμβατικό αντικείμενο του έργου της 717/26-9-2014) περιλαμβάνεται ειδικότερα και η ανάταξη και αναβάθμιση στο τμήμα της σιδηροδρομικής γραμμής μεταξύ Λάρισας - Ν. Πόρων, όπου έλαβε χώρα το ανωτέρω σιδηροδρομικό δυστύχημα (ύψος Ευαγγελισμού Τεμπών). Στο συγκεκριμένο τμήμα η σύμβαση 717/14 προέβλεπε μεταξύ άλλων, 1) στο επίδικο τμήμα της γραμμής (Λάρισα - Ν. Πόροι): 1.1 αντικατάσταση των συσσωρευτών στους σταθμούς Εμπορικός Λάρισα, Ευαγγελισμός, Ν. Πόροι, ήτοι προμήθεια, εγκατάσταση, σύνδεση, ρύθμιση και θέση σε λειτουργία, 1.2 έλεγχος καλής λειτουργίας UPS, Η/Ζ, συσσωρευτών και διόρθωση όπου απαιτείται, 1.3 αντικατάσταση καλωδίων με θωρακισμένα και οπλισμένα (περιλαμβάνονταν και τα τερματικά καλώδια από τις συσκευές συντονισμού προς τις σιδηροτροχιές), 1.4 εγκατάσταση καλωδιώσεων εντός του υφιστάμενου φορέα και μετά πλήρωσή του με γαρμπυλόδεμα, 1.5 εργασίες τροποποίησης των αλληλεξαρτήσεων στους σταθμούς του τμήματος για την εξασφάλιση της διαδρομής ολίσθησης, ήτοι προμήθεια εξοπλισμού, σύνδεση, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία, 1.6 εργασίες τροποποίησης των αλληλεξαρτήσεων για την ορθή απεικόνιση του δείκτη Σφ5, ήτοι προμήθεια εξοπλισμού (ηλεκτρονόμοι, οπτικός πίνακας συμπληρωματικών ενδείξεων), σύνδεση, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία, 1.7 εργασίες τροποποίησης των αλληλεξαρτήσεων για την προσθήκη χρονισμού ακύρωσης διαδρομής της οποίας έχει καταληφθεί η δέσμευση προσέγγισης, ήτοι προμήθεια εξοπλισμού (ηλεκτρονόμοι, καλώδια, κλπ.), σύνδεση, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία, 1.8 αντικατάσταση των υφιστάμενων τροχοεπαφών των φωτοσημάτων ΝΠΟ 2, ΝΠΟ 22, ΝΠΟ Α2, ΝΠΟ Α22 και Α399.0Α με άλλες τροχοεπαφές μεγίστης ταχύτητας τουλάχιστον 200 χλμ./ώρα (αποδεδειγμένων μέσω πιστοποιητικών) για τη λειτουργία με το σύστημα σηματοδότησης όπου υπάγονταν, ο δε ανάδοχος θα προέβαινε στις απαραίτητες εργασίες για την ένταξη στο σύστημα αλληλεξαρτήσεων ώστε αυτές να λειτουργούν όπως προβλέπεται από τους πίνακες διαδρομών του σταθμού, 1.9 αποκατάσταση λειτουργίας Σηματοδότησης Σταθμών και Ενδιάμεσων Θέσεων Αποκλεισμού (περιλαμβάνονταν όλες οι απαραίτητες

εργασίες που απορρέουν είτε από τις μελέτες εφαρμογής της παρ. 3.2 της σύμβασης και εν γένει του άρθρου 3 είτε ήταν απαραίτητες για την καλή λειτουργία της Σηματοδότησης - Τηλεδιοίκησης τόσο σε επίπεδο εξοπλισμού (προμήθεια, εγκατάσταση, σύνδεση και θέση σε λειτουργία), όσο και σε τροποποιήσεις, προγραμματισμό ή ρυθμίσεις και 2) ως προς την **Ενιαία Τηλεδιοίκηση (ΚΕΚ) Λάρισας**: 2.1 μετάπτωση συστημάτων τηλεμετρίας Τηλεδιοίκησης TEMPL 85 σε τύπου TEMPL 41 για μετάδοση μέσω καλωδίου οπτικών ινών (ΚΟΙ) και τις αναγκαίες ρυθμίσεις στο κεντρικό σύστημα της τηλεδιοίκησης για την ομαλή λειτουργία των νέων TEMPL 41, 2.2 έλεγχος καλής λειτουργίας UPS, Η/Ζ, συσσωρευτών και διόρθωση όπου απαιτείτο, 2.3 τροποποίηση απεικόνισης Σ.Σ. Κραννώνα στον μιμικό πίνακα και στα τερματικά των χειριστών μετά από τις εργασίες της παρ. 4.4., 2.4 αποκατάσταση Λειτουργίας Τηλεδιοίκησης (περιλαμβάνονταν όλες οι απαραίτητες εργασίες σε εξοπλισμό και σε προγραμματισμό ή ρυθμίσεις που ενδεικτικά αναφέρονται στο άρθρο 3 της σύμβασης και απαιτούνταν για την καλή λειτουργία της Σηματοδότησης - Τηλεδιοίκησης, ο δε ανάδοχος ήταν υπεύθυνος να προβεί σε οποιαδήποτε εργασία, προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού ή τροποποίηση προγραμματισμού, προκειμένου να είναι λειτουργική η Τηλεδιοίκηση μετά το πέρας των εργασιών της σύμβασης, 2.5 μετά τις εργασίες της σύμβασης και σε περίπτωση όπου ένας ή περισσότεροι σταθμοί υπόκειντο σε χειρισμό από την Τηλεδιοίκηση, ο χρόνος απόκρισης των εντολών που θα δίδονταν, θα έπρεπε να είναι αντίστοιχος ή μικρότερος του χρόνου απόκρισης που έχει η Τηλεδιοίκηση Λάρισας στο τμήμα Λάρισα - Κατερίνη, αποτελούσε δε ευθύνη του αναδόχου να προβεί σε οποιαδήποτε ρύθμιση, προγραμματισμό, προμήθεια, εγκατάσταση, σύνδεση και θέση σε λειτουργία οποιουδήποτε εξοπλισμού ή λογισμικού απαιτείτο, προκειμένου να επιτυγχάνεται η ανωτέρω χρονική απόκριση, 2.6 δημιουργία εναλλακτικής μετάδοσης δεδομένων τηλεδιοίκησης (loop) είτε μέσω του ιδίου καλωδίου οπτικών ινών είτε μέσω άλλου καλωδίου που θα διέθετε στον ανάδοχο η επίβλεψη. Για την υλοποίηση των ανωτέρω ως προς την τηλεδιοίκηση Λάρισας οριζόταν ρητά (άρθρο 4.10, σελ. 30 της Τεχνικής Περιγραφής της 717/14) ότι θα χρησιμοποιούταν ο υπάρχων εξοπλισμός στην τηλεδιοίκηση (Λάρισας) και εφόσον απαιτείτο συμπλήρωση ή και αντικατάσταση ή και προγραμματισμός θα υλοποιούνταν στο πλαίσιο της σύμβασης (717/14) χωρίς επιπρόσθετη αμοιβή. **Παρά τα ανωτέρω η**

σύμβαση 717/14 δεν ολοκληρώθηκε – εκτελέστηκε και δεν παραδόθηκε οριστικά μέχρι σήμερα στον ΟΣΕ ΑΕ από την ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ και ειδικότερα στο επίδικο τμήμα (Λάρισα - Ν. Πόροι), όπου και επισυνέβη το δυστύχημα της 28-2-2023, αλλά αντιθέτως παραινόνταν συνεχώς με αποφάσεις του ΔΣ της ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ. Ειδικότερα, εκδόθηκαν οι κατωτέρω σε πίνακα παρατιθέμενες παρατάσεις με αποφάσεις του ΔΣ της ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ:

Αποφάσεις Δ. Σ.	1 ^η Α.Π.	2 ^η Α.Π.	3 ^η Α.Π.	4 ^η Α.Π.	5 ^η Α.Π.	6 ^η Α.Π.	7 ^η Α.Π.	Συνολική Προθεσμία
Αρχικές προθεσμίες	11-10-2014	26-10-2014	25-11-2014	25-12-2014	24-1-2015	23-7-2015	19-1-2016	26-9-2016
Παράταση 7 ^η Α.Π. (υπ' αριθμ. 3250/7-6-2016 Απόφαση ΔΣ)						19-9-2016	25-9-2016	
Παράταση 6 ^η & 7 ^η Α.Π. (υπ' αριθμ. 3300/23-11-2016 Απόφαση ΔΣ)						31-12-2016	26-5-2017	26-5-2017
Παράταση Συνολικής Προθεσμίας (υπ' αριθμ. 3279/31-8-2016 Απόφαση ΔΣ)								26-5-2017
Παράταση 7 ^η Α.Π. (υπ' αριθμ. 3356/25-5-2017 Απόφαση ΔΣ)							26-1-2018	26-1-2018
Παράταση Συνολικής Προθεσμίας (υπ' αριθμ. 3459/26-1-2018 Απόφαση ΔΣ)							26-9-2018	26-9-2018
Παράταση 7 ^{ης} Α.Π. (υπ' αριθμ. 3545/26-9-2018 Απόφαση ΔΣ)							26-11-2019	26.11.2019

Αποδοχένστασας αναδόχου, μετην υπ' αριθμ. πρωτ. Δ14/α/οικ.711/Φ-ΕΡΓΟΣΕ/6 -3-2020 Απόφαση Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών, κατ'απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας της για παράταξη έως 26-1-2021							26-1-2021	26-1-2021
Παράταση Συνολικής Προθεσμίας (υπ' αριθμ. 3910/21/22-1-2021 Απόφαση ΔΣ)							26-5-2022	26-5-2022
Παράταση Συνολικής Προθεσμίας (υπ' αριθμ. 4187/22/25-5-2022 Απόφαση ΔΣ)							19-7-2022	19-7-2022
I. Η ανάδοχος κοινοπραξία υπέβαλε την 17-6-22 (αριθμ. πρωτ. ΕΡΓΟΣΕ 5844/22/17-6-2022) δήλωση επιμήκυνσης του χρόνου διαγράμματος εκτέλεσης της σύμβασης κατά 6 μήνες. II. Η ανάδοχος κοινοπραξία αμετούχ' αριθμ. πρωτ. ΕΡΓΟΣΕ 5845/22/17-6-2022							6-12-2022	6-12-2022

έγγραφο της υπεβαλεσίτητος για παράταση της συνολικής συμβατικής προθεσμίας, της 7ης αποκλειστικής τμηματικής ής προθεσμίας και της συνολικής ής προθεσμίας της 1ης Σ.Σ.Ε. κατά 7 μήνες (έως 19-2-2023).								
Παράταση Συνολικής Προθε- σμίας (υπ' αριθμ. 4301/22/7-12-2022 Απόφαση ΔΣ)							19-3- 2023	19-3- 2023

γ) Της 1ης συμπληρωματικής σύμβασης της αρχικής 717/14 (717-1/14), οικονομικού αντικειμένου 13.320.240,00 ευρώ (χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ), με προθεσμία περάτωσης 14 μήνες από την υπογραφή της την 19-5-2021 (άρθρο 5 της σύμβασης) και με την οποία προβλεπόταν μεταξύ άλλων η αναβάθμιση της τηλεδιόικησης του ΚΕΚ Λάρισας και συγκεκριμένα, i) τροποποίηση του master controller και μετατροπή του λογισμικού (software master controller) ώστε να εκπληρώνεται η απαίτηση για εναλλακτική μετάδοση δεδομένων, ii) αναπρογραμματισμός του λογισμικού ώστε να επικοινωνεί με νέο πρωτόκολλο, κατάλληλο για την μετάδοση δεδομένων μέσω καλωδίου οπτικών ινών, iii) εγκατάσταση εξυπηρετητή (server) για τη λειτουργία των υποσυστημάτων του λογισμικού, iv) εγκατάσταση υπολογιστών για τον έλεγχο των οθονών και τη λειτουργία του λογισμικού απεικόνισης (graphics controller), v) εγκατάσταση νέων οθονών τεχνολογίας LED. Αποτέλεσμα της μη εκτέλεσης-ολοκλήρωσης της σύμβασης 717/14 και της 1ης συμπληρωματικής αυτής 717-1/14 ήταν να μην μπορεί να εκτελεστεί – ολοκληρωθεί και η υπό στοιχείο α' σύμβαση (10005/2007) για τη λειτουργία του συστήματος ETCS επί της γραμμής επιπέδου 1.

Συνέπεια των ανωτέρω, ήτοι της μη έγκαιρης ολοκλήρωσης των ανωτέρω συμβάσεων και των ως άνω συνεχών παρατάσεων της 10005/2007 σύμβασης και της 717/14 σύμβασης, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Μεταφορών στο πλαίσιο των νομικών της καθηκόντων και αρμοδιοτήτων, υπείχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση και όφειλε να μεριμνήσει για την από τις αρμόδιες υπηρεσίες εποπτείας της συντήρηση, επισκευή, ανάταξη και πλήρη λειτουργία της υπάρχουσας σηματοδότησης και της τηλεδιοίκησης στο επίδικο τμήμα (ΚΕΚ Λάρισας - τμήμα γραμμής Λάρισα - Ν. Πόροι) μέχρι την εκτέλεση-ολοκλήρωση, οριστική παραλαβή και θέση σε πλήρη λειτουργία από τον ΟΣΕ ΑΕ των συστημάτων ασφαλείας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας των ανωτέρω συμβάσεων, στις οποίες εξάλλου προβλεπόταν ρητά ότι θα γινόταν χρήση-αξιοποίηση και ενσωμάτωση από αυτές της υπάρχουσας σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης και ειδικά στο επίδικο τμήμα (ΚΕΚ Λάρισας) (άρθρα 4.3 και 5.2.2 περ. i, ii και iv της Γενικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Παράρτημα Β1, τεχνική περιγραφή) της σύμβασης 10005/2007, άρθρα 4.5 και 4.10 των τεχνικών προδιαγραφών της σύμβασης 717/14). Εάν, δε, οι ανωτέρω είχαν μεριμνήσει σχετικώς, μετά βεβαιότητας θα είχε αποφευχθεί το επίδικο δυστύχημα.

Γ4. Σε ό,τι αφορά το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων και εποπτείας των υπεύθυνων εν προκειμένω φορέων (ΟΣΕ και θυγατρικών του), το οποίο συγκροτεί κατά νόμο την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών προς αποτροπή του κινδύνου διατάραξης της ασφάλειας των σιδηροδρομικών εν προκειμένω συγκοινωνιών, πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

4.1 Ως προς τον πρώην Υπουργό Κωνσταντίνο Αχ. Καραμανλή, ασκούσε είτε αποκλειστικά, είτε παράλληλα, είτε σε ορισμένες περιπτώσεις από κοινού με τους κατωτέρω αναφερόμενους Υφυπουργούς όλες τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών, μέσω των αρμόδιων Υπηρεσιών του, μεταξύ των οποίων και την διοικητική, οικονομική, τεχνική, λειτουργική, επιχειρησιακή εποπτεία όλων των φορέων που υπάγονται στο Υπουργείο, μεταξύ των οποίων και του ΟΣΕ, της ΕΡΓΟΣΕ και της ΤΡΕΝΟΣΕ.

Με την ιδιότητά του αυτή, σε συνέχεια των όσων έχουν ήδη εκτεθεί, προδήλως γνώριζε την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στο σιδηροδρομικό

δίκτυο της χώρας και τους κινδύνους που αυτή έθετε για την ασφάλεια των επιβατών, καθώς μάλιστα μεταξύ άλλων που είχαν υπηρεσιακώς περιέλθει σε γνώση του είχε τουλάχιστον γίνει αποδέκτης, τόσο του συνόλου των προαναφερθέντων (στην παρ. Γ2) εγγράφων αλλά και όσων περαιτέρω προειδοποιήσεων προκύψουν κατά την διερεύνηση της παρούσας, όπως επίσης προδήλως γνώριζε την μη πλήρη και ασφαλή λειτουργία των ανωτέρω (υπό παρ. Γ1) συστημάτων και δικλίδων ασφαλείας, αλλά και τις καθυστερήσεις στην εκτέλεση της ζωτικής για την ασφάλεια σύμβασης 717/2014, είχε δε την αρμοδιότητα και υποχρέωση να λάβει αμελλητί κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο ώστε να μην συνεχίσει η ανασφαλής και επικίνδυνη για το κοινό λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου, να διασφαλίσει τη δημόσια υγεία και την ασφάλεια των συγκοινωνιών, να εποπτεύει την ασφαλή λειτουργία του σιδηρόδρομου και του έργου του ΟΣΕ, καθώς και τα έργα εγκατάστασης και συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας στο σιδηροδρομικό δίκτυο, αλλά και τα έργα υποδομών, μεταξύ των οποίων των συμβάσεων που ήδη αναφέρθηκαν. Ήταν επίσης αρμόδιος για την επίλυση των προβλημάτων υποχρηματοδότησης και υποστελέχωσης του σιδηρόδρομου κατά χρόνο που ο ΟΣΕ του ήταν γνωστό ότι λειτουργούσε με λιγότερο από το ήμισυ του ελάχιστου απαιτούμενου προσωπικού και με τεράστια ελλείμματα που δεν του επέτρεπαν να προβαίνει στην προσήκουσα συντήρηση του δικτύου.

4.2 Ως προς τον πρώην Υφυπουργό Μιχαήλ Παπαδόπουλο, ο οποίος διατέλεσε Υφυπουργός αρμόδιος για θέματα μεταφορών από τις 31.8.2021 έως τον Ιούλιο του 2023, ανάμεσα στις αρμοδιότητες που του είχαν ανατεθεί (όχι αποκλειστικά) από την ανάληψη των καθηκόντων του το 2021 μέχρι και την 28.2.2023 σύμφωνα με την 317/22-9-2021 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Μεταφορών (ΦΕΚ Β 4383/22.09.2021), ανήκε και η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων όλων των οργανικών μονάδων και των συλλογικών οργάνων που υπάγονται σε αυτή, καθώς και η εποπτεία και ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων διαφόρων εποπτευόμενων φορέων, μεταξύ άλλων και του ΟΣΕ.

Με την ιδιότητά του αυτή, σε συνέχεια των όσων έχουν ήδη εκθεθεί, προδήλως γνώριζε την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας και τους κινδύνους που αυτή έθετε για την ασφάλεια των επιβατών, καθώς μάλιστα μεταξύ άλλων που είχαν υπηρεσιακώς περιέλθει σε

γνώση του είχε τουλάχιστον λάβει γνώσει των προαναφερθέντων εγγράφων, όπως επίσης είχε αναντίλεκτα λάβει γνώση των επαναλαμβανόμενων διαμαρτυριών των μηχανοδηγών και γενικά του προσωπικού των σιδηροδρόμων, αφού ακόμα και αν τα σχετικά έγγραφα δεν φέρονται να του έχουν τυπικώς κοινοποιηθεί, αυτά είχαν ευρέως γίνει γνωστά κατά περίπτωση και ως αιτήματα απεργιακών κινητοποιήσεων, αλλά και όσων περαιτέρω προειδοποιήσεων προκύπτουν κατά την διερεύνηση της παρούσας. Επίσης προδήλως γνώριζε την μη πλήρη και ασφαλή λειτουργία των ανωτέρω (υπό παρ. Γ1) συστημάτων και δικλείδων ασφαλείας, είχε δε την (συν)αρμοδιότητα με τον Υπουργό και την υποχρέωση να λάβει αμελλητί κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο ώστε να μην συνεχίσει η ανασφαλής και επικίνδυνη για το κοινό λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου, να διασφαλίσει τη δημόσια υγεία και την ασφάλεια των συγκοινωνιών, να εποπτεύει την ασφαλή λειτουργία του σιδηρόδρομου και του έργου του ΟΣΕ καθώς και τα έργα εγκατάστασης και συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας στο σιδηροδρομικό δίκτυο. Ήταν επίσης αρμόδιος (όχι αποκλειστικά) για τη στελέχωση του ανθρώπινου δυναμικού που εργαζόταν στους κρίσιμους για την ασφάλεια τομείς κίνησης και συντήρησης κατά χρόνο που ο ΟΣΕ του ήταν γνωστό ότι λειτουργούσε με λιγότερο από το ήμισυ του ελάχιστου απαιτούμενου προσωπικού.

4.3 Ως προς τον πρώην Υφυπουργό Γεώργιο Καραγιάννη, ο οποίος διατέλεσε Υφυπουργός αρμόδιος για θέματα υποδομών από τον Αύγουστο του 2021 έως τον Μάιο του 2023, ενώ προηγουμένως (από τον Ιούλιο του 2019 έως τον Αύγουστο του 2021) είχε διατελέσει Γενικός Γραμματέας Υποδομών, ανάμεσα στις αρμοδιότητες που του είχαν ανατεθεί από την ανάληψη των καθηκόντων του το 2021 με την 312/20-09-2021 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Μεταφορών (ΦΕΚ Β 4346/20.09.2021) ανήκε η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, συμπεριλαμβανομένων όλων των οργανικών μονάδων και των συλλογικών οργάνων που υπάγονται σε αυτή, η εποπτεία και ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων μεταξύ άλλων των θυγατρικών του ΟΣΕ με την επωνυμία «Έργα Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» (ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε.), και της Ανώνυμης Εταιρεία Εκμετάλλευσης Ακινήτων Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος» (ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε.), αλλά και ο σχεδιασμός και υλοποίηση έργων υποδομών, σύμφωνα με τους ν. 3389/2005 (Α' 232), 4412/2016 (Α' 147) και 4413/2016 (Α' 148).

Ενόψει αυτών, ήταν (συν)αρμόδιος με τον Υπουργό για την εποπτεία της δημοπράτησης, της επίβλεψης, της παρακολούθησης, της υλοποίησης και τελικά της παράδοσης των έργων εκσυγχρονισμού της σιδηροδρομικής υποδομής της χώρας στον ΟΣΕ. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η ως άνω 717/2014 σύμβαση. Με την ιδιότητά του αυτή, σε συνέχεια των όσων έχουν ήδη εκτεθεί, προδήλως γνώριζε την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας και τους κινδύνους που αυτή έθετε για την ασφάλεια των επιβατών, καθώς μάλιστα μεταξύ άλλων που είχαν υπηρεσιακώς περιέλθει σε γνώση του είχε τουλάχιστον λάβει γνώση των κοινοποιούμενων προς τους Υφυπουργούς Μεταφορών και Υποδομών εγγράφων, μεταξύ των οποίων και των αναφερομένων από την κα [REDACTED] υπηρεσιακών εγγράφων που του απεστάλησαν, αλλά και όσων περαιτέρω προειδοποιήσεων προκύπτουν κατά την διερεύνηση της παρούσας, όπως επίσης είχε αναντίλεκτα λάβει γνώση των επαναλαμβανόμενων διαμαρτυριών των μηχανοδηγών και γενικά του προσωπικού των σιδηροδρόμων, αφού ακόμα και αν τα σχετικά έγγραφα δεν φέρονται να του έχουν τυπικώς κοινοποιηθεί, οι αιτιάσεις τους είχαν ευρέως γίνει γνωστά κατά περίπτωση και ως αιτήματα απεργιακών κινητοποιήσεων. Είχε δε την (συν)αρμοδιότητα με τον Υπουργό και την υποχρέωση να λάβει αμελλητί κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο ώστε να μην συνεχίσει η ανασφαλής και επικίνδυνη για το κοινό λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου, αλλά αντιθέτως να διασφαλιστεί η δημόσια υγεία και η ασφάλεια των συγκοινωνιών μέσω της έγκαιρης ολοκλήρωσης των κατάλληλων έργων υποδομής, για τα οποία ήταν (συν)αρμόδιος, έχοντας ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς τούτο, ενώ επίσης προδήλως γνώριζε την μη πλήρη και ασφαλή λειτουργία των ανωτέρω (υπό παρ. Γ1) έργων, συστημάτων και δικλείδων ασφαλείας, αλλά και τις καθυστερήσεις στην εκτέλεση της ζωτικής για την ασφάλεια σύμβασης 717/2014, την οποία είχε αναλάβει η ΕΡΓΟΣΕ, της οποίας ο ίδιος ασκούσε την εποπτεία και η μη έγκαιρη εκτέλεση της οποίας ανήκει στους αναγκαίους όρους που αιτιωδώς προκάλεσαν το επίδικο δυστύχημα, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην παρούσα.

4.4 Ως προς τον πρώην Υφυπουργό Ιωάννη Κεφαλογιάννη, ο οποίος διατέλεσε Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών από τις 9.7.2019 έως τις 31 Αυγούστου 2021, ανάμεσα στις αρμοδιότητες που του είχαν ανατεθεί (όχι αποκλειστικά) από την ανάληψη των καθηκόντων του το 2019 μέχρι και την

31.8.2021 σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΔΝΣα'/οικ.59172/7775/ΦΝ 459/19.7.2019 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β' 3058) ανήκε και η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων όλων των οργανικών μονάδων και των συλλογικών οργάνων που υπάγονται σε αυτή, καθώς και η εποπτεία και ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων διαφόρων εποπτευόμενων φορέων, μεταξύ άλλων και του ΟΣΕ.

Με την ιδιότητά του αυτή, σε συνέχεια των όσων έχουν ήδη εκτεθεί, προδήλως γνώριζε την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας και τους κινδύνους που αυτή έθετε για την ασφάλεια των επιβατών, είχε αναντίλεκτα λάβει γνώση των επαναλαμβανόμενων διαμαρτυριών των μηχανοδηγών και γενικά του προσωπικού των σιδηροδρόμων σε σειρά απεργιακών κινητοποιήσεών τους. Επίσης προδήλως γνώριζε την μη πλήρη και ασφαλή λειτουργία των ανωτέρω (υπό παρ. Γ1) συστημάτων και δικλείδων ασφαλείας, είχε δε την (συν)αρμοδιότητα με τον Υπουργό και την υποχρέωση να λάβει αμελλητί κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο ώστε να μην συνεχίσει η ανασφαλής και επικίνδυνη για το κοινό λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου, να διασφαλίσει τη δημόσια υγεία και την ασφάλεια των συγκοινωνιών, να εποπτεύει την ασφαλή λειτουργία του σιδηρόδρομου και του έργου του ΟΣΕ καθώς και τα έργα εγκατάστασης και συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας στο σιδηροδρομικό δίκτυο. Ήταν επίσης αρμόδιος (όχι αποκλειστικά) για τη στελέχωση του ανθρώπινου δυναμικού που εργαζόταν στους κρίσιμους για την ασφάλεια τομείς κίνησης και συντήρησης κατά χρόνο που ο ΟΣΕ του ήταν γνωστό ότι λειτουργούσε με λιγότερο από το ήμισυ του ελάχιστα απαιτούμενου προσωπικού.

4.5 Συνοψίζοντας, η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση των ανωτέρω πολιτικών προσώπων, που συγκροτούσαν κατά τον κρίσιμο χρόνο την υπεύθυνη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών, προς διασφάλιση(και όχι διατάραξη) της ασφάλειας του σιδηροδρομικού δικτύου και προς αποτροπή του κοινού κινδύνου, που τελικά οδήγησε στο πολύνεκρο δυστύχημα, βασίζεται στο πλέγμα των ως άνω (συν)αρμοδιοτήτων τους, σε συνδυασμό με το σύστημα κανόνων εποπτείας, ελέγχου και παρεμβάσεων που θεμελιώνεται-ερείδεται ειδικότερα στις διατάξεις των άρθρων 1 περ. στ' και θ', 11 παρ. 2 περ. β' υποπερ. δδ', 68 παρ. 1 περ. γ' και 2 περ. γ', 71 παρ. 1 περ. α', β', γ', ε' υποπερ.

ββ' και γγ', 2, 3 περ. α', β', γ', δ', ε', στ' ι, ια', ιβ', 4 περ. α', β', γ', ε' στ', ζ', θ' ι', ια', ιβ', ιδ', ιε', ιστ', ιθ', 5 περ. β', γ', δ', ε', 85 παρ. 1 περ. α', β', γ', ε', στ', η', Γ, 86 παρ. 1 περ. α', β', δ', ε', ζ', θ', ι' του Π.Δ. 123/2017, 13 παρ. 1 και 2 περ. στ', 14, 57, 58, 59, 60 παρ. 3 περ. γ' και 5, 64, 68, 70, 71, 79 και 81 του του Ν. 4632/2019, 54 παρ. 3 του Ν. 4408/2016, 40 παρ. 1, 2 εδ. α', 3 περ. αα'-ζζ', 4, 5 εδ. α' και β', 45 παρ. 1-3, 46 παρ. 2 περ. γ', 48 παρ. 3 και 49 παρ. 1 και 2 του Ν. 4974/2022, σε συνδυασμό και με τα άρθρα 28 παρ. 1 περ. 9, 10, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 28 και 32 του Ν. 3891/2010. Οι ανωτέρω διατάξεις συνιστούν – συγκροτούν, ως ενιαίο σύνολο, ειδικό πλέγμα νομικών διατάξεων – καθηκόντων που επέβαλαν την άμεση ενέργεια αυτών στο πλαίσιο των (συν)αρμοδιοτήτων τους προς αποκατάσταση – αποτροπή της διατάραξης της ασφάλειας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας (η οποία προήλθε από την παραβίαση ή παράλειψη συμμόρφωσης σε επιβεβλημένα μέτρα ασφαλείας) και προς αποφυγή του κινδύνου, για το οποίο ομοίως παρέλειψαν και δεν ενήργησαν ουδέν, παρόλο που το είχαν προβλέψει και μετά βεβαιότητας θα επερχόταν, ενόψει των ανωτέρω αναλυτικά περιγραφόμενων, ιδιαίτερα κρίσιμων, ελλείψεων και παραλείψεων επί του σιδηροδρομικού δικτύου.

Γ5. Αποτέλεσμα των ως άνω πράξεων και παραλείψεων της πολιτικής ηγεσίας (Υπουργού – Υφυπουργών) του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών, το οποίο τελεί σε άμεσο αιτιώδη σύνδεσμο με αυτές, υπό την έννοια ότι αν αυτές εξέλιπταν θα εξέλιπε και το εν λόγω αξιόποιο αποτέλεσμα κατά την κρατούσα στο ποινικό μας δίκαιο θεωρία του ισοδυνάμου των όρων (*conditio sine qua non*), ήτοι να διαταραχθεί η ασφάλεια της συγκοινωνίας μέσου σταθερής τροχιάς και συγκεκριμένα της σιδηροδρομικής σύνδεσης στην επίμαχη περιοχή, διατάραξη από την οποία επήλθε το τραγικό δυστύχημα (ως πραγμάτωση του κινδύνου που είχε προκύψει).

Ειδικότερα:

5.1 Εάν υπό τις ως άνω θέσεις και ιδιότητές τους μεριμνούσαν και δεν παρέλειπαν να ασκήσουν τα προεκτεθέντα καθήκοντά τους ώστε να επιβάλουν στους αρμοδίους εποπτευόμενους υπ' αυτών φορείς – υπηρεσίες τη

συντήρηση, επισκευή και ανάταξη των ανωτέρω ουσιαστών συστημάτων ασφαλείας - ελέγχου της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, ήτοι του συστήματος φωτεινής Σηματοδότησης Λάρισας - Ν. Πόρων και της Ενιαίας Τηλεδιοίκησης Λάρισας (ΚΕΚ Λάρισας), την πλήρη λειτουργία του συστήματος ραδιοεπικοινωνίας GSM-R, καθώς και την άμεση - έγκαιρη πιστοποίηση αυτού ώστε να αποτελεί το επίσημο προηγμένο σύστημα επικοινωνίας επί της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, την διεξαγωγή της βραδινής βάρδιας στο Σ.Σ. Λάρισας από δύο (2) τουλάχιστον σταθμάρχες αντί του ενός (1), τον περιορισμό της ταχύτητας των αμαξοστοιχιών συνεπεία των ανωτέρω ελλείψεων - παραλείψεων του δικτύου, καθώς και τη θέσπιση νέου εθνικού κανόνα ως αναγκαίου προληπτικού μέτρου αποκατάστασης και ελέγχου της ασφάλειας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, μετά βεβαιότητας θα αποφευγόταν το τραγικό δυστύχημα, καθόσον:

i) αν λειτουργούσε η φωτεινή αμφίδρομη Σηματοδότηση μεταξύ Λάρισας - Ν. Πόρων, το τμήμα αποκλεισμού (στο οποίο όταν εισέλθει συρμός, δεν δίνεται η δυνατότητα να εισέλθει με πράσινη ένδειξη άλλος συρμός τόσο στην ίδια όσο και στην αντίθετη κατεύθυνση) θα ήταν από τη Λάρισα έως τους Ν. Πόρους και συνεπώς με την αναχώρηση του επιβατικού συρμού IC 62 την ώρα 23:06' από τη Λάρισα προς Ν. Πόρους, το φωτόσημα κατά την έξοδο από Ν. Πόρους προς Λάρισα θα είχε μεταπέσει αμέσως στην ένδειξη κόκκινο, ενδεχόμενο που θα ήταν αδύνατο και εξαιρετικά απίθανο να παραβλέψουν και να παραβιάσουν κατά την κίνησή τους και οι δύο μηχανοδηγοί του εμπορικού 63503. Συνεπώς, η φωτεινή (αμφίδρομη) σηματοδότηση θα επαύξανε καθοριστικά το επίπεδο ασφαλείας και θα αποφευγόταν η θέση σε αντίρροπη πορεία επί της αυτής γραμμής (εν προκειμένω καθόδου) αμφοτέρων των ανωτέρω αμαξοστοιχιών. Σε κάθε, δε, περίπτωση, ακόμη και αν οι εν λόγω συρμοί-αμαξοστοιχίες θα κινούνταν αντίρροπα επί της ίδιας γραμμής, όπως και έγινε στην προκείμενη περίπτωση, οι μηχανοδηγοί των αμαξοστοιχιών υπακούοντας στις φωτεινές ενδείξεις, εφόσον η προπεριγραφόμενη φωτοσήμανση τελούσε σε πλήρη λειτουργία, θα σταματούσαν - ακινητοποιούσαν τους συρμούς-αμαξοστοιχίες σε ικανή απόσταση ασφαλείας μεταξύ τους και μετά βεβαιότητας θα αποφευγόταν με τον τρόπο αυτό το δυστύχημα,

ii) αν μεταξύ Λάρισας - Ν. Πόρων είχε αποκατασταθεί κατά τα ανωτέρω η φωτεινή (αμφίδρομη) σηματοδότηση και είχε συντηρηθεί - επισκευασθεί και

τελούσε σε λειτουργική κατάσταση η τηλεδιοίκηση του Κ. Ε. Κ. Λάρισας, η χάραξη του δρομολογίου της επιβατικής αμαξοστοιχίας IC-62 θα γινόταν από τον κεντρικό χειριστή (τηλεδιοικητή) και θα διαβιβαζόταν για εκτέλεση στο Σταθμάρχη Λάρισας, ο δε τελευταίος θα έλεγχε το χαραχθέν από τον κεντρικό χειριστή δρομολόγιο της επιβατικής αμαξοστοιχίας IC-62 και κατόπιν ή θα το υλοποιούσε ή θα διατύπωνε στον κεντρικό χειριστή (τηλεδιοικητή) πιθανές αντιρρήσεις. Συνεπώς, στην τηλεδιοίκηση ο κεντρικός χειριστής (δηλαδή το ανθρωποτεχνικό σύστημα 1ου επιπέδου) θα είχε ένα (επίσης ανθρωποτεχνικό) 2ο επίπεδο ελέγχου (τον Σταθμάρχη) και επομένως, στην προκείμενη περίπτωση, στην περίπτωση που λειτουργούσε κανονικά η τηλεδιοίκηση, το επίπεδο ασφαλείας θα προσέγγιζε το μέγιστο, με αποτέλεσμα την μετά βεβαιότητας αποφυγή της μετωπικής σύγκρουσης των αμαξοστοιχιών επί της αυτής γραμμής (καθόδου). Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν δεν είχε λάβει χώρα η χάραξη του δρομολογίου της επιβατικής από τον κεντρικό χειριστή (τηλεδιοικητή) κατά τα αμέσως προδιαλαμβανόμενα, αυτός (κεντρικός χειριστής - τηλεδιοικητής) εκτελών κατά τον ίδιο χρόνο (βάρδια) με τον ανωτέρω εκτελούντα μόνο υπηρεσία σταθμάρχη του Σ. Σ. Λάρισας, μέσω της λειτουργίας του εν λόγω ουσιώδους συστήματος ασφαλείας-ελέγχου της κυκλοφορίας (Ενιαία Τηλεδιοίκηση Λάρισας - Κ.Ε.Κ. Λάρισας), θα αντιλαμβάνονταν άμεσα από την επισκόπηση του πίνακα της Ενιαίας Τηλεδιοίκησης Λάρισας (Κ.Ε.Κ. Λάρισας) την ως άνω προκληθείσα δυσλειτουργία με την είσοδο της επιβατικής αμαξοστοιχίας IC-62 αντίθετα-αντίρροπα στη γραμμή καθόδου (με κατεύθυνση από τη Λάρισα προς τη Θεσσαλονίκη) αντί της γραμμής ανόδου, στην οποία έπρεπε να εισέλθει κανονικά κατά την έξοδό της από τον Σ.Σ. Λάρισας και θα επενέβαινε (ο κεντρικός χειριστής - τηλεδιοικητής) μέσω του συστήματος του ραδιοτηλεφώνου (R/T), ενημερώνοντας άμεσα τόσο τον Σταθμάρχη βάρδιας του Σ.Σ. Λάρισας όσο και τους μηχανοδηγούς της επιβατικής αμαξοστοιχίας IC-62 και με τον τρόπο αυτό θα διακοπτόταν άμεσα η κίνηση της αμαξοστοιχίας αυτής στη γραμμή καθόδου (με κατεύθυνση από Λάρισα προς Θεσσαλονίκη), θα ακινητοποιούταν κατά την έξοδό της από τον Σ.Σ. Λάρισας ή αμέσως μετά και πάντως σε ικανή απόσταση από το σημείο της σύγκρουσης, με αποτέλεσμα την μετά βεβαιότητας αποφυγή του σιδηροδρομικού δυστυχήματος, ήτοι της μετωπικής σύγκρουσης των ως άνω αντιρρόπως κινούμενων αμαξοστοιχιών επί της γραμμής καθόδου στην ανωτέρω χιλιομετρική θέση και την επέκρινε

επέλευση του θανάτου και των περιγραφόμενων βαριών και ελαφρών σωματικών βλαβών των επιβαινόντων σε αμφότερες τις συγκρουσθείσες αμαξοστοιχίες,

iii) εφόσον το σύστημα ραδιοεπικοινωνίας GSM-R είχε πιστοποιηθεί έγκαιρα από την Αρχή (ΠΑΣ) για κυκλοφορία (Έγκριση Κυκλοφορίας), είχε οριστεί ως το κύριο νόμιμο μέσο επικοινωνίας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και τελούσε σε πλήρη λειτουργία και υφίστατο και στις ως άνω συγκρουσθείσες αμαξοστοιχίες η δυνατότητα ασφαλούς επικοινωνίας των μηχανοδηγών αυτών, τόσο μεταξύ τους όσο και με τους σταθμάρχες της Λάρισας και των Ν. Πόρων, είτε σε ομάδα (group calls) είτε μεμονωμένα, μετά βεβαιότητας αυτό θα συντελούσε στην αποφυγή του δυστυχήματος αφού οι μηχανοδηγοί θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν ακόμη και μεταξύ τους άμεσα, μέσω του ασφαλούς αυτού συστήματος (GSM-R), να ενημερώσουν ο ένας τον άλλο ότι κινούνται αντίρροπα στην ίδια γραμμή (καθόδου) και να ακινητοποιήσουν άμεσα τις αμαξοστοιχίες τους πριν αυτές συγκρουσθούν μετωπικά στο ανωτέρω σημείο με τα ως άνω αποτελέσματα,

iv) εφόσον είχαν ορισθεί δύο σταθμάρχες στη βραδινή βάρδια του Σ.Σ. Λάρισας, αντί του ενός μόνο που είχε τεθεί από τις 3.6.2015 και εντεύθεν λόγω έλλειψης προσωπικού, τούτο θα αύξανε ουσιαστικά την ασφάλεια στη σιδηροδρομική κυκλοφορία, καθόσον ο δεύτερος σταθμάρχης νυκτερινής βάρδιας του Σ. Σ. Λάρισας θα συνέδραμε στη διαχείριση της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας τον πρώτο και ταυτόχρονα θα ήλεγχε - επόπτευε τις ενέργειες αυτού ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή και ασφαλής σιδηροδρομική κυκλοφορία στον τομέα ευθύνης του Σ. Σ. Λάρισας, παρεμβαίνοντας κατάλληλα άμεσα,

iv) εφόσον περιοριζόταν η ταχύτητα των αμαξοστοιχιών στο επίδικο τμήμα με την επιβολή εγκυκλίου βραδυπορίας από τον διαχειριστή της υποδομής (ΟΣΕ ΑΕ) διά της Κεντρικής του Υπηρεσίας και των αρμοδίων υπηρεσιών Γραμμής, Σηματοδότησης, Ηλεκτροκίνησης και Κυκλοφορίας (άρθρο 76 παρ. 801- 806 ΓΚΚ), τούτο θα συνέτεινε αποφασιστικά στην αποφυγή σύγκρουσης των αμαξοστοιχιών ή σε κάθε περίπτωση στη μείωση των συνεπειών αυτής, αφού η ταχύτητα κίνησης θα ήταν αισθητά χαμηλότερη από την ταχύτητα προ της σύγκρουσης των εν λόγω αμαξοστοιχιών [σύμφωνα με την από 19.6.2023 έκθεση πραγματογνωμοσύνης των δικαστικών πραγματογνωμόνων η στιγμή

ταχύτητα της επιβατικής αμαξοστοιχίας πριν ακριβώς από τη σύγκρουση υπολογίζεται σε 148,7 χλμ./ώρα και της εμπορικής αντίστοιχα σε 100,8 χλμ./ώρα, ενώ η ταχύτητα πρόσκρουσης είναι 148,7 χλμ./ώρα της επιβατικής και 95 χλμ./ώρα της εμπορικής] και

νί) εφόσον εκδίδονταν από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών Νέος Εθνικός Κανόνας λόγω του κατεπείγοντος κατά τα προεκτεθέντα, αφού, όπως προαναφέρθηκε, συνέτρεχε άμεσα περίπτωση που αφορούσε στην ασφάλεια της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και επέκεινα υφίστατο άμεσος κίνδυνος ως προς τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα των μεταφερόμενων επιβατών και των εργαζομένων επί των αμαξοστοιχιών (μηχανοδηγοί κλπ.), με τον οποίο (νέο εθνικό κανόνα) θα ρυθμιζόταν προσωρινά ειδικά η σιδηροδρομική κυκλοφορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται το ενδεχόμενο πρόκλησης σιδηροδρομικού δυστύχηματος συνεπεία της έλλειψης στη λειτουργία των ανωτέρω συστημάτων ασφαλείας και επικοινωνίας επί της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, θα αποτρεπόταν το αποτέλεσμα, αφού η θέσπιση και θέση σε ισχύ του νέου εθνικού κανόνα, έστω και προσωρινά, καθώς και η υποχρεωτική εκ του νόμου πιστή εφαρμογή του από το Διαχειριστή της Υποδομής (ΟΣΕ ΑΕ), θα απέτρεπε μετά βεβαιότητας το επίδικο δυστύχημα, καθόσον, θα τηρούσαν οι ορισμένοι θεσπισμένοι κανόνες ασφαλείας αφού λάμβαναν υπόψη την κατάσταση του δικτύου και ειδικότερα την έκπτωση λειτουργίας των προπεριγραφόμενων ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων και μέσων προηγμένης επικοινωνίας, η έλλειψη λειτουργίας των οποίων καθιστούσε μη ασφαλή την σιδηροδρομική κυκλοφορία, μεταξύ άλλων και στο επίδικο τμήμα (Λάρισα - Ν. Πόροι), όπου επισυνέβη το επίδικο σιδηροδρομικό δυστύχημα.

5.2 Αποτέλεσμα όλων των ως άνω περιγραφόμενων παραβιάσεων και παραλείψεων που κατά τα ανωτέρω και τα κατωτέρω εκτιθέμενα, τελούν σε άμεσο αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την διατάραξη της ασφάλειας της συγκοινωνίας και τον προκύψαντα κοινό κίνδυνο (για ξένα πράγματα ή/και για άνθρωπο) καθώς και με το αποτέλεσμα που τελικά επήλθε (θάνατος, σωματικές βλάβες, βλάβη σε εγκαταστάσεις), ήταν να επισυμβούν η σφοδρή μετωπική σύγκρουση των δύο (2) αμαξοστοιχιών, η προκληθείσα εξ αυτής βίαιη παραμόρφωση των μαζών των εμπρόσθιων μερών τους, η ισχυρή ανάφλεξη και πρόκληση πυρκαγιάς και συνεπεία όλων αυτών

(όπως ειδικότερα καταγράφεται στο κατηγορητήριο του εφέτη Ανακριτή Λάρισας κ. Σ. Μπακαϊμή):

Α) να προκληθεί ο θάνατος πενήντα επτά (57) ανθρώπων που επέβαιναν στις ως άνω αμαξοστοιχίες και συγκεκριμένα των: 1) Γεωργίου ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ του Δημητρίου και της Μαρίας, γεν. την 11-6-1956, στην Τασκένδη Ουζμπεκιστάν, 2) Βάϊου ΒΛΑΧΟΥ του Χρήστου και της Μαρίας, γεν. την 25-7-1989, στην Καρδίτσα, 3) Κυπριανού ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ του Χριστόδουλου και της Γεωργίας, γεν. την 4-2-2000, στην Κύπρο, 4) Σωτηρίου ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ του Δημητρίου και της Μαρίας, γεν. την 16-12-1995, στη Θεσ/νίκη, 5) Αθηνάς ΚΑΤΣΑΡΑ του Αθανασίου και της Ευαγγελίας, γεν. την 13-11-1988, στην Αθήνα, 6) Ιφιγένειας ΜΗΤΣΚΑ του Σωτηρίου και της Λίλιας, γεν. την 22-9-2000, στα Γιαννιτσά Πέλλας, 7) Δημητρίου ΜΑΣΣΑΛΗ του Αγγέλου και της Σταυρούλας, γεν. την 20-5-1993, στο Μαρούσι Αττικής, 8) Βάιας ΜΠΛΕΚΑ του Αναστασίου και της Βασιλικής, γεν. την 18-10-1980, στη Λάρισα, 9) Ελπίδας ΧΟΥΠΑ του Χρήστου και της Ασημίνας, γεν. την 9-10-1994, στην Αθήνα, 10) Αναστασίας ΑΔΑΜΙΔΗ του Στέλιου και της Αικατερίνης, γεν. την 19-4-1998, στην Κύπρο, 11) Ευαγγελίας ΝΤΟΣ ΣΑΝΤΟΣ ΣΙΛΒΑ του Ιπποκράτη και της Ερμιόνης, γεν. στις 2-1-1960 στην Ανδριανή Νικηφόρου Δράμας, 12) Σοφίας-Ειρήνης ΤΑΧΜΑΖΙΔΟΥ του Αναστασίου και της Ξανθίππης, γεν. στις 4-11 -1991, στη Θεσ/νίκη, 13) Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ του Νικολάου και της Γκαμπριέλας, γεν. την 11-3-1996, στη Θεσ/νίκη, 14) Δημητρίου ΑΣΛΑΝΙΔΗ του Παύλου και της Νικολέτας, γεν. την 4-10-1996, στη Θεσ/νίκη, 15) Ιωάννη ΒΟΥΤΣΙΝΑ του Παναγιώτη και της Ηρούς, γεν. την 23-1-1974, στον Πειραιά Αττικής, 16) Αναστασίας-Μαρίας ΠΛΑΚΙΑ του Δημητρίου και της Μάρθας, γεν. την 8-3-2003, στα Τρίκαλα, 17) Ιωάννη ΤΖΟΒΑΡΑ του Κωνσταντίνου και της Βασιλικής, γεν. στις 17-8-1967, στη Λαμία, 18) Ιωάννη ΚΑΡΙΩΤΗ του Στυλιανού και της Αθανασίας, γεν. στις 21-1-1960, στο Συκάμινο Ωρωπού Αττικής, 19) Παναγιώτη ΧΑΤΖΗΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ του Βασιλείου και της Περσεφόνης, γεν. στις 3-6-1994, στο Χολαργό Αττικής, 20) Χρυσής ΠΛΑΚΙΑ του Νικολάου και της Σοφίας, γεν. στις 20-6-2003, στα Τρίκαλα, 21) Θωμάς ΠΛΑΚΙΑ του Νικολάου και της Σοφίας, γεν. στις 20-6-2003, στα Τρίκαλα, 22) Ελένης ΔΟΥΡΜΙΚΑ του Αντωνίου και της Αικατερίνης, γεν. στις 22-5-1987, στη Γερμανία, 23) Αναστασίας ΠΑΠΑΓΓΕΛΗ του Ηλία και της Μαρίας, γεν. στις 23-6-2004, στο Αμαρούσιο Αττικής, 24) Δημητρίου ΟΙΚΟΥ του Ευθυμίου και της Βασιλικής, γεν. στις 30-11-

1994, στην Αλεξανδρούπολη, 25) Χρυσής ΚΟΥΚΑΡΙΩΤΟΥ του Ιπποκράτη και της Ερμιόνης, γεν. στις 16-2-1968, στη Δράμα, 26) Ionel CULEA του Petrica και της Marinela, γεν. στις 22-6-1988 στη Ρουμανία, 27) Ευαγγέλου ΜΠΟΥΡΝΑΖΗ του Δημητρίου και της Κυρασούλας, γεν. στις 26-4-1969, στη Θεσ/νίκη, 28) Ανδρέα ΠΑΥΛΙΔΗ του Προδρόμου και της Έλλης, γεν. στις 27-5-1974, στη Θεσ/νίκη, 29) Ελένης ΤΣΙΝΤΖΑ του Δημητρίου και της Θεοδώρας, γεν. στις 27-5-2002, στη Θεσ/νίκη, 30) Σπυρίδωνος ΒΟΥΛΓΑΡΗ του Παναγιώτη και της Ιωάννας, γεν. στις 21-09-1988 στο Μαρούσι, 31) Γεωργίου ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ του Ιωάννη και της Αθανασίας, γεν. στις 5-12-1964, στην Αμαλιάδα Ηλείας, 32) Ντενίς ΡΟΥΤΣΙ του Πάνο και της Μιρέλα, γεν. στις 8-4-2000, στην Αθήνα, 33) Νικολάου ΝΑΛΜΠΑΝΤΗ του Δημητρίου και της Αναστασίας, γεν. στις 13-1-1994, στη Θεσ/νίκη, 34) Παναγιώτη ΜΠΟΥΡΝΑΖΗ του Ευαγγέλου και της Ελένης, γεν. στις 1-3-2008, στη Θεσ/νίκη, 35) Βασιλικής ΧΛΩΡΟΥ του Παναγιώτη και της Αικατερίνης, γεν. στις 10-5-1968, στη Λάρισα, 36) Αγάπης ΤΣΑΚΛΙΔΟΥ του Γεωργίου και της Ελένης, γεν. στις 5-4-2000, στη Θεσ/νίκη, 37) Αγγέλου ΤΗΛΚΕΡΙΔΗ του Χρήστου και της Πέτρας, γεν. στις 24-6-1999, στη Νάουσα Ημαθίας, 38) Αφροδίτης ΤΣΙΩΜΑ του Ευαγγέλου και της Κανέλλας, γεν. στις 10-10-2000, στη Θεσ/νίκη, 39) Ιωάννη ΚΑΡΑΣΑΒΒΑ του Αντωνίου και της Ζαφείρας, γεν. στις 14-10-1995, στη Θεσ/νίκη, 40) Δήμητρας-Ευαγγελίας ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΥ του Κλεάνθη και της Χριστίνας, γεν. στις 9-4-1998, στη Θεσ/νίκη, 41) Αναστασίου ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ του Δημητρίου και της Βασιλικής, γεν. στις 25-1-2002, στην Καρδίτσα, 42) Μαρίας ΜΟΥΡΤΖΑΚΗ του Γεωργίου και της Σοφίας, γεν. στις 29-9-1971, στο Ηράκλειο Ηρακλείου Κρήτης, 43) Βασιλείου-Κυριάκου ΚΩΤΤΑ του Ανδρέα και της Βαλεντίνης, γεν. στις 7-7-1972, στη Θεσ/νίκη, 44) Καλλιόπης ΠΟΡΦΥΡΙΔΟΥ του Λαζάρου και της Άννας, γεν. στις 18-6-1999, στη Θεσ/νίκη, 45) Γεωργίου ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ του Λυσσίμαχου και της Δέσποινας, γεν. στις 18-5-2000, στη Θεσ/νίκη, 46) Pavlini BOZO του Sokrat και της Marika, γεν. στις 25-12-1961, στην Αλβανία, 47) Κλαούντια ΛΑ ΤΑ του Έντουαρτ και της Άλμα, γεν. στις 11-11-2002, στη Λάρισα, 48) Μαρίας ΕΓΟΥΤ του Δημητρίου και της Αικατερίνης, γεν. στις 8-7-1967, στη Θεσ/νίκη, 49) Μαρίας-Θωμάς ΨΑΡΟΠΟΥΛΟΥ του Αντωνίου και της Μαρίας, γεν. στις 1-4-2003, στην Πυλαία Θεσ/νίκης, 50) Φραντσέσκας ΜΠΕΖΑ του Δημητρίου και της Φωτεινής, γεν. στις 8-1-2003, στη Θεσ/νίκη, 51) Μαρίας ΜΙΑΡΗ του Σπυρίδωνος και της Ειρήνης, γεν. στις 9-1-1967, στο Περιβόλι Κέρκυρας, 52)

Ιορδάνη ΑΔΑΜΑΚΗ του Αδάμ και της Μαρίας, γεν. στις 14-8-2000, στην Καβάλα, 53) Νικήτα ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΟΥ του Αθανασίου και της Αικατερίνης, γεν. στις 25-10-1999, στη Θεσ/νίκη, 54) MohammadEdris MIA του SahedMia και της Roshanara, γεν. στις 13-3-1989, στο Μπαγκλαντές, 55) Γεωργίου ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ του Ηλία και της Μαργαρίτας, γεν. στις 19-1-1966, στο Άλσπετεν Ελβετίας, 56) Ebrahim MASRI του Mohammad και της Ayda, γεν. στις 26-2-1981, στο Χαλέπι Συρίας και 57) Εριέττας ΜΟΛΧΟ του Αλβέρτου και της Μαρίας, γεν. την 19-7-2000, στη Θεσσαλονίκη (αγνοούμενη),

Β) α) να καταστραφεί η σιδηροδρομική γραμμή στην ανωτέρω χιλιομετρική θέση του δικτύου σιδηροδρόμων, που συνιστά εγκατάσταση κοινής ωφέλειας, αφού αποτελεί τη βασική-κεντρική γραμμή μεταφοράς προσώπων και προϊόντων μεταξύ των πόλεων Αθηνών-Θεσσαλονίκης, αλλά και των λιμένων Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και τη σύνδεση αυτών (πόλων και λιμένων) με τις βορείως της Ελλάδος κείμενες ευρωπαϊκές χώρες και β) να προκληθούν βαριές σωματικές βλάβες σε τουλάχιστον τριάντα δύο (32) ανθρώπους, εκ των επιβαινόντων στις αμαξοστοιχίες, σύμφωνα με τα συλλεγόμενα μέχρι στιγμής στοιχεία της ανάκρισης, όπως διαλαμβάνεται στην διαβιβασθείσα δικογραφία, και δη στους: 1) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED] γεν. στις 10-8-2006, στο Μαρούσι Αττικής, η οποία υπέστη κάταγμα 8ης πλευράς, πνευμοθώρακας κάταγμα ιερού οστού, 2) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED], γεν. στις 7-1-1984, στη Λάρισα, ο οποίος υπέστη κάταγμα 11ης πλευράς οπίσθιου τόξου, 3) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED] γεν. στις 11-2-2004, στο Μαρούσι Αττικής, η οποία υπέστη εγκαύματα 2ου βαθμού κορμού και ράχης και τοπικά των γλουτών και της αριστερής άκρας χειρός (συνολική εγκαυματική επιφάνεια περίπου 10%), 4) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED] γεν. στις 10-1981, στο Καναλάκι Πρέβεζας, η οποία υπέστη κάκωση κεφαλής και κάταγμα 6ης πλευράς αριστερά, 5) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED] γεν. στις 23-12-1963, στο Αμβούργο Γερμανίας, ο οποίος υπέστη κάκωση κεφαλής και κατάγματα ρινικών οστών, 6) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED] γεν. στις 15-2-2002, στο Μαρούσι Αττικής, η οποία υπέστη κάταγμα κάτω άκρου κερκίδας (ΑΡ), κατάγματα (ΑΡ) ωμοπλάτης, θλαστικό τραύμα (ΑΡ) δείκτη άκρας χειρός, κάκωση μετώπου και εκχύμωση (ΑΡ) οφθαλμού, 7) [REDACTED] του [REDACTED] και της [REDACTED] γεν. στις 30-1-2001, στο Μαρούσι Αττικής, ο

οποίος υπέστη ανοιχτό κάταγμα της διάφυσης της κνήμης (ΑΡ) και ρωγμώδες κάταγμα ηβοΐσσιακού κλάδου, 8) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 29-9-1987, στα Τρίκαλα, ο οποίος υπέστη κάκωση ΟΜΣΣ, ΑΡ νεφρικής χώρας, ΔΕ ώμου, ανοιχτό κάταγμα έξω σφυρού, κατάγματα εγκάρσιων αποφύσεων 01,02,03, κάκωση και εξάρθρωμα δεξιάς κατ' ισχίον άρθρωσης, ευμεγέθη πνευμοθώρακα δεξιά, θλάσεις σε οπίσθιο τμήμα δεξιού άνω λοβού και σε οπίσθιο τμήμα σύστοιχο κάτω λοβού, κατάγματα 9ης και 10ης πλευράς, 9) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 30-12-1997, στο Μαρούσι Αττικής, η οποία υπέστη κρανιοεγκεφαλικές θλάσεις μετωπιαία και βρεγματικά άμφω με συνοδό εγκεφαλικό οίδημα κυρίως ΔΕ βρεγματικά, κεφαλαιματώματα βρεγματοϊνιακά άμφω, κατάγματα σπονδυλικής στήλης, θλάσεις πνευμόνων άμφω, κατάγματα πλευρών άμφω, αιμοπνευμοθώρακα ΔΕ, ανοιχτό κάταγμα έσω σφυρού, ποδοκνημικής ΑΕ, εξάρθρωμα ισχίου ΑΡ, σύστοιχο ρωγμώδες κάταγμα κοτύλης, μεγάλο θλαστικό τραύμα ΔΕ γλουτιαίας περιοχής με επέκταση στην περιπρωκτική περιοχή, παρουσία ξένων σωματιδίων στου οφθαλμούς άμφω, θερμικά εγκαύματα 3ου βαθμού συνολικής έκτασης 10% στις οπίσθιες επιφάνειες ΔΕ μηρού, ΔΕ και ΑΡ κνήμης καθώς και ΔΕ γλουτού, εγκαύματα 2ου βαθμού επιπολής, συνολικής έκτασης 14% στο πρόσωπο, τράχηλο, άκρες χείρες άμφω και κοιλιακής χώρας, 10) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 17-6-1987, στην Καρδίτσα, η οποία υπέστη εξάρθρωμα ισχίου ΔΕ, κάταγμα κοτύλης ΔΕ, κατάγματα 04 και 05, κατάγματα 8ης, 9ης, 10ης και 11ης πλευράς αριστερά, κατάγματα εγκάρσιων αποφύσεων 01, 02 και 03, 11) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 28-11-1996, η οποία υπέστη ανοικτό κάταγμα κνήμης ανάγγειο, κάταγμα κλείδας ΑΡ, θλαστικό κεφαλής και ΑΡ πρόσθιας άνω λαγόνιας ακάνθας, θλαστικό τραύμα αριστερού λαγώνιου και δεξιού οφρύος, κάταγμα αριστερής κλείδας, ανοιχτό κάταγμα κάτω άκρου, πνευμοθώρακα δεξιά, 12) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 17-3-2003, στην Αλβανία, η οποία υπέστη κάταγμα βραχιονίου ΑΡ, 13) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 14-8-1992, στην Κατερίνη, ο οποίος υπέστη κάταγμα κοτύλης (ΔΕ), κάταγμα πρόσθιας-οπίσθιας κολώνας ισχίου ΑΡ, άλγος ΟΜΣΣ και κάτω άκρου δεξιά, 14) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 5-5-1999, στη Λαμία, ο οποίος υπέστη εμφανή κάκωση κάτω γνάθου, πολλαπλά κατάγματα

προσωπικού κρανίου και κάτω γνάθου καθώς και κάταγμα 1ης πλευράς αριστερά με μικρό πνευμοθώρακα σύστοιχα, κάταγμα περιφερειακής ωλένης (ΔΕ), 15) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 29-9-1990, στη Θεσ/νίκη, η οποία υπέστη κάταγμα σε βάση 20υ-40υ μεταταρσίου στο μέσο, έξω σφηνοειδές και κυβοειδές οστό, περιφερικό ρωγμώδες κάταγμα αριστερής κάτω αρθρικής απόφυσης Θ12, εμπιεστικό κάταγμα 01, μικρό αποσπαστικό κάταγμα πρόσθιας άνω γωνίας 01, κάταγμα αριστερής εγκάρσιας απόφυσης 02 και 03 και εμπιεστικό κάταγμα 03, 16) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 1-7-1981, στη Θεσ/νίκη, η οποία υπέστη κάταγμα έσω σφυρού (ΔΕ) και θλαστικό τραύμα τριχωτού κεφαλής, 17) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 10-8-1998, στη Θεσ/νίκη, ο οποίος υπέστη κάταγμα-εξάρθρωμα αντιβραχίου ΔΕ, κάταγμα λεκάνης, κάταγμα ΔΕ λαγονίου, κάταγμα πρόσθιας κολώνας ΔΕ, κάταγμα οπίσθιου τοιχώματος ΔΕ, κάταγμα εγκάρσιας απόφυσης 05 ΑΡ, ρωγμώδες κάταγμα ΑΡ εγκάρσιας απόφυσης 02 ΑΡ, κάταγμα διάφυσης ωλένης ΔΕ, εξάρθρωμα κεφαλής κερκίδος ΔΕ, εκτεταμένα εγκαύματα προσώπου και άμφω άκρων χειρών, μικρό υποδόριο εμφύσημα στις υπερκλείδιες χώρες άμφω, μικρές θλάσεις πνευμόνων άμφω, κάταγμα 1ης πλευράς ΑΡ, κάταγμα ΑΡ ωμοπλάτης, κάταγμα αντιβραχίου (ΔΕ), κάταγμα ΟΜΣΣ, κάταγμα και εξάρθρωμαιερολαγόνιας άρθρωσης, παρουσία υγρού περισπληνικά και σε ΑΡ παρακολική αύλακα, εισπνοή καπνού, 18) [redacted] ου [redacted] και της [redacted] γεν. στις 30-10-1994, στο Ντύλλενμπουργκ Γερμανίας, ο οποίος υπέστη εγκαύματα στο πρόσωπο στις παρειές άμφω και στη μύτη, καθώς και εγκαύματα στο κάτω ήμισυ του κερατοειδούς και του επιπεφυκότα και στους δύο οφθαλμούς και θλαστικό τραύμα παλαμικής επιφάνειας ΑΡ δείκτη, 19) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 18-10-1999, στο Τζίμισι Τσάλκα Γεωργίας, ο οποίος υπέστη ΑΨ ομότιμα άμφω, ομώτιμη έκπτωση ημιθωρακίων, 20) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 05-10-1995, στα Γιαννιτά Πέλλας, ο οποίος υπέστη έγκαυμα ΑΡ άκρας χείρας, 21) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 23-04-2004, στο Μαρούσι Αττικής, η οποία υπέστη κάταγμα 7ης πλευράς αριστερά, κατάγματα εγκάρσιων αποφύσεων Θ12 και 01, κάταγμα έξω σφυρού, θλαστικό τραύμα χειρός, εκδορές μετωπιαία δεξιά και πνευμοθώρακα, 22) [redacted] του [redacted] και της [redacted]

γεν. στις 05-04-2001, στην Κύπρο, ο οποίος υπέστη θλαστικό τραύμα ωτός (ΔΕ) δεξιά και κάκωση κεφαλής καθώς και αιμάτωμα οφθαλμού (ΑΡ) αριστερά, 23) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 11-3-2002, στο Μαρούσι Αττικής, ο οποίος υπέστη άλγος αριστερά παρανεφρικά, ρωγμώδες κάταγμα οπισθοπλαγίου τόξου αριστερής 8ης πλευράς και οπίσθιου τόξου 11ης πλευράς και οπίσθιου τόξου σύστοιχης πλευράς 9ης και 10ης και λεπτό υποκάψιο αιμάτωμα αριστερού νεφρού και πνευμοθώρακα, 24) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 29-9-2001, στο Μαρούσι Αττικής, ο οποίος υπέστη: Α) εγκαύματα δευτέρου (2ου) βαθμού σε πρόσωπο, κορμό και άνω άκρα, τράχηλο και πρόσωπο σε ποσοστό 20% (διακομίσθηκε διασωληνωμένος), εκ των οποίων: α) θερμικά εγκαύματα μερικού πάχους στην πρόσθια και πλάγια επιφάνεια του ΑΡ ημιθωρακίου και της ΑΡ άνω κοιλιακής χώρας, στη έσω και έξω επιφάνεια του ΑΡ αντιβραχίου, στην ΑΡ άκρα χείρα, το πρόσωπο ιδίως ΔΕ, το ΔΕ πτερύγιο ωτός, το ΔΕ άνω βλέφαρο, την ΑΡ πλάγια θωρακική χώρα και το ανώτερο τμήμα της ράχης, β) θερμικά εγκαύματα ολικού πάχους στην έξω επιφάνεια του ΑΡ ώμου, την έξω και οπίσθια του ΑΡ βραχίονα (άνω 2/3), στην ΑΡ ωμοπλατιαία χώρα και ΑΡ ράχη, την ΑΡ άνω πλάγια γλουτιαία χώρα, στην έσω επιφάνεια της μεσότητας του ΔΕ βραχίονα, στην παλαμιαία κερκιδική επιφάνεια του ΔΕ θένaros και στην καμπτική επιφάνεια του ΔΕ καρπού, Β) πολλαπλές εκδορές σε πρόσωπο, τράχηλο, κορμό, άνω άκρα άμφω, και μηρούς άμφω και Γ) θλαστικά τραύματα αυχένα, στην έσω επιφάνεια του ΔΕ βραχίονα, τη μετωπιαία χώρα, την έσω επιφάνεια του ΑΡ μηρού έως την έσω επιφάνεια του ΑΡ γόνατος, τη ραχιαία επιφάνεια της ΔΕ ΠΧΚ, συρραφέντα θλαστικά στο τριχωτό της κεφαλής, τη ΔΕ όφρυ και την πρόσθια επιφάνεια του ΑΡ γόνατος, Δ) κάταγμα βάσης 1ου μετακάρπιου ΔΕ, κάταγμα στο τόξο της 2ης πλευράς ΑΡ, 25) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 28-9-2003, στο Μαρούσι Αττικής, η οποία υπέστη κάκωση ΑΡ ημιθωρακίου, κάταγμα 03, κάκωση κεφαλής και ΔΕ γόνατος, 26) [redacted] του [redacted] και της [redacted] γεν. στις 21-5-2002, στο Βόλο, ο οποίος υπέστη ΚΕΚ, εκτεταμένο εγκεφαλικό οίδημα με ασαφότητα βασικών δεξαμένων, υποσκληρίδιο αιμάτωμα μετωποκροταφοβρεγματικά δεξιά, μετατραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία, κάταγμα ακανθώδους απόφυσης Α7, θλάσεις πνεύμονα, ανοικτό κάταγμα περόνης δεξιά και κάταγμα 3ης-9ης πλευράς, 27)

του [] και της [] γεν. στις 4-11-2001, στην Πυλαία Θεσ/νίκης, η οποία υπέστη ΚΕΚ, παρεγχυματική αιμορραγία αριστερά κροταφικά, περιεσσιακό οίδημα, αξονότμηση ΙΙΙ, μετατραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία, κάταγμα βρεγματικού οστού δεξιά, κάταγμα facetAP A5 και A6 και κάταγμα βραχιονίου AP, 28) [] του [] και της [] γεν. στις 15-6-2003, στην Αθήνα, ο οποίος υπέστη κάκωση κεφαλής, κάκωση ΔΕ ΠΧΚ και έγκαυμα, έγκαυμα ΟΜΣΣ 1ου βαθμού, άλγος AP γόνατος χωρίς οίδημα, κάκωση κατ' ισχίου αρθρώσεως, 29) [] του [] και της [] γεν. στις 11-8-1993, στη Θεσ/νίκη, η οποία υπέστη κατάγματα 3ης και 4ης πλευράς, 30) [] ετών 46, η οποία υπέστη μικρό κεφαλαίματμα μετωπιαία AP, 31) θήλεος βρέφους [] 6,5 μηνών, τέκνου της 29ης ([]), το οποίο (θήλυ βρέφος) υπέστη επισκληρίδιο αιμάτωμα κεφαλής και 32) [] του [] και της [] γεν. την 2-12-1998, στην Αθήνα, η οποία υπέστη άλγος γονάτων άμφω, αγκώνων άμφω, πηχεοκαρπικής αριστερά και ΟΜΣΣ και κάταγμα 02, 02 και 05, Γ) να προκύψει κίνδυνος για τους υπόλοιπους διακόσιους εξήντα τέσσερις (264) επιβαίνοντες και στις δύο αμαξοστοιχίες, σύμφωνα με τα έως τώρα συλλεγμένα στοιχεία και

Δ) να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα, ήτοι: α) στις αποσκευές των επιβαινόντων, β) στις ίδιες τις συγκρουσθείσες αμαξοστοιχίες (Α) Αμαξοστοιχία Intercity 62 αποτελούμενη από: 1) Μηχανή Siemens Hellas Sprinter 120023, NVR: 91 73 212 0 023-5, 2) Admz Επιβατάμαξα 8496019, NVR: 73 73 849 6 019-8, 3) Wrmz Επιβατάμαξα 8896734, NVR: 73 73 889 6 734-8, 4) Bmz Επιβατάμαξα 2196003, NVR: 73 73 219 6 003-8, 5) Bmpz Επιβατάμαξα 2096503, NVR: 73 73 209 6 503-8, 6). Bmpz Επιβατάμαξα 2096569, NVR: 73 73 209 6 569-9, 7) Bmpz Επιβατάμαξα 2096567, NVR: 73 73 209 6 567-3, 8) Bmpz Επιβατάμαξα 2096563, NVR: 73 73 209 6 563-2, 9) Bmpz Επιβατάμαξα 2096507, NVR: 73 73 209 6 507-9 και Β) Εμπορική Αμαξοστοιχία 63503, αποτελούμενη από: 1) Μηχανή Siemens Hellas Sprinter 120022, NVR: 91 73 212 0 022-7 2) Μηχανή Siemens Hellas Sprinter 120012, NVR: 91 73 212 0 012-8, 3) Φορτάμαξα 31 65 391 4097-0, 4) Φορτάμαξα 31 65 392 4051-5, 5) Φορτάμαξα 31 65 454 0022-8, 6) Φορτάμαξα 31 73 362 2183-1, 7) Φορτάμαξα 31 73 362 2175-7, 8) Φορτάμαξα 31 73 362 2247-4, 9) Φορτάμαξα 31 73 362

2138-5, 10) Φορτάμαξα 31 73 362 2098-1, 11) Φορτάμαξα 31 73 362 2153-4, 12) Φορτάμαξα 31 73 362 2056-9, 13) Φορτάμαξα 31 73 362 2124-5, 14) Φορτάμαξα 31 73 362 2170-8, 15) Φορτάμαξα 31 73 362 2029-6], καθώς και γ) στο φορτίο της εμπορικής αμαξοστοιχίας, το οποίο αποτελούταν από: αα) πλατιά προϊόντα ελασματοποίησης (ελάσματα) (3 βαγόνια), ββ) παρασκευάσματα διατροφής (4 βαγόνια), γγ) μπύρες (2 βαγόνια) και δδ) σύρματα από σίδηρο (2 βαγόνια) (επιπλέον 2 βαγόνια κενά) και ειδικότερα: 1) Βαγόνι 1, αριθμός 31653914097-0, ΕΛΑΣΜΑΤΑ Πλατιά προϊόντα ελασματοποίησης, 2) Βαγόνι 2, αριθμός 31653924051-5, ΕΛΑΣΜΑΤΑ Πλατιά προϊόντα ελασματοποίησης, 3) Βαγόνι 3, αριθμός 31654540022-8, ΕΛΑΣΜΑΤΑ Πλατιά προϊόντα ελασματοποίησης, 4) Βαγόνι 4, αριθμός 31733622183-1, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT OOLU 6870319 Παρασκευάσματα διατροφής MEK, 5) Βαγόνι 5, αριθμός 31733622175-7, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT ZMOU 8897301 Παρασκευάσματα διατροφής MEK, 6) Βαγόνι 6, αριθμός 31733622247-4, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT SEGU 4298870 Παρασκευάσματα διατροφής MEK, 7) Βαγόνι 7, αριθμός 31733622138-5, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT ZMOU 8830864 Παρασκευάσματα διατροφής MEK, 8) Βαγόνι 8, αριθμός 31733622098-1, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT DRYU 9632198 Μπύρες, 9) Βαγόνι 9, αριθμός 31733622153-4, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT TLLU 8137315 Μπύρες, 10) Βαγόνι 10, αριθμός 31733622056-9, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT KKFU 1817159 Σύρματα από σίδηρο, 11) Βαγόνι 11, αριθμός 31 73 362 2124-5, ΕΜΦΟΡΤΑ CNT TLLU 6136460 Σύρματα από σίδηρο, 12) Βαγόνι 12, αριθμός 31733622170-8, KENA CNT SUDU 6254697 Κενά, 13) Βαγόνι 13, αριθμός 31733622029-6 KENA CNT MNBU 0656219 Κενά.

Γ6. Σε ό,τι αφορά τις ενδεχόμενες ευθύνες της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών κατά την προηγούμενη περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από την κυβέρνηση συνεργασίας ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝ.ΕΛΛ., πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

6.1 Όπως διεξοδικώς αναπτύχθηκε ανωτέρω, όπου και παραπέμπουμε προς αποφυγή ασκόπων επαναλήψεων, σημαντική παράμετρος της γνώσης των παραπάνω προσώπων σχετικά με τη διατάραξη της ασφάλειας της συγκοινωνίας, επί της επίμαχης σιδηροδρομικής γραμμής, την οποία επέφεραν

με τις ανωτέρω περιγραφόμενες πράξεις (παραβιάσεις κανόνων και μέτρων ασφαλείας) και παραλείψεις τους (μη λήψη μέτρων εντός της αρμοδιότητας και εξουσίας τους), παρά το γεγονός ότι είχαν όχι μόνο την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση από την ιδιότητα τους, αλλά και την πραγματική δυνατότητα να ενεργήσουν (και να προλάβουν) για την αποκατάσταση και εγγύηση της ασφάλειας της συγκοινωνίας στη συγκεκριμένη γραμμή, **συνιστά η παραδοχή από σωρεία στοιχείων ότι η ανασφαλής σιδηροδρομική κυκλοφορία, υπήρξε γεγονός (και συνεπώς κατάσταση) γνωστό, ήδη πριν το 2019.** Κατά το χρονικό διάστημα πριν το έτος 2019, επικεφαλής του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών, ασκώντας τις ως άνω αρμοδιότητες και καθήκοντα, ήταν ο κ. Χρήστος Σπίρτζης, αρχικά με την ιδιότητα του Αναπληρωτή Υπουργού Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων (στο διάστημα από Ιανουάριο του 2015 έως και τον Σεπτέμβριο του 2015) και στη συνέχεια του Υπουργού Μεταφορών και Δικτύων (2015 – 2016) και του Υπουργού Μεταφορών και Υποδομών (2016 – Ιούλιο 2019). Με τις ως άνω ιδιότητές του ήταν υπόχρεος, σύμφωνα με το διεξοδικώς προεκτεθέν νομικό πλαίσιο, τόσο για την εποπτεία του ΟΣΕ και των ως άνω θυγατρικών του εταιρειών, όσο και κάθε απαραίτητου έργου για την εξασφάλιση – αποκατάσταση της ασφαλούς λειτουργίας του σιδηροδρομικού δικτύου. Ενόψει τούτου, είναι σαφές ότι **και ο Χρήστος Σπίρτζης έθεσε στην ίδια αιτιώδη διαδρομή, μέχρι το δυστύχημα της 28.2.2023, εξίσου αναγκαίους όρους (παράνομες πράξεις και παραλείψεις του) για την επέλευση του αξιόποινου αποτελέσματος, το οποίο κατά το άρθρο 291 ΠΚ είναι ο κίνδυνος για την ασφάλεια των μεταφορών εν προκειμένω μέσων σταθερής τροχιάς (σιδηροδρόμων).** Δεν μπορεί συνεπώς, ούτε αυτός, να εξαιρεθεί από τη λίστα των κατά νόμο υπεύθυνων προσώπων.

6.2 Ειδικότερα, ο ως άνω, υπό τις ανωτέρω ιδιότητές του, που διατήρησε στο διάστημα μεταξύ των ετών 2015 έως και 2019, μέχρι δηλαδή και την ανάληψη καθηκόντων από τον κ. Κωνσταντίνο Αχ. Καραμανλή, με περισσότερες πράξεις και παραλείψεις του διατάρασσε την ασφάλεια της κυκλοφορίας στην επίμαχη σιδηροδρομική γραμμή και παρέλειπε την άρση αυτής της επικίνδυνης κατάστασης αν και είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς τούτο, συγκεκριμένα: **α) υπογράφοντας αδικαιολόγητα έξι (6) παρατάσεις στην υλοποίηση της κρίσιμης Σύμβασης 717/2014, μολονότι με την ίδια Σύμβαση επιδιωκόταν η εγκατάσταση συστήματος σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης, ETCS και**

αυτόματης πέδησης στο δίκτυο (για την ουσιώδη εγγύηση της ασφάλειας από τα συστήματα αυτά έγινε λόγος παραπάνω), **β) υπογράφοντας** τις παραπάνω παρατάσεις ανεπιφύλακτα και χωρίς ρήτρες, **γ) παραλείποντας** να ασκήσει τον δέοντα έλεγχο για την άρτια εκτέλεση και ολοκλήρωση του έργου της εγκατάστασης των συστημάτων ασφαλείας, που προέβλεπε η ως άνω Σύμβαση, **δ) επιτρέποντας** τη λειτουργία της γραμμής, δίχως τα προβλεπόμενα συστήματα και επιπλέον δίχως τον σχεδιασμό, λήψη και θέση σε εφαρμογή υποκατάστατων (έστω) προληπτικών μέτρων (ιδίως συστήματος συνεχούς ραδιοεπικοινωνίας GSM-R), **ε) επιτρέποντας** τη λειτουργία της γραμμής και του δικτύου, παρά το γεγονός ότι γνώριζε ότι υπήρχε πρόβλημα υποστελέχωσης (ΟΣΕ) και μολονότι το προσωπικό ήταν ο πλέον αναγκαίος όρος για τη διαφύλαξη της ασφάλειας, αφού έλειπαν τα τεχνικά συστήματα ασφαλείας (ιδίως για την αποφυγή σύγκρουσης, λόγω ανθρώπινου λάθους), **στ)** καταργώντας ιδίως την θέση του Προϊσταμένου Αμαξοστοιχίας (κατά το 2019), με τροποποίηση του Γενικού Κανονισμού Κυκλοφορίας, **ζ)** παραβλέποντας έγγραφες προειδοποιήσεις και γνωστοποιήσεις της ανασφάλειας της κυκλοφορίας (ήδη από το 2015), των οποίων είχε λάβει γνώση, με τη θεσμική του ιδιότητα, που προέρχονταν από πρόσωπα και φορείς εμπλεκόμενα ενεργά στους τομείς λειτουργίας – συντήρησης της επίμαχης γραμμής σιδηροδρομικής συγκοινωνίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις εξώδικες γνωστοποιήσεις της Πανελλήνιας Ένωσης Προσωπικού Έλξης (2015) και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σιδηροδρομικών (ΠΟΣ) έως και το έτος 2016 για υφιστάμενα κενά στην ασφάλεια και ανάγκη λήψης μέτρων καθώς και της αποκαλυπτικής Έκθεσης της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων (ΡΑΣ) για το δυστύχημα στο Άδενδρο Θεσσαλονίκης το 2017 (2018) με την οποία ήδη είχε επισημανθεί η έλλειψη συστήματος τηλεδιοίκησης και σηματοδότησης. Από δε τις παραπάνω γνωστοποιήσεις, καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του, συνάγεται και το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι γνώριζε καλώς τις ουσιώδεις ελλείψεις για την ασφάλεια της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, για την αποκατάσταση των οποίων δεν ενήργησε, παρότι όφειλε λόγω της ιδιότητάς του, ώστε η παράλειψη του αυτή συνιστά ήδη συμπεριφορά διατάραξης της ασφάλειας των συγκοινωνιών, σύμφωνα με όσα επιρρίπτονται στους διαδόχους του, οδήγησε δε και αυτή αιτιωδώς, από κοινού με τις προμνημονευθείσες πράξεις και παραλείψεις των διαδόχων του, στο πολύνεκρο δυστύχημα της 28.2.2023.

Μάλιστα, το γεγονός ότι ο διατελέσας Υπουργός Υποδομών, αδιαφόρησε για τους κινδύνους που σαφώς είχαν ήδη προκύψει (πριν το 2019), συνάγεται και από τις παράλληλες δημόσιες διακηρύξεις του περί εκσυγχρονισμού και επιτάχυνσης του δικτύου.

6.3 Τα ίδια ισχύουν (αναλογικώς με τα προεκτεθέντα για τους διατελέσαντες Υφυπουργούς κατά τα έτη 2019-2023) και για τους διατελέσαντες Υφυπουργούς Μεταφορών και Υποδομών κατά τα έτη 2016-2019 και ειδικότερα κατά χρονική διαδοχή τους: α) Μαρίνα Χρυσοβελώνη, η οποία διατέλεσε Υφυπουργός αρμόδια για θέματα Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων από την 24.2.2016 έως την 4.11.2016, β) Νικόλαο Μαυραγάνη, ο οποίος διατέλεσε Υφυπουργός αρμόδιος για θέματα Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων από την 4.11.2016 έως την 15.2.2019 και γ) Αθανάσιο Μωραΐτη, ο οποίος διατέλεσε Υφυπουργός αρμόδιος για θέματα Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων από την 15.2.2019 έως την 9.7.2019, οι οποίοι, ανάμεσα στις αρμοδιότητές που τους είχαν ανατεθεί με την ανάληψη των καθηκόντων τους με αποφάσεις του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Μεταφορών (με τα ΦΕΚ 2405Β'/10.11.2015, 710Β'/17.03.2016, 127Β'/24.1.2017 και 1019Β'/2019 αντίστοιχα), ήταν (συν)αρμόδιοι και για την εποπτεία των ως άνω φορέων (ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΓΑΙΑΟΣΕ, ΕΡΓΟΣΕ) καθώς και για την Σύμβαση 717/2014, η υλοποίηση της οποίας παρατάθηκε αδικαιολόγητα έξι φορές αρχής γενομένης την 7-6-2016.

6.4 Στο σημείο αυτό, πρέπει να σημειωθούν και τα ακόλουθα, εκ νομικού αλλά και θεσμικού καθήκοντος: Είναι πρόδηλο κατά το άρθρο 86 Σ. αλλά και κατά τον ν. 3126/2003, ότι στην περίπτωση των ανωτέρω προσώπων έχει συμπληρωθεί ήδη από το 2021 η προβλεπόμενη αποσβεστική προθεσμία προς άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας της Βουλής, καθώς το άρθρο 86 παρ.3 του Συντάγματος μέχρι την αναθεώρησή του τον Νοέμβριο του 2019 περιείχε την ακόλουθη διάταξη, η οποία την έθετε με σαφήνεια: «...*Η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος...*». Η καταργηθείσα αυτή διάταξη, η οποία όμως ίσχυε όταν ο Χ. Σπίρτζης απώλεσε την υπουργική του ιδιότητα τον Ιούλιο του 2019, εφαρμόζεται εν προκειμένω κατ' άρθρο 7 παρ.1 Σ καθώς συνιστά ευμενέστερη ρύθμιση ουσιαστικού (και όχι δικονομικού) δικαίου.

Ωστόσο και ενόψει:

α) του ότι η συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων μπορεί να κριθεί μόνο από τα αρμόδια προς τούτο όργανα κατά το Σύνταγμα (Ολομέλεια Βουλής ή/και Δικαστικό Συμβούλιο του άρθρου 86 Σ), και

β) υφίσταται σε κάθε περίπτωση η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 86 Σ., που δίνει την δυνατότητα στο ίδιο το μέλος της κυβέρνησης ή τους κληρονόμους του, με αίτησή του να ζητήσει, σε περίπτωση που η Βουλή δεν μπορεί για νομικούς λόγους να προχωρήσει στην διερεύνηση της υπόθεσης, τον έλεγχο της κατηγορίας από ειδική επιτροπή που μπορεί να συστήσει η Βουλή, διάταξη που δεν μπορεί να ενεργοποιηθεί καν διαδικαστικά, αν δεν εισαχθεί πρώτα προς συζήτηση πρόταση 30 τουλάχιστον βουλευτών για την σύσταση επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης, η οποία δεν θα ολοκληρωθεί μεταξύ άλλων και για τον συγκεκριμένο λόγο που εξετάζεται εδώ (ή λόγω παραγραφής)

εντάσσουμε στην παρούσα και το κεφάλαιο αυτό περί διερεύνησης ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών του πρώην Υπουργού κ. Χρήστου Σπίρτζη και των διατελεσάντων επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝ.ΕΛΛ. Υφυπουργών Μεταφορών και Υποδομών.

Δ. Συμπεράσματα – Υπαγωγή

Δ1. Το άρθρο 86 του Συντάγματος ρυθμίζει, από κοινού με τον εκτελεστικό του νόμο 3126/2003 «περί ποινικής ευθύνης Υπουργών», όπως ισχύει, και τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής, το θεσμό της ποινικής ευθύνης των Υπουργών, καθιστώντας τη Βουλή αποκλειστικά αρμόδια για την άσκηση δίωξης κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, «[Π]ρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το

πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής, η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία».

Δ2. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 291 παρ.1ΠΚ, που τιτλοφορείται «Επικίνδυνες παρεμβάσεις στην συγκοινωνία μέσω σταθερής τροχιάς, πλοίων και αεροσκαφών», όπως ίσχυε κατά τους ανωτέρω κρίσιμους χρόνους και δη από τον Ιούλιο του 2019 έως τις 28.2.2023, «1. Όποιος διαταράσσει την ασφάλεια της συγκοινωνίας μέσω σταθερής τροχιάς, πλοίων ή αεροσκαφών: α) με καταστροφή, βλάβη ή μετακίνηση εγκαταστάσεων ή συγκοινωνιακών μέσων, β) με τοποθέτηση ή διατήρηση εμποδίων, γ) με αλλοίωση σημείων ή σημάτων ή με τοποθέτηση ή διατήρηση ασφαμένων σημείων ή σημάτων, δ) με παραβίαση των κανόνων τεχνικού ελέγχου ή ασφαλούς φόρτωσης των συγκοινωνιακών μέσων, ε) με παραβίαση των κανόνων λειτουργίας συστημάτων μη επανδρωμένων αεροσκαφών, στ) με άλλες, εξίσου επικίνδυνες, για την ασφάλεια της συγκοινωνίας πράξεις τιμωρείται: αα) με φυλάκιση αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος για ξένα πράγματα, ββ) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, γγ) με κάθειρξη αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ή προκάλεσε σημαντική βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας, δδ) με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου. Αν προκλήθηκε ο θάνατος μεγάλου αριθμού ανθρώπων, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει ισόβια κάθειρξη».

Για την αντικειμενική στοιχειοθέτηση του αδικήματος απαιτείται η πρόκληση του κινδύνου, όχι όμως και η πραγμάτωσή του, ούτε και η πρόκληση σύγκρουσης – δυστυχήματος διότι άλλως θα στοιχειοθετούνταν όχι έγκλημα διακινδύνευσης, όπως εν προκειμένω, αλλά έγκλημα βλάβης, πράγμα που δεν αποτελεί σκοπό του νομοθέτη και δεν προκύπτει από την γραμματική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου

291 ΠΚ. Έγκλημα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο είναι το κακούργημα, υπό την διακεκριμένη μορφή του που απαιτεί να επήλθε θάνατος άλλου και απειλεί ποινή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών ή ισόβια κάθειρξη (291 παρ. 1 στοιχείο ε' υποπ. δδ' ΠΚ). Τέλος, για την υποκειμενική στοιχειοθέτηση του αδικήματος της πρώτης παρ. απαιτείται δόλος (αρκεί και ενδεχόμενος), που ενέχει την γνώση και θέληση ή αποδοχή διατάραξης της ασφάλειας της συγκοινωνίας, ενώ, όσον αφορά το εκ του αποτελέσματος έγκλημα με θανατηφόρο αποτέλεσμα, αρκεί η αμέλεια ως προς το βαρύτερο αυτό αποτέλεσμα (Εφ.Αιγαίου 50/2019, ΠλημμΡόδου 48/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Το έγκλημα μπορεί να τελεστεί τόσο δια θετικής ενέργειας, όσο και δια παραλείψεως, εφόσον, όπως εν προκειμένω, συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 15 ΠΚ, ήτοι στις περιπτώσεις που ο υπάιτιος, αν και έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψει το αξιόποιο αποτέλεσμα, που εν προκειμένω είναι η διατάραξη της ασφάλειας των συγκοινωνιών και ο εξ αυτής κίνδυνος για ξένα πράγματα ή/και το επιβατικό κοινό (όχι η ίδια η επέλευση βλάβης) είτε η σωματική βλάβη ανθρώπου ή/και ο θάνατος, είτε η βλάβη σε κοινωφελείς εγκαταστάσεις (ως αποτέλεσμα της διατάραξης), τα οποία αρκεί να οφείλονται και σε αμέλειά του δράστη, καθώς το άρθρο 291 ΠΚ στοιχειοθετεί γνήσιο εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα, δεν το πράττει.

Δ3. Στην προκειμένη περίπτωση, από τα ανωτέρω ειδικότερα παρατεθέντα πραγματικά περιστατικά, προκύπτουν (τουλάχιστον) σοβαρές ενδείξεις, ότι τα ανωτέρω πρόσωπα, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ως άνω αρμοδιότητές τους στους ανωτέρω παρατιθέμενους χρόνους, αν και ήταν νόμιμα επιφορτισμένα με το καθήκον εποπτείας και υλοποίησης της ασφάλειας της αναφερόμενης συγκοινωνίας (από το θεσμικό πλαίσιο), δεν έπραξαν αυτό (την εποπτεία και υλοποίηση της ασφάλειας) και συγκεκριμένα παραβίασαν ουσιώδη μέτρα ασφαλείας και παρέλειψαν να ενεργήσουν ουσιώδεις ενέργειες για την αποκατάσταση της επισφαλούς λειτουργίας της κυκλοφορίας (παρότι είχαν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς αυτό), αποδεχόμενοι το γεγονός ότι από τη μη ασφαλή λειτουργία της κυκλοφορίας, σύμφωνα με όσα περιγράφηκαν παραπάνω, μπορεί να

επερχόταν κάθε είδους κίνδυνος ή/και βλάβη στο επιβατικό κοινό και σε ξένα πράγματα, ώστε με τις ως άνω παραβιάσεις και παραλείψεις τους διατάραξαν πράγματι την ασφάλεια της συγκοινωνίας, από την οποία διατάραξη όχι μόνο δημιουργήθηκε κίνδυνος για ξένα κοινά πράγματα και για άνθρωπο, αλλά τελικά πραγματώθηκε, με την αιτιώδη πρόκληση (ως μόνη ενεργός αιτία) του αποτελέσματος του θανάτου 57 ανθρώπων.

Οι ως άνω παραβιάσεις και παραλείψεις τους, που τελούν κατά τα ανωτέρω σε άμεσο αιτιώδη σύνδεσμο με την επέλευση του σιδηροδρομικού δυστυχήματος, συνοψίζονται κατά τον κρίσιμο χρόνο (28-2-2023) και τόπο (επίδικο ειδικότερα τμήμα Λάρισας - Ν. Πόρων), στο ότι δεν τελούσε σε λειτουργία κανένα από τα παραπάνω ουσιώδη ψηφιακά - ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα ασφάλειας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, ούτε είχαν ληφθεί τα ως άνω προληπτικά μέτρα ασφαλείας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας τα οποία, όμως, εάν λειτουργούσαν ή είχαν θεσπισθεί, αντίστοιχα, ειδικά στο επίδικο τμήμα (Λάρισα - Ν. Πόροι), μετά βεβαιότητας δεν θα επισυνέβαινε το επίδικο δυστύχημα της 28-2-2023 επί της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών-Θεσσαλονίκης στο ύψος του Ευαγγελισμού των Τεμπών, καθόσον η χρήση - λειτουργία και επενέργεια των εν λόγω συστημάτων ασφαλείας - ελέγχου της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, καθώς και η θέσπιση των ως άνω πρόσθετων μέτρων ασφαλείας (2ος σταθμάρχης νυκτερινής βάρδιας, μείωση ταχύτητα αμαξοστοιχιών, θέσπιση νέου εθνικού κανόνα με το ανωτέρω περιεχόμενο) θα απέτρεπε τη σύγκρουση των ως άνω αμαξοστοιχιών είτε συνδυαστικά είτε μεμονωμένα, είτε α) μέσω της λειτουργίας της τηλεδιοίκησης του ΚΕΚ Λάρισας και της αμφίδρομης φωτισήμανσης - σηματοδότησης της γραμμής είτε β) του συστήματος GSM-R, όπως οι τεχνικές προδιαγραφές - δυνατότητες και η κατά χρήση λειτουργία των συστημάτων αυτών εκτίθεται αναλυτικά πιο πάνω είτε γ) μέσω της παρουσίας δεύτερου (2ου) σταθμάρχη στη βραδινή βάρδια του Σ. Σ. Λάρισας αντί ενός (1) μόνο, ο οποίος (2ος σταθμάρχης), όντας παρών στο σταθμαρχείο του σταθμού θα εντόπιζε έγκαιρα την ενέργεια του [redacted] να θέσει αντίρροπα επί της γραμμής καθόδου την επιβατική αμαξοστοιχία κατά την έξοδό της από το Σ.Σ. Λάρισας και θα επενέβαινε προκειμένου αυτή να άμεσα ακινητοποιηθεί και να εισέλθει κανονικά στη γραμμή ανόδου είτε δ) μέσω της μειωμένης ταχύτητας που θα είχε ορισθεί για την κίνηση των αμαξοστοιχιών με σχετική εγκύκλιο βραδυτορίας από τη Δ/νση

Κυκλοφορίας του ΟΣΕ ΑΕ (άρθρα 76 - 77 ΓΚΚ) ενόψει της επικινδυνότητας της κίνησης συνεπεία των ως άνω ελλείψεων είτε στ) και με τη θέσπιση αναγκαίου Νέου Εθνικού Κανόνα, έστω ως προσωρινού προληπτικού μέτρου, λόγω του κατεπείγοντος, που θα λάμβανε υπόψη όλα τα παραπάνω δεδομένα και η εφαρμογή του θα διαμόρφωνε ασφαλείς συνθήκες σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, μεταξύ άλλων και στο επίδικο τμήμα (Λάρισα - Ν. Πόροι), όπου επισυνέβη το εν λόγω σιδηροδρομικό δυστύχημα. **Ήδη δε η λειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής, υπό τους ανωτέρω όρους, την οποία λειτουργία τα ανωτέρω πρόσωπα επέτρεψαν, παρότι γνώριζαν ότι έλειπαν θεμελιώδεις όροι για την ασφαλή σιδηροδρομική κυκλοφορία, συνιστά συμπεριφορά διατάραξης, από την οποία αναμφίβολα προέκυψε αυτός ακριβώς ο κίνδυνος, που τελικά πραγματοποιήθηκε (δηλαδή ο κίνδυνος για άνθρωπο και τα αποτελέσματα πρόκλησης α) σωματικής βλάβης και β) θανάτου), με δεδομένο ότι οι ελλείποντες όροι (συστήματα ασφαλείας και προληπτικά μέτρα ασφαλείας) κατέτειναν ακριβώς σε αυτό, στην ασφαλή δηλαδή λειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής, η οποία αναμφίβολα συνίσταται και στην αποφυγή σφοδρής σύγκρουσης (ιδίως θανατηφόρας).**

Τα ανωτέρω πρόσωπα, παρ' όλο που τελούσαν σε πλήρη γνώση, ενόψει της ιδιότητάς τους και των προεκτεθέντων στις οικείες θέσεις εγγράφων, του κινδύνου από την έλλειψη των ως άνω δικλείδων ασφαλείας, όπως και των προπεριγραφόμενων ελλείψεων – παραλείψεων στην ασφάλεια της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, σε συνδυασμό με την παράλειψή τους επί όλο αυτό το χρονικό διάστημα να ενεργήσουν, δεν μερίμνησαν για την πλήρη λειτουργία τους κατά τον προορισμό σχεδίασης και παραγωγής-κατασκευής τους, ως ουσιαδών και κρίσιμων συστημάτων ασφαλείας, επικοινωνίας και διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας επί του δικτύου του ΟΣΕ, ενώ ομοίως δεν μερίμνησαν ώστε ο ΟΣΕ να προβαίνει σε έγκαιρο έλεγχο, επίβλεψη, συντήρηση, ανάταξη και αποκατάσταση βλαβών, ώστε να τελούν αυτά (κάτωθι συστήματα ασφαλείας, επικοινωνίας και διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας επί του δικτύου του ΟΣΕ ΑΕ) σε πλήρη λειτουργία, προκειμένου να επιτυγχάνεται ασφαλής σιδηροδρομική κυκλοφορία επί του σιδηροδρομικού δικτύου.

Την πράξη τους αυτή τα ως άνω πρόσωπα τέλεσαν με ενδεχόμενο δόλο, καθώς προέβλεψαν την πραγμάτωση εξαιτίας της συμπεριφοράς τους της αντικειμενικής υπόστασης του άρθρου 291 ΠΚ, δηλαδή αντιλαμβάνονταν πλήρως και γνώριζαν τις διαταραχές στη λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου και την επικινδυνότητα της αξιόποινης συμπεριφοράς τους, ήτοι της παράλειψής τους να αποτρέψουν την διατάραξη και τον εξ αυτής κίνδυνο αν και υποχρεούνταν προς τούτο, και, παρά τούτο, αδιαφόρησαν και επέμειναν στην τέλεση της πράξεώς τους, ιδίως με τη μη έγκαιρη επέμβασή τους προς επίλυση των ως άνω προβλημάτων (αν και όφειλαν και μπορούσαν να το έχουν πράξει αυτό), αποδεχόμενοι προδήλως άπαντες τους κινδύνους από την ανασφαλή λειτουργία του δικτύου (ιδίως για άνθρωπο) και επιδεικνύοντας αμέλεια ως προς το τελικά επελθόν αποτέλεσμα των 57 ανθρωποκτονιών και πολλών σωματικών βλαβών (καθώς αν είχαν ενδεχόμενο δόλο ως προς αυτές θα στοιχειοθετούνταν πλέον όχι το προτεινόμενο έγκλημα διακινδύνευσης αλλά έγκλημα βλάβης, όπως της ανθρωποκτονίας από πρόθεση κ.ο.κ., περίπτωση που δεν συνιστά πρότασή μας και που δεν στηρίζεται κατά την κρίση μας στα μέχρι σήμερα θεθέντα υπόψη μας στοιχεία της δικογραφίας). Η ανωτέρω δε θέση και ιδιότητά τους, σε συνδυασμό με τις προπαρατεθείσες διατάξεις, συγκροτούν την ύπαρξη ιδιαίτερης, ειδικής και όχι γενικής, νομικής υποχρεώσεώς τους ως υπαιτίων προς ενέργεια, που τείνει στην παρεμπόδιση του αποτελέσματος, για την επέλευση του οποίου ο νόμος απειλεί ορισμένη ποινή και η οποία (ιδιαίτερη αυτή νομική υποχρέωση) συνιστά πρόσθετο στοιχείο του εγκλήματος που τελείται με παράλειψη και πηγάζει από ρητές, επιτακτικού χαρακτήρα, διατάξεις νόμων και από το σύμπλεγμα των προπαρατιθέμενων νομικών κανόνων και καθηκόντων τους, που συνδέονται με την ως άνω θέση και ιδιότητά του ως ορισμένη έννομη σχέση του υπαιτίου, από την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος επελεύσεως του εγκληματικού αποτελέσματος (ΟΛΑΠ 4/2010, ΑΠ 329/2021).

Κατά συνέπεια, με την παρούσα, έχοντας λάβει υπόψη τα μέχρι σήμερα πορίσματα της ανακριτικής διαδικασίας, φρονούμε ότι ενόψει αυτών, προδήλως και κατ' ελάχιστον επιβάλλεται η διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης για την διερεύνηση ειδικά των ενδεχόμενων

ποινικών ευθυνών των ως άνω μελών της Κυβέρνησης, επιφυλασσόμενοι προφανώς να επανέλθουμε εφόσον διαβιβαστούν ή προκύψουν νεότερα στοιχεία και για έτερα μέλη της Κυβέρνησης ή άλλες πράξεις.

Επειδή κατόπιν των ανωτέρω προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις, άξιος προκαταρκτικής διερεύνησης, ότι οι καθ' ων η παρούσα πρόταση τέλεσαν με πρόθεση κατά τα προεκτεθέντα το αδίκημα της διατάραξης της ασφάλειας της συγκοινωνίας μέσω σταθερής τροχιάς, τόσο με θετική ενέργεια, όσο και δια παραλείψεως, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους με την ιδιότητα του μέλους της Κυβέρνησης και ειδικότερα κατά περίπτωση του Υπουργού Μεταφορών και Υποδομών, του Υφυπουργού Μεταφορών και του Υφυπουργού Υποδομών.

Επειδή από τις προς διερεύνηση πράξεις φέρεται πως προκλήθηκε σύγκρουση που οδήγησε στον θάνατο μεγάλου αριθμού ατόμων και συγκεκριμένα στον θάνατο 57 ανθρώπων και των τραυματισμό τουλάχιστον 32 ανθρώπων, ενώ προκλήθηκε κίνδυνος για τους υπόλοιπους διακόσιους εξήντα τέσσερις (264) επιβαίνοντες και στις δύο αμαξοστοιχίες.

Για τους λόγους αυτούς

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Όπως, σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί της «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», ως ισχύουν, συσταθεί Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης κατά των πρώην Υπουργών Μεταφορών και Υποδομών Κωνσταντίνου Αχ. Καραμανλή και Χρήστου Σπίρτζη, καθώς και κατά των πρώην Υφυπουργών Μιχαήλ Παπαδόπουλου, Ιωάννη Κεφαλογιάννη, Γεωργίου Καραγιάννη, Μαρίας Χρυσοβελώνη, Νικόλαου Μαυραγάνη και Αθανάσιου Μωραΐτη, για την κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα διερεύνηση τυχόν αδικημάτων που έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Ανδρουλάκης Νικόλαος

Μπιάγκης Δημήτριος

Τσίμαρης Ιωάννης

Γερουλάνος Παύλος

Μάντζος Δημήτριος

Χρηστίδης Παύλος

Αποστολάκη Μιλένα

Αχμέτ Ιλχάν

Βασινά Ελένη

Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνη (Νάντια)

Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)

Δουδωνής Παναγιώτης

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Καζάνη Αικατερίνη

Κατρίνης Μιχάλης

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)

Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας

Λιακούλη Ευαγγελία

Μιχαηλίδης Σταύρος

Μουлкиώτης Γεώργιος

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος

Πάνας Απόστολος

Παπανδρέου Γεώργιος

Παππάς Πέτρος

Παρασκευαΐδης Πανανιώτης

Παραστατίδης Στέφανος

Παρασύρης Φρανκίσκος

Πουλάς Ανδρέας

Σπυριδάκη Αικατερίνη

Σταρακά Χριστίνα

Χνάρης Εμμανουήλ

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε Υφυπουργέ, έχετε το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, αναφερθήκατε κατ' αρχάς σε θέματα που αφορούν αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οφείλουμε από την πλευρά μας τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας να τις σεβόμαστε. Θεωρώ ότι και εσείς την ίδια άποψη έχετε. Μπορεί κανείς να διαφωνεί με μια απόφαση, αλλά οφείλουμε να τις σεβόμαστε από την πλευρά μας ως θεσμικός παράγοντας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Κατ' αρχήν... (δεν ακούστηκε)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Εγώ λέω ότι οφείλουμε από την πλευρά μας θεσμικά τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας να τις σεβόμαστε.

Αναφερθήκατε στο τι δεν έχει γίνει εκατό χρόνια. Πράγματι, δώστε μου και εμένα την αναλογία στα εκατό χρόνια γιατί δεν κάνουν αυτό το οποίο συζητούμε σήμερα. Αλλά από την άλλη πλευρά δεν είναι θετικό έστω και μετά από τόσα χρόνια -και δεν το λέω με τιμή- τώρα που δίνεται η δυνατότητα να μπορούμε να οργανώσουμε αυτά για τα οποία δεν βάλαμε τάξη;

Και αυτό έχω πει ότι είναι εθνικό στοίχημα, είναι ευθύνη όλων μας. Εμείς δίνουμε τα εργαλεία, ανοίγουμε τα θέματα παντού και μέσα από τον διάλογο που είπατε πριν που οφείλουμε όλοι να κάνουμε σε όλα τα επίπεδα. Ο κάθε τόπος να εκφράσει και να εκφραστεί για το πώς θέλει να αναπτύξει τον τόπο του, να τα καταθέσει σε αυτόν τον σχεδιασμό για να μην είναι όλα χύμα, άναρχα και με παρενέργειες ο ένας να κυνηγάει τον άλλον.

Είπατε, επίσης, σε ό,τι αφορά στις αρτιότητες ότι βάζουμε πιο αυστηρά όρια μέσα στους οικισμούς για να μπορεί να χτίσει κάποιος. Κύριε Πρόεδρε, ως προς τα όρια αρτιότητας σε σχέση με αυτά που ισχύουν σήμερα και τα όρια που θα οριστούν αύριο με το προεδρικό διάταγμα, θέλω να σας πω απόλυτα ότι όποιος μπορεί να χτίσει σήμερα εκεί που έχει το οικόπεδό του και αύριο θα είναι στην επαναοριοθέτηση μέσα στον οικισμό, θα μπορεί να χτίσει με τους ίδιους ακριβώς όρους δόμησης. Δεν είναι πάνω από δύο στρέμματα η υποχρέωση. Έχει και παρεκκλίσεις που υφίστανται και σήμερα πριν την ισχύ. Αν θα διαβάσετε το άρθρο 9 θα δείτε και στη ζώνη Α και στη Β και τη Β1 επαναλαμβάνουν τους όρους δόμησης που ισχύουν σήμερα από το διάταγμα του 1981 για οικισμούς πριν από το 1923 και το διάταγμα του 1985 για οικισμούς μετά το διάταγμα του 1985 με αποφάσεις νομαρχών. Τα ίδια ακριβώς είναι οι προδιαγραφές που σας είπα πριν. Και είπα ότι δεν οριοθετούν αυτά.

Θέλω να σας πω, άρα, ότι όποια οικόπεδα σήμερα είναι μέσα στον οικισμό και αύριο θα είναι μέσα στον οικισμό με την επαναοριοθέτηση, θα χτίσουν όπως και σήμερα. Ακόμη στη ζώνη Α' και στα εκατόν πενήντα τετραγωνικά -έχει παρεκκλίσεις- που χτίζει σήμερα, θα μπορεί να χτίζει και αύριο. Ακούω ότι για να χτίσει κανείς μέσα στον οικισμό αύριο μετά το προεδρικό διάταγμα, του λέμε ότι πρέπει να είναι πάνω από δύο στρέμματα. Είναι λάθος. Και αυτά φαίνονται στο προεδρικό διάταγμα, στο άρθρο 9. Και μάλιστα λέει όσα οικόπεδα έχουν δημιουργηθεί σε όλες τις ζώνες και είναι άρτια και οικοδομήσιμα σήμερα, θα είναι και αύριο. Μη δημιουργούμε, λοιπόν, εντυπώσεις. Είμαι ειλικρινής και δεν μασάω τα λόγια μου. Παραπέμπω ακριβώς σε διατάξεις για να μη δημιουργούνται παρενέργειες. Και εδώ είναι απλά τα πράγματα γιατί φαίνονται.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Εσείς δημιουργήσατε την αναστάτωση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Συγγνώμη. Είπαμε γιατί δημιουργήθηκε αναστάτωση. Δεν δημιουργήθηκε. Κάναμε αυτό που οφείλαμε για να κλείσουμε πληγές και να μπορέσουμε να μην υπάρχουν στον αέρα οι ακυρώσεις. Στο Ρέθυμνο επτά χρόνια δεν χτίζει κανένας. Ούτε όρια υπάρχουν. Ούτε στο Πήλιο. Και αύριο και στους υπόλοιπους οικισμούς. Γνωρίζοντας αυτό και μέσα από το σχεδιασμό που κάνουμε, θα κλείσουμε τα μάτια και θα πούμε «συνεχίστε και ό,τι γίνεται»; Θα ζητήσω

συγγνώμη αλλά έχω διαφορετική άποψη, αγαπητέ κύριε Πρόεδρε. Τις εκκενρότητες και την ανασφάλεια «να πάω να χτίσω ή να μη χτίσω»; «θα μου ακυρώσουν την άδεια ή θα τα καταφέρω»; όταν τις γνωρίζουμε έχουμε ευθύνη και δεν πρέπει να επιτρέπουμε να σέρνονται. Η ώρα είναι τώρα.

Αναφερθήκατε σε θέματα που πρέπει να λυθούν κατά τόπους. Ναι, το δημογραφικό, βεβαίως, είναι θέμα. Και η αποκέντρωση είναι θέμα. Και αλίμονο αν δεν ήταν. Γι' αυτό λέμε ότι δίνεται η δυνατότητα να δοθούν από μας κίνητρα και στηρίξεις για να μεγαλώσει κάθε τόπος με τεκμηρίωση ως προς αυτά που έχει αλλά και ως προς αυτά που πρέπει εμείς να δώσουμε. Είμαστε εδώ να το κάνουμε. Η μόνη περίπτωση και για την οποία επεξεργαζόμαστε ρύθμιση από όλο αυτό που έχει ακουστεί δεν είναι για αυτά που θα είναι μέσα στον οικισμό και μετά το προεδρικό διάταγμα -σας είπα ότι ό,τι ισχύει σήμερα, με τους ίδιους όρους θα χτίζεις και αύριο- είναι για τη λεγόμενη ζώνη Γ'. Μέσα από το Συμβούλιο της Επικρατείας μας προτάθηκε -και ανέφερα γιατί- ότι δεν μπορεί να οριοθετηθεί.

Εμείς είχαμε υποβάλει στο σχέδιο προεδρικού διατάγματος, αγαπητέ κύριε Πρόεδρε, και τη ζώνη Γ', αλλά από τη στιγμή που η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, για τους λόγους που ανέφερα, είπε ότι αυτό δεν μπορεί να οριοθετηθεί, είμαστε υποχρεωμένοι να το σεβαστούμε. Και επειδή υπάρχει θέμα λόγω αυτού, ως προς αυτό και μόνο το σημείο -που έχουμε κι εμείς την υποχρέωση για τους λόγους που αναφερθήκατε για θέματα δημογραφικού, αποκέντρωσης, ασφάλειας και στήριξης στον οικισμό- επεξεργαζόμαστε λύση. Μόνο γι' αυτό το θέμα. Όλα τα άλλα δεν υφίστανται ως θέμα και δεν υπάρχει καμία απολύτως ανασφάλεια σε κανέναν οικισμό σε όλη την Ελλάδα.

Ζητώ συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, αλλά όφειλα, τουλάχιστον, αυτές τις απαντήσεις να τις δώσω στον κύριο Πρόεδρε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Υπουργέ.

Θα συνεχίσουμε με την ένατη με αριθμό 863/8-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του ανεξάρτητου Βουλευτή Αιτωλοκαρνανίας κ. Μάριου Σαλμά προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Απαξίωση των περιουσιών των κατοίκων της υπαίθρου με το π.δ. 129/2025».

Έχετε τον λόγο, κύριε συνάδελφε.

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ήμουν τυχερός γιατί άκουσα τις απαντήσεις για το ίδιο θέμα του Υπουργού στον Αρχηγό της Νίκης, τον κ. Νατσίο, και ήθελα να κάνω την εξής παρατήρηση, να ξεκινήσω από εκεί την ερώτηση, η οποία ερώτηση αφορά το γιατί επιτεθήκατε στους ανθρώπους της υπαίθρου, στους ανθρώπους που ζουν στα μικρά χωριά, στα καλά καθούμενα, αφαιρώντας τους τις ιδιοκτησίες. Αυτό είναι το πολιτικό θέμα. Γιατί, κύριε Υπουργέ, σας άκουσα και μιλήσατε σαν έναν εξαίρετος πολεοδόμο, αλλά το θέμα είναι άκρως πολιτικό.

Στην ιδεολογία της ελεύθερης οικονομίας του φιλελευθερισμού, η ιδιοκτησία είναι κυρίαρχο στοιχείο και στη φιλοσοφία της παράταξης της Νέας Δημοκρατίας, που τη γνωρίζετε και εσείς και εγώ, η ιδιοκτησία είναι σημαντικός πυρήνας της ιδεολογίας, όπως και η οικογένεια. Αλλά, αφήστε την οικογένεια διότι με τον γάμο για τα ομόφυλα ζευγάρια την εγκαταλείψατε. Όμως για την ιδιοκτησία, ειδικά στην υπαίθρο -γιατί από εκεί ερχόμαστε και εμείς και οι συνάδελφοι Βουλευτές που βλέπω στην Αίθουσα- δεν υπάρχει καμία ανοχή.

Εδώ μας φέρανε οι πολίτες για να φτιάξουμε νόμους γι' αυτούς. Εδώ δεν μας φέρανε για να τους πούμε ότι νομοθετεί το Συμβούλιο της Επικρατείας. Εκτός αν μου πείτε ότι -διαχρονικά ή και τώρα- η Κυβέρνηση δεν έχει τρόπο να παρακάμψει μια απόφαση που πολιτικά διαφωνεί με αυτό που λέει το Συμβούλιο της Επικρατείας. Διαχρονικά, στα είκοσι πέντε χρόνια που είμαι στη Βουλή, το Συμβούλιο της Επικρατείας ακύρωνε πολιτικές αποφάσεις και η πολιτική ηγεσία όταν ήθελε να επιμείνει, έβρισκε τρόπους να ξανανομοθετήσει και να παρακάμψει αυτήν τη διαφωνία που είχε με τις δικαστικές αρχές.

Η πολιτική ηγεσία, η Κυβέρνηση, νομοθετεί, κύριε Υπουργέ. Και μη σας ξανακούσω να λέτε ότι ξαφνικά σεβόμαστε το Συμ-

βούλιο της Επικρατείας. Αυτό που κάνατε ήταν να αφαιρέσετε τις ιδιοκτησίες που υπήρχαν στους ανθρώπους που ζουν στα χωριά, στους μικρούς οικισμούς. Αυτό κάνατε. Ήταν οικόπεδα και τα κάνατε χωράφια. Άρα, υπήρξαν τρία πλήγματα. Ήταν το τρίτο σε σειρά.

Το πρώτο ήταν τα τέσσερα στρέμματα, τα εκτός σχεδίου. Δηλαδή, οι άνθρωποι είχαν αυτά τα κτήματα, που θεωρητικά θα μπορούσαν να χτίσουν, αλλά μετά, με όλη τη νομοθεσία στην πορεία, τελικά δεν μπορούν να κτίσουν και έμειναν χωράφια. Το δεύτερο ήταν με τον ΝΟΚ που κατέπεσε πρόσφατα. Αλλά το κυριότερο, είναι αυτό που κάνατε τώρα με τους οικισμούς. Που τι τους λέτε ουσιαστικά; Μέχρι χτες, πριν έρθετε εσείς μέσα στη Μεγάλη Εβδομάδα -να σας φωτίσει ο Θεός- και το αλλάξετε, μπορούσαν να χτίσουν όσοι είχαν οκτακόσια τετραγωνικά μέτρα εφαιπτόμενα των οικισμών ή στα όρια των οικισμών, εφόσον είχαν αξία τα οικόπεδα τους και πλήρωναν ΕΝΦΙΑ γι' αυτό. Και εσείς ξαφνικά τους είπατε ότι από σήμερα δεν μπορείτε να χτίσετε αν δεν έχετε βγάλει άδεια. Δεν τους δώσατε ούτε καν μεταβατική περίοδο να τους πείτε «επειδή πρόκειται να το αλλάξουμε, όσοι θέλετε βγάλτε άδειες για να προχωρήσουμε».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Έχετε τον λόγο, κύριε Υφυπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Κύριε Πρόεδρε, κύριε συνάδελφε, επειδή και εγώ από χωριό είμαι όπως και εσείς, θα μου επιτρέψετε να μη δεχτώ τη λέξη «επίθεση». Δεν έχουμε κανέναν λόγο. Όση ευαισθησία έχετε και εσείς για το χωριό σας έχω και εγώ για το δικό μου.

Αλλά, επιπλέον αναφερθήκατε και στο θέμα αν πρέπει να λαμβάνουμε υπ' όψιν το Συμβούλιο της Επικρατείας και γιατί να μην μπορούμε ως Βουλή εδώ να νομοθετήσουμε και να τα περάσουμε όλα αυτά με νόμο. Αν κατάλαβα καλά, αυτό είπατε. Όταν γνωρίζουμε και μας λέει το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι είναι αντισυνταγματική η πορεία του να νομοθετήσεις με νόμο οριοθέτηση οικισμών- ακόμη κι αυτοί- παρά μόνο με προεδρικό διάταγμα και όταν έχουμε ζήσει θέματα αντισυνταγματικότητας με ακύρωση -το είπα πριν αφού ήσασταν εδώ και ακούσατε- με πάνω από εκατόν πενήντα χωριά, γι' αυτούς τους λόγους αντισυνταγματικότητας σήμερα δεν έχουν όρια και ακυρώθηκαν από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Γνωρίζοντας ότι αύριο μπορεί να είναι το χωριό μου αυτό στο οποίο θα ακυρωθούν τα όρια, αν πάω με νόμο ή αν σταματήσουμε την εξέλιξη του σχεδιασμού, όπως θα κινδυνεύει και το δικό σας χωριό, εσείς θα ρισκάρτε, όταν γνωρίζετε ότι αυτό μπορεί να συμβεί την επόμενη μέρα οπουδήποτε; Η μήπως και αυτή είναι η θέση η δική μου- θα λαμβάνετε μέτρα για να ασφαλίσετε; Γιατί σήμερα υπάρχει ανασφάλεια και επικινδυνότητα στο να μπορεί να χτίσει κάποιος, όχι στην άκρη του χωριού γιατί όταν ακυρωθούν τα όρια δεν χτίζεις ούτε στην πλατεία του χωριού.

Όταν έχουμε, λοιπόν, όλες αυτές τις εκκρεμότητες μπροστά μας και μας δείχνουν το πρόβλημα και την ανάγκη και ο κίνδυνος σε αυτό μπορεί να πολλαπλασιαστεί και η μόνη ασφαλής πορεία είναι αυτή, για να μην ξαναγυρνάει «εμείς νομοθετούμε και έρχεται το Συμβούλιο Επικρατείας...». Εγώ λέω νομοθετούμε εμείς -να έρθω μαζί σας- και έρχεται το Συμβούλιο της Επικρατείας και τα όρια που βάζουμε με νόμο τα ακυρώνει, στην πράξη δεν εκδίδεται άδεια. Απαγορεύεται. Όπως δεν εκδίδονται στο Ρέθυμνο και στο Πήλιο οκτώ και έξι χρόνια πριν. Αυτό θέλετε να κάνουμε; Αυτό δεν είναι λύση.

Και σε ό,τι αφορά -επειδή αναφερθήκατε πριν- το θέμα του προεδρικού διατάγματος Μεγάλη Εβδομάδα, επειδή το έχω ακούσει και εγώ, σας λέω ότι δεν πήγαμε να κρυφτούμε επειδή ήταν Μεγάλη Εβδομάδα και δεν θα καταλάβαινε ο κόσμος. Πάνω από ένα χρόνο επεξεργαζόμαστε αυτό το σχέδιο προεδρικού διατάγματος. Τον Μάρτιο του '24, πριν ένα χρόνο και παραπάνω, το υποβάλαμε το σχέδιο αυτό, όπως ξέρετε, για γνωμοδότηση στο Συμβούλιο της Επικρατείας και είχαμε μέσα σε αυτό και τις τέσσερις ζώνες -τα άκρα του οικισμού ήταν η ζώνη Γ'- για να μας εγκρίνει, για να είμαστε ασφαλείς όπως σας είπα πριν, για να μπορούσαμε να οριοθετήσουμε μέσα από τα τοπικά και ειδικά πολεοδομικά σχέδια. Είπε το Συμβούλιο της Επικρατείας η ζώνη

Γ' δεν επιτρέπεται να οριοθετηθεί. Εμείς τι θέλετε να κάνουμε;

Υπάρχει θέμα για κάποιους οικισμούς. Δεν θα είναι για όλους, γιατί άλλοι νομάρχες ήταν πιο υπεύθυνοι και δεν ξεχειλώσαν τόσο πολύ τα όρια. Υπάρχουν οικισμοί όπου αν υπάρξει ζώνη που θα μείνει εκτός με την επαναοριοθέτηση, μόνο ως προς αυτήν τη ζώνη και σε όποιους οικισμούς υπάρχει, από όλη αυτήν την κουβέντα που έχει υπάρξει, μόνο γι' αυτήν την περίπτωση τίθεται θέμα και επεξεργαζόμαστε λύση.

Το προεδρικό διάταγμα, όπως είπα, δεν οριοθετεί, αλλά όταν γίνουν οι οριοθετήσεις από αυτό το προεδρικό διάταγμα μετά από δυο, τρία χρόνια, από τότε και μετά θα ισχύσει για τον κάθε οικισμό που θα εγκρίνεται. Μέχρι τότε ό,τι ισχύει χτες, ισχύει και σήμερα.

Και όποιος χτίζει σήμερα και θα είναι στον οικισμό αύριο, θα χτίζει με τους ίδιους όρους. Τα λέω για να βάλω την πραγματική διάσταση και να τονίσω ποιο σημείο είναι αυτό το οποίο υπάρχει και για το οποίο εμείς από την πλευρά μας θέλουμε να βρούμε την καλύτερη λύση, σεβόμενος -και δεν το λέω απλώς ως λέξη- την προστασία της περιουσίας και του δικαιώματος της ιδιοκτησίας. Αν δεν κάνω λάθος -νομικός δεν είμαι- αλλά είναι το άρθρο 17 του Συντάγματος.

Είναι και αυτό ένα κρίσιμο κομμάτι όταν μάλιστα τόσα χρόνια δεν έγινε -γιατί η απόφαση καθυστέρησε- και αυτό ισχύει από το 1985. Μη νομίζετε ότι δεν μας απασχόλησε και εμάς. Μη νομίζετε ότι ήταν εύκολο για μας, καθόλου εύκολο. Αλλά πάμε όλα αυτά να τα ασφαλίσουμε για να προστατεύσουμε τους οικισμούς και τα χωριά μας και να δοθούν δυνατότητες για να μπορέσουμε να ξαναγυρίσουμε τον κόσμο πίσω.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε τον κ. Ταγάρα.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Τώρα θα μεταφέρω την απάντησή σας στα χωριά ότι ο Υπουργός -εσάς που είχατε οικόπεδα κάτω από δύο στρέμματα, οκτακόσια τετραγωνικά μέτρα και έχτιζαν και τα τώρα με το προεδρικό σας διάταγμα δεν χτίζει- αυτό το κάνατε για να τους προστατεύσετε. Αυτό δεν μου είπατε; Δηλαδή αυτό το οκτακόσια μέτρα που είχαν και το αγόρασαν σαν οικόπεδο και οι άνθρωποι το πήραν γιατί μπορεί να ήθελε το παιδί τους να γυρίσει από την Αθήνα στο χωριό και να χτίσει σπίτι, εσείς τους λέτε ότι αυτό δεν χτίζει σπίτι και το παιδί δεν μπορεί να έρθει πίσω στο χωριό να χτίσει σπίτι σε αυτό ή δεν μπορεί αυτός ο άνθρωπος να το πουλήσει ως οικόπεδο που το αγόρασε, αλλά πλέον είναι χωράφι. Αυτό δεν είναι υπό διαβούλευση. Αυτό το κάνατε. Άρα, λοιπόν, αυτό το κάνατε για να τους προστατέψετε.

Επειδή έχετε αυτή την αντίληψη της προστασίας, έχω υποχρέωση στο Σώμα να τονίσω ότι κατά την κρίση μου, μετά από είκοσι πέντε χρόνια πολιτικής διαδρομής και κοινοβουλευτικής θητείας, η αποκέντρωση είναι το μείζον που πρέπει να γίνει στη χώρα. Αφού είστε από χωριό, θα είδατε ότι το χωριό σας δεν έχει ούτε καφενείο. Θα το είδατε. Το μείζον θέμα είναι να φέρουμε τον κόσμο στην ύπαιθρο. Δεν φέρνεται τον κόσμο στην ύπαιθρο με αέρα, όταν κλείσατε τα ειρηνοδικεία στις μικρές πόλεις, προφανώς γιατί δεν είχαν υποθέσεις, όταν βάλατε μέσα στη Μεγάλη Εβδομάδα πάλι σε funds να παίρνετε τις ασφαλιστικές εισφορές από τους αγρότες κι όταν τους αφαιρείτε την ιδιοκτησία που είχαν θεωρητικά. Γιατί, να σας πω, στα χωριά όταν υπήρχε η δυνατότητα να χτίζεις στα τέσσερα στρέμματα, έχτιζαν; Όχι. Δεν είχαν λεφτά οι άνθρωποι. Δεν υπήρχε τόση ζήτηση στα χωριά. Υπήρχε η δυνατότητα θεωρητικά, είχαν μια αξία θεωρητική, που είχε τα τέσσερα στρέμματα το χωράφι τους για να μπορέσουν να το πουλήσουν σε κάποιον που θα ήθελε θεωρητικά να χτίσει ή στα παιδιά τους αν έρχονταν από την Αθήνα. Αυτό είναι όλο.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ**)

Και στη συνέχεια, πάλι θεωρητικό είναι. Διότι αυτοί οι άνθρωποι που είχαν στους οικισμούς οκτακόσια μέτρα, αν είχαν χρήματα θα τα είχαν χτίσει. Επομένως, δεν είναι πρακτικό το θέμα γιατί δεν θα έχτιζαν ούτε τόσο πολύ πολιτικά θα σας πείραζε αν χτίζονταν τρεις χιλιάδες σπίτια συνολικά στα χωριά σε αυτά τα οικόπεδα που τώρα τα κάνατε χωράφια. Αυτό ήταν το πρόβλημα

της Ελλάδος; Αυτό ήταν το πρόβλημα της χωροταξίας; Αυτό είναι το πρόβλημα του περιβάλλοντος; Αυτό είναι η «πράσινη ανάπτυξη» που ακούσαμε πριν και μπλέξαμε εδώ τώρα την πράσινη ανάπτυξη;

Είναι πολιτική άποψη. Μπορεί να το πιστεύετε αυτό ότι είναι θετικό αλλά εγώ -δεν ξέρω αν και ο Θανάσης Καββαδός έχει την ίδια ερώτηση μετά- θα σας πω τι ακούμε από τον κόσμο, τι ακούμε από την κοινωνία. Δεν είναι, όμως, μόνο τι ακούμε από την κοινωνία, σας λέω ότι είναι και προσωπική μου πάγια άποψη. Με ό,τι κάνετε απομακρύνετε την πιθανότητα κάποιος πολιτικός στο μέλλον να φτιάξει ένα μεγάλο σχέδιο αποκέντρωσης της χώρας, που προφανώς ο σημερινός Πρωθυπουργός δεν έχει πρώτη προτεραιότητα και λυπάμαι γιατί δεν αντιδράτε κι εσείς που είστε από χωριά και είστε στην Κυβέρνηση αυτή.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, λέτε γι' αυτούς που είναι στα άκρα. Αναφέρθηκα κατ' αρχάς από όλο τον οικισμό ποιο είναι το σημείο το ευαίσθητο. Μην τα καταστρέφουμε όλα. Είπα τα άκρα του οικισμού, η Ζώνη Γ', στην οποία το Συμβούλιο της Επικρατείας είπε ότι δεν μπορούμε να οριοθετήσουμε και στην οποία επεξεργαζόμαστε λύση. Άρα τούτη τη στιγμή που μιλάμε το ευαίσθητο σημείο που δημιουργείται είναι προς επεξεργασία ρύθμισης από την πλευρά μας. Περιμένετε για όλα αυτά, αλλά επιμένω δεν υπάρχουν απολύτως κανένα θέμα. Απολύτως κανένα.

Λέτε ότι αυτός ο οποίος είναι στη Ζώνη Γ', στην άκρη του χωριού, ενώ είναι οικισμός σήμερα και αύριο δεν θα είναι -κατ' αρχάς για να μπορεί να οικοδομήσει, γιατί με τη ρύθμιση, θα τα πούμε στο τέλος όταν ολοκληρώσουμε- δεν θα μπορεί να χτίσει και θα έχει ένα πρόβλημα όταν εγκριθεί μετά από δυο-τρία χρόνια. Σήμερα που μιλάμε θέλω να πω και σε αυτόν που είναι στην άκρη αλλά και σε αυτόν που είναι στο κέντρο του χωριού ότι αν υπάρξει μια καταγγελία, μία προσφυγή προς το Συμβούλιο της Επικρατείας θα ακυρωθούν τα όρια και δεν θα μπορεί να χτίσει ούτε αυτός που είναι στην άκρη ούτε αυτός που είναι στο κέντρο. Αυτό το ξέρουμε γιατί έχουμε ήδη εκατόν πενήντα οικισμούς που έχουν ακυρωθεί και περιμένουν να οριοθετηθούν για να χτίσουν. Να πάμε εκεί;

Εγώ αντιλαμβάνομαι την ευαισθησία σας και είναι, τουλάχιστον, η ίδια και η δικιά μου και της Κυβέρνησης. Δεν ήρθαμε εδώ να καταστρέψουμε. Ξέρουμε ότι η περιουσία στον Έλληνα είναι κρίσιμο κομμάτι. Ξέρουμε ότι το θέμα της ιδιοκτησίας έχει αξία και έχει βάρος. Δεν είμαστε ανάλητοι. Δεν ξυπνήσαμε ξαφνικά και λέμε δεν πάμε να καταστρέψουμε τα χωριά μας; Ήρθαμε, όμως, να δημιουργήσουμε συνθήκες που δεν θα μας ξαναγυρνούν πάλι πίσω και δεν θα κοιμόμαστε και θα ξυπνάμε μήπως είμαστε εμείς οι άτυχοι της επόμενης μέρας να μας ακυρώσουν τα όρια του χωριού μας όλα, πηγαίνουμε για την άκρη και τα χάινουμε όλα. Εδώ είμαστε, ξαναλέω, και για το ευαίσθητο σημείο.

Άρα, να ξέρετε ότι μας έχει απασχολήσει πάρα πολύ. Και δεν είναι μόνο αυτό, ο σχεδιασμός και η τάξη που ανέφερα στον χώρο. Δεν είναι μόνο τα όρια των οικισμών. Στην εκτός σχεδίου δόμηση κάνει ο καθένας ό,τι θέλει, όπου θέλει. Είπαμε να βάλουμε κανόνες τι θα γίνεται, πού θα γίνεται και πώς, για να μην υπάρχει αυτή η σύγκρουση και η καταστροφή στο τέλος, άναρχα και αυθαίρετα. Αυτή η τάξη δεν υπήρξε εκατό χρόνια. Θέλετε να χρεώσετε κι εμένα την αναλογία μου μέσα στα εκατό; Να τη δεχθώ. Γίνεται, όμως, τώρα και είναι μια ευκαιρία που δεν πρέπει να τη χάσουμε. Πρέπει να βοηθήσουμε όλοι να μην ασχολούμαστε με το παρελθόν, ούτε αν αυτό που κάνουμε είναι νόμιμο ή παράνομο κι αν αύριο θα έρθουν να μας ακυρώσουν την άδεια. Γιατί έχουν ακυρωθεί πάρα πολλές άδειες λόγω αυτής της εκκρεμότητας. Θα πηγαίνατε εσείς να χτίσετε σε ένα οικοπέδο που ξέρετε ότι αύριο μπορεί να σας ακυρώσουν την άδεια;

Εγώ, επειδή το ξέρω και είμαι και μηχανικός, δεν θέλω να αναλάβω αυτή την ευθύνη. Θέλω να είμαι ειλικρινής στον κόσμο που

μας ακούει. Πάμε να τον βοηθήσουμε και να του προσφέρουμε ασφάλεια σε αυτό. Να μην ενδιαφέρεται στο αν θα του ακυρώσουν την άδεια, αλλά να ασχοληθεί με το πώς θα φτιάξει το σπιτάκι του ή θα αξιοποιήσει την περιουσία του. Αυτά δεν τα κάναμε ποτέ. Τα κάνουμε τώρα.

Θα ήθελα κι εσείς να βοηθήσετε και στο χωριό σας και στον τόπο και όπου εκπροσωπείτε όπως το κάνω και εγώ. Είναι ένα εθνικό στοίχημα. Μιλάμε πάντα για την Ελλάδα μας και με τόσες εκκρεμότητες που έχει. Ε, ήρθε η ώρα στα χωροταξικά παντού να βάλουμε κανόνες. Να μην εξαρτάται κανείς από κανέναν και να μη φοβάται κανείς αύριο ότι αυτό που πάει να φτιάξει θα το γυρίσουν πίσω, θα του ακυρώσουν την άδεια και θα του σταματήσουν και τη δραστηριότητα που πάει να λειτουργήσει. Ξέρετε, με όλη αυτή η αναρχία που σας αναφέρω, πόσα εργοστάσια που πήραν όλες τις άδειες δεν πληρούσαν αυτά που έλεγα πριν; Και ήρθε το Συμβούλιο της Επικρατείας που επικαλείστε και τους ακύρωσε την άδεια, όχι μόνο την άδεια της οικοδομής και την άδεια λειτουργίας, και σταμάτησαν να λειτουργούν.

Αυτά τα γνωρίζω κι επειδή τα γνωρίζω θέλω με ευθύνη, κοιτώντας στα μάτια τον κόσμο να τους πω ότι προσπαθούμε να βρούμε την ασφαλή λύση και να στηρίξουμε δικαιώματα που τα σέβομαι απόλυτα. Ως προς το σημείο το οποίο εκκρεμεί, να κοιτάξουμε να βρούμε την καλύτερη λύση που αξίζει στον κόσμο και στην ύπαιθρο και στα χωριά. Και το δημογραφικό και η αποκέντρωση είναι τα στοιχεία που θα ληφθούν υπ' όψιν.

Αυτά ήθελα να προσθέσω από την πλευρά μου. Και ξαναλέω για τον σεβασμό στον άνθρωπο και στην κοινωνία και στην επαρχία, γιατί από εκεί είμαι και εκεί ζω και τα λέω με την ψυχή μου, γιατί έτσι εκφράζομαι. Πολιτικάντης δεν υπήρξα ποτέ, αγαπητέ συνάδελφε. Ποτέ. Είμαι του σημείου του συγκεκριμένου και με αναφορές συγκεκριμένες. Γενικά και αόριστα και επιθέσεις με τίτλους δεν χρησιμοποίησα ποτέ παρά κατέθεσα τα επιχειρήματά μου μέσα από συγκεκριμένες αναφορές σε αυτά που ισχύουν, που γράφονται και αναφέρονται. Όχι σε αυτά που θα ήθελα εγώ.

Αυτά σας τα λέω και ως άνθρωπος γιατί θέλω να είμαι ειλικρινής και μαζί σας και σέβομαι την αγωνία σας. Εδώ είμαστε να λύσουμε και την εκκρεμότητα που απομένει. Όμως, να μην τα ισοπεδώσουμε όλα, μην τα αφορίσουμε όλα, μην τα καταστρέψουμε όλα για να φανούμε ευχάριστοι στον κόσμο. Γιατί να είμαστε ευχάριστοι σήμερα και να κάνουμε κακό αύριο, εγώ δεν ανήκω σε αυτούς. Θέλω να είμαι προσεκτικός σήμερα για να μη χρειάζεται να ασχολείται πάλι ο κόσμος και τα βρει μπροστά του αύριο και τον έχουμε βάλει και σε περιπέτειες που να γυρνάει πίσω. Γιατί το να μην έχεις κάνει κάτι και να σου ακυρώσουν το δικαίωμα είναι ένα πρόβλημα. Το να έχεις ξοδέψει χρήματα γνωρίζοντας ότι μπορούν να του τα πάρουν πίσω και να του τα ακυρώσουν δεν είναι πρόβλημα. Είναι ευθύνη. Κι εγώ με δική μου ευθύνη δεν θέλω να το δεχθώ.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε.

Ακολουθεί η τέταρτη με αριθμό 861/7-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Έβρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης κ. Παράσχου Παπαδάκη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Απαξίωση της ιδιοκτησίας που βρίσκεται εντός οικισμών με πληθυσμό κάτω των δυο χιλιάδων κατοίκων».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο κ. Νικόλαος Ταγαράς.

Κύριε Παπαδάκη, έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, από την πολλή την αγάπη σας και από την πολλή την ευαισθησία σας για τα χωριά καταστρέφεται ολόκληρος οικισμούς και ανθρώπους που κοιμήθηκαν οικοπεδούχοι και ξύπνησαν με μπαίρια. Καταστρέφει τους ανθρώπους και μηδενίζετε την περιουσιακή τους αξία και δεν μπορούν πλέον να χτίσουν στα χωριά και σε παραμεθόριες περιοχές, όπως και συγκεκριμένα στον Έβρο. Νομιμοποιείτε ακίνητα σε δάση με πισίνες, σε υδροβιότοπους και σας πείραξαν τώρα τα οικοπέδα στους οικισμούς. Τα οικοπέδα, λέω! Τα σπίτια τα μεγάλα, οι μεζονέτες στα δάση που νομιμοποιείτε -όχι μόνο εσείς και οι προηγούμενες

κυβερνήσεις- με πεισίνες, εκείνα δεν σας πειράζουν. Σας πειράζει το οικοπεδάκι που έχει κάποιος πεντακόσια μέτρα στην Οινόη ή στη Βύσσα πάνω στον βόρειο Έβρο και θέλει ο άνθρωπος να χτίσει ένα σπιτάκι. Αυτή είναι η αγάπη σας για τους οικισμούς. Ήρθατε εδώ και μας λέτε τώρα με γλαφυρές δηλώσεις ότι θέλετε την τάξη και θέλετε την ασφάλεια και να μη γίνει αύριο και να μη γίνει μεθαύριο. Ποια τάξη και ασφάλεια;

Εδώ οι ίδιοι σας οι Βουλευτές προχθές που τους μαζέψατε για να τους ενημερώσετε σας είπαν «τρώνμε ξύλο», οι ίδιοι εσείς της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας. Άντε, αφήστε εμάς, είμαστε Αντιπολίτευση.

Ποιο είναι το πρόβλημα τώρα, για να καταλάβουμε; Πείτε στον ελληνικό λαό και μην τον μπερδεύετε με Σ.τ.Ε. και χίλια δυο. Πείτε του ότι το πρόβλημα είναι ποιο, ότι το Σ.τ.Ε. είπε ότι η απόφαση των νομαρχών να ορίζουν τα όρια δόμησης είναι παράνομη και πρέπει να εκδίδεται προεδρικό διάταγμα; Αυτό είναι το πρόβλημα; Είπε πουθενά το Σ.τ.Ε. ότι κάτω από δύο στρέμματα είναι παράνομη η δόμηση στους οικισμούς; Είπε τέτοιο πράγμα; Εσείς τι μας λέτε τότε; Ότι «ερχόμαστε λόγω του Σ.τ.Ε. και κάνουμε αυτήν την τροποποίηση και κάνουμε αυτήν την αλλαγή». Είπε πουθενά το Σ.τ.Ε. ότι κάτω από δύο στρέμματα είναι παράνομη η δόμηση στα χωριά;

Ανεβαίνω προχθές σε ένα ταξί, ο οποίος άνθρωπος ήταν από τον Έβρο και μου λέει «φιλαράκι, από πού είσαι;», του λέω «από τον Έβρο». «Θα βγω σε έναν χρόνο στη σύνταξη, έχω ένα οικοπεδάκι στο τάδε χωριό πεντακόσια μέτρα θα έρθω να χτίσω να βρω την ησυχία μου». Τι θα του απαντήσετε αυτού του ανθρώπου που έχουμε το δημογραφικό που μαστίζει στον Έβρο, που έχουμε στον Δήμο Τριγώνου μία γέννηση ανά δεκαοχτώ θανάτους; Ότι το Σ.τ.Ε. είπε ότι πρέπει να καθορίζονται τα όρια δόμησης με προεδρικό διάταγμα και όχι με απόφαση νομάρχη και εμείς πλέον θα μπορούμε να χτίζουμε από δύο στρέμματα και πάνω; Δηλαδή άμα είναι το οικοπέδο χίλια εννιακόσια ενενήντα μέτρα, αν είναι πεντακόσια μέτρα, ποιο είναι το πρόβλημα; Αυτό πείτε στον ελληνικό λαό, αυτό πείτε στους ίδιους τους Βουλευτές συναδέλφους σας και ελάτε εδώ να το καταλάβουμε, όχι με γλαφυρές δηλώσεις, «θέλουμε το ένα, θέλουμε το άλλο και είμαστε όλοι από χωριό». Ναι, αλλά τελείωσαν τα χωριά. Σας το λέω, σας το ξαναλέω, στον Δήμο Τριγώνου στον βόρειο Έβρο έχουμε μία γέννηση ανά δεκαοχτώ θανάτους και ο Εβρίτης που ήταν στην Αθήνα και παίρνει σύνταξη και θέλει να έρθει να χτίσει ένα σπιτάκι δεν μπορεί πλέον να το κάνει. Τι μας λέτε τώρα εδώ πέρα;

Στη δευτερολογία μου θα σας πω και για το Σ.τ.Ε., για το μύθευμα του Σ.τ.Ε. με αποφάσεις της ολομελείας, όχι του Ε' Τμήματος, με αποφάσεις της ολομελείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε παρακαλώ τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, επειδή ήσασταν και εδώ, ακούσατε και τις απαντήσεις που έδωσα. Ποιος σας είπε ότι πρέπει μέσα στον οικισμό με το διάταγμα που βάλαμε εμείς να έχει πάνω από δύο στρέμματα κάποιος για να χτίσει; Ποιος σας το λέει αυτό; Για διαβάστε το προεδρικό διάταγμα! Λέει ότι πρέπει να έχεις πάνω από δύο στρέμματα για να χτίσεις μέσα στον οικισμό; Αυτό λέει; Το άρθρο 9, αν το διαβάσετε...

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Αυτό λέει!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Θέλετε να διαβάσετε εσείς και να σας συμπληρώσω εγώ; Σε ποια ζώνη θέλετε να αναφερθείτε;

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Να το πείτε στους συναδέλφους σας που δεν το κατάλαβαν!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Όχι, εγώ το λέω στους πάντες, σε αυτούς που δεν διαβάζουν, γιατί αυτά φαίνονται στο προεδρικό διάταγμα αναλυτικά. Θέλετε να μιλήσουμε για την Α' ζώνη;

Οι όροι δόμησης που αναφέρονται στην Α' ζώνη, αγαπητέ συνάδελφε –συνάδελφε, τα ξέρω πάρα πολύ καλά και εσείς κοιτάξετε τα και να με διορθώσετε, αν κάνω λάθος σε αυτά που λέω- αν θα δείτε στο σημερινό προεδρικό διάταγμα του 1981 για οικισμούς πριν το 2023 -γιατί εκεί αναφέρεται- είναι οι ίδιοι όροι δόμησης, δεν αλλάζουν. Λέει ότι μπορείς να χτίσεις και στα πεντακόσια τετραγωνικά, ακόμη και μέχρι τα εκατόν πενήντα τετραγωνικά στη ζώνη Α' μπορείς να χτίσεις, αγαπητέ συνάδελφε και σήμερα και αύριο. Διαβάστε το ολόκληρο και αν θα πάμε στη ζώνη Β' και Β1', τι έλεγε το διάταγμα του 1985 όταν οριοθετήθηκε από τους νομάρχες; Από τριακόσια τετραγωνικά έως δύο στρέμματα να μπουν οι αρτιότητες. Τι λέει το σημερινό που έχετε μπροστά σας; Ακριβώς τα ίδια. Διορθώστε με και σταματήστε με, αν κάνω λάθος. Πού είναι, λοιπόν, ότι εμείς βάλαμε πάνω από δυο στρέμματα; Ότι ίσχυε μέχρι σήμερα και ισχύει θα ισχύει και αύριο για όλους τους οικισμούς που θα είναι μέσα στα όρια που θα οριοθετηθούν.

Το θέμα που τίθεται –γι' αυτό λέω ότι τα ισοπεδώνουμε όλα- είναι μόνο σε εκείνους τους οικισμούς που είναι στην άκρη, όπου μένει ζώνη εκτός σε σχέση με τα σημερινά, το πώς θα χειριστούμε αυτήν τη ζώνη. Αυτό είναι το ζητούμενο από την πλευρά τη δική μας για το οποίο επεξεργαζόμαστε λύση. Σε όλα τα άλλα τα οικοπέδα που θα είναι μέσα στα όρια των οικισμών που θα οριστούν, όπως χτίζουν και σήμερα με λιγότερα από δύο στρέμματα, μπορούν να χτίσουν και αύριο. Σταματήστε, λοιπόν, αυτόν τον αφορισμό! Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο; Να το δεχθώ, αλλά το ότι πρέπει να είναι πάνω από δύο στρέμματα δεν υπάρχει μέσα στο άρθρο 9.

Οι επιθυμίες που λέτε είναι για όλους μας. Εγώ θέλω να εστιάσω σε αυτό το οποίο συζητάμε και λέτε για το Σ.τ.Ε., τα είπα και πριν. Να τα επαναλάβω; Θα το επαναλάβω, όμως, γιατί είναι ερώτηση που υποβάλλεται και οφείλω να δώσω απάντηση και σε εσάς, έστω και αν είσατε και ακούν όλοι εδώ.

Σας είπα ότι μέχρι σήμερα έχουμε αυτήν τη στιγμή πάνω από εκατόν πενήντα οικισμούς, εκατόν πενήντα χωριά που τα όρια που είχαν ορίσει οι νομάρχες ακυρώθηκαν από το Συμβούλιο Επικρατείας. Αυτό στην πράξη σημαίνει -και συμβαίνει- ότι εδώ και επτά χρόνια, για παράδειγμα, στο Ρέθυμνο, ή εδώ και πέντε χρόνια στο Πήλιο δεν εκδίδεται καμία άδεια, όχι στην άκρη του οικισμού, στο κέντρο, στην πλατεία. Υπάρχει εκκρεμότητα και θέλουν να οριοθετηθούν. Πώς θα οριοθετηθούν; Και αυτό που έγινε εκεί, αύριο μπορεί να συμβεί στο χωριό σας. Αυτή είναι η πραγματικότητα και εμείς που το γνωρίζουμε τι θα κάνουμε; Θα κάνουμε τον ευχάριστο σήμερα και ξαφνικά κάποια στιγμή αν ακυρωθούν κάποιοι άλλοι τα όρια, να πούμε ότι δεν το περιμέναμε; Πώς δεν το περιμένουμε; Αυτό πάμε να ασφαλίσουμε, αυτό πάμε να προστατεύσουμε και εκεί που δημιουργείται το θέμα πάμε να βρούμε λύση. Γιατί ακούω αφορισμούς και καταστροφές παντού.

Σέβομαι την ιδιοκτησία και τους κατοίκους σέβομαι και πρέπει να κάνουμε ό,τι καλύτερο ως αποτέλεσμα, ως ρύθμιση, αλλά μην τα ισοπεδώνουμε όλα ξανά. Δεν θέλω από την πλευρά μου να πω περισσότερα ούτε θέλω να ταλαιπωρήσω κανέναν. Να σταθούμε, όμως, στο πραγματικό σημείο. Όλα τα άλλα που μου λέτε σε σχέση με αυτό τι είναι; Θέλω, σας παρακαλώ, να μου πείτε πού αναφέρεται ότι πρέπει να είναι πάνω από δύο στρέμματα. Εγώ σας είπα ότι δεν αναφέρεται και σας το υπέδειξα. Σας παρακαλώ να μου πείτε.

Και σταματώ, κύριε Πρόεδρε, θα επανέλθω στη δευτερολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, παρακαλώ, έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Προεδρικό διάταγμα 194/2025, άρθρο 9, αρτιότητα, «Στη ζώνη Α' του οικισμού καθορίζεται η αρτιότητα ως εξής: Άρτια θεωρούνται τα οικοπέδα που έχουν ελάχιστο εμβαδόν δύο χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα και ελάχιστο μήκος προσώπου δεκαπέντε μέτρα σε υφιστάμενο κοινόχρηστο χώρο».

Έχω, λοιπόν, ένα χωραφάκι εγώ στο Φυλαχτό από όπου κατάγομαι στη ζώνη Α' -τώρα τι ζώνες Α', Β', Γ' βάλατε εκεί μέσα, να μπερδεύετε πάλι τον κόσμο- θα πάμε στη ζώνη Α', λοιπόν -θα μας πείτε και ποια είναι η ζώνη Α' και ποιο είναι το ζωνάρι- και θα πάω να βγάλω μια άδεια οικοδομής κάτω από δύο στρέμματα να πάω να χτίσω, σύμφωνα με αυτό το προεδρικό διάταγμα. Σας το διάβασα αυτολεξεί.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Διαβάστε τη συνέχεια, συνεχίστε!

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Θα απαντήσετε στη δευτερολογία σας. Γιατί θα μας τρελάνετε εδώ μέσα σήμερα. Δεν κατάλαβα εγώ, δεν κατάλαβαν οι άλλοι τρεις-τέσσερις συνάδελφοι που το ίδιο πράγμα ρωτάνε, δεν κατάλαβαν οι ίδιοι οι συνάδελφοί σας της Νέας Δημοκρατίας, της Κοινοβουλευτικής σας Ομάδας, που σας έλεγαν ότι «στα χωριά τρώμε ξύλο», δεν κατάλαβε όλη η Ελλάδα, το καταλάβατε εσείς και ο συνάδελφός σας, ο συνεργάτης σας από πίσω, εσείς οι δυο το καταλάβατε.

Κύριε Υφυπουργέ, σας έχω πιάσει να μου λέτε ψέματα και με θλίψη το λέω και με τις καλύβες στο Δέλτα του Έβρου που μου λέγατε ότι τελείωσε το θέμα και μονιμοποιήθηκε και ότι το στείλαμε το προεδρικό διάταγμα στο Συμβούλιο της Επικρατείας και ότι στο τέλος του 2024 θα έχουμε μονιμότητα και πάλι αναστολή δώσατε. Παρένθεση.

Πάλι όμως εδώ, συγγνώμη που θα το πω, ψέματα λέτε για το Σ.τ.Ε., διότι εσείς μιλάτε για μια απόφαση του Σ.τ.Ε., τη 1268/2019 του τμήματος Ε-τμήμα όχι ολομέλεια-, που λέει ότι είναι άκυρες οι αποφάσεις των νομαρχών που καθορίζουν τα όρια δόμησης και πρέπει να εκδίδεται προεδρικό διάταγμα. Μα, πάλι προεδρικό διάταγμα τα καθόριζε, το 24 του 1985, που μάλιστα είχε γνωμοδότηση πάλι του Συμβουλίου της Επικρατείας στην υπ' αριθμόν 254/1985. Γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, γιατί είναι προεδρικό διάταγμα και πάει προς επεξεργασία στο Σ.τ.Ε.. Και έκρινε ότι είναι νόμιμο να χτίζεις στα τριακόσια μέτρα τότε. Με προεδρικό διάταγμα πάλι καθορίζονταν όλα αυτά.

Και μετά έρχεται η 3661/2005, κύριε Υπουργέ, ολομέλεια -όχι τμήμα όπως λέτε εσείς τώρα-, που σας το διαβάζω αυτολεξεί και να μην έχουμε παρεξηγήσεις: «Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, προεχόντως διότι από καμία συνταγματική διάταξη ή αρχή συνάγεται κανόνας υποχρεωτικού προληπτικού ελέγχου νομιμότητας πράξεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως είναι οι νομάρχες από όργανα του κράτους. Οι οικείες δε διατάξεις προβλέπουν πάντως τη δυνατότητα ελέγχου από κρατικό όργανο των εν λόγω πράξεων κατόπιν άσκησης κατ' αυτόν διοικητικής προσφυγής». Έκρινε η ολομέλεια λοιπόν ότι ο καθορισμός όρων δόμησης από νομάρχες είναι νόμιμος. Αλλά και πάλι, το ξαναλέω για να καταλάβουμε εδώ μέσα, πείτε μου στη ζώνη Α' εγώ πώς θα πάω να χτίσω; Πώς θα πάω να χτίσω; Και θα πάμε αύριο μαζί να κάνουμε την αίτηση, να πάρω άδεια οικοδομής. Γιατί αν δεν μπορείτε να μας πείσετε όλους εδώ που έχουμε τις ίδιες ανησυχίες, κύριε Υφυπουργέ, σημαίνει ότι δεν το επικοινωνείτε σωστά. Σημαίνει ότι δεν τα λέτε όπως πρέπει. Διότι εγώ θεωρώ ότι το κάνατε για κάποιους ολιγάρχες κολλητούς σας, όχι φίλους σας προσωπικούς, της Κυβέρνησης εννούν, σε μεγάλες τουριστικές και παραθεριστικές περιοχές, παραθαλάσσιες που θα πηγαίνουν και θα αγοράζουν τζάμπα τα χωράδια, μπαίρια που τα κάνατε, ενοποιώντας τα και σηκώνοντας μεγάλα ξενοδοχεία. Και θα τα παίρνουν τζάμπα. Και το βασικότερο, κύριε Υφυπουργέ, και το λέω πραγματικά μέσα από την καρδιά μου, γιατί ο Έβρος μαραζώνει, τους δίνετε μια κλωτσιά πιο γρήγορα να σηκωθούν να φύγουν από τον Έβρο. Ο Έβρος μέσα σε δέκα χρόνια έχασε δεκαπέντε χιλιάδες κατοίκους και απέναντι είναι ο Τούρκος. Η Ανδριανούπολη, με τριακόσιες χιλιάδες κατοίκους. Οι Τούρκοι έρχονται, αγοράζουν ακίνητα στη Θράκη και εσείς βγάξετε τέτοιες διατάξεις. Έπρεπε να κάνετε το ανάποδο, να πείτε τα αγροτεμάχια διακοσίων-τριακοσίων μέτρων να μπορούν να είναι οικοδομήσιμα. Το ανάποδο, για να μπορεί ο κόσμος να πηγαίνει στις παραμεθόριες περιοχές. Όχι το ανάποδο που καθόμαστε και συζητάμε και κάνουμε ανάλυση και ερμηνεία, λέγοντας «όχι το άρθρο 9 λέει αυτό», «όχι το άρθρο 9 δεν λέει το άλλο», και «η ζώνη Α'» και «η ζώνη Β'» και «η ζώνη Γ'» και «οι νομάρχες» και όλα αυτά. Μπερδεύεται ο κόσμος έτσι και η ουσία είναι αυτή την οποία ψηφίσατε με το προεδρικό διάταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, χρησιμοποιήσατε λέξεις που θα μου επιτρέψετε να τις αποक्रούσω. Και θα είμαι συγκεκριμένος. Διαβάσατε αποσπασματικά και το κάνατε σκόπιμα. Ζώνη Α', λέτε και διαβάσατε την παράγραφο 1α που λέει «δύο στρέμματα και ελάχιστο πρόσωπο δεκαπέντε μέτρα». Έχει και συνέχεια, κύριε συνάδελφε. Και αν θα διαβάσατε τη συνέχεια δίνει αρτιότητες και σε τριακόσια τετραγωνικά. Θα σας πω και ακριβώς που αναφέρεται. Αναφέρεται στην παράγραφο β'.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Το ξέρω.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Αφού το ξέρετε γιατί λέτε τότε...

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Απομακρυσμένα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, είναι καλό ο κόσμος να καταλάβει. Αφήστε τον Υπουργό, παρακαλώ.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, είναι ο αρμόδιος Υπουργός και με την ευθύνη της κουβέντας του ενημερώνει τον κόσμο αυτήν την στιγμή. Ενημερώνεται ο ελληνικός λαός.

Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ακούστε, κύριε συνάδελφε, μπορεί να μην καταλαβαίνετε γιατί μπορεί να μην είστε μηχανικός και το σέβομαι, όπως και εγώ δεν τα γνωρίζω όλα και μπορεί να μην τα καταλαβαίνω όλα. Αλλά μην τα διαστρεβλώνουμε, όμως.

Αυτό που βλέπετε σήμερα να γράφεται αν θα ανοίξετε το προεδρικό διάταγμα του 1981 για τους οικισμούς πριν το 1923, σε αυτό αναφέρεται, είναι τα ίδια ακριβώς. Σου λέει ότι πρέπει να έχεις δύο στρέμματα. Από εκεί και πέρα αν έχεις όμως ένα οικοπέδο το οποίο είναι πεντακόσια τετραγωνικά, γράφει τότε είναι άρτιο και οικοδομήσιμο. Αν έχεις ένα οικοπέδο τριακόσια τετραγωνικά, γράφει τότε είναι άρτιο και οικοδομήσιμο. Όπως και σήμερα και αύριο. Αν έχει ένα οικοπέδο εκατόν πενήντα τετραγωνικά στη ζώνη Α' -γι' αυτό ότι δεν τα διαβάσατε- μπορείς να χτίσεις και σήμερα και αύριο. Άρα δεν μειώνουμε, δεν αλλάζουμε, δεν καταστρέφουμε. Αντίστοιχα, ισχύουν και στα υπόλοιπα. Σας είπα, εκεί που είναι να συζητήσουμε το θέμα πρώτος και είναι προς επεξεργασία ρύθμιση. Μόνο στην άκρη όπου υπάρχει. Όλα τα άλλα είναι ψέματα. Διότι αν κάποιος μηχανικός διαβάσει, θα δει ό,τι συμφωνούν οι διατάξεις και οι όροι δόμησης για το πόσα μέτρα πρέπει να έχεις για να χτίσεις, είναι τα ίδια που είναι και σήμερα και δεν αλλάζουν. Και είναι και λιγότερα από τα δύο στρέμματα, πολύ λιγότερα. Μην δημιουργούμε λοιπόν εντυπώσεις, όταν μάλιστα μου διαβάζετε και μου διαβάζετε μισά πράγματα και τα μεταφράζετε και με λάθος τρόπο. Ζητώ συγγνώμη αλλά αυτό δεν είναι σωστό. Και μετά με κατηγορείτε ότι λέω ψέματα;

Σε ό,τι αφορά τον Έβρο σέβομαι τη θέση και την ευαισθησία σας. Σας σέβομαι. Έχει ιδιαιτερότητες πολλές και δεν είναι ανάγκη να τις αναλύσουμε όλες σήμερα εδώ. Αλλά μην πάμε όλες τις αμαρτίες και τις δυσκολίες αφορμή να τις παντρέψουμε εδώ. Γιατί εδώ είναι συγκεκριμένη η διάταξη.

Είπατε ότι έχουν αποφασίσει στο Συμβούλιο της Επικρατείας ότι είναι νόμιμες οι αποφάσεις των νομαρχών. Αφού είναι νόμιμες, γιατί επτά χρόνια στο Ρέθυμνο, στο Πήλιο, εκατόν πενήντα οικισμοί από το Συμβούλιο της Επικρατείας ακυρώθηκαν και δεν μπορούν να χτίσουν; Και αύριο μπορεί να είναι το χωριό σας ή το χωριό μου.

Ρωτήστε όποιον νομικό θέλετε γι' αυτό που σας λέω. Αυτό το γνωρίζουμε. Και αφού το γνωρίζουμε ότι υπάρχει κίνδυνος να ακυρωθούν και αλλού όρια, σας ξαναλέω, θα πάμε να φανούμε ευχάριστοι σήμερα και να μας κυνηγούν όλοι αύριο; Γιατί το ξέρουμε ότι είναι επικίνδυνο.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Γιατί το βάλατε αυτό;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Αγαπητέ συνάδελφε, δεν είχαμε κανέναν λόγο να δημιουργήσουμε προβλήματα. Να λύσουμε προβλήματα θέλουμε. Και ό,τι εκκρεμότητα υφίσταται ως κίνδυνος, να ασφαλίσουμε θέλουμε, να κατοχυρώσουμε θέλουμε τα όρια και να μην είναι στον αέρα να ακυρωθούν αύριο. Όταν το ξέρουμε δεν μπο-

ρούμε να κλείνουμε τα μάτια. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν σεβόμαστε τα χωριά μας και τους κατοίκους και τα προβλήματα που έχουν και που πρέπει να δούμε με ποιον τρόπο και όποια εκκρεμότητα υπάρχει να τα ρυθμίσουμε με τον καλύτερο τρόπο και να βρούμε και κίνητρα να ξαναγυρίσουμε τον κόσμο πίσω. Αλλά όχι όμως έτσι, με πυροβολισμούς στον αέρα ούτε με εντυπώσεις ούτε λέγοντας ότι καταστρέφουμε αυτό που φέρνουμε. Λύνουμε ένα τεράστιο θέμα. Μένει μια εκκρεμότητα μικρή και αυτή πάμε να τη ρυθμίσουμε. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ.

Κύριε συνάδελφε, το επόμενο διάστημα νομίζω ότι όλα αυτά θα γίνουν ξεκάθαρα προς τον κόσμο.

Περνάμε στην τελευταία ερώτηση που θα απαντήσει ο κ. Ταγαράς. Θα συζητηθεί η δέκατη τέταρτη με αριθμό 866/9-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Χίου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Σταύρου Μιχαηλίδη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Αφαίρεση και Διαχείριση Αποβλήτων Αμιάντου στη Χίο».

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, ακούσαμε πάρα πολλά πράγματα, τα οποία εκτιμώ ότι έχουν τη σημασία τους. Όμως κάποιοι άλλοι συνάδελφοί σας που ασχολήθηκαν με το Κτηματολόγιο και αυτοί ήθελαν να βάλουν τάξη. Και το τι τραβάει ο κόσμος ακόμα, το γνωρίζετε καλά, γιατί είστε μηχανικός και είστε και από επαρχία. Μην βάζετε τόσο πολύ τάξη ως Κυβέρνηση. Και εν πάση περιπτώσει, αν σέβετε τόσο πολύ τη δικαιοσύνη, σεβαστείτε και κάποιες αποφάσεις του Σ.Τ.Ε. για τις συντάξεις των ναυτικών, για τις συντάξεις αξιωματικών, στρατιωτικών και άλλα θέματα. Να είμαστε σύννομοι σε όλα τα πράγματα και σεβαστικοί ως προς τη δικαιοσύνη.

Κύριε Υπουργέ, η μεγάλη επικινδυνότητα του αμιάντου καταδεικνύεται από πληθώρα επιστημονικών μελετών, φορέων και οργανισμών υγείας, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει απαγορεύσει κάθε χρήση του ήδη από την 1^η Ιανουαρίου του 2005 ταξινομώντας την καρκινογόνο ουσία υψηλού κινδύνου. Σύμφωνα με το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, το άρθρο 48 του ν.4819/2021 οι ιδιοκτήτες νομής και κάτοχοι ακινήτων που βρίσκονται σε απόβλητα αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο, υποχρεούνται να μεριμνούν αμελλητί για την ασφαλή συλλογή, απομάκρυνσή τους αποκλειστικά από πιστοποιημένους επαγγελματίες.

Στην Περιφέρεια Χίου, αλλά και σε όλη την ελληνική επικράτεια υπάρχει πληθώρα κτιρίων που φέρουν αμιάντο, από τον οποίο οι ιδιοκτήτες τους και οι κάτοχοί τους θέλουν να απαλλαγούν, αδυνατώντας όμως να το πράξουν λόγω του υπέρογκου κόστους αφαίρεσης και μεταφοράς.

Οι πιστοποιημένες εταιρείες που μπορούν να προβούν σε αυτές τις εργασίες είναι ελάχιστες και είναι συγκεντρωμένες όλες στην Αθήνα, ενώ τα απόβλητα πρέπει να μεταφέρονται εκτός Ελλάδος λόγω παντελούς έλλειψης της χώρας σε ειδικές εγκαταστάσεις. Η κρατική μέριμνα είναι ανύπαρκτη. Τελικά, οι παράνομες απορρίψεις των αποβλήτων αμιάντου γίνονται όλο και πιο συχνές και ο κίνδυνος για την υγεία όλων μας και το φυσικό περιβάλλον όλο και αυξάνεται.

Σε συνέχεια της υπ' αριθμ. πρωτοκόλλου 1959/27-11-2023 σχετικής ερώτησής μου στο Υπουργείο σας, η οποία ουδέποτε απαντήθηκε, σας ρωτώ, κύριε Υπουργέ:

Πρώτον, ποιος είναι ο σχεδιασμός του Υπουργείου σας για την άμεση και αποτελεσματική διαχείριση του αμιάντου και ποιο το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας εγχώριων εγκαταστάσεων και της μείωσης του υπέρογκου κόστους;

Δεύτερον, με ποια κίνητρα προτίθεται η Κυβέρνηση να ενισχύσει τους ιδιώτες, ώστε η μεγάλη δαπάνη για την απομάκρυνση και διαχείριση των αποβλήτων αμιάντου να μην προκαλεί αντικίνητρο για τους πολίτες, ιδίως σε νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές όπως η Χίος;

Τρίτον, σε ποιες ενέργειες πρέπει να προβούν οι ενδιαφερό-

μενοι για να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα κονδύλια από ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα προς απομάκρυνση και μεταφορά του αμιάντου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, το θέμα αμιάντος είναι ένα πρόβλημα το οποίο έχει αναδειχθεί χρόνια τώρα, πριν από είκοσι χρόνια. Από το 2003 νομοθετήθηκε και από το 2005, όπως γνωρίζετε, απαγορεύεται η εισαγωγή, η παραγωγή, η αξιοποίηση, η εμπορία και η χρήση προϊόντων αμιάντου ακριβώς επειδή υπάρχει πρόβλημα επικινδυνότητας. Μάλιστα, η επικινδυνότητα υφίσταται όταν επισπένονται ίνες αμιάντου που υπάρχουν στον αέρα.

Το θέμα που τίθεται είναι στις κατασκευές που υπάρχουν, γιατί υπάρχουν και δημόσια κτίρια και σχολεία ακόμη, παλιά, και όχι μόνο, αλλά και ιδιωτικές κατοικίες, όπως αναφερθήκατε κι εσείς, που έχουν ως υλικό κατασκευής, ανάμεσα στα υπόλοιπα υλικά, και αμιάντο. Όσο ο αμιάντος είναι μέσα στην κατασκευή και είναι προστατευμένος, δεν υφίσταται θέμα ασφάλειας. Το πρόβλημα όμως αρχίζει και δημιουργείται όταν τραυματίζεται ή όταν αποξηλώνεται, τη στιγμή δηλαδή που οι ίνες αυτές πάνε στον αέρα και υπάρχει κίνδυνος εισπνοής καρκινογόνων ουσιών. Έτσι δημιουργείται το τεράστιο πρόβλημα που αφορά στο θέμα αμιάντος.

Είναι αλήθεια ότι γι' αυτούς τους λόγους αν κάποιος πρέπει να απομακρύνει μια κατασκευή από αμιάντο πρέπει το συνεργείο ή ο φορέας ο οποίος καλείται να το απομακρύνει να είναι πιστοποιημένος φορέας και να πληροί, από την πλευρά της όλης διαδικασίας, τις ελάχιστες προδιαγραφές που του επιτρέπουν να προχωρήσει στην απομάκρυνση ινών αμιάντου. Δεν μπορεί ο οποιοσδήποτε εργολάβος που ασχολείται με κατασκευές και με οικοδομές να το αναλάβει. Υπάρχουν κατάλληλα αδειοδοτημένες εταιρείες. Είναι αλήθεια ότι είναι μαζεμένες περισσότερες στα κέντρα. Και είναι αλήθεια ότι το κόστος, και λόγω της πιστοποίησης και λόγω της απόστασης, επειδή αναφερθήκατε σε περιπτώσεις όπως στη Χίο, αυξάνουν το κόστος το οποίο, υπό τις σημερινές συνθήκες, και όχι μόνο, είναι σημαντικό και υπάρχει αδυναμία.

Ρωτήσατε από την πλευρά μας ποιες είναι οι ενέργειες που έχουν γίνει. Θέλω να σας πω ότι από το 2005 –και αναφέρομαι ιστορικά για να φτάσω στο σήμερα– μετά από την απαγόρευση, έχει δοθεί εγκύκλιος προς όλες τις υπηρεσίες δόμησης, τις παλιές Πολεοδομίες, να ελέγχουν σε όλες τις μελέτες και τις οικοδομικές άδειες τα υλικά που χρησιμοποιούνται, για να ελέγχεται ότι δεν γίνεται χρήση επικινδυνών υλικών.

Επίσης, θέλω να σας πω ότι το 2010 δημιουργήθηκε μια ομάδα –νομίζω ότι το ξέρετε– η οποία είχε ως στόχο την αντικατάσταση του αμιάντου σε δομικά έργα. Και επειδή στην αποξήλωση, όπως είπα, χρειάζεται ειδικό συνεργείο και έχει κόστος, η προτεραιότητα ήταν, όσο το υλικό έχει τις αντοχές του και μέχρι να χρειαστεί να αποξηλωθεί, να προστατεύεται για να μην υπάρχει επικινδυνότητα, μέχρι να δοθούν τα χρήματα. Το τέλειο θα είναι να μπορούμε να διαθέσουμε χρήματα και αυτήν την κατάσταση να μην χρειαστεί να τη ζήσουμε, αλλά πριν τη ζήσουμε να το απομακρύνουμε. Όμως, το κόστος είναι μεγάλο. Δεν υπάρχει κάποιο πρόγραμμα μέχρι τώρα.

Σε ό,τι αφορά τη Χίο δεν έχει υποβληθεί κάποιο αίτημα, αλλά σας λέω από τώρα, και θα συμπληρώσω στη δευτερολογία μου για να το γνωρίζετε, ότι υπάρχει δυνατότητα, για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, γιατί εδώ είναι θέματα ασφάλειας και υγιεινής αυτά τα οποία θέτετε, να δίνεται η δυνατότητα για χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο, εφόσον περάσει από τη γνωμοδότηση του Συμβουλίου, δηλαδή από το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών, το ΣΥΓΑΠΕΖ.

Άρα, δυνατότητα υπάρχει μέσα από αυτήν τη διαδικασία. Στο ΕΣΠΑ δεν υφίσταται αυτήν τη στιγμή κάποιο πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται σε αυτό το οποίο αναφέρατε. Είμαστε σε θέση να καταγράψουμε και να αποτυπώσουμε όλα αυτά σε μια βάση δεδομένων και στη φάση και στην κατάσταση που βρίσκονται και να δοθεί προτεραιότητα, όπου υπάρχει άμεσος κίνδυνος, με χρη-

ματοδότηση, ξαναλέω, και από το Πράσινο Ταμείο, για να δώσουμε διεξοδο σε αυτό το οποίο θέσατε.

Θα επανέλθω στη δευτερολογία μου.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: Κύριε Υφυπουργέ, πραγματικά σέβομαι πάρα πολύ τη διαδρομή σας. Έχετε περάσει και από την τοπική αυτοδιοίκηση.

Σήμερα εκπροσωπώ τη Χίο, αλλά σε όλη την Ελλάδα οι πολίτες που πρέπει να αφαιρέσουν αμίαντο από το σπίτι τους αντιμετωπίζουν -το ομολογείτε- απαγορευτικές οικονομικές επιβαρύνσεις. Για μια επιφάνεια μόλις είκοσι τετραγωνικών μέτρων, το κόστος για την αφαίρεση, την επεξεργασία και τη μεταφορά ξεπερνά τις 8.000 ευρώ, στις οποίες προστίθεται και ο ΦΠΑ και τα έξοδα μετακίνησης των συνεργείων για να έρθουν σε ένα νησί όπως το δικό μας, καθιστώντας την κανονική και νόμιμη αφαίρεση αδύνατη για την πλειονότητα των νοικοκυριών. Η δραστηριοποίηση μόλις δέκα εταιρειών, με τις οκτώ εδρεύουν στην Αθήνα δημιουργεί ένα ολιγοπωλιακό περιβάλλον που κρατά τις τιμές σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα.

Επιπλέον, η αναγκαστική μεταφορά των επικινδυνών αποβλήτων αμιάντου σε χώρες του εξωτερικού, όπως η Σουηδία και η Γερμανία, λόγω της έλλειψης εθνικών υποδομών, εκτοξεύει το συνολικό κόστος σε δυσθεώρητα ύψη. Η προβλεπόμενη από τη νομοθεσία δυνατότητα παράδοσης αμιάντου οικιακής προέλευσης σε ειδικές εγκαταστάσεις των δήμων, δεν έχει εφαρμογή, καθώς αυτές οι υποδομές απλώς δεν υφίστανται.

Δεν αρκεί να ψηφίζουμε νόμους, κύριε Υπουργέ. Οι κυβερνήσεις πρέπει να μεριμνούν για την ουσιαστική εφαρμογή όσων ψηφίζει αυτή η Αίθουσα, προστατεύοντας την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών. Η αδυναμία των πολιτών να ανταποκριθούν σε αυτά τα υπέρογκα κόστη, οδηγεί σε επικίνδυνο αδιέξοδο. Η πολιτεία παραμένει εγκληματικά αδρανής, εφησυχάζομενη με την ψήφισή νομοθετημάτων και μετακυλίνοντας την ευθύνη στους πολίτες.

Όμως, το πρόβλημα είναι υπαρκτό και σοβαρό και οι επιπτώσεις στην υγεία των πολιτών και την περιβαλλοντική ασφάλεια είναι ολέθριες και μη αναστρέψιμες. Οι παράνομες απορρίψεις αποβλήτων αμιάντου σε υπαίθριους χώρους, χωράφια, δασικές εκτάσεις, ρέματα, πλαγιές είναι καθημερινό φαινόμενο. Δυστυχώς, από την απόρριψη μέχρι την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών από τις τοπικές αρχές και την εύρεση των αναγκών πόρων αρμόδια είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Τα απόβλητα παραμένουν εκεί και σωρεύονται.

Για ποια «πράσινη μετάβαση» μιλάμε; Χρειαζόμαστε απαντήσεις στα συγκεκριμένα ερωτήματα. Στην πρωτολογία σας δεν είπατε τίποτα. Απλώς περιγράψατε κι εσείς το αδιέξοδο υπάρχει από το 2005, εδώ και είκοσι χρόνια.

Μας είπατε ότι δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές επιδοτήσεις. Δίνεται κάποια βοήθεια; Πώς δηλαδή μπορεί όλο αυτό το πρόβλημα που σας περιέγραψα και η συμμόρφωση με τη συνταγματική, αν θέλετε, επιταγή για την προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος να υλοποιηθούν;

Διότι, μας περιγράψατε μία διαδικασία για το Πράσινο Ταμείο. Ποιος; Ο πολίτης; Εσείς ελέγχετε τους δήμους; Ελέγχετε την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' Βαθμού εάν τα εφαρμόζει όλα αυτά; Έχετε ελέγξει ποτέ την ύπαιθρο πώς αντιμετωπίζει αυτά τα θέματα; Δεν το έχετε κάνει. Επαφίστε ότι ή θα τα πετάξουν στα ρέματα ή θα τα σκάσει ο άλλος από την τσέπη του.

Τελειώνω με το εξής. Σαν μηχανικός, δεν γνωρίζετε ότι εάν εγώ θέλω να κάνω μια επισκευή στο σπίτι μου, εάν έρθουν οι μηχανικοί και η Πολυεξοδία και ο μηχανικός, που θα το μελετήσει, δει αμίαντο, θα πει: «Το παρατάω και δεν συνεχίζω». Λοιπόν, υπάρχει αδιέξοδο. Υπάρχει η αδυναμία, η ανικανότητα του κράτους, όπως σε ένα σωρό θέματα, να βάλει τάξη και να δώσει λύσεις.

Πείτε μου εσείς, μία απάντηση. Αυτό το μήνυμα που θα βγει σε όσους μας ακούνε είναι: «Πηγαίνετε στα ρέματα και πετάτε τη νύχτα τους αμιάντους που βγάζετε από τις σκεπές σας». Αυτό τους λέμε στην ουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, θα αναφερθώ στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων με την ευρεία έννοια, αλλά και των επικινδυνών υλικών, γιατί αυτό είναι ένα επικίνδυνο υλικό που συζητήσαμε πριν. Γίνονται τεράστιες αλλαγές και στα απορρίμματα. Βλέπετε πόσες μονάδες εξελίσσονται για αυτά που πετάμε όλοι μας διαχρονικά σκόρπια στους δρόμους και στα ρέματα.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: Πείτε για το συγκεκριμένο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Επειδή αναφερθήκατε ευρύτερα, εγώ ήθελα να πω ότι και σ' αυτό το θέμα, το οποίο είναι εκκρεμότητα -δεν κρύβομαι- από το 1960 μέχρι το 2005, γιατί τότε αναπτύχθηκαν οι κατασκευές, που είχαν αμίαντο μέσα στη σύνθεσή τους, θα πρέπει να γίνει καταγραφή, κατ' αρχήν, όλων των περιπτώσεων. Το αναφέρω για να το ακούσετε εσείς, αλλά και για εμάς, γιατί δεν τα έχουμε λύσει όλα, κύριε συνάδελφε και αυτό το θέμα χρήζει οργάνωσης και λύσης και σ' αυτό θα αναφερθώ τώρα. Στη συνέχεια πρέπει να δούμε ποιος είναι ο βαθμός επικινδυνότητας από αυτά τα κτίρια, είτε είναι ιδιωτικά είτε είναι δημόσια. Κατεδαφίσεις έχουν γίνει, αλλά δεν είναι μαζικές, δεν είναι οργανωμένες και δεν υπάρχει οργανωμένο πρόγραμμα που να δίνει κατεύθυνση για να σας δώσω απάντηση σήμερα.

Το Πράσινο Ταμείο, όπως σας ανέφερα, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, είναι από τα πρόστιμα των αυθαιρέτων που μαζεύει. Μαζεύει τα πρόστιμα για να προστατεύσει το περιβάλλον, αλλά ανταποδοτικά. Επειδή με ρωτήσατε αν υπάρχει δυνατότητα χρηματοδότησης, ακριβώς για αυτόν τον λόγο είπα ότι υπάρχει δυνατότητα αιτήματος από εκεί που αναφέρεστε προς το Πράσινο Ταμείο και αφού περάσει από το αρμόδιο όργανο που ασχολείται με το περιβάλλον και γνωμοδοτήσει, μπορεί να χρηματοδοτηθεί.

Γνωρίζω και είναι έτσι ακριβώς ότι το κόστος της απομάκρυνσης με πιστοποιημένο συνεργείο και όσο πιο μακριά είναι τόσο μεγαλύτερο και γι' αυτό θα πρέπει να δώσουμε περισσότερη προτεραιότητα από την πλευρά μας στις απομακρυσμένες περιοχές, νησιωτικές αν θέλετε επειδή είστε και από νησί και δεν το λέω επειδή είστε εδώ. Όλα αυτά πρέπει να τα οργανώσουμε και είναι η ευθύνη η δική μας να το κάνουμε.

Είπα ότι δεν τα έχουμε κάνει όλα. Ούτε είμαι έτοιμος να σας δώσω απάντηση και λύσεις σε όλα, μα, θα ήμουν ευτυχής εάν μπορούσα. Αναφέρθηκα σ' αυτά που εξελίσσονται και ευελπιστώ να γίνουν, αλλά έχουμε και άλλα. Και αυτό το οποίο είπατε, καταγραφή, βαθμονόμηση από πλευράς επικινδυνότητας και χρηματοδότηση, ξεκινώντας από αυτά που είναι πιο επικίνδυνα για να φτάσουμε στο σημείο να τα αποξηλώσουμε όλα, να τελειώσουν όλα και να κλείσει μια εκκρεμότητα από το 1960, εξήντα πέντε χρόνια πάνω από τότε, γιατί για τα προηγούμενα θέματα τα σχέδια πάνε εκατό χρόνια. Γι' αυτό είπα, κατηγορίες γιατί δεν έγιναν εδώ και δεκαετίες, αλλά ας πάμε να προσπαθήσουμε τώρα που μας δίνεται η ευκαιρία να κλείσουμε όλες τις εκκρεμότητες.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: Κάντε το.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Είπα και αναλαμβάνουμε την ευθύνη, αλλά χρειάζεται βοήθεια από όλους, όμως, αγαπητέ συνάδελφε. Αλλαγή; Όχι. Καμία, είπατε, τάξη, αλλά η πολύ τάξη καμιά φορά μπορεί να μας κάνει κακό. Για τα στοιχειώδη ας κάνουμε και ας αφήσουμε στην πορεία και για τα υπόλοιπα, τα οποία λείπουν.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Εγώ ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ.

Θα περάσουμε τώρα στις ερωτήσεις στις οποίες θα απαντήσει ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο κ. Νικόλαος Τάσφαρος.

Συνεχίζουμε με την πρώτη με αριθμό 857/6-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Κοζάνης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Παρασκευά Κουκουλόπουλου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Η δυτική Μακεδονία αναζητά ξεκαθαρές απαντήσεις για τη μονάδα καύσης απορριμμάτων».

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υφυπουργέ, πριν τρεις εβδομάδες σειρά δημοσιευμάτων στον ηλεκτρονικό και έγχαρτο Τύπο, σε έγκριτα μέσα αρκετά από αυτά τα δημοσιεύματα πρέπει να πω, μας ενημέρωσαν, ότι επίκειται κατασκευή έξι εργοστασίων καύσης απορριμμάτων για παραγωγή ενέργειας, ονομάστηκαν και οι χώροι μάλιστα, φάνηκε ότι είναι πολύ προχωρημένο. Αυτά ήταν δημοσιεύματα. Ανακοίνωση επίσημη από την Κυβέρνηση καμία.

Η διαδρομή μου στην αυτοδιοίκηση, οι γνώσεις μου και η εμπλοκή μου στη διαχείριση απορριμμάτων, αλλά και η χωροθέτηση ενός από τα έξι εργοστάσια στην πατρίδα μου τη δυτική Μακεδονία με οδήγησε αμέσως στην κατάθεση επίκαιρης ερώτησης για να πάρω κάποιες απαντήσεις για λογαριασμό πιστεύω όχι μόνο των συμπολιτών μου στη Μακεδονία, αλλά όλων των Ελλήνων πολιτών και των αιρετών της αυτοδιοίκησης, γιατί εγείρονται μείζονα ερωτήματα από αυτά που έχουμε διαβάσει.

Τα σταχυολογώ στα γρήγορα. Πρώτον, επιβεβαιώνονται αυτά τα δημοσιεύματα; Υπάρχει κάποια μελέτη; Υπάρχει σχέδιο; Και εάν υπάρχει, ποιο είναι αυτό;

Δεύτερον, έχετε υιοθετήσει μέθοδο για την τελική διαχείριση απορριμμάτων, ως την ονομάσω έτσι για να συνεννοούμαστε, έναντι κάποιων άλλων και ποια είναι αυτή η μέθοδος και για ποιο λόγο φτάσαμε στην καύση; Έχετε υιοθετήσει συγκεκριμένη μέθοδο καύσης, διότι υπάρχει μια ποικιλία μεθόδων σ' αυτόν τον τομέα, όπως ίσως γνωρίζετε, η οποία κινείται ανάμεσα σε απολύτως απαράδεκτες λύσεις μέχρι λύσεις που μπορούν υπό προϋποθέσεις να συζητηθούν, μία τεράστια γκάμα τεχνικών λύσεων δίνει η επιστήμη και η τεχνολογία.

Τρίτον, έχετε προχωρήσει σε διαβούλευση -συναφές με τον προηγούμενο- και έχετε εξασφαλίσει έγκριση από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την τυχόν μέθοδο που έχετε υιοθετήσει, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συγκεκριμένες αρχές για το συγκεκριμένο ζήτημα και ως γνωστόν τους αυστηρότερους, κύριε Πρόεδρε, περιβαλλοντικούς όρους σε όλο τον κόσμο;

Τέταρτον, έχετε συζητήσει με κάποιες τοπικές ή περιφερειακές αρχές για τη χωροθέτηση; Γιατί ονομάζονται συγκεκριμένα και όχι αόριστα τα εργοστάσια.

Αυτά τα τέσσερα ερωτήματα που σας απήθυνα, κύριε Υφυπουργέ, μας οδηγούν σε δύο ερωτήματα και με αυτά κλείνω το πρώτο σκέλος της ερώτησής μου. Το πρώτο ερώτημα είναι το εξής πολύ απλά. Είναι σαφές ότι πρόκειται για ένα ζήτημα με πολύ ευαίσθητες περιβαλλοντικές και κοινωνικές διαστάσεις και είναι απορίας άξιο πώς γίνεται η διαχείρισή του εν κρυπτώ. Δεν είναι ζήτημα μεθοδολογίας. Είναι μείζον ζήτημα δημοκρατίας και διαφάνειας. Για ποιον λόγο δεν ανοίγετε τα χαρτιά σας και δεν μιλάτε καθαρά στην ελληνική κοινωνία και κυρίως στις περιοχές όπου εσείς έχετε αποφασίσει δεν ξέρω με ποια κριτήρια να χωροθετήσετε αυτές τις εγκαταστάσεις.

Το δεύτερο είναι ένα ζήτημα αρχής. Είναι δυνατόν με βάση τα δημοσιεύματα πάντα να απουσιάζει από αυτήν τη συζήτηση η τοπική αυτοδιοίκηση, όταν η αρχαιότερη αρμοδιότητά της είναι η διαχείριση απορριμμάτων;

Θα συνεχίσω στη δευτερολογία μου, κύριε Πρόεδρε, τα επόμενα ερωτήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Βουλευτά, όπως και εσείς σημειώνετε, η αξιοποίηση των απορριμμάτων είναι ένα θέμα, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Εδώ θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ότι μιλάμε για δύο διακριτές διαδικασίες η μία είναι η διαλογή στην πηγή, η ανακύκλωση και μετά η είσοδος των σύμμεικτων σε μονάδες επεξεργασίας και μετά είναι η ενεργειακή αξιοποίηση σε σχέση με την ταφή.

Ο βασικός στόχος, που έχουμε ως Κυβέρνηση είναι ότι ακόμα σήμερα στη χώρα μας θάβουμε ένα πάρα πολύ μεγάλο ποσοστό των απορριμμάτων και είναι μια υποχρέωση που έχουμε να μεταβούμε γρήγορα στην κυκλική οικονομία και στην αξιοποίηση για να παράγουμε ενέργεια αυτών των υπολειμμάτων, τα οποία

δεν μπορούμε να ανακυκλώσουμε και τα οποία σήμερα θα πήγαιναν για ταφή.

Άρα, εδώ πέρα με τον σχεδιασμό που κάνουμε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχουμε προσπαθήσει να δούμε το πρόβλημα και να καταλάβουμε τι πιθανές λύσεις έχουμε. Και είναι ξεκάθαρο, όπως συμβαίνει και στην υπόλοιπη Ευρώπη -το είπατε και εσείς άλλωστε- ότι στο τέλος μένουν κάποια υπολείμματα, η λογική κατάληξη των οποίων θα πρέπει να είναι η ενεργειακή χρήση και όχι η ταφή.

Σε αυτήν την πορεία πορευόμαστε. Δεν είμαστε ακόμα στο επίπεδο της αδειοδότησης για συγκεκριμένες μονάδες και για συγκεκριμένους επενδυτές. Αυτήν τη στιγμή μιλάμε πιο πολύ στο επίπεδο του γενικού σχεδιασμού και του τι θα ήταν δόκιμο να κάνουμε ως χώρα, προκειμένου να μπορέσουμε να κλείσουμε αυτό το κενό που έχουμε σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη στην αξιοποίηση των απορριμμάτων.

Προφανώς αυτά θα γίνουν σε διαβούλευση και σε συντονισμό με την τοπική κοινωνία σε όλες τις περιοχές της χώρας όπου θα γίνουν τέτοιες επενδύσεις. Άρα, αυτός είναι ο στόχος μας. Και εδώ πέρα απλά μιλάμε για έναν γενικό σχεδιασμό σε ένα υψηλότερο επίπεδο, για το τι μπορούμε να κάνουμε για να μπορέσουμε να πετύχουμε τους στόχους που έχουμε έτσι ώστε το πολύ το 10% να πηγαίνει σε ταφή το 2035, και αν μπορούμε και νωρίτερα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εκπλήσσομαι, κύριε Τσάφο, με την απάντησή σας. Εκπλήσσομαι, γιατί αυτό καθιστά μείζον ερώτημα το εξής. Τι συζητούσατε με υποψήφιους αναδόχους τέτοιων έργων, όταν μάλιστα εις εξ αυτών, η ΔΕΗ, είχε ανακοινώσει στις 3 Απριλίου στην Κοζάνη -υπό προϋποθέσεις και εάν καταλήξει αυτός ο σχεδιασμός τελικά- ότι θα κατασκευάσει εργοστάσιο χωρίς να ρωτήσει κανέναν; Ονόμασε και την ισχύ του, μάλιστα, γνωρίζοντας, προφανώς, αρκετά πράγματα ο κ. Στάσης.

Τι γυρεύει η ΔΕΗ στη διαχείριση απορριμμάτων; Από πού απορρέει το δικαίωμά της να φέρει τα απορρίμματα από την κεντρική Μακεδονία, φυσικά και από την ίδια τη δυτική Μακεδονία, από τη Θεσσαλία, από την Ήπειρο και από την Κέρκυρα, για να τα αξιοποιήσει ενεργειακά; Με ποιον έχει διαβουλευθεί; Και το ερώτημα δεν είναι τυχαίο, κύριε Υπουργέ. Θα μείνω για λίγο στο γενικό και θα έρθω και στο τοπικό, για να είμαι σαφής από τη μεριά μου.

Πρώτον, δεν υπήρξαν μόνο τα δημοσιεύματα, στα οποία αναφέρθηκα, από τις 29 και τις 30 Απριλίου, ακριβώς πριν από τρεις εβδομάδες, και η αναφορά του κ. Στάση στην Κοζάνη. Υπήρξε και ένα δημοσίευμα που υπογράφεται από τον κ. Αρη Χατζηγεωργίου, τον γνωστό δημοσιογράφο, ο οποίος επικαλείται διαφάνειες που υπήρξαν στη συγκεκριμένη συνάντηση, τη μυστική συνάντηση με εργολάβους και τη ΔΕΗ, στο Υπουργείο, όπου γίνεται αναφορά και σε ενδιαφέρουσες οικονομικές διαστάσεις του εγχειρήματος.

Δηλαδή -προσέξτε- οι δήμοι θα παραδίδουν τα σκουπίδια στους αναδόχους, στα εργοστάσιά τους, θα πληρώνουν για τις υπηρεσίες καύσης στους αναδόχους, οι πολίτες θα πληρώνουν το ρεύμα που αυτοί θα παράγουν. Το μόνο που δεν διαβάσαμε σε αυτές τις διαφάνειες που ήταν διαρροή της σύσκεψης, είναι τι θα πληρώνει το κράτος. Και δεν αναφέρομαι τυχαία. Διότι είναι γνωστό ότι αυτές οι μονάδες αντιμετωπίζονται ως εν δυνάμει «ΑΠΕ μερικώς», κατά το ένα μέρος τουλάχιστον. Και νομίζω ότι αυτό το ξέρετε.

Άρα, υπάρχει μια μορφή ευνοϊκής μεταχείρισης, όχι ακριβώς επιδότησης, αλλά κάτι τέτοιο. Δεν θέλω να επεκταθώ. Το γνωρίζω άριστα το θέμα. Υπάρχει ένα περίεργο σχήμα. Δηλαδή στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις έρχεται να προστεθεί και μια οικονομική διάσταση και καθιστά κραυγαλέα αρνητικό γεγονός την απουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ειδικά δε για τη δυτική Μακεδονία το ερώτημα είναι πολλαπλό. Αυτό όχι γιατί είμαστε κάτι διαφορετικό οι δυτικομακεδόνες από τους άλλους Έλληνες, αλλά γιατί απλά στη δυτική

Μακεδονία, στη διαχείριση απορριμμάτων είμαστε πολλά χρόνια μπροστά από όλη την υπόλοιπη χώρα, με έναν πρωτοπόρο φορέα, τη «ΔΙΑΔΥΜΑ» που δημιουργήσαμε πριν από χρόνια. Είναι φορέας στον οποίο δούλεψαν πολλοί άνθρωποι και έτυχε να έχω εγώ τον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Θέλω να σου πω και κάτι να το σημειώσετε και να το θυμάστε και να το μεταφέρετε και στην λοιπή πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και της Κυβέρνησης. Η «ΔΙΑΔΥΜΑ», που είναι μακράν το πιο επιτυχημένο εγχείρημα διαχείρισης απορριμμάτων στην Ελλάδα, είχε ως κλειδί επιτυχίας ένα στοιχείο: και το κράτος και ο β' βαθμός πάντα ήταν δίπλα μας, αλλά όλες τις αποφάσεις τις έπαιρναν οι δήμοι, ο α' βαθμός, γιατί αυτοί στέλλουν και τον τελικό λογαριασμό στους πολίτες.

Αυτό ήταν το κλειδί της επιτυχίας της «ΔΙΑΔΥΜΑ». Ούτε οι περιφέρειες μπήκαν -κρατικές παλαιότερα, αιρετές μετά- ούτε το κεντρικό κράτος. Βοήθησαν, ξαναλέω, και δεν ήταν απέναντι, αλλά όλες τις αποφάσεις από το «α» ως το «ω», όλη την ευθύνη, την είχαν οι δήμοι. Αυτό οδήγησε και έτσι εξασφαλίσουμε και την κοινωνική συναίνεση για ό,τι κάναμε. Εξασφαλίσαμε και τα κόστη. Εξασφαλίσαμε και την ισορροπία μεταξύ των δήμων και όλα τα υπόλοιπα.

Αυτό είναι η μέρα με τη νύχτα από τον δρόμο που ακολουθείτε εσείς, κύριε Υπουργέ, και θα ήθελα πραγματικά να ακούσω τη θέση σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Υπουργέ, παρακαλώ, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Βουλευτά, όπως αναφέρατε και εσείς, η ΔΕΗ έκανε όντως μια αναφορά. Ήταν μια αναφορά σε ένα συνολικό πλάνο που έφερε, όπως γνωρίζετε πολύ καλά, για τη δυτική Μακεδονία, το οποίο παρουσίασε στις αρχές Απριλίου. Ήταν ένα μέλλον για την «Πτολεμαίδα 5», για τη μετεξέλιξη της από λιγνίτη στο φυσικό αέριο. Ήταν μια λύση τηλεθέρμανσης στην οποία ακόμα δουλεύουμε συνεχώς στο Υπουργείο για να μπορέσουμε να δώσουμε λύση στα θέματα της τηλεθέρμανσης. Ήταν επενδύσεις σε φωτοβολταϊκά και σε μπαταρίες. Ήταν έργα της αντλησιοταμίευσης. Ήταν έργα που συμπεριλαμβάνουν το υδρογόνο. Και, ναι, ήταν και μια πρόταση για μια μονάδα waste-to-energy, μια μονάδα καύσης, το οποίο ήταν ένα επενδυτικό πλάνο. Ήταν μια ιδέα που έβαλε στο τραπέζι και που, όπως είπατε και εσείς, αυτό προϋποθέτει κάποιες κινήσεις.

Θεωρώ ότι έχουμε προτρέξει στη συζήτηση αυτή. Αυτήν τη στιγμή μιλάμε απλά για τον σχεδιασμό. Θα έρθει η στιγμή του οικονομικού μοντέλου. Θα έρθει η στιγμή της επιλογής του αναδόχου. Θα έρθει η στιγμή της συζήτησης για νούμερα: ποιος αγοράζει από ποιον και ποιος πουλάει και πώς αποζημιώνεται. Όλα αυτά θα έρθουν πιο μετά στην υλοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος.

Και φυσικά δεν υπάρχει καμία αντίφαση με τον τοπικό φορέα διαχείρισης αποβλήτων, γιατί εδώ μιλάμε, όχι για διαχείριση αποβλήτων, μιλάμε για την καύση μετά από τη διαχείριση των αποβλήτων. Άρα, όλα αυτά θα έρθουν στον σωστό χρόνο.

Η ΔΕΗ θεωρούμε ότι έχει βάλει στο τραπέζι το δικό της όραμα για την περιοχή, το οποίο συμπεριλαμβάνει και αυτήν τη μονάδα. Αλλά αυτό σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι με κάποιον τρόπο έχει επιλεγεί η ΔΕΗ για κάτι τέτοιο. Αυτά είναι όλα αποφάσεις που θα παρθούν στον χρόνο τους.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Τώρα περνάμε στην τέταρτη με αριθμό 859/7-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Έβρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης κ. Παράσχου Παπαδάκη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων στον Έβρο για την εγκατάσταση ΑΠΕ».

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο για την πρωτολογία σας.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υφυπουργέ, θα σας αναγνώσω το εκβιαστικό και απειλητικό εξώδικο που έστειλε η εταιρεία Green Volt, συμφερόντων

του κ. Λάτση, σε Εβρίτη που έχει χωράφι και ο οποίος ήθελε να δώσει το χωράφι αυτό στον γιο του για να μπορέσει να μείνει στον Έβρο, να μην φύγει και να εργαστεί εκεί, και ο οποίος δεν επιθυμούσε να το δώσει στην Green Volt και στον κ. Λάτση.

Αποσπασματικά: «Εν όψει των ανωτέρω σάς έχουμε ζητήσει, όπως αμφότεροι παρέχετε τη συναίνεσή σας, έναντι καταβολής εύλογου ανταλλάγματος, προκειμένου το γήπεδο ιδιοκτησίας σας να χρησιμοποιηθεί ως γήπεδο ασφάλειας του αιολικού σταθμού, σύμφωνα με τον ν.4951/2022». Δικό σας είναι ο νόμος. Συνεχίζει: «Ωστόσο όλες οι προσπάθειές μας απέβησαν μέχρι σήμερα άκαρπες. Αντιλαμβάνεστε ότι έχουμε πια εξαντλήσει κάθε προσπάθεια για τη συναίνεσή σας στη χρήση του ακινήτου ως γήπεδο ασφαλείας διά της συμβατικής οδού. Η άρνηση της συναίνεσής σας, η άρνηση εκ μέρους σας διακυβεύει την εγκαίρως υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου», και τα λοιπά.

Και κλείνω. «Σας καλούμε εντός τριών εργάσιμων ημερών από την επίδοση σε εσάς της παρούσης να μας παρέχετε εγγράφως στην κοινή συναίνεσή σας στην εκ μέρους μας χρήση της επίμαχης ιδιοκτησίας ως γηπέδου ασφαλείας του αιολικού σταθμού...» κ.λπ., «...άλλως δηλώνουμε ρητά ότι επιφυλασσόμαστε παντός νομίμου δικαιώματός μας να προβούμε σε κάθε προβλεπόμενη νόμιμη ενέργεια, την οποία κρίνουμε αναγκαία και συγκεκριμένα στη διαδικασία αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που προβλέπει το άρθρο 4 παράγραφος 7 του ν.4951/2022».

Ο φίλος σας, δηλαδή της Κυβέρνησης, -γιατί γι' αυτούς νομοθετείτε- μιλάει σ' έναν Εβρίτη άνθρωπο, ο οποίος δεν θέλει ρε παιδί μου να δώσει το χωράφι του. Θέλει να το δώσει στον γιο του, στην κόρη του, ως νέοι αγρότες να μείνουν στον Έβρο. Και για να κοιμηθούν αυτοί οι φίλοι σας, εσείς με τον νόμο του 2022 ορίσατε τις ΑΠΕ ως έργο κοινής ωφελείας. Γιατί είναι έργο κοινής ωφελείας η ανεμογεννήτρια του Λάτση και του κάθε Λάτση; Γιατί; Ποιος βγάζει χρήματα απ' αυτήν την ιστορία; Αντισταθμιστικά υπάρχουν; Παίρνει κάτι ο Εβρίτης εν προκειμένω; Παίρνει κάτι ο δήμος; Έχει πιο φθινό ρεύμα; Έχουμε την πιο ακριβή κιλοβατώρα σε όλη την Ευρώπη.

Εγώ ως Εβρίτης όχι μόνο θλιβόμαι, αλλά οργίζομαι σε αυτά τα απειλητικά, εκβιαστικά εξώδικα έναντι ενός Εβρίτη, ο οποίος φυλάει Θερμοπύλες. Πρέπει να τον πριμοδοτούμε για να μένει εκεί. Οι Τούρκοι αγοράζουν ακίνητα στη Θράκη σωρηδόν, ενώ απαγορεύεται με κοινό νόμο και εσείς πάλι κλείνετε τα μάτια. Γίνεται ένας αθόρυβος εποίκισμός στον Έβρο. Έχει μειωθεί ο πληθυσμός κατά δεκαπέντε με είκοσι χιλιάδες την τελευταία δεκαετία και εσείς αφήνετε τους επιχειρηματίες αυτούς με την αναγκαστική απαλλοτρίωση, με το ζόρι να παίρνουν τα χωράφια και τις πατρογονικές εστίες σε παραμεθόριες περιοχές.

Για να το κλείσω, να το μαζέψω, ερωτάσθε: Μήπως στο Υπουργείο σας σε τέτοιες περιοχές όπως είναι ο Έβρος ή και άλλες περιοχές παραμεθόριες με τέτοια γεωστρατηγική και γεωπολιτική σημασία, που απέναντι έχει τον Τούρκο εχθρό μοναδικό -και πληρώνουμε αμυντικές δαπάνες και καλά κάνουμε γιατί έχουμε έναν τέτοιο γείτονα- να το ξανασκεφτείτε ούτως ώστε να μην μπορούν αυτοί οι μεγαλοκαρχαρίες να κάνουν αναγκαστικές απαλλοτρίώσεις με αποτέλεσμα να φεύγουν οι Εβρίτες από τον τόπο τους;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Βουλευτά, θέλω να ξεκαθαρίσω δύο, τρία πράγματα. Πρώτον, απαλλοτριώσεις δεν κάνει κανένας ιδιώτης. Απαλλοτριώσεις κάνει το κράτος με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Άρα, αυτό είναι ξεκάθαρο. Δεν έχει σημασία ποιος είναι. Απαλλοτριώσεις δεν κάνει ένας ιδιώτης. Τα έργα ΑΠΕ στα οποία αναφέρατε, ορίζονται ως έργα δημόσιας ωφελείας από το 2001. Δεν είναι νόμος του 2022. Το 2022 -επειδή και η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέληξε στην ίδια πρακτική ότι οι ΑΠΕ είναι δημοσίου συμφέροντος- όταν κωδικοποιήσαμε και ξαναγράψαμε τον νόμο του 2022, ενσωματώσαμε επιπλέον προσαρτήσεις για την ιδιωτική περιουσία.

Ουσιαστικά τι λέμε; Ότι προκειμένου να γίνει η απαλλοτρίωση, θα πρέπει να έχουν εξαντληθεί κάθε άλλα νόμιμα μέσα για την

απόκτηση ή τη χρήση της γης. Άρα, είναι κάτι που ισχύει στη χώρα μας πάνω από δύο δεκαετίες. Και εμείς το 2022 μάλιστα προσθέσαμε επιπλέον δικλίδες ασφαλείας για τους ιδιώτες.

Αλλά να πω και κάτι άλλο. Επειδή υπάρχει ο νόμος αλλά υπάρχει και η πρακτική, στην πράξη έχουν γίνει ελάχιστες απαλλοτριώσεις για έργα ΑΠΕ στη χώρα μας. Αυτό που συνήθως συμβαίνει, είναι αυτός που θέλει να κάνει το έργο και αυτός που έχει δικαίωμα στη γη καταφέρνουν να έρθουν σε μια συμφωνία. Και άρα, η ύστατη λύση η οποία είναι η απαλλοτρίωση, είναι κάτι που βλέπουμε πολύ σπάνια στη χώρα μας.

Είναι πασιφανές. Όπως σας είπα πριν, υπάρχει μια πολύ συγκεκριμένη διαδικασία για το πώς γίνεται μια τέτοια απαλλοτρίωση. Το Υπουργείο θα τηρήσει και θα εφαρμόσει τον νόμο, όπως προβλέπεται, αλλά σε καμία περίπτωση αυτή δεν είναι μια γενικευμένη πρακτική που βλέπουμε στη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Δεν είναι μια γενικευμένη πρακτική, αλλά αυτή η διαδικασία της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 του ν.4951/2022 είναι με τις δικές σας πλάτες. Έστω και σε μία περίπτωση να μπορεί να γίνει, αφού προβλέπεται από τον νόμο, τι θα πούμε; Θα πούμε ότι γενικά δεν γίνεται. Και το δημόσιο κατάσχει τα σπίτια πολλές φορές, αλλά τα βγάζει δύσκολα στον πλειστηριασμό. Παρ' όλα αυτά, όμως, συμβαίνει.

Τι μου λέτε τώρα δηλαδή; Ότι επειδή σπανίως γίνεται, να τα αφήσουμε και να μην τα αλλάζουμε; Κι αν συμβεί, όπως προχώρησε στο εξώδικο η εταιρεία αυτή στον συγκεκριμένο Εβρίτη; Δεν πειράζει; Τι πειράζει, ένας είναι, άντε δύο!

Όχι, κύριε Υπουργέ, αν δεν κόψετε -θα σας το πω λαϊκά- τον τσαμπουκά αυτών των εταιρειών και μεγαλοκαρχαριών και των επιχειρηματιών που είναι φίλοι της Κυβέρνησής σας -που αυτούς εξυπηρετείτε στην ουσία- θα έχουμε τραγικά αποτελέσματα στον Έβρο και στην Θράκη, κύριε Υπουργέ. Και όπως είχατε πει -το έχουμε πει πολλές φορές, αλλά αφού επιλέξατε αυτήν την πολιτική, θα τα ακούτε, τι να κάνουμε;- ότι η κατεχόμενη Κύπρος είναι «τουρκική δημοκρατία βορείου Κύπρου», θα φτάσουμε στο σημείο -μη φτάσουμε στο σημείο!- να λέμε για «τουρκική δημοκρατία της δυτικής Θράκης».

Αντιλαμβάνεστε για ποια περιοχή μιλάμε; Μάλλον δεν καταλάβατε για ποια περιοχή μιλάμε. Η Αδριανούπολη -το είπα και πριν- έχει φτάσει τριακόσιες χιλιάδες. Έχετε δώσει άδεια -και μάλιστα είναι στο Σ.τ.Ε.- για να γίνουν τουρκικά πανεπιστήμια στον Έβρο και στη Θράκη χωρίς καμία δικλίδα ασφαλείας. Φανταστείτε, έχουν αγοράσει ακίνητα στη Θράκη, στον Έβρο, ξενοδοχεία, καταστήματα. Και ενώ απαγορεύονται τα φυσικά πρόσωπα και τα νομικά πρόσωπα, με ντρίμπλα που κάνουν συστήνοντας ΑΦΜ σε ευρωπαϊκή χώρα, όπως στην Βουλγαρία παραδείγματος χάριν ή στην Ελλάδα, οι υποκυπτόμενοι μέτοχοι είναι τουρκικών συμφερόντων. Δεν χρειάζεται ούτε αίμα ούτε σφαίρα να πέσει. Και αύριο- μεθαύριο θα μιλάει ο Τούρκος για ειρηνική απόβαση. Έτσι λέει ότι έκανε στην Κύπρο.

Μάλλον δεν έχετε καταλάβει. Γιατί μου λέτε ότι συνήθως δεν συμβαίνει, άρα, ας το αφήσουμε, δεν είναι και τίποτα σοβαρό. Να γίνει απαλοιφή αυτού του άρθρου για τις συγκεκριμένες περιοχές. Θεωρώ ότι είναι εύλογο. Το καταλαβαίνετε. Όσο και να λέγατε αυτά που λέγατε, Έλληνας είστε. Δεν μπορεί να μην αντιλαμβάνεστε το σοβαρό εθνικό θέμα και εθνικής ασφάλειας ζήτημα που μπορεί να προκύψει στη Θράκη και στον Έβρο. Σας το λέω.

Αν θέλετε να καταθέσω το εξώδικο, να μην νομίζετε ότι τα λέω από το κεφάλι μου.

Δηλαδή η εταιρεία αυτή είναι έτοιμη να ορμήξει σαν κοράκι, να πάρει ένα ακίνητο ενός Εβρίτη, ο οποίος -το ξαναλέω- θέλει να το δώσει στον γιο του να συνεχίσει την αγροτική ζωή στον Έβρο. Δεν θέλει να γίνει συνδιοφύλακας, βρε αδερφέ, δεν θέλει να γίνει αστυνομικός. Δεν θέλει να πάει στο δημόσιο πάλι όπως όλοι Εβρίτες. Γινόμαστε δεκαεπτά, δεκαοκτώ χρονών και όλοι οι Εβρίτες είναι με μια προκήρυξη στο χέρι να πάνε στο Δημόσιο, αφού δεν έχει τίποτα να κάνουν στον Έβρο. Τα έχετε ισοπεδώσει

όλα και οι προηγούμενες κυβερνήσεις -για να είμαι δίκαιος- αλλά και η δικιά σας.

Ήρθε ο κ. Μητσοτάκης και εξήγγειλε δεκαεννιά μέτρα στήριξης του Έβρου για το δημογραφικό. Δίνουν κάποια χρήματα, 10.000 ευρώ νομίζω, για να πάνε στο Σουφλί για να μπορέσει να στηριχθεί ο Έβρος. Και εσείς από τη μία -με προηγούμενη εργασία που έκανα- τελειώνετε τους οικισμούς και από την άλλη αφήνετε έτσι τους μεγαλοκαρχαρίες, κολλητούς σας. Και να δούμε ποιοι πολιτικοί, ποιοι Βουλευτές και Υπουργοί με offshore ή άλλες εταιρείες βρίσκονται πίσω από τις ανεμογεννήτριες.

Και κλείνω. Το αφήγημα τελείωσε. Μετά την εκλογή Τραμπ όλα αυτά τέλειωσαν. Οι κωλοτούμπες πάνε κι έρχονται. Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, τις ξηλώνουν. Για να επιβιώσει ο αιολικός σταθμός, θέλει και κρατικές επιχορηγήσεις. Μπορεί να σας βγει πιο ακριβό. Πρέπει να βρείτε άλλες λύσεις, για να έχουμε ηλεκτρική ενέργεια.

Κύριε Υπουργέ, με όλο τον σεβασμό -κλείνοντας- θέλω να ξανασκεφτεί το Υπουργείο σας σε αυτές τις περιοχές που έχουν μείζον εθνικό θέμα, να μην εφαρμόζεται αυτή η διαδικασία αναγκαστικής απαλλοτρίωσης. Να έρχονται σε μια διαπραγμάτευση, να, αλλά αν δεν θέλει με τίποτα ο ιδιοκτήτης να γίνει αναγκαστική απαλλοτρίωση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Βουλευτά, επειδή αναφερθήκατε στα ευρύτερα θέματα της περιοχής, μου φαίνεται ότι πρέπει τουλάχιστον να μιλήσω λίγο για το ευρύτερο αποτύπωμα που αφήνουμε στην περιοχή. Άμα δούμε την ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, οι επενδύσεις που έχουμε κάνει -και θα μείνουν στον ενεργειακό τομέα, γιατί αυτός είναι ο τομέας μου- έχουν βάλει την περιοχή στον ενεργειακό χάρτη της Ευρώπης. Μιλάμε για εργοστάσια φυσικού αερίου. Μιλάμε για το FRSU της Αλεξανδρούπολης, για τον διασυνδεδημένο αγωγό Ελλάδας-Βουλγαρίας. Μιλάμε για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Βουλγαρίας. Μιλάμε για τις ΑΠΕ, οι οποίες είναι σήμερα η πιο φθηνή πηγή ενέργειας που έχουμε, ειδικά για μια χώρα σαν την Ελλάδα, που εισάγει τα ορυκτά καύσιμα τα οποία χρησιμοποιεί στη χώρα.

Όλα αυτά έχουν αναβαθμίσει την περιοχή και όταν πηγαίνουμε στην Ευρώπη και μας μιλάνε για την περιοχή αυτή, είτε αυτή είναι για την Αλεξανδρούπολη, για το FSRU, είτε αυτός είναι ο αγωγός που έχουμε με τη Βουλγαρία, όταν πηγαίνουμε και συζητάμε για όλη την περιοχή των Βαλκανίων, μέχρι την Ουκρανία, και όλη η συζήτηση ξεκινάει απ' αυτήν την περιοχή, δεν μπορούμε να λέμε ότι δεν έχουμε κάνει πράγματα γι' αυτήν την περιοχή.

Προφανώς μπορούμε να κάνουμε περισσότερα, αλλά πώς τονίζεις μια περιοχή; Κάνεις επενδύσεις, την ανεβάζεις, τη βάζεις στον χάρτη και της δίνεις παραγωγικές μονάδες οι οποίες μπορούν να ευδοκιμήσουν εκεί πέρα.

Αυτό είναι το σχέδιό μας και αυτά έχουμε πράξει για την περιοχή και αυτά θα συνεχίσουμε να κάνουμε.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ.

Τελευταία θα συζητηθεί η πρώτη με αριθμό 3182/7-2-2025 ερώτηση εκ του κύκλου των αναφορών και ερωτήσεων της Βουλευτού Φλώρινας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς κ. Θεοπίστης Πέρκα προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Ποιο είναι το όφελος για τους καταναλωτές από την αύξηση των εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί από ορυκτό αέριο;»

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ) ΠΕΡΚΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, θα ξεκινήσω με μια ανάρτηση του Πρωθυπουργού της χώρας στα κοινωνικά δίκτυα. Έλεγε λοιπόν «Η Ελλάδα γυρίζει σελίδα στον ενεργειακό τομέα, επειδή για πρώτη φορά μετά από δύομισι δεκαετίες παράγει περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια απ' όση καταναλώνει και εξάγει το πλεόνασμα. Τι σημαίνει αυτό στην πράξη; Λιγότερη εξάρτηση από τις εισα-

γωγές ενέργειας, μεγαλύτερη ενεργειακή ασφάλεια και οικονομικό όφελος για τη χώρα». Και μάλιστα συμπληρώνει ότι αν εξακολουθούσαμε να είμαστε εισαγωγικοί, οι τιμές μας θα ήταν αρκετά υψηλότερες.

Τα οφέλη όμως αυτά της αλλαγής σελίδας δεν φαίνεται να τα συμμερίζονται όλοι, εκείνη την περίοδο τουλάχιστον στην Κυβέρνηση. Ο τότε Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο κ. Σκυλακάκης, ο οποίος αν δεν κάνω λάθος έχει σπουδάσει και οικονομικά, δήλωνε πως «Οι εξαγωγές ρεύματος μάς γυρνάνε μπουόμερανγκ. Γίναμε εξαγωγικοί στο ρεύμα από εισαγωγικούς, αλλά είμαστε σε μια γειτονία με πανάκριβες τιμές, από τις υψηλότερες στην Ευρώπη, και στη δεδομένη συγκυρία αυτό καταλήγει μπουόμερανγκ, οι χώρες που κάνουν εξαγωγές στην ουσία τιμωρούνται». «Αυξάνοντας τις εξαγωγές» -συνεχίζει- «ηλεκτρικής ενέργειας δημιουργείται νέα ανοδική πίεση στη χονδρική τιμή του ρεύματος, που αποτελεί βάση για τα τιμολόγια που πληρώνουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις κάθε μήνα».

Αλλά ακόμη και εσείς τότε με ανάρτησή σας ως σύμβουλος του Πρωθυπουργού για θέματα ενέργειας κάνατε λόγο για «αξιοσημείωτη μεταστροφή της εικόνας», αλλά σημειώνετε ότι χρειάζεται ακόμη να γίνει πολλή δουλειά για να μετατραπεί αυτό το εθνικό πλεονέκτημα σε χαμηλότερες τιμές για τους καταναλωτές. Παραδεχτήκατε δηλαδή ότι η αύξηση των εξαγωγών δεν έχει ωφελήσει τους καταναλωτές.

Τον ενθουσιασμό αυτόν του Πρωθυπουργού για τις εξαγωγές φαίνεται ότι δεν συμμερίζεται και ο Πρόεδρος της Ένωσης Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας, της ΕΒΙΚΕΝ, κ. Αντώνης Κοντολέων, ο οποίος σε σχετικό δημοσίευμα επισημαίνει ότι οι αυξημένες εξαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας στην ουσία εμποδίζουν τις ΑΠΕ να ρίξουν τις τιμές, καθώς οι μεγάλες εξαγωγές αυξάνουν τεχνητά τη ζήτηση.

Βάζει επίσης το δεύτερο προβληματικό ζήτημα, που αφορά το ότι οι εξαγωγές καλύπτονται κατά κύριο λόγο από παραγόμενη ενέργεια από μονάδες που χρησιμοποιούν το ακριβό και εισαγόμενο ορυκτό αέριο, και αυτό επιβεβαιώνεται βέβαια και από στοιχεία του ΑΔΜΗΕ.

Σύμφωνα με στοιχεία που επεξεργάστηκε η δεξαμενή σκέψης Green Tank στις τάσεις στην ηλεκτροπαραγωγή που δημοσίευσε για τον μήνα Δεκέμβριο του 2024, τον Νοέμβριο, όπου καταγράφεται ρεκόρ μηνιαίων καθαρών εξαγωγών 646 GWh, καταγράφεται παράλληλα και η υψηλότερη χονδρεμπορική τιμή ρεύματος για το 2024. Η μέση μηνιαία τιμή στη χονδρεμπορική αγορά, Day Ahead Market, ήταν η υψηλότερη του έτους στα 137,4 ευρώ ανά MWh.

Το ίδιο βλέπουμε να συμβαίνει και τους πρώτους μήνες του 2025, όπου η μέση μηνιαία χονδρική τιμή ήταν στα 140 ευρώ ανά MWh, με καθαρές εξαγωγές 382 GWh, αλλά και τον Φεβρουάριο με 158 τιμή χονδρικής οι καθαρές εξαγωγές ήταν 440 GWh.

Η δε αύξηση της παραγωγής για να καλύψει τις εξαγωγές έγινε κυρίως από μονάδες ορυκτού αερίου και όχι ΑΠΕ. Αρα, έχουμε και αύξηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ακριβό ορυκτό αέριο και αύξηση των τιμών για τους τελικούς καταναλωτές.

Οπότε θέτουμε τα εξής ερωτήματα: Γυρνάνε τελικά μπουόμερανγκ οι εξαγωγές ρεύματος για τους καταναλωτές, όπως δήλωσε ο κ. Σκυλακάκης; Ισχύει ότι οι εξαγωγές καλύπτονται κατά κύριο λόγο από παραγόμενη ενέργεια από μονάδες που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο;

Ποια μέτρα μπορεί να εφαρμοστούν για την προστασία των καταναλωτών, δεδομένου ότι η χώρα παρουσιάζει εξαγωγικό προφίλ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Βουλευτή, σας ευχαριστώ για την ευκαιρία να μιλήσω για το συγκεκριμένο θέμα. Όπως είπατε, η χώρα μας όντως το 2024 έγινε καθαρός εξαγωγέας ηλεκτρικής ενέργειας για πρώτη φορά από το 2000 και νομίζω έχει αξία να σταθούμε στο τι σημαίνει αυτό.

Το 2019, μετά από τεσσεριςμιση χρόνια με τον ΣΥΡΙΖΑ στην

εξουσία, οι εισαγωγές μας είχαν φτάσει σχεδόν τις 10 TWh. Οι 10 TWh ήταν τότε περίπου το 18% της κατανάλωσής μας. Αυτό στοίχιζε στη χώρα, στο εμπορικό μας ισοζύγιο, περίπου 400 εκατομμύρια ευρώ και το πιο σημαντικό ήταν ότι είχαμε μια τιμή σε σχέση με τη Βουλγαρία, που ήταν 34-35% πιο ψηλή. Γιατί; Γιατί όταν είσαι εισαγωγέας ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να προσελκύσεις ενέργεια, πρέπει οι άλλοι που έχουν την ενέργεια να σ' τη στείλουν. Άρα, πρέπει να έχεις πιο ψηλή τιμή. Άρα, 10 TWh εισαγωγές, 400 εκατομμύρια στο εμπορικό ισοζύγιο και τιμή 34% πιο ψηλά από τη Βουλγαρία.

Το 2024 αυτό το μείον 10.000, το μείον 10, έγινε συν λίγο, 307 GWh. Αυτό ήταν στο εμπορικό μας ισοζύγιο συν 122 εκατομμύρια, από μείον 400 εκατομμύρια, και το πιο σημαντικό είναι ότι είχαμε χαμηλότερες τιμές από τη Βουλγαρία, όχι πολύ χαμηλότερες, 2% χαμηλότερες.

Διότι η πραγματικότητα είναι ότι η τιμή ορίζεται περιφερειακά. Έχουμε την ίδια τιμή στην Ελλάδα πάνω-κάτω που έχουμε και στη Βουλγαρία, στη Ρουμανία, στην Ουγγαρία, στην Κροατία, στη Σλοβενία, στη Σλοβακία. Αυτή ορίζεται από περιφερειακές δυναμικές και αυτό που μας εξασφαλίζει η εξαγωγική θέση της χώρας είναι ότι σε αυτό το σύστημα εμείς έχουμε πιο χαμηλή τιμή.

Προφανώς από τη στιγμή που είμαστε ακόμα στα απόνερα μιας τεράστιας ενεργειακής κρίσης και το φυσικό αέριο είναι ακόμα αρκετά ακριβό, αυτό δε μας εξασφαλίζει αυτόματα και χαμηλή τιμή ηλεκτρικής ενέργειας. Αλλά αυτό που μας εξασφαλίζει είναι χαμηλότερες τιμές από τους γείτονές μας.

Και να κάνω κι ένα τελευταίο σχόλιο για το μείγμα. Επειδή όντως άμα δείτε το μείγμα 2023-2024 υπήρχε μεγάλη άνοδος του φυσικού αερίου, αλλά παρόμοιες καταναλώσεις φυσικού αερίου είχαμε και τα παλιότερα χρόνια, που δεν εξαγάμε ηλεκτρική ενέργεια, το δομικό χαρακτηριστικό του πώς πήγαμε από τις μείον 10 TWh στις εξαγωγές είναι οι ΑΠΕ.

Και αν δείτε το μείγμα μας τις ημέρες που εξαγάμε και τις ημέρες που δεν εξαγάμε, που εισάγουμε, το μερίδιο φυσικού αερίου είναι αρκετά παρόμοιο. Αυτό που κυρίως οδηγεί σε αυξημένες εξαγωγές είναι ο άνεμος. Όταν έχουμε πολύ άνεμο, εξαγάμε, όταν δεν έχουμε άνεμο εισάγουμε. Και προφανώς το να έχουμε δίοδο για τους εθνικούς μας πόρους, να μπορούμε να εξαγάμε, είναι κάτι που επιδιώκουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ) ΠΕΡΚΑ: Κύριε Υπουργέ, μου απαντήσατε όπως απαντάνε όλοι οι Υπουργοί αυτής της Κυβέρνησης, τα έσοδα, τα έξοδα, τα οικονομικά κ.λπ.. Είμαστε η χώρα με το πιο ακριβό ρεύμα. Το λέει η ΕΒΙΚΕΝ.

Θα πω όμως και για τη Βουλγαρία, γιατί έχει ένα ενδιαφέρον πώς συγκρίνετε μήλα με πορτοκάλια. Προφανώς οι ΑΠΕ άμα δε γίνει η αποθήκευση, άμα δεν γίνουν τα δίκτυα και άμα δεν γίνουν όλα αυτά -που δεν έχουν γίνει- δεν μπορεί να φανεί αυτό στους καταναλωτές.

Η μεγάλη αύξηση του ορυκτού αερίου κατά 35,9% σε σχέση με το έτος 2023 αντικατέστησε πρωτίστως την κατακόρυφη πτώση των εισαγωγών -άρα, αύξηση των εξαγωγών- την περαιτέρω συρρίκνωση της λιγνιτικής παραγωγής και τη μικρή μείωση των μεγάλων υδροηλεκτρικών.

Συγκρίνοντας το πρώτο τρίμηνο του 2025 με το πρώτο τρίμηνο του 2024, το ορυκτό αέριο σημειώνει τεράστια αύξηση. Τα τελευταία χρόνια με Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχουν γίνει πολλές νέες μονάδες φυσικού αερίου, το οποίο είναι ορυκτό αέριο, και το λέμε και το ξαναλέμε και είναι αυτό που θα έπρεπε σταδιακά να υποχωρήσει. Είμαστε η χώρα με τις μεγαλύτερες επενδύσεις σε νέες μονάδες φυσικού αερίου, 8 δις.. Αδρανή κεφάλαια τα λέει η Ευρώπη αυτά. Λοιπόν αυτό είναι γεγονός.

Επειδή είμαι κι από λιγνιτική περιοχή, η απολιγνιτοποίηση στην πραγματικότητα δεν σημαίνει αποανθρακοποίηση όπως θα έπρεπε, αλλά σημαίνει αντικαθιστώ τον λιγνίτη με φυσικό αέριο.

Πάμε όμως παρακάτω. Το ίδιο διάστημα οι καθαρές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,462 GWh που καταδεικνύει ότι η μεγαλύτερη ποσότητα της παραγωγής από αέριο διοχετεύτηκε στις εξαγωγές. Αυτό κάνουμε. Ό,τι και να συμβεί οι τιμές διαμορφώνονται

μόνο βάσει του κέρδους που θέλουν να έχει το καρτέλ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Δεν μου είπατε γιατί δεν μειώνεται στους καταναλωτές.

Πολύ χαρακτηριστικές οι τιμές λιανικής για τον μήνα που διανύουμε τον Μάιο. Η μέση τιμή λιανικής ρεύματος για το τρέχοντα μήνα είναι 14,8 λεπτά ανά KWh, ενώ η χονδρεμπορική τιμή έκλεισε στα 9 λεπτά ανά KWh. Αυτό δεν φαίνεται λογικό, η ελληνική αγορά ρεύματος όμως μας διαψεύδει. Με την ανοχή της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας οι τιμές ρεύματος είναι κόντρα στη λογική.

Ποια είναι όμως η πραγματικότητα που γνωρίζουμε και βιώνουμε όλοι και όλες; Ότι η ακρίβεια στο ρεύμα έχει αποκτήσει πια μόνιμα χαρακτηριστικά με επιλογή και ευθύνη της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας εδώ και έξι σχεδόν χρόνια. Φαίνεται ότι είναι πλέον τόσο κοινός τόπος η ακρίβεια αυτή που την παραδέχονται ακόμη και δικά σας στελέχη.

Θα σας αναφέρω τι είπε η κ. Νεκταρία Καρακατσάνη σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε σε Πανεπιστήμιο του Λονδίνου στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Καταναλωτή, η οποία δεν ξέρω αν διατελεί ακόμη, πάντως υπήρξε σύμβουλος του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί Νέας Δημοκρατίας. Είπε ότι παρά τις σημαντικές επιδοτήσεις, ο μέσος λογαριασμός ρεύματος έχει αυξηθεί κατά 60% την τελευταία εξαετία. Αναφέρθηκε και στις ισχυρές αυξήσεις των παγίων, που είναι πολύ σημαντικό κι έχουν κάνει ερωτήσεις γι' αυτό ως Νέα Αριστερά, καθώς και στην αύξηση των απωλειών στο δίκτυο.

Ειδικά για την εξέλιξη των παγίων, σημείωσε πως η εφαρμογή των πολύχρωμων τιμολογίων από τη ΔΕΗ, για παράδειγμα, συνοδεύτηκε αυτομάτως από την εφαρμογή μηνιαίου παγίου 5 ευρώ έναντι 0,3 και 1, όπως ήταν προηγουμένων, και ότι αυτό δημιούργησε ένα ετήσιο έσοδο της τάξης των 300 εκατομμυρίων ευρώ. Νά τα τα έσοδα! Πού πάνε όμως; Ενώ σήμερα υπάρχουν τιμολόγια με πάγια ακόμη και 17 ευρώ τον μήνα. Καταλήγει λέγοντας ότι τα τελευταία εξαετία ο ετήσιος λογαριασμός ηλεκτρικής ενέργειας έχει αυξηθεί μεσοσταθμικά κατά 61%, από 493 ευρώ το 2019 σε 796 ευρώ το 2024.

Κι επειδή, όπως σας είπα, συγκρίνετε πάλι μήλα με πορτοκάλια, σε μια προσπάθεια να διαστρεβλώσετε την πραγματικότητα που δεν είναι άλλη από την ακρίβεια στο ρεύμα που βιώνουν οι Έλληνες πολίτες, θα εξηγήσω δύο πράγματα.

Έχω ακούσει να χρησιμοποιείτε την τιμή χονδρικής DAM για να επιχειρηματολογήσετε ότι είμαστε το ίδιο ακριβοί ή και πιο φθινοί, όπως το είπατε, για παράδειγμα με τη γειτονική Βουλγαρία. Τι κάνετε όμως; Συγκρίνετε τις DAM των δύο χωρών που είναι μια παραπλανητική τακτική, γιατί πολύ απλά η δική μας DAM, με αποκλειστική ευθύνη της Κυβέρνησης που εκπροσωπείτε, διαμορφώνει σχεδόν το 100% τη χονδρική και λιανική.

Τα έχουμε πει πολλές φορές. Δεν υπάρχουν διμερείς συμβάσεις στον βαθμό που θα μπορούσαν. Η προθεσμιακή αγορά είναι σχεδόν ανύπαρκτη, ενώ στις υπόλοιπες χώρες που έχει εφαρμοστεί το «Μοντέλο Στόχος» συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο.

Συγκεκριμένα για τη Βουλγαρία αυτό που ισχύει είναι ότι οι τιμές ρεύματος για τα νοικοκυριά, για παράδειγμα, δεν διαμορφώνονται στην αγορά ρεύματος και ότι το Κοινοβούλιο ψήφισε πρόσφατα να καθυστερήσει τη συμμετοχή στο Χρηματιστήριο Ενέργειας για δύο ακόμη έτη. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις και τη μη οικιακή κατανάλωση που εξαρτώνται από το Χρηματιστήριο Ενέργειας, η κυβέρνηση στη Βουλγαρία έχει εφαρμόσει πρόγραμμα επιδότησης έως τον Μάρτιο όταν η χονδρική τιμή DAM ξεπερνά τα 180 βουλγαρικά λέβα -περίπου 90 ευρώ- ανά MWh, ενώ εδώ η χονδρική το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους ήταν πολύ πάνω από τα 100 ευρώ.

Τι συγκρίνουμε λοιπόν; Δεν υπάρχουν διμερή συμβόλαια. Το λέμε από την αρχή, από τότε που ξεκίνησε το «Target Model».

Να κλείσω, αφού αναφέρθηκα στο θέμα των επιδοτήσεων, παρακαλώ πολύ, σε ένα ειδικότερο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Το ειδικότερο θέμα με μια κουβέντα όμως παρακαλώ.

ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ) ΠΕΡΚΑ: Ναι, μια κουβέντα είναι.

Να συμπεριλάβετε στην επιδότηση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων για το διάστημα Δεκεμβρίου 2024 - Φεβρουά-

ριος 2025 τα υαλοურγεία και κεραμοποιεία και συναφή επαγγέλματα αυτού του κλάδου που είναι επίσης ενεργοβόρα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, για τη δευτερολογία σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Βουλευτή, ανοίξατε αρκετά θέματα, δεν θα μπορέσω να απαντήσω σε όλα γιατί είναι πραγματικά πάρα πολλά, άλλα να κάνω δύο-τρία σχόλια.

Κατ' αρχάς, επειδή ήρθαμε εδώ να μιλήσουμε για εξαγωγές, η ζωή είναι ξεκάθαρη: ή θα κάνουμε εξαγωγές ή θα κάνουμε εισαγωγές ή δεν θα κάνουμε καθόλου διασυνοριακό εμπόριο. Εμείς θεωρούμε ότι το βέλτιστο είναι να κάνουμε εξαγωγές. Αυτό είναι. Και όταν πηγαίνουμε σε άλλες χώρες και συναντάμε κόσμο από άλλες χώρες και τους λέμε ότι για πρώτη φορά η Ελλάδα έγινε εξαγωγική το 2024, ανοίγουν τα μάτια τους και λένε «Όπα, αυτό κάτι λέει για τη χώρα». Αυτό είναι που κάνει άλλες χώρες να ενδιαφέρονται να εισάγουν από εμάς, να επενδύσουν σε εμάς.

Άρα, εμείς θεωρούμε ότι αν πρέπει να διαλέξουμε μεταξύ να μην έχουμε εγχώρια παραγωγή και να εισάγουμε, όπως κάναμε επί ΣΥΡΙΖΑ, ή να έχουμε εγχώρια παραγωγή και να εξαγωγήμε, θέλουμε να έχουμε εγχώρια παραγωγή και να εξαγωγήμε, πρώτον.

Δεύτερον, κάνατε μεγάλη αναφορά στις πιο ακριβές τιμές της Ευρώπης. Τα έχουμε ξαναπει αυτά και στο Κοινοβούλιο. Την πιο ακριβή τιμή στη χονδρική η Ελλάδα είχε το 2019. Και όταν λέμε την πιο ακριβή, δεν εννοούμε σε υπερβολή. Είχε την πιο ακριβή τιμή. Τα δεδομένα είναι ξεκάθαρα. Ξεκινάμε από το πιο ακριβό στο πιο φθινό και είναι νούμερο 1 η Ελλάδα. Πέρυσι αυτό είχε πέσει στην 7^η θέση. Δεν είναι καλή επίδοση και η 7^η θέση, αλλά όταν ξεκινάς από νούμερο 1, όπως ήταν το 2019, και συγκλίνει με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αυτό είναι κάτι θετικό.

Να ξεκαθαρίσω επίσης ότι όταν λέμε ότι η Ελλάδα έχει την πιο ακριβή τιμή στη χονδρική που ισχύει το 2019, δεν ισχύει σήμερα, αυτό δεν ισχύει επίσης για τη λιανική. Στη λιανική έχουμε διαχρονικά χαμηλότερες τιμές από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Κι επειδή είπατε ότι υπάρχει ακρίβεια και ότι οι τιμές έχουν ανέβει σε σχέση με πέντε - έξι χρόνια πριν -δεν θυμάμαι πόσα χρόνια αναφέρατε-, ναι, διότι στο ενδιάμεσο προέκυψε ένας πόλεμος, στο ενδιάμεσο προέκυψε μια ενεργειακή κρίση, στο ενδιάμεσο η Ρωσία έκοψε το 80% των εξαγωγών της προς την Ευρώπη και αυτό ανέβασε τις τιμές. Προφανώς αυτό θα ανεβάσει τις τιμές του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας.

Αυτό δεν λέει κάτι για τη δομή της αγοράς στην Ελλάδα και για τη χονδρική τιμή στην Ελλάδα. Αυτό είναι ένα δομικό χαρακτηριστικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και επειδή ακριβώς αυτές οι τιμές έχουν ανέβει ως αποτέλεσμα των αποφάσεων που πήρε η Ρωσία να μειώσει τις εξαγωγές προς την Ευρώπη, γι' αυτό αυτή η Κυβέρνηση επιδόθηκε και στάθηκε δίπλα στον καταναλωτή να τον προστατεύσει από αυτήν την άνοδο των τιμών, ειδικά σε χειρότερα σημεία της, το 2022 και 2023, και συνέχισε να το κάνει όταν αυτό κρίθηκε απαραίτητο, όπως κάναμε πρόσφατα και για τις επιχειρήσεις.

Εμείς θεωρούμε ότι η Ελλάδα έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα στις ΑΠΕ. Έχει ήλιο, έχει άνεμο. Αυτό μπορούμε να αξιοποιήσουμε και θεωρούμε ότι αυτός ο ήλιος και αυτός ο άνεμος θα μας καταστήσει εξαγωγική χώρα. Αυτό είναι προς όφελος της ελληνικής οικονομίας, είναι προς όφελος του Έλληνα καταναλωτή, είναι προς όφελος της στρατηγικής αυτονομίας της χώρας μας και αυτό θα συνεχίσουμε να πράττουμε, προκειμένου να μετατρέψουμε την Ελλάδα σε έναν μεγάλο ενεργειακό παίκτη στην περιοχή.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Θα διαβάσω τώρα τις επίκαιρες ερωτήσεις που δεν θα συζητηθούν κατόπιν συνεννόησης:

Η έκτη με αριθμό 890/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Επικρατείας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας κ. Αλέξανδρου Καζαμία προς την

Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Τα νέα αυταρχικά μέτρα «νόμου και τάξης» στα πανεπιστήμια την ώρα που η Κυβέρνηση παραβιάζει τις αρχές του ευρωπαϊκού κράτους δικαίου και απολαμβάνει ατιμωρησία στο έγκλημα των Τεμπών και το σκάνδαλο των υποκλοπών».

Η δέκατη πέμπτη με αριθμό 886/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Β3΄ Νότιου Τομέα Αθηνών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Νικόλαου Παππά προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Πότε θα ενσωματώσετε την ευρωπαϊκή Οδηγία που βάζει πλαφόν στα υψηλά τραπεζικά επιτόκια;».

Η δέκατη ένατη με αριθμό 873/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Βιωτίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής κ. Γεωργίου Μουλκιώτη προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Άμεση ανάγκη εκκαθάρισης του πρώην Οργανισμού Κωπαΐδας».

Επίσης, δεν θα συζητηθούν λόγω κωλύματος των Βουλευτών:

Η έβδομη με αριθμό 860/7-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Ροδόπης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Ιλχάν Αχμέτ, προς τον Υπουργό Εσωτερικών με θέμα: «Οι τετρακόσιοι κάτοικοι στο Μέγα Δέρειο της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου αναγκάζονται εδώ και χρόνια να κάνουν καθημερινά 35 χλμ. για να έχουν νερό να πιούν».

Η ενδέκατη με αριθμό 862/8-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Ροδόπης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής κ. Ιλχάν Αχμέτ, προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Θέσπιση κάρτας μόνιμου κατοίκου για την προμήθεια καυσίμων στην Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης και στον βόρειο Έβρο».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η δεύτερη με αριθμό 882/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Ηρακλείου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Χαράλαμπου Μαμουλάκη προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Θολός ορίζοντας για το αεροδρόμιο Καστελλίου. Εκτός χρονοδιαγράμματος η υλοποίηση του».

Και η δέκατη τρίτη με αριθμό 878/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Β΄ Δυτικής Αττικής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Χρήστου Τσοκάνη προς τον Υπουργό Εσωτερικών με θέμα: «Για τις ακατάλληλες συνθήκες στο Κέντρο Διεπιστημονικής Αξιολόγησης – Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.) δυτικής Αττικής».

Και δεν θα συζητηθεί λόγω αναρμοδιότητας η έκτη με αριθμό 891/12-5-2025 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Επικρατείας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας κ. Αλέξανδρου Καζαμία προς τον Υπουργό Επικρατείας με θέμα: «Η συνεχιζόμενη συσκότιση των διασυνδέσεων της Ομάδας Αλήθειας με το κυβερνών κόμμα και με ιδιωτικές εταιρείες που φέρεται να εισπράττουν δημόσιο χρήμα».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε συζήτηση των επίκαιρων ερωτήσεων.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 20.29΄ λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Τρίτη 20 Μαΐου 2025 και ώρα 10.00΄, με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που έχει διανεμηθεί.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ